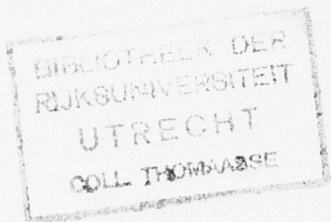

527

Per.
Vak 169

DE

H

GEBO

vele L

V

Per 16 g
527

DE BOOM DES LEVENS

IN DE

ROOMSCH-KATHOLIEKE KERK

OF

HET H. SACRIFICIE DER MIS;

GEBEDEN-BOEK,

BEVATTENDE

GEBEDEN EN VERELARINGEN DER HEILIGE HANDELINGEN
EN PLECHTIGHEDEN VAN HET H. MISOFFER;

ALSMEDE

vele Litaniën en toepasselijke Aflaat- en andere Gebeden.

Verzameld door J. Th. van de Burgt, R. K. Priester.

—O—

KERKELIJK GOEDGEKEURD.

Liturgische Vereeniging

Aartsbisdom Utrecht

Volksbibliotheek

'S. HERTOGENBOSCH,

LUTKIE & CRANENBURG.

1876.

*Ter voorkoming van nadruk, waarbij soms
aanmerkelijke veranderingen zouden kunnen ont-
staan, zijn alle echte exemplaren geteekend*

J. R. K. V. Bunge.

Een
is vo
mate
en pl
naar
negen
wezen
De
doel
verkla
welke
de ove
betreft
de prie
gewon
is om
Aan
ook a
verlan
gende

VOORREDE.

Eene der levensbronnen van ons heilig Geloof is voorzeker het heilig Sacrificie der Mis: naarmate de kennis van deszelfs wezen, handelingen en plechtigheden bij de geloovigen ontwikkeld is, naar die mate zal hun geloof levendiger, hun genegenheid en eerbied om het bij te wonen, variger wezen.

Deze kennis uit te breiden, was het voorname doel der uitgave van dit kerkboek: daartoe de verklaring der ceremoniën en heilige handelingen, welke bij het heilig Sacrificie plaats hebben; daartoe de overeenstemming der Misgebeden wat den inhoud betreft, met de *gewone* Latijnsche gebeden, welke de priester spreekt. (Eene woordelijke vertaling der *gewone* Latijnsche Misgebeden in de moedertaal, is om gewichtige redenen door de Kerk verboden.)

Aangezien in een kerkboek, behalve Misgebeden, ook andere, op onderscheidene tijden te spreken, verlangd worden, zijn onder meer andere de volgende opgenomen: vele Litaniën; bij voorkeur, ge-

beden, niet door bijzondere personen opgesteld, maar kerkelijke uit het Misboek vertaald, alsmede zoo veel mogelijk zulke, welke, doordien zij met aflaten verrijkt zijn, eene kerkelijke goedkeuring hebben. Deze laatste zijn ontleend aan de officieele uitgaaf der „Raccolta di orazioni e pie opere coll'indulgenze. Verzameling van gebeden en vrome werken met Aflaat. Rome”.

Met welwillende toestemming der uitgevers van eenige kerkelijke hymnen te *Tilburg* 1871, en te 's *Bosch* bij Stokvis, zijn eenige lofzangen overgenomen.

Mocht het aangegevene doel tot meerdere verheerlijking van God en 's menschen zaligheid bereikt worden!

HET JAAR EN ZIJNE INDEELING.

Gereken

210 ft

Het jaar bevat 12 maanden, of 52 weken, en één dag, of 365 dagen en bijna 6 uren.

Viermaal 6 uren maken elke 4 jaren één dag uit; het jaar, waarin die dag invalt, wordt Schrikkeljaar genoemd, en bevat 366 dagen.

DE GEBODENE VASTENDAGEN.

Behalve de groote Vaste vóór Paschen, zijn nog vastendagen:

de „Quatertemperdagen, daags vóór Pinksteren, vóór Petrus en Paulus, vóór O. L. V. Hemelvaart, vóór Allerheiligen en vóór Kerstmis.” Op St. Marcusdag en de Kruisdagen is het geboden, den geheelen dag vleesch te derven en te vasten tot den middag.

Overigens onderhoude men de voorschriften van elk Bisdóm.

DE QUATERTEMPERDAGEN.

De Quatertemperdagen vallen immer op de eerste Woensdagen, Vrijdagen en Zaterdagen, na den derden Zondag van den Advent, na den eersten Zondag van den Vaste, na Pinksteren en na Kruisverheffing.

T A F E L

DER

VERANDERENDE FEESTDAGEN.

JAR. REN.	ZOND. LETT.	ASCHDAG.	PASCHEN.	HEMEL- VAART.	PINK- STEREN.	H. SACRA- MENTEN- DAG.	1 ^o ZONDAG VAN DEN ADVENT.
1877	g	14 Febr.	1 April	10 Mei	20 Mei	31 Mei	2 Dec.
1878	f	6 Maart	21 April	30 "	9 Juni	20 Juni	"
1879	e	26 Febr.	13 April	22 "	1 "	12 "	30 Nov.
1880	d c	11 Febr.	28 Maart	6 "	16 Mei	27 Mei	28 "
1881	b	2 Maart	17 April	26 "	5 Juni	16 Juni	27 "
1882	A	22 Febr.	9 April	18 "	28 Mei	8 "	3 Dec.
1883	g	7 Febr.	25 Maart	3 "	13 "	24 Mei	2 "
1884	f e	27 Febr.	13 April	22 "	1 Juni	12 Juni	30 Nov.
1885	d	18 Febr.	5 April	14 "	24 Mei	4 "	29 "
1886	e	10 Maart	25 April	3 Juni	13 Juni	24 Juni	28 "
1887	b	23 Maart	10 April	19 Mei	29 Mei	9 "	27 "
1888	A g	15 Febr.	1 April	10 "	20 Mei	31 Mei	2 Dec.
1889	f	6 Maart	21 April	30 "	9 Juni	20 Juni	1 "
1890	e	19 Febr.	6 April	11 "	25 Mei	5 "	30 Nov.
1891	d	11 Febr.	29 Maart	7 "	17 Mei	28 Mei	29 "
1892	c b	2 Maart	17 April	26 "	5 Juni	16 Juni	27 "

JANUARI.

- 1 a *Besnijdenis onzes Heeren.*
- 2 b Octaaf van den h. Stephanus.
- 3 c Octaaf van den h. Joannes.
- 4 d Octaaf der Onnoozele Kinderen.
- 5 e Vigilie van Drie-Koningen.
- 6 f Openbaring des Heeren. *Drie Koningen.*
- 7 g 2de dag van het Octaaf.
- 8 a 3de " " " "
- 9 b 4de " " " "
- 10 c 5de " " " "
- 11 d 6de " " " "
- 12 e 7de " " " "
- 13 f Octaaf.
- 14 g H. Hilarius, Biss. Bel. en Leeraar.
- 15 a H. Paulus, eerste Eremiet.
- 16 b H. Marcellus, Paus en Martelaar.
- 17 c H. Antonius, Abt.
- 18 d Zetel van den h. Petrus te Rome.
- 19 e H. Canutus, Koning en Mart.
- 20 f HH. Fabianus en Sebastianus, Mart.
- 21 g H. Agnes, Maagd en Mart.
- 22 a HH. Vincentius en Anastasius, Mart.
- 23 b H. Raymundus van Pennafort, Bel.
- 24 c H. Timotheüs, Bisschop en Mart.
- 25 d Bekeering van den Apostel Paulus.
- 26 e H. Polycarpus, Bisschop en Mart.
- 27 f H. Joan. Chrysost. biss. Bel. en Leeraar.
- 28 g H. Agnes. (voor de tweedemaal).
- 29 a H. Franc. de Sales, Biss. en Belijder
- 30 b H. Martina, Maagd en Martelares.
- 31 c H. Petrus Nolascus, Belijder.

FEBRUARI.

—2—

- 1 d H. Ignatius, Biss. en Martelaar.
- 2 e *Zuivering der Maagd, Maria.*
- 3 f H. Blasius, Bisschop en Martelaar.
- 4 g H. Andréas Corsinus, Bisschop en Bel.
- 5 a H. Agatha, Maagd en Martelaars.
- 6 b H. Titus, Bisschop en Belijder.
- 7 c H. Romualdus, Abt.
- 8 d H. Joannes van Matha, Belijder.
- 9 e H. Apollonia, Maagd en Mart.
- 10 f H. Scholastica, Maagd.
- 11 g
- 12 a
- 13 b
- 14 c H. Valentinus, Priester en Mart.
- 15 d HH. Faustinus en Jovita, Mart.
- 16 e
- 17 f
- 18 g H. Simeon, Biss. Mart.
- 19 a
- 20 b
- 21 c
- 22 d Zetel van den h. Petrus te Antiochië.
- 23 e H. Petrus Damianus, Biss. Bel. en Leer.
- 24 f H. Mathias, Apostel.
- 25 g
- 26 a
- 27 b
- 28 c

MAART.

Vrijdag na Passie-Zondag, het feest der
Zeven smarten van de Maagd, Maria.

- 1 d
- 2 e
- 3 f
- 4 g H. Casimirus, Belijder.
- 5 a
- 6 b
- 7 c H. Thomas van Aquino, Bel. en Leeraar.
- 8 d H. Joannes de Deo, Belijder
- 9 e H. Francisca Romana, Wed.
- 10 f HH. 40 Martelaren.
- 11 g
- 12 a H. Gregorius I, Paus, Bel. en Leeraar.
- 13 b
- 14 c
- 15 d
- 16 e
- 17 f H. Patritius, Bisschop en Bel.
- 18 g
- 19 a H. JOSEF, Bel. en Bruideg. d. Moed. Gods
- 20 b
- 21 c H. Benedictus, Abt.
- 22 d
- 23 c
- 24 f *Boodschap aan de H. Maagd Maria.*
- 25 g
- 26 a
- 27 b
- 28 c
- 29 d
- 30 e
- 31 f

A P R I L.

Derde Zondag na Paschen, het feest der
Bescherming van den H. Josef.

- 1 g
- 2 a H. Franciscus v. Paula, Belijder.
- 3 b
- 4 c H. Isidorus, Bisschop, Bel. en Leeraar.
- 5 d H. Vincentius Ferrerius, Bel.
- 6 c
- 7 f
- 8 g
- 9 a
- 10 b
- 11 c H. Leo, Paus, Belijder en Leeraar.
- 12 d
- 13 e H. Hermenegildus, Martelaar.
- 14 f HH. Tiburtius, Valerianus en Maximus, M.
- 15 g
- 16 a
- 17 b H. Anicetus, Paus en Mart.
- 18 c
- 19 d
- 20 e
- 21 f H. Anselmus, Bis. Bel. en Leeraar.
- 22 g HH. Soter en Cajus, Paus en Mart.
- 23 a H. Georgius, Martelaar.
- 24 b H. Fidelis v. Sigmaringa, Martelaar.
- 25 c H. Marcus, Evangelist.
- 26 d HH. Cletus en Marcell., Pausen en mart.
- 27 e H. Petrus Canisius, Belijder..
- 28 f H. Paulus à Cruce, Belijder.
- 29 g H. Petrus, Martelaar.
- 30 a H. Catharina van Sienna, Maagd.

M E I.

- 1 b HH. Philippus en Jacobus, Apost.
 2 c H. Athanasius, Biss. Bel. en Leeraar.
 3 d De vinding van het H. Kruis.
 5 c H. Monica, Wed.
 5 f H. Pius V, Paus en Bel.
 6 g H. Joannes voor de Latijnsche poort.
 7 a H. Stanislaüs, Bisschop en Mart.
 8 b De Verschijn. v. d. h. Michaël, Aartseng.
 9 c H. Greg. v. Naciancen, Bis. Bel. en Leer.
 10 d H. Antoninus, Bisschop en Bel.
 11 e HH. Nerus, Achilleus, Mart. H. Domi-
 tilla, Maagd, en Pancratiüs, Mart.
 12 f
 13 g
 14 a H. Bonifacius, Mart.
 15 b
 16 c H. Ubaldus, Bisschop en Bel,
 17 d H. Paschalis Baylon, Bel.
 18 e H. Venantius, Martelaar.
 19 f H. Petrus Coelestinus, Paus en Bel.
 20 g H. Bernardinus van Sienna, Bel.
 21 a
 22 b
 23 c
 24 d H. Maagd, Maria. Bijstand d. Christenen.
 25 e H. Gregorius VII, Paus en Bel.
 26 f H. Philippus Nerus, Bel.
 27 g H. Maria Magdalena van Pazzis, Maagd.
 28 a
 29 b
 30 c H. Felix, Paus en Mart.
 31 d H. Angela Mericia, Maagd.

J U N I.

- 1 e
- 2 f HH. Marcellinus, Petrus, Erasmus, Mart.
- 3 g
- 4 a H. Franciscus Caracciolo, Bel.
- 5 b
- 6 c H. Norbertus, Bisschop en Bel.
- 7 d
- 8 e
- 9 f HH. Primus en Felicianns, Mart.
- 10 g H. Margaritha, Wed., Koningin.
- 11 a H. Barnabas, Apost.
- 12 b H. Joannes van Santo Facundo, Bel.
- 13 c H. Antonius van Padua, Bel.
- 14 d H. Basilius de Groote, Bis. Bel. en Leer.
- 15 e HH. Vitus, Modestus, Crescentia, Mart.
- 16 f
- 17 g
- 18 a HH. Marcus en Marcellianus, Mart.
- 19 b H. Juliana van Falconeriis, Maagd.
- 20 c H. Silverius, Paus en Mart.
- 21 d H. Aloysius van Gonzagua, Bel.
- 22 e H. Paulinus, Bisschop en Bel.
- 23 f Vigilie van St. Jan, den Dooper.
- 24 g De Geboorte van St. Jan, den Dooper.
- 25 a H. Guliëlmus, Abt.
- 26 b HH. Joannes en Paulus, Mart.
- 27 c 4de dag van het Octaaf van St. Jan.
- 28 d H. Leo II, Paus en Belijder.
- 29 e HH. Petrus en Paulus, Apost.
- 30 f De gedachtenis v. d. H. Paulus, Apost.

SEPTEMBER.

- 1 f H. Aegidius, Abt.
- 2 g H. Stephanus, Belijder.
- 3 a
- 4 b
- 5 c H. Laurentius Justinianus, Bis. Bel.
- 6 d
- 7 e
- 8 f *De Geboorte der H. Maagd, Maria.*
- 9 g 2de dag van het Octaaf.
- 10 a H. Nicolaus van Tolentino. Bel.
- 11 b 4de dag van het Octaaf.
- 12 c 5de " " " "
- 13 d 6de " " " "
- 14 e H. De verheffing van het H. Kruis.
- 15 f 8ste dag der Geb. v. d. H. Maagd, Maria.
- 16 g H. Cornelius en Cyprianus, Paus en Mart.
- 17 a De Indrukk. d. H. Wonden v. d. H. Franc.
- 18 b H. Josef van Cupertino. Bel.
- 19 c H. Januarius, biss. en Mart.
- 20 d H. Eustachius en gezellen, Mart.
- 21 e H. Matthaeus, Apostel en Evangelist.
- 22 f H. Thomas van Villanova, Bis. Bel.
- 23 g H. Linus, Paus en Mart.
- 24 a Instell. v. h. orde, ter eere d. H. M., Maria,
om de verloss. d. gevang. door d. ongelooft.
- 25 b
- 26 c H. Cyprianus en Justina, Mart.
- 27 d H. Cosmas en Damianus, Mart.
- 28 e H. Wenceslaüs, Mart.
- 29 f Toewijding aan den H. Michaël, Aarts.
- 30 g H. Hieronymus, priester, Bel. Leeraar.

OCTOBER.

- 1 a H. Remigius, Bis. en Bel.
- 2 b HH. Engelbewaarders.
- 3 c
- 4 d H. Francisc. van Assisië, Bel.
- 5 e H. Placidus en gezellen, mart.
- 6 f H. Bruno, Bel.
- 7 g H. Marcus, Paus en Belijder.
- 8 a H. Birgitta, Weduwe.
- 9 b H. Dionysius, Bisschop.
- 10 c H. Franciscus v. Borgia, Bel.
- 11 d
- 12 c
- 13 f H. Eduardus, Bel.
- 14 g H. Calixtus, Paus en mart.
- 15 a H. Teresia, Maagd.
- 16 b
- 17 c H. Hedwigis, Wed.
- 18 d H. Lucas, Evangelist.
- 19 e H. Petrus van Alcantara, Bel.
- 20 f H. Cantius, Belijder.
- 21 g H. Hilarion, Abt.
- 22 a
- 23 b
- 24 c
- 25 d HH. Chrysanthus en Daria, mart.
- 26 e H. Evaristus, Paus en Mart.
- 27 f Vigilie.
- 28 g HH. Simon en Judas Apost.
- 29 a
- 30 b
- 31 c Vigilie.

NOVEMBER.

- 1 d *Allerheiligen.*
2 e De gedacht. van alle geloovige overled.
3 f 3de dag van het Octaaf.
4 g H. Carolus Borromaeus, Bis. en Bel.
5 a 5de dag van het Octaaf.
6 b 6de " " " "
7 c 7de " " " "
8 d 8ste " " " "
9 e Wijding d. Basiliek v. d. allerh. Verlosser.
10 f H. Andreas van Avellina.
11 g H. Martinus Bis. en Bel.
12 a H. Martinus Paus en Martelaar:
13 b H. Didacus, Bel.
14 c
15 d H. Gertrudis, Maagd.
16 e
17 f H. Gregorius Thaumaturgus, bis. en Bel.
18 g Wijding der Basilieken v. Petr. en Paulus
19 a H. Elisabeth, weduwe.
20 b H. Felix v. Valois, Belijder.
21 c Opdracht der H. Maagd in den tempel.
22 d H. Cecilia, Maagd en Mart.
23 e H. Clemens, Paus en Mart.
24 f H. Joannes á cruce. Bel.
25 g H. Catharina, Maagd en Mart.
26 a H. Petrus van Alexandrië, Bis. Mart.
27 b
28 c
29 d Vigilie.
30 e H. Andreas, Apostel.

DECEMBER.

- 1 f
- 2 g H. Bibiana, Maagd en Mart.
- 3 a H. Franciscus Xaverius, Bel.
- 4 b H. Petrus Chrysologus, Bis. Bel. en Leer.
- 5 c H. Sabbas, Abt.
- 6 d H. Nicolaüs, Biss., en Bel.
- 7 e H. Ambros. biss. Bel. en Leeraar.
- 8 f *Onbevleete Ontvang. der H. Maagd, Maria.*
- 9 g 1ste dag van het Octaaf.
- 10 a 2de " " " "
- 11 b H. Damasus, Paus en Bel.
- 12 c 5de dag van het Octaaf.
- 13 d H. Lucia, Maagd en Mart.
- 14 e 7de dag van het Octaaf.
- 15 f 8ste dag van het feest.
- 16 g H. Eusebius, Bis. en Mart.
- 17 a
- 18 b
- 19 c
- 20 d Vigilie.
- 21 e H. Thomas, Apostel.
- 22 f
- 23 g
- 24 a Vigilie.
- 25 b *Geboorte Onzes Heeren J. C.*
- 26 c *H. Stephanus, eerste Mart..*
- 27 d H. Joannes Apostel en Evangelist.
- 28 e HH. Onnoozele kinderen, Mart.
- 29 f H. Thomas. v. Kantelb., Bis. en Mart.
- 30 g Zondag onder het octaaf der Geboorte.
- 31 a H. Silvester, Bel.

ONDERRICHT

Voor den Morgen.

Tracht bij het opstaan steeds het volgende in acht te nemen :

1. Zeven uren slapen, is gelijk een spreekwoord zegt, genoeg voor jong en oud.
2. Bepaal een vast uur van opstaan, en zoo mogelijk, zeer vroeg; want de vroege morgen is de geschiktste tijd van den dag, om God te dienen, te studeeren en te werken.
3. Zoodra het bepaalde uur van opstaan daar is, sta dan zonder eenig uitstel op.
4. Ontwaakt gij vóór het bepaalde uur, houd dan uwen geest bezig met op God te denken, op heilige zaken, of wel met bidden; doch gevoelt gij lust om meer te slapen, tracht dan door het verdrijven van elke soort van gedachte, weer in te slapen.
5. Verzuim nimmer bij het opstaan te bidden. „Hij verdient den naam van Christen niet” zegt de godvruchtige en geleerde Kardinaal Bona, „die „ten minste niet tweemaal daags, 's morgens en

's avonds, zijn hart tot God verheft, en eenigen tijd vurig bidt."

6. Gebeurt het soms, dat om dringende reden, uw gewoon morgengebed moet uitgesteld worden, verricht het dan zoodra mogelijk.

7. Beschik uwe zaken zóó, dat steeds behoorlijke tijd voor het gebed overblijve. — Hoe zeer ook iemand met bezigheden overladen is, neemt hij evenwel altoos den noodigen tijd, om te eten en te rusten; doch veel meer moet hij tijd nemen, om 's morgens God te bidden.

MORGENGEBED.

(Grootendeels genomen uit de schriften van den H. Kerkleeraar Alphonsu Maria de Liguorio.)

BIJ HET OPSTAAN ZEGENE MEN ZICH MET WIJ-
WATER ZEGGENDE:

In den naam des Vaders, en des Zoons,
en des Heiligen Geestes ga ik opstaan.

MEN BIDDE VERVOLGENS ONDER HET KLEEDEN:

In den naam van Jesus, Christus ben ik
opgestaan; Hij zegene, besture, beware en
brenge mij tot het eeuwigc leven. Amen

Gedoog niet o Jesus, dat ik mij hier op aarde zóó kleede, gelijk de rijke man in het Evangelie, die door de vlammen der hel omgeven is. Amen.

NA DAT MEN GEKLEED IS, BIDDE MEN OP
DE KNIEËN:

I. Mijn God, ik aanbid U van ganscher harte.

II. Ik bedank U voor alle weldaden, maar vooral, omdat Gij mij, dezen nacht bewaard hebt.

III. Ik offer U o God, al mijn doen en lijden, in vereeniging met de werken en het lijden van Jesus en Maria.

IV. Ik maak het voornemen, door al mijn doen en lijden, heden alle mogelijke aflaten te verdienen.

V. Ook maak ik het besluit, heden alle zonden te vermijden, maar vooral.... (*hier make men het besluit, de zonde te vluchten, waarin men het zwakste is.*)

VI. Om de liefde van Jesus tot mij, bid ik U, o God! mij de genade van volharding in Uwe liefde te verleen.

VII. Ook maak ik het voornemen, mij in alle moeilijkheden, steeds met uwen H. Wil

te vereenigen en te zeggen: *O Heer, Uw wil geschiede.*

Mijn Jesus houd de hand aan mij.

GEBED TOT DE ALLERH. MAAGD MARIA. 1)

Wees gegroet, enz.

O mijne Vorstin, o mijne Moeder; ik offer mij geheel aan U op; en ten bewijze, dat ik U ben toegedaan, wijd ik U van daag toe mijne oogen, mijne ooren, mijn mond, mijn hart, geheel mij zelven. Dewijl ik U toebehoor o mijne moeder, bewaar mij, bescherm mij als uw goed en eigendom. Amen.

GEBED TOT DEN H. ENGEL-BEWAARDER. 2)

Engel Gods, die mijn bewaarder zijt, en aan wien ik door de Goddelijke goedheid ben

1) Z. H. Paus Pius IX verleende den 5 Aug. 1854, aan alle geloovigen die dit gebed 's morgens en 's avonds, na het bidden van één «Wees gegroet» *eerbiedig* uitspreken:

1o. Telkens 100 dagen Aflaat.

2o. Een vollen Aflaat aan die het gedurende ééne maand, alle dagen doen, te verdienen op een dag naar verkiezing, mits Biechtende, Communiqueerende en biddende in eene openbare kerk volgens het inzicht van Z. H. den Paus.

2) Z. H. Paus Pius VII, verleende den 15 Mei 1821, aan alle geloovigen, die dit gebed gedurende ééne maand, dagelijks *rouwmoedig* en *eerbiedig* uitspreken:

1o. Telkens 100 dagen aflaat.

toevertrouwd; wil mij dezen dag bewaren, verlichten, geleiden en besturen. Amen.

Na dit gebed verwekke men de Acten van *Geloof, Hoop, Liefde en Berouw*, en bidde het *Onze Vader*, het *Wees gegroet, Ik Geloof*¹⁾ en driemaal het *Wees gegroet*, om de zuiverheid der H. Maagd Maria te vereeren.

20. Een vollen Aflaat aan die het gedurende ééne maand dagelijks doen; te verdienen op een dag naar verkiezing; mits Biechtende, Communiqueerende en biddende in eene openbare kerk volgens het inzicht der Kerk.

30. Een vollen Aflaat in het doodsuur aan die het dikwijls in hun leven hebben gebeden.

NB. Deze Aflaten kunnen aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden.

1) Z. H. Paus Ben. XIII, verleende den 15 Jan. 1728, aan alle geloovigen, die *Godvruchtig en van harte* verwekken de acten van Geloof, Hoop en Liefde.

10. Een aflaat van zeven jaren en zevenmaal veertig dagen, telkens.

20. Een vollen Aflaat aan die het gedurende één maand, dagelijks op gezegde wijze doen; te verdienen op een dag naar keuze; mits Biechtende, Communiqueerende en biddende volgens de intentie der Kerk.

30. Een vollen Aflaat in het doodsuur aan die alsdan deze oefeningen op gezegde wijze doen, en indien het mogelijk is, Biechten en Communiceeren.

NB. Deze Aflaten kunnen aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden.

Godvruchtige Oefeningen op den dag.

GEBED BIJ HET SLAAN DER KLOK.

O God, verleen ons een zalig uur in leven en sterven. Amen.

GEBED BIJ MOEILIJKHEDEN OF TEGENspoED.

Heer, Gij hebt het alzoo gewild; ik wil het insgelijks.

GEBED IN BEKORING TOT ZONDE.

Jesus, Maria, Josef, staat mij bij.

ALS MEN IN ZONDE IS GEVALLEN OF DAAR- AAN TWIJFELT.

Mijn God, het doet mij leed, U beleedigd te hebben; oneindige Goedheid, ik zal nimmer meer zondigen.

Onderricht over den Maaltijd.

HOE ZICH VÓÓR EN NA DEN MAALTIJD TE GEDRAGEN.

Geef acht op hetgeen Christus, de gever aller spijzen en onze leermeester dienaangaande zegt:

„Let op u zelveu, opdat uwe harten niet bezwaard worden met overdaad, dronkenschap” enz. De Zaligmaker at nooit, noch spijzigde anderen, dan na de spijzen gezegend en na den maaltijd zijnen Hemelschen Vader dank gezegd te hebben.

Verzuim nimmer vóór den maaltijd de zegening der spijzen, door een „Onze Vader,” een „Wees gegroet” en het kruisteekeu; en ná den maaltijd, de dankzegging door dezelfde gebeden te doen.

HOE ONDER DEN MAALTIJD ZICH TE GEDRAGEN.

„Laat ons” zegt de H. Augustinus, „de spijzen nemen even als een zieke, die, de geneesmiddelen nemende, daarin geen genoegen zoekt, maar aan de noodzakelijkheid zich onderwerpt.”

Er bestaat in vele christelijke huisgezinnen een zeer loflijk en navolgenswaardig gebruik, namelijk: onder den maaltijd wordt uit een stichtend boek voorgelezen; waardoor niet alleen ijdele, cerroovende en onzedige gesprekken vermeden worden, maar de aanhoorders tot goede gedachten en voornemens opgewekt.

De H. Augustinus liet het lezen uit een stichtend boek nooit na; boven zijne tafel stond te lezen:

„Wien 't lust, zijns naastens eer, met booze
tong te krenken,

„Weet, dat men aan dees disch, hem nooit
een plaats zal schenken,”

Onderricht over het Avondgebed en Gewetens-Onderzoek.

„Met gebed” zegt de H. Chrysostomus, „moeten wij den dag aanvangen en eindigen.”

„Wat gij op den dag gedaan hebt,” zegt de H. Basilius, „overweeg dat 's avonds in uw gemoed.”

In een tuin, waarin het onkruid niet wordt opgezocht en uitgeroeid, zullen geene kostbare bloemen noch kruiden opkomen en groeien: doch veel minder zullen deugden aangekweekt worden in de ziel van een mensch, die door het gewetens-onderzoek, zijne booze driften en zonden niet opzoekt en uitroeit.

AVONDGEBED.

De volgende gebeden spreke men geknielt uit.

GEBED VAN DANKZEGGING AAN GOD VOOR DE
WELDADEN OP DEN DAG GENOTEN.

O Algoede God, mijn Schepper en Verlosser, U loof en prijs ik in vereeniging met Uwe lieve Moeder, de heilige Engelen en uitverkorenen: ik zeg U dank voor alle wel-

daden, welke Gij mij van daag en geheel mijn leven, naar ziel en lichaam hebt bewezen.

GEBED OM LICHT BIJ HET GEWETENS-
ONDERZOEK.

Kom Heilige Geest, en werp op mij uit den hemel, eenige stralen van uw licht. Verlicht de duisternis van mijn geest en hart, opdat ik de zonden, welke ik van daag heb bedreven, zie, erkenne en verfoeie.

Verwek daarna een acte van Berouw.

GEBED VAN OVERGEVING VAN ZICHELVEN AAN
GOD, AAN DE H. MAAGD MARIA, AAN DEN
ENGELBEWAARDER EN AAN DEN
BESCHERM-HEILIGE.

In uwe gezegende handen, o Heer; in den schoot uwer barmhartigheid, o H. Maagd, Maria, mijne lieve moeder; en onder uwe bescherming o mijn Engelbewaarder en mijn Patroon N.N., stel ik nu en altijd, mijn ziel en lichaam. Amen.

(Na deze gebeden staat men op en ontkleedt zich, herhalende middelerwijl het „Onze Vader” en „Wees gegroet;” of wel, men overdenke het smartelijk ontkleeden van onzen Heer Jesus Christus.)

Zich te bed begevende neme men wijwater en zegge :

In den naam van onzen Heer Jesus Christus, voor ons gekruist, ga ik rusten. Hij zegene, besture, beware en geleide mij ten eeuwigen leven. Amen.

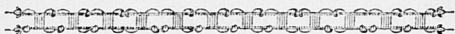
Op de legerstede blide men :

In Uwe handen o Heer, beveel ik mijnen geest; Gij hebt mij verlost, o waarachtige God. O Engel Gods, die mijn bewaarder zijt, aan wien ik door de Goddelijke goedheid ben vertrouwd, wil mij bewaren, verlichten, geleiden en besturen. Amen.

Moge ik in Gods liefde slapen en rusten!

(Leg u daarna op de rechterzijde, met de armen kruisgewijze over de borst neder; herinner u, dat God bij u tegenwoordig is, en houd uwen geest met godvruchtige gedachten bezig, totdat gij inslaapt.)

HET H. SACRIFICIE DER MIS.

I. INSTELLING VAN HET HEILIG SACRIFICIE DER MIS.

Jesus Christus, onze Heer en God, heeft bij het laatste avondmaal, in den nacht, toen Hij werd overgeleverd, het H. Sacrificie der Mis ingesteld. Zichzelven tot Priester in eeuwigheid verklarend, heeft Hij onder de gedaante van brood en wijn, zijn Lichaam en Bloed aan God den Vader opgedragen. Onder diezelfde gedaante heeft Hij aan zijne Apostelen, die Hij toen aanstelde als priesters van het Nieuw Verbond, zijn Lichaam en Bloed te nuttigen overgegeven, en hen en hunne opvolgers in het Priesterschap met het verrichten van hetzelfde Offer belast, zeggende: „doet dit ter mijner gedachtenis.”

II. DOEL EN VRUCHTEN.

Door de instelling van het hoogheilig Misoffer wilde Christus aan zijne beminde bruid, de Kerk, een zichtbaar Offer achterlaten, wat het bloedige, op het kruis te brengen Offer, op eene onbloedige wijze zou tegenwoordig stellen; waardoor deszelfs godachtenis tot het einde der wereld zou voortduren, en deszelfs heilzame kracht, tot vergeving der zonden, die wij dagelijks bedrijven, zou worden toegepast. Het H. Sacrificie der Mis is derhalve een waar en wezenlijk zoenoffer, waardoor wij barmhartigheid zullen verkrijgen en genade vinden, zoo wij met een oprecht hart, en een waar geloof, met vrees en eerbied, berouwvol en boetvaardig tot God naderen. Want de Heer, door deze Offerande verzoend, genade en de gave van boete schenkend, vergeeft misdaden en zonden, de groote niet uitgenomen. De H. Mis wordt dan niet alleen voor de zonden en straffen, voldoeningen en andere noodwendigheden der levende geloovigen opgedragen, maar ook voor die in Christus overleden, en nog niet geheel gezuiverd zijn.

III. WIE HET H. SACRIFICIE AAN DEN HEMEL-
SCHEN VADER OPDRAAGT.

In de H. Mis moet men het Sacrificie onderscheiden van de vele gebeden en ceremoniën, die het vergezellen. De gebeden en ceremonies geschieden door den priester. Het Sacrificie wordt op de eerste plaats door Christus zelven opgedragen. Hij is de eerste en voornaamste Offeraar in de H. Mis; want Hij is priester in eeuwigheid; Hij heeft en behoudt den wil zijn Lichaam en Bloed in iedere Mis aan God den Vader op te dragen; het Misoffer is volgens de leer der H. Kerk één en hetzelfde met het Kruisoffer. In beide dus offert Christus zijn Lichaam en Bloed aan God, den Vader. Hij deed het zichtbaar aan het kruis; Hij doet het op een onzichtbare wijze in de H. Mis.

Ook de priester draagt het H. Sacrificie op: Hij is in de H. Mis de zichtbare offeraar en dienaar van Christus. In naam en in de plaats van Christus offert hij op eene zichtbare wijze, verricht hij uitwendig de offerdaad, draagt hij een zichtbaar offer op. Hij is de offeraar van het zichtbare offer.

De geloovigen kunnen ook in zekeren zin

medeoofferaars genoemd worden; in zooverre namelijk zij met den priester in het opdragen van het H. Sacrificie zich vereenigen; door b. v. de Mis te dienen, haar bij te wonen, eenige gebeden te gelijk met den priester te spreken, eene H. Mis te laten doen.

IV. GEBEDEN EN CEREMONIËN.

De opperherders der H. Kerk hebben gebeden en ceremonies voorgeschreven, die door den priester in de H. Mis te verrichten zijn. De gebeden, die alle eene grootè Godsvrucht en heiligheid ademen, en den geest verheffen naar God, dienen om den priester waardig en eerbiedig het H. Sacrificie te doen opdragen. De ceremonies strekken, om de majesteit van zoo groot een Sacrificie te doen uitkomen, en door zichtbare teekenen van eerbied en godsvrucht, het gemoed der geloovigen tot het beschouwen der verhevene dingen, die het Sacrificie bevat, op te wekken.

Er is eenig verschil van gebeden en ceremoniën bij de Mis, op te dragen door de priesters der Westersche en der Oostersche landen. Het wettig geestelijk gezag, door Christus over zijne Kerk aangesteld, heeft

dat zoo bepaald, en kan steeds verandering in die gebeden en ceremonies aanbrengen. Niet in het Sacrificie kan iets veranderd worden. Het Sacrificie is niet verschillend in de verschillende wereldstreken. Overal is 't hetzelfde; overal onveranderlijk, overal is het Lichaam en Bloed van Christus onder de gedaante van brood en wijn, het slachtoffer; overal zijn Christus en de priester de offeraars; overal wordt het Sacrificie aan God den Vader opgedragen.

V. MISKLEEDEREN EN HUNNE BETEEKENIS.

De Miskleeren van den priester aan het altaar zijn, de *amict*, de *albe*, de *cingel*, de *manipel*, de *stool*, het *kasuifel*.

De Amict is het eerste kleedingstuk, waarmee de priester zich, ter opdracht van het Sacrificie, kleedt. Het is een witte linnen doek, die om hals, schouders en borst wordt heengeslagen. Bij het aandoen legt de priester hem eerst op het hoofd en bidt inmiddels: „Plaats o Heer, op mijn hoofd, den helm des heils, ter bestrijding van de aanvallen des duivels.” Dat gebed herinnert aan de geestelijke wapenrusting, waarvan de Apostel Paulus

spreekt. De amict beeldt derhalve den geestelijken helm, de geestelijke beschutting, waarmee de priester steeds bedekt moet wezen. Hij moet gedenken, dat hij de strijder bij uitnemendheid is in het rijk Gods hier op aarde, en ten strijde uitgerust, den helm des geestelijken strijds moet dragen. Deze beteekenis kwam vroeger nog meer uit, toen die doek als een helm, het hoofd bleef bedekken, tot de H. Mis begon; op welk oogenblik hij rondom den hals werd neergelaten. In eenige kloosterorders wordt nu nog dat oorspronkelijk gebruik bewaard; men ziet den priester met dien doek, als een helm op het hoofd naar het altaar gaan.

De Albe is het witte linnen kleed, wat geheel het lichaam tot op de voeten bedekt. Bij het aantrekken bidt de priester: „Maak mij wit, o Heer, en reinig mijn hart, opdat ik wit gemaakt in het bloed van het Lam, de eeuwige vreugden moge genieten.” De albe derhalve verbeeldt het witte en onbevleete kleed der gelukzaligen, wat in het bloed van het Lam gereinigd is; hij verbeeldt de reinheid, waarmee de priester aan het altaar moet verschijnen.

De Cingel dient, om de albe op te binden.

Een slepend wit kleed zal licht en spoedig besmeurd worden, zoo de drager niet zorgt, het op te schorten. Tot zulk doel dient de gordel; hij beveiligt het kleed tegen bezoedeling; hij is een gordel voor reinheid. Zoo ook is de cingel der Albe; hij dient, om hem op te schorten; hij is eene waarschuwing aan den priester, om voor de blijvende reinheid van zijn wit kleed zorg te dragen. Daarom, als hij hem aangordt, moet hij bidden: „Omgord mij Heer, met den gordel der zuiverheid, en doof in mijne lendenen alle vocht van wellust; opdat de deugd van onthouding en reinheid in mij blijve.”

De Manipel hangt aan den linkerarm van den priester. Eertijds was het een gevouwen zweetdoek; thans eene strook van hetzelfde stof als het kasuifel. De zweetdoek is een zinnebeeld van den arbeid; hij komt den noesten werkman ter verfrissing dikwijls zeer te nutte. De priester is de geestelijke werkman bij uitstek; zijn manipel verbeeldt en herinnert hem aan het arbeidzaam leven zijner roeping, wat dikwijls met verdriet en smart vergezeld gaat. Daarom bidt hij; „Moge ik dragen Heer, den manipel van gewezen en smarte; opdat ik met blijdschap verkrijge de belooning des arbeids.”

De Stool hangt om den hals, en daalt neer tot de knieën. Reeds vroegtijdig was de stoel een eerekleed. Nu nog beschouwt haar de Kerk als zoodanig, en wel als een eerekleed, wat de eer der onsterfelijkheid voorstelt, die wij door de schuld van onzen eersten vader hadden verloren. Zij doet daarom den priester bij het aandoen, bidden: „Geef mij weder, o Heer, het kleed der onsterfelijkheid, wat ik in de overtreding van mijn eersten vader heb verloren, en alhoewel ik onwaardig uw H. Sacrificie nader, moge ik toch de eeuwige vreugde verdienen.”

Het Kasuifel is het gekleurde kleed, wat over de andere heen wordt aangetrokken. Het is een zinnebeeld van het juk des Heeren, wat de priester te dragen op zich genomen heeft. Hij bidt daarom bij het aantrekken: „Heer, die gezegd hebt, mijn juk is zoet, en mijn last is licht; maak, dat ik het zóó kunne dragen, dat ik uwe genade verkrijge.”

De Miskleeren kan men ook in verband brengen met het lijden van onzen Goddelijken Zaligmaker. Het Misoffer is één en hetzelfde als het Kruisoffer. De Amiet kan voor ons zijn de doek, waarmede het aanbiddelijk gelaat van Christus in het huis van Caïphas

bedekt werd; ook de doornen kroon, in het hoofd van den Zaligmaker gedreven. De Albe het witte spotkleed, wat Hem in het huis van Herodes werd aangetrokken. De Gordel kan ons herinneren aan de koorden der geeselskolom en andere koorden, die bij zijn lijden gebruikt zijn. — De Manipel kan doen denken aan den zweetdoek van Veronica; de Stool aan den purperen spotmantel; het Kasuifel aan het kruis en lijkkleed des Zaligmakers.

VI. KLEUREN DER KASUIFELS EN HARE BETEKENIS.

De kasuifels zijn in vijf soorten onderscheiden. Ze zijn *wit*, *rood*, *groen*, *paarsch*, *zwart*. De kleur regelt zich naar het feest van den dag, naar het jaargetijde, naar de dagen van boete, naar het bijzonder oogmerk, waarvoor de H. Mis wordt opgedragen; b. v. ter eere van de Allerh. Maagd, tot lafenis der geloovige zielen.

Wit is de kleur der onschuld en reinheid; zij is eigen aan de feesten van den Zaligmaker, van de H. Maagd en van Heiligen, die niet martelaar zijn.

Rood herinnert aan den dood van Christus,

aan de vurige tongen op Pinksterdag, aan het bloed der Martelaren. Daarom wordt die kleur gebruikt op de feesten van het H. Kruis, op Pinksterdag, op feesten van Martelaren.

Groen is de kleur van hoop op vreugde en overvloed na verrichten arbeid. Zij is de kleur van Lente en Zomer, de kleur der hoop op het genoeg, wat de zomer, en op den overvloed, dien de herfst aanbrengt. Zij wordt gebruikt van af Drie Koningen tot Septuagesima, en van af Pinksteren tot den Advent op dagen, dat geen feest gevierd wordt.

Paarsch is voor de Kerk de kleur van boete; de kleur van den Advent, van Septuagesima tot Paschen en op andere dagen van boete door het jaar.

Zwart is de kleur van rouw, de kleur des doods; bestemd daarom, zoo er geen beletsel is, voor Missen van overledenen.

VII. HET ALTAAR MET TOEBEHOOREN.

Het Altaar is een zinnebeeld van Christus zelve. Het verbeeldt verder den Calvarieberg, waar het bloedig Offer werd gebracht. Het Kruisbeeld volmaakt die beteekenis. — De

altaartafel herinnert aan de tafel van het laatste avondmaal, waarop het onbloedig Sacrificie is ingesteld. — De geheele altaartafel, of het middengedeelte, waar na de Consecratie het Lichaam des Heeren wordt neergelegd, en de kelk met het H. Bloed staat, is van steen, in herinnering aan het steenen graf van Christus. — Het altaar is hoog, het staat verheven, men klimt er heen met trappen; waardoor wordt aangeduid, dat men het aardse moet verlaten, om te kunnen opklimmen tot God. — In het altaar worden eenige overblijfselen van Heiligen bewaard, ingevolge de oude gewoonte, om boven de lichamen van Heiligen het H. Misoffer op te dragen, en tevens om de voorspraak van die Heiligen tot eene eerbiedige en waardige dienstverrichting des priesters in te roepen.

De Kandelaren met licht. Licht is een teeken van vreugde. Licht op het altaar is een zinnebeeld van het ongeschapen Licht, van Gods Zoon, die op aarde gekomen is, om den mensch, gezeten in de duisternis van dwaling en zonde, te verlichten. Licht op het altaar, is ook een zinnebeeld van het eeuwig licht des hemels. Het licht der kerken verblijdt, het verhoogt de plechtigheden, het

doet met dankbaarheid en vreugde denken aan de heilige geheimen, die het voorstelt.

De tabellen behelzen eenige gebeden, welke de priester niet gevoeglijk uit het Misboek kan lezen.

Het Missaal of Misboek bevat de gebeden en H. handelingen, welke de priester onder de H. Mis moet verrichten: als ook de afzonderlijke gebeden, Epistels en Evangelien, die hij op elken dag, bij de gewone gebeden der H. Mis moet voegen.

De Ampullen dienen, om den wijn en het water, bij het H. Sacrificie benoodigd, te bevatten.

De Altaarbel wordt gebruikt, om de geloovigen op de voornaamste deelen der H. Mis aandachtig te maken.

VIII. KELK MET TOEBEHOOREN.

De Kelk moet, althans wat het bovenste deel, het kuipje betreft, uit zilver, binnen verguld en geconsacreerd of geheiligd wezen. Hij dient, om den wijn te bevatten, die in het Bloed van Christus zal veranderd worden, en dat daarin tot de Nuttiging zal blijven.

De Pateen uit zilver, binnen verguld en

geconsacreerd, is als het deksel van den Kelk. Het is een plat en rond schoteltje, dat dient, om daarop eerst het brood bij de opdracht, en na de breking der H. Hostie, het Lichaam des Heeren neer te leggen. Kelk en pateen zijn volgens de gebeden bij hunne consecratie, als een nieuw graf voor het Lichaam en Bloed des Heeren; zij doen ook denken aan het graf, waarin Christus Lichaam werd neergelegd, en aan den steen, waarmee het gedekt werd.

De Palla is een vierkant wit linnen deksel, dat ter beveiliging tegen stof enz. op den kelk gelegd wordt.

De Corporaal is een vierkante linnen doek, waarop eerst het Misbrood en na de consecratie het Lichaam des Heeren wordt neergelegd. Vroeger grooter van vorm dan thans, diende hij tegelijk voor palla.

Het Purificatorium (zuiverings doekje) van wit linnen, dient vooral, na de nuttiging van het H. Bloed, om den kelk na de zuivering met wijn en water, uit te droogen.

Het Velum (kelkkleed), een vierkante zijden doek, in kleur gelijk aan het kasuifel, is bestemd, om den kelk te dekken van af het begin der H. Mis tot aan de opdracht

van het brood en na de Communie tot aan het einde der H. Mis.

De Palla, de Corporaal, het Purificatorium en het Velum kunnen de doeken beduiden, waarin het lichaam des Heeren, na den dood gewikkeld werd.

IX. BROOD EN WIJN.

Gedurende de eerste eeuwen der Kerk, offerden de geloovigen bij het altaar brood en wijn, ten gebruike voor het H. Sacrificie, voor de Communie der geloovigen en tot onderhoud der priesters en armen. Toen het dagelijks communiceeren der geloovigen onder de H. Mis afnam, verminderden ook die offers; men begon bij voorkeur offers in geld te brengen, waardoor de priester het noodige voor het H. Sacrificie kon aanschaffen en in zijn onderhoud voorzien. Thans noemt men zulk offer eene aalmoes aangeboden om de H. Mis volgens het verlangen van den gever te doen opdragen, en den priester in zijn onderhoud behulpzaam te zijn.

X. LATIJNSCHE TAAL BIJ DE H. MIS.

Niet de gewone volkstaal wordt in de H. Mis gebezigd. Volgens het Kerkelijk voor-

schrift moet de Latijnsche taal in de Westersche, andere oude talen in de Oostersche landen gebruikt worden. De meeste geloovigen verstaan die talen niet; evenwel kan gezegd voorschrift niet veroordeeld, noch afgekeurd worden; want het Sacrificie is volgens de Goddelijke instelling eene *handeling*, eene *daad*, en niet eene woordelijke onderrichting der geloovigen. Bijgevolg is het niet noodig de gebeden der H. Mis in de volkstaal te doen. Wel bevatten die gebeden heilige, opwekkende gedachten en vermaningen; maar de Kerk voorziet in het gemis door het bevel, dat de herders hunne geloovigen in alles, wat tot de H. Mis behoort, voldoende moeten onderrichten. — Gemeld verplichtend gebruik der Latijnsche en andere oude talen is niet alleen niet afkeuringswaardig, het is daarenboven zeer wijs, ten hoogste heilzaam en doelmatig, want de volkstalen zijn voortdurend aan vele veranderingen onderworpen: werd de H. Mis in de gewone volkstaal gelezen, dan zouden de gebeden in hare bewoordingen en uitdrukkingen dikwijls worden gewijzigd, en daardoor blootstaan aan het insluipen van vele afwijkingen van den waren zin, aan dwalingen, aan ketterij.

van het brood en na de Communie tot aan het einde der H. Mis.

De Palla, de Corporaal, het Purificatorium en het Velum kunnen de doeken beduiden, waarin het lichaam des Heeren, na den dood gewikkeld werd.

IX. BROOD EN WIJN.

Gedurende de eerste eeuwen der Kerk, offerden de geloovigen bij het altaar brood en wijn, ten gebruike voor het H. Sacrificie, voor de Communie der geloovigen en tot onderhoud der priesters en armen. Toen het dagelijks communiceeren der geloovigen onder de H. Mis afnam, verminderden ook die offers; men begon bij voorkeur offers in geld te brengen, waardoor de priester het noodige voor het H. Sacrificie kon aanschaffen en in zijn onderhoud voorzien. Thans noemt men zulk offer eene aalmoes aangeboden om de H. Mis volgens het verlangen van den gever te doen opdragen, en den priester in zijn onderhoud behulpzaam te zijn.

X. LATIJNSCHE TAAL BIJ DE H. MIS.

Niet de gewone volkstaal wordt in de H. Mis gebezigd. Volgens het Kerkelijk voor-

schrift moet de Latijnsche taal in de Westersche, andere oude talen in de Oostersche landen gebruikt worden. De meeste geloovigen verstaan die talen niet; evenwel kan gezegd voorschrift niet veroordeeld, noch afgekeurd worden; want het Sacrificie is volgens de Goddelijke instelling eene *handeling*, eene *daad*, en niet eene woordelijke onderrichting der geloovigen. Bijgevolg is het niet noodig de gebeden der H. Mis in de volkstaal te doen. Wel bevatten die gebeden heilige, opwekkende gedachten en vermaningen; maar de Kerk voorziet in het gemis door het bevel, dat de herders hunne geloovigen in alles, wat tot de H. Mis behoort, voldoende moeten onderrichten. — Gemeld verplichtend gebruik der Latijnsche en andere oude talen is niet alleen niet afkeuringswaardig, het is daarenboven zeer wijs, ten hoogste heilzaam en doelmatig, want de volkstalen zijn voortdurend aan vele veranderingen onderworpen: werd de H. Mis in de gewone volkstaal gelezen, dan zouden de gebeden in hare bewoordingen en uitdrukkingen dikwijls worden gewijzigd, en daardoor blootstaan aan het insluipen van vele afwijkingen van den waren zin, aan dwalingen, aan ketterij.

Nu is dat onmogelijk, dewijl de oude talen, niet meer levende talen, onveranderlijk zijn, en derhalve de vastgestelde gebeden niet door den priester kunnen gewijzigd worden.

Ook bij de bediening der H. Sacramenten en bij andere Kerkelijke handelingen is de Latijnsche taal voorschrift, waardoor men ook in die dienstplichten aan hetzelfde gevaar ontkomt. — De noodzakelijkheid, die uit de voorgestelde wet voortvloeit, dat de priester de Latijnsche taal kenne, heeft ook dit onschatbaar voordeel, dat in Concilies en andere samenkomsten, de geestelijkheid van verschillende volken en talen onderling spreken en handelen kan, en dat de noodzakelijke gemeenschap met het hoofd der Kerk, den Paus van Rome, gemakkelijk blijft.

XI. GETROUW BIJWONEN DER H. MIS.

Indien men nadenkt, wat het Misoffer is, welk doel het heeft, welke vruchten het kan aanbrengen, wie als Offeraar in de Mis handelt, voelt men zich sterk aangezet, bij die hoogheilige Offerande zoo veel mogelijk tegenwoordig te zijn. Mochten toch alle geloovigen deszelfs voortreffelijkheid om deze redenen

levendig beseffen! Hoe velen zouden zich beijveren, om niet slechts op de gebodene dagen, maar ook zoo veel mogelijk elken dag de H. Mis bij te wonen. Men zou zorg dragen, dat zoo veel doenlijk minstens één der huisgenooten, dagelijks aan eene H. Mis deelnam. Hoe menige land- en ambachtsman zou dezelve elken dag komen bijwonen, niet alleen zonder schade in zijne tijdelijke werkzaamheden; maar ook onder Gods milden zegn, tot voordeel zijner geestelijke en tijdelijke belangen.

XII. EERBIEDIG BIJWONEN.

Jesus Christus is met zijne Godheid en menschheid in het H. Sacrificie, onder de gedaante van brood en wijn tegenwoordig; Hij biedt zich daar aan zijn hemelschen Vader als offer voor onze zonden en schulden; duizende Engelen omgeven het altaar, loven en aanbidden Hem. Diepe eerbied derhalve, hoog ontzag, groote vrees, zoet vertrouwen, hartelijk berouw moet onder de H. Mis onze ziel vervullen. „De hemel,” zegt de H. Gregorius Naz. „gaat open, zoodra de priester de woorden der Consecratie spreekt, en de Engelen dalen neder, om daar tegenwoordig te zijn.”

De H. Chrysostomus schrijft: „Als de eerste „Christenen eene kerk binnentraden, kusten „zij ootmoedig den drempel, namen vervolgens „zulke stilte in acht, als of niemand in de „kerk was. De Engelen staan bij den priester, „de hemelsche Krachten heffen hunne stemmen „aan en de Kooren der Engelen omringen „het altaar, om Hem te vereeren, die daar „wordt opgedragen; want de hovelingen van „het hemelsche hof zullen zich wel wachten, „dien oppersten Koning alleen te laten.” De „*Liturgie van den H. Jacobus* vermaant: „Allen „moeten een diep stilzwijgen bewaren; een „ieder worde met vrees en angst bevangen; „en denke aan niets anders meer, dewijl de „Koning der koningen, onze Heer Jesus „Christus zal komen, om geslachtofferd en „tot spijs gegeven te worden.”

XIII. WAT TE DOEN, OM HET GODVRUCHTIG
EN EERBIEDIG BIJ TE WONEN.

1. Zich zedig kleeden; steeds vóór het begin der H. Mis in de kerk aanwezig zijn; eene intentie maken of het voornemen tot welk einde men de H. Mis wil bijwonen; een berouw verwekken. 2) Den priester in de

H. Mis zoo veel mogelijk volgen; dat is: op hetzelfde oogenblik met den priester zoo veel mogelijk dezelfde gebeden doen. Is men soms met de gebeden vooruit, men wachte en bidde b. v. inmiddels het gebed des Heeren. Met den priester op de borst kloppen; met hem het Kruisteeken maken, zoo menigmaal hij dit over zichzelf en over de geloovigen doet. Het hoofd buigen: *a.* als de H. Naam in de H. Mis voorkomt; *b.* onder het *Confiteor*, het *Oremus*, de *Consecratie*, de *Opheffing* van het H. Lichaam en Bloed, het *Lam Gods*, *Heer ik ben niet waardig*, de *Nuttiging* en de *laatste zegening*. 3) Blijven staan onder de beide Evangelien; onder de overige deelen geknield zijn, vooral onder de *Consecratie* en de *Nuttiging*.

XIV. WAT TE VERMIJDEN.

De oogen niet wenden naar de binnenkomenden en uitgaanden; geen acht geven op hunne kleederen, hunne houding in de kerk; hen door een of ander teeken groeten. Spreken zonder noodzakelijkheid. Lachen, onbehoorlijk neerzitten op banken of stoelen; want niets van dit alles zou men zich in

het bijzijn van een aardschen koning durven veroorloven.

Willens en wetens zich verstrooien. Zijne zitplaats verlaten, alvorens de priester het altaar afklimt.

XV. ONDERSCHIEDENE WIJZEN, WAAROP MEN
ZICH GEDURENDE DE H. MIS KAN BEZIG
HOUDEN.

De H. Kerk heeft aan de geloovigen geen bepaalde wijze of te verrichten gebeden voorgeschreven, om de H. Mis bij te wonen. Zij leert ons, dat men met een oprecht hart, met een waar geloof, met vrees en eerbied, berouwvol en boetvaardig dezelve moet bijwonen, om aan de vruchten daarvan deelachtig te worden.

Men kan onder de H. Mis den Rozenkrans bidden; uit een kerkboek gebeden en Litaniën lezen; men kan met aandacht op de verschillende deelen der H. Mis oplettend zijn; over het lijden des Heeren nadenken; op elke andere godvruchtige wijze zich bezig houden.

Zeer heilzaam en doelmatig is het, zich met den priester te vereenigen, dat is: aan God vragen, wat hij vraagt, en met kennis

der verschillende handelingen en plechtigheden, die de priester stelt, op alles nauwkeurig acht geven.

Met dat doel zijn de volgende Misgebeden en verklaringen der heilige handelingen en plechtigheden onder de heilige Mis opgesteld.

NB. De vertaling der gewone Latijnsche gebeden onder de H. Mis, is om gewichtige reden door de Kerk verboden.

XVI. VERANDERENDE EN ONVERANDERENDE GEBEDEN DER H. MIS.

De gebeden, welke de priester in de H. Mis gebruikt, kunnen tot twee soorten gebracht worden, namelijk: eenige zijn altijd dezelfde, eenige worden dan eens achtergelaten dan eens door andere vervangen, en zijn vooral op het feest, dat op dien dag gevierd wordt toepasselijk; men verdeelt ze derhalve in *veranderende en onveranderende gebeden*.

De voornaamste *onveranderende* zijn: Het Confiteor tot aan het Gloria. Het gebed „zuiver mijn hart” voor het Evangelie. De gebeden bij de opdracht van het brood en den wijn tot aan het stille gebed. De Canon. De gebeden van af het Pater noster (het eerste

gebed na het Agnus Dei uitgenomen) tot aan het dekken van den Kelk. Het gebed „Behage U, H. Drievuldigheid, en het St. Jans Evangelie, dit laatste op eenige dagen uitgenomen.

De voornaamste *veranderende zijn*: de Psalm Judica. Het Gloria. Het gebed of de gebeden na het Gloria. De Epistel. Het Evangelie. Het Credo. Het stille gebed. De Prefatie. Het gebed of de gebeden der Nacommunie. Het *Ite Missa est*. *Benedicamus Domino*. *Requiescant in pace*.

GEBED VOOR DEN AANVANG DER H. MIS.

Kom Heilige Geest, vervul de harten uwer geloovigen, en ontsteek in hen het vuur uwer liefde.

GEBED.

O Heer, God, die mij naar uw beeld geschapen hebt, geef mij de genade, dat ik dit heilig Sacrificie met behoorlijke aandacht en eerbied bijwone:

1. Tot uwe meerdere verheerlijking.
2. Tot dankzegging voor alle weldaden.
3. Tot voldoening voor al mijne zonden en schulden.

4. Tot verkrijging van nieuwe genaden in mijne geestelijke en tijdelijke belangen, en tot hulp in de zaak N.

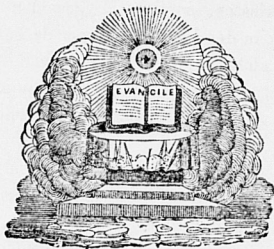
5. Tot gedachtenis van uw heilig lijden en der instelling van het allerheiligste Sacrament des Altaars.

6. Voor mijne ouders, vrienden en wel-doeners, voornamelijk voor N. N.

7. Voor de overledenen, bijzonder voor de zielen van N. N.

O Heer, dat dit mijn voornemen U behage; en verhoor mij om de verdiensten van uwen Heer, Jesus, Christus. Amen.

GEBEDEN ONDER DE H. MIS

EN

verklaring der heilige Handelingen,
Cermoniën of Plechtigheden
onder dezelve.

EERSTE DEEL

der gebeden, heilige Handelingen en Cermoniën of
Plechtigheden onder de heilige Mis van af het *Begin*
tot de *Opdracht van brood en wijn* aan God, den Vader.

Bemerking. Het Misboek bevat voor dit deel
der heilige Mis, de Gebeden en Plechtigheden,
waardoor hart en geest van den priester en der
omstanders worden voorbereid tot een heilig en
heilzaam opdragen van het H. Misoffer.

De priester, met de H. gewaden bekleed, en den Kelk in den linkerhand voor de borst dragend, begeeft zich, door den Misdienaar voorafgegaan naar het altaar. Na den kelk op het altaar te hebben geplaatst, daalt hij terstond de altaartrappen af.

Denkende aan zijne onwaardigheid tot het opdragen van zoo groot een Sacrificie, gaat hij beneden aan den voet van het altaar, eene nieuwe voorbereiding beginnen. Daar beneden zal hij zich opwekken tot betrouwen op Gods hulp en barmhartigheid; hij zal daar zijne zonden in nederigheid en berouw belijden, en om vergeving voor zichzelf en voor de geloovigen smeeken. En al wat hij daarna op het altaar tot aan de Opdracht van brood en wijn verricht, dat alles blijft strekken, om door plechtigheden, gebeden en lofzangen, lezingen uit het heilig Schrift en geloofsbelijdenis, voor zich en de omstanders eener heilige gesteltenis te verkrijgen.

DE VOORBEREIDING.

1. DE PSALM „JUDICA, OORDEEL MIJ O GOD.”

(Het begin der Latijnsche gebeden, welke de priester uit het Misboek leest, wordt bij elk gebed aangegeven.)

(Op sommige dagen wordt deze Psalm in de H. Mis achtergelaten.)

Bemerking. De priester bidt beurtelings met den Misdienaar, die steeds in den naam der omstanders antwoordt, dezen Psalm aan den voet van het altaar. Daar begint hij met het kruisteeken over zichzelf te maken, zeggende tegelijk „In den naam des Vaders” enz. Hij maakt het kruisteeken, waarmede een christen al zijne goede handelingen met vertrouwen aanvangt, als het teeken van overwinning over zijne vijanden, als het teeken van vertrouwen op de alvermogende hulp der verdiensten van Christus door het kruis behaald. Hij zegt tegelijk „In den naam” enz. dat is: namens en door de macht der drie Goddelijke Personen, die door het kruis met vertrouwen willen aangeroepen worden, begin ik deze Misofferande.

In den naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes. Amen.

Om U o allerheiligste Drievuldigheid, Vader, Zoon en Heilige Geest, de verschuldigde eer en aanbidding te bewijzen, willen wij heden de onbloedige Offerande bijwonen, en ons in den geest met den priester vereenigende, U deze opdragen.

Laat door uwe hulp ons hart gevoelen, wat

het op den Calvarieberg zou hebben moeten gevoelen, waren wij daar bij de bloedige Offerande tegenwoordig geweest.

2. HET „CONFITEOR, IK BELIID.

De belijdenis en gebeden om vergeving.

De priester bidt diep gebogen aan den voet van het altaar, en klopt driemaal op de borst.

Bemerking. Hij is in eene neergebogene houding, welke den zondigen mensch past, en berouw hebbende op de borst kloppend, belijdt hij zijne zonden, en vraagt voor zichzelf daarvan de vergeving.

Zeg even als hij en de Misdienaar het „Confiteor,” en klopt op de borst bij de woorden „door mijne schuld, door mijne schuld, door mijne allergrootste schuld.”

Ik belijd aan God almachtig, aan de heilige Maria, altijd Maagd, aan den heiligen Michaël Aantsengel, aan den heiligen Joannes den Dooper, aan de heilige Apostelen Petrus en Paulus, aan alle Heiligen en aan u broeders, dat ik zeer gezondigd heb met gedachte, woord en werk, door mijne schuld, door mijne allergrootste schuld. Daarom bid ik de heilige Maria, altijd Maagd, den heiligen

Michaël Aartsengel, den heiligen Joannes den Dooper, de heilige Apostelen Petrus en Paulus, alle Heiligen en u broeders, voor mij te bidden bij den Heer, onzen God. Amen.

(Herhaal met den Misdienaar het „Confiteor,” en in plaats van *broeders* zeg „*Vader.*”

3. HET MISEREATUR, „ONTFERME ZICH.”

De priester biddend richt zich op, doch is terstond neergebogen.

Hij vraagt voor zich en de omstanders vergeving der zonden.

O God, verleen ons de kostbare gaaf van berouw en vergiffenis, welke Gij zelfs aan de grootste zondaars beloofd hebt, wanneer hij voor U en voor den priester zijne zonden belijdt en berouw heeft, U, die de oneindige goedheid zijt, beleedigd te hebben. Amen.

4. HET GEBED „AUFER A NOBIS, NEEM VAN ONS WEG.”

De priester biddend klimt het altaar op.

Hij vraagt de genade, waardig aan het altaar te verschijnen.

Gelukkig hij o God, die in zijne zwakte door uwe hulp gesteund, waardig wordt, uwe

heilige verblijfplaats in te gaan, U daar te bezoeken en te aanbidden: verleen ons, o Heer, die genade. Amen.

5. HET GEBED „ORAMUS TE, WIJ BIDDEN U.”

De priester bidt neergebogen in het midden van het altaar en kust het.

Bemerking. In heilige vrees neemt hij eene ootmoedige, neergebogene houding aan, en blijft een oogenblik bidden. Vervolgens kust hij de altaartafel, om zijne liefde en zijnen eerbied te betuigen tot de plaats, waar hij het Goddelijk zoenoffer zal opdragen, en tot de Heiligen, van wie overblijfselen daar rusten, om hen als bijzondere beschermers en voorsprekers te nemen ter vergeving zijner zonden.

Verwaardig U o God, ons door de tusschenkomst der Heiligen, de genade der verzoening met U te verleen, welk op aarde het begin is van den vrede, welken uwe Heiligen in uwen schoot daar genieten. Amen.

6. DE „INTROÏTUS, INGANG.”

Bemerking. Als de priester naar het altaar gaat, wordt in eene gezongene Mis, door het koor een lofzang of onderrichting aangeheven, welke

na het altaar gekust te hebben, door den priester aan de Epistelzijde herhaald wordt. De inhoud, gewoonlijk uit het H. Schrift genomen, is toepasselijk op het feest, dat dien dag gevierd wordt.

Aan het gebruik, dien lofzang of die onderrichting op dit oogenblik aan te heffen, wordt de naam „Introitus, Ingang” (tot het altaar) ontleent.

De priester begeeft zich naar de «Epistelzijde» van het altaar, alzoo geheeten, omdat aan die zijde de «Epistel» gelezen wordt. Hij maakt het kruisteeken.

Gij hebt, o Heer, bij de Heiligen van het Oude Verbond, een vurig verlangen opgewekt, uwen eenigen Zoon, ter verlossing van het verloren menschedom, naar de aarde te zien afdalen: deel ons een weinig van dat verlangen mede; en verleen, dat wij, ondanks de ellende en moeilijkheden van dit leven, in ons een heilig verlangen ontwaren, ons met U door eene vurige liefde te vereenigen. Amen.

7. HET „KYRIE ELEISON, HEER ONTFERM U ONZER.”

De priester bidt aan de Epistelzijde f in het midden van het altaar.

Hij bidt gezamenlijk met den Misdienaar, driemaal om ontferming tot God den Vader, driemaal tot God den Zoon, driemaal tot God den Heiligen Geest.

Heer ontferm U onzer. Heer ontferm U onzer. Heer ontferm U onzer.

Christus ontferm U onzer. Christus ontferm U onzer. Heer ontferm U onzer.

Heer ontferm U onzer. Heer ontferm U onzer. Heer ontferm U onzer.

S. DE LOFZANG „GLORIA IN EXCELSIS DEO ,
HEERLIJKHEID AAN GOD IN HET ALLER-
HOOGSTE.”

(Deze lofzang wordt op sommige dagen in de H. Mis achtergelaten.)

De priester staat in het midden van het altaar.

Bemerking. Het begin van dezen lofzang werd door de Engelen bij de geboorte van den Zalig-maker gezongen; het vervolg is in latere tijden, door de Kerk er bij gevoegd. Het geheel is eene lof- en dankzegging aan de allerheiligste Drievuldigheid voor de verlossing van het menschdom.

Bij de eerste woorden strekt de priester de handen uit, verheft ze, en voegt ze weer samen. In dit gebaar ligt de uitdrukking eener vurige liefde tot de hemelsche dingen, die men zou willen in bezit nemen en omarmen.

Meermalen buigt de priester het hoofd, ten teeken van innige aanbidding en dankzegging. — Bij de laatste woorden maakt hij over zich het kruisteeken, wat eene nieuwe bede is om

barmhartigheid, die hij zoo even in dezen lofzang aan den Verlosser gevraagd heeft, door de verdiensten van zijn lijden en kruis, te verkrijgen.

Heerlijkheid (zij) aan God in het allerhoogste. En vrede op aarde aan de menschen van goeden wil.

Wij loven U,

Wij verheffen U,

Wij aanbidden U,

Wij verheerlijken U,

Wij danken U om uwe groote heerlijkheid, o Heer, God, hemelsche Koning, God, Vader almachtig.

O Heer, eeniggeboren Zoon, Jesus, Christus. O Heer, God, Lam Gods, Zoon des Vaders, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer; dat wegneemt de zonden der wereld, neem onze smeeeking aan; die zit aan de rechterhand des Vaders, ontferm U onzer; want Gij alléén zijt de Heilige, Gij alléén de Heer, Gij alléén de allerhoogste o Jesus, Christus, met den Heiligen Geest in de heerlijkheid van God, den Vader. Amen.

9. HET „DOMINUS VOBISCUM, DE HEER (ZIJ)
MET U.”

Bemerking. De priester kust het altaar, wat Christus verbeeldt, om van den Heer den vrede te ontvangen, welken hij aan de omstanders wenschen zal; zich naar hen keerende, zegt hij „de Heer (zij) met u,” en strekt tegelijk de handen tot hen uit, als genegen, om hun alle goed te schenken; alle goed: want indien (wat de priester toewenscht) de Heer met ons is, bezitten wij alles. In dat goed wordt vooral beoogd de genade, om met hen goed te kunnen bidden, en de beste gesteltenis te verkrijgen gedurende het H. Misoffer.

Door den Misdienaar antwoorden de omstanders „En met uwen gunst,” wat zeggen wil: ook de Heer zij met u, om waardig en verdienstelijk het H. Misoffer op te dragen.

10. HET GEBED OF DE GEBEDEN AAN DE
EPISTELZIJDE.

Bemerking. De priester noodigt de omstanders uit, om gezamenlijk te bidden, hij zegt „Oremus, Laat ons bidden,” hij maakt inmiddels eene hoofdbuiging, en strekt de handen uit tot het Christusbeeld, ten teeken van eerbied en betrouwen op de hulp van Christus. — Biddend houdt hij de handen uitgestrekt en opgeheven: wat de uit-

drukking is van een vurigen wensch, om verhoord te worden. Na eindiging van het gebed of der gebeden antwoordt de Misdienaar „Amen,” wat soms beteekent „het zij zoo,” soms „het is zoo,” dat afhangt of iets gevraagd of beleden is.

O Heer, verleen ons door de voorspraak der allerheiligste Maagd en Moeder Gods Maria en van alle Heiligen, alle genaden, welke de priester, uw dienaar, voor zich en voor ons afsmeekt: ons met zijn gebed verenigende, verzoeken wij U, ook genadig neer te zien op allen, voor welke wij verplicht zijn te bidden: verleen ons allen o mijn God, al die genaden, welke Gij weet, dat wij behoeven, om de eeuwige zaligheid te verkrijgen; wij verzoeken U deze gunsten in den naam en om de verdiensten van Jesus, Christus, onzen Heer, die met U leeft en regeert, in de eenheid van den Heiligen Geest; door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

11. DE EPISTEL.

De priester plaatst de handen op het altaar of op het boek.

Bemerking. Hij verlaat zijne biddende houding, om eene lezing uit het H. Schrift te doen, toepasselijk op het feest van den dag. Aan het slot antwoordt de dienaar „Deo gratias, Gode (zij)

dank," wat zeggen wil: wij danken U God, voor de heilzame les, ons door uw woord gegeven.

O God, boven zoo vele anderen, die nog in de duisternis der dwaling verkeeren, hebben wij het geluk, uwe heilige wet te kennen: uit geheel ons hart onderwerpen wij ons daaraan; met eerbied zullen wij luisteren naar de Godspraken, welke Gij ons door uwe Profeten en Apostelen hebt verkondigd, en met alle onderwerping, welke de mensch aan zijnen God verschuldigd is, zullen wij dezelve vereeren.

12. HET GRADUALE, DE PROSE OF HYMNE.

De priester houdt steeds de handen op het altaar of op het boek geplaatst.

Bemerking. Na het eindigen van de Epistel leest de priester een gezang, dat in verband staat met het feest, dat gevierd wordt, en is daarvan de uitdrukking. Eertijds werd dat gezang door den voorzanger, op de trappen van een gestoelte of verhevene plaats bij het altaar aangeheven; van daar de benaming „Graduale” van het Latijnsche woord *gradus*, trap.

De „Prose of Hymne” is een berijmd gebed, waarin het eigenaardige van de gevierde geheimnis of van het feest vermeld wordt; dit heeft plaats

op enkele feestdagen, zoo als Paschen, Pinksteren, heilig Sacramentsdag, op het feest der Zeven smarten der Moeder Gods en in de Missen voor overledenen.

Uwe lessen, o Heer, onderwijzen en behagen ons, en doen ons hopen, U eenmaal in den hemel, ons vaderland, te zullen zien.

13. HET GEBED „MUNDA COR MEUM, ZUIVER
MIJN HART.”

De priester is diep neergebogen in het midden van het altaar.

Bemerking. (Het boek wordt omgedragen.)

Als verkondiger van het Evangelie of Gods woord aangesteld, vraagt de priester, alvorens het te lezen, dat God zijn hart en lippen reinige, om geheel zuiver, met veel ijver en liefde zich van die taak te kwijten; hij bidt daarom neergebogen voor het altaar.

O Heer, verlicht ons verstand en zuiver ons hart, opdat wij de lessen van uw heilig woord mogen kennen en getrouw nakomen; behoed ons voor ongeloof, waardoor in onze dagen zoovele christenen besmet worden, en straf ons nimmer, door ons het licht des geloofs te ontnemen. Amen.

14. HET EVANGELIE.

De priester gaat naar de Evangeliezijde van het altaar, zoo
geheeten, omdat dat daar het Evangelie wordt gelezen.

Bemerking. Aan de Evangeliezijde gekomen, wenscht hij eerst aan het volk „de Heer zij met u;” wat door den Misdienaar in den naam des volks wordt beantwoord „En met uwen geest.” Daarna zeggende „Het begin of het vervolg van het Evangelie volgens Matthëus „of Joannes” enz., maakt hij vier kruisjes: het eerste op het boek bij het begin van het Evangelie; ten teeken, dat het bevat woorden of een levensverhaal van Christus, voor ons gekruist. Het tweede op het voorhoofd, den zetel der schaamte: ter belijdenis, dat hij zich niet zal schamen over de leer des kruises. Het derde op den mond: om te beteekenen, dat hij de leer des kruises zal belijden door woorden. Het vierde op de borst, om te beduiden, dat hij de leer van den Gekruiste in zijn hart zal bewaren, haar beminnen en haar in beoefening brengen. Tevens zijn de drie kruissen een gebed, om door de kracht der verdiensten van Christus kruis, zich niet te schamen over die leer, haar steeds te belijden, te beminnen en beoefenen.

Om datzelfde tweevoudig doel — belijdenis en bede — maken ook de geloovigen een kruis op

barmhartigheid, die hij zoo even in dezen lofzang aan den Verlosser gevraagd heeft, door de verdiensten van zijn lijden en kruis, te verkrijgen.

Heerlijkheid (zij) aan God in het allerhoogste. En vrede op aarde aan de menschen van goeden wil.

Wij loven U,

Wij verheffen U,

Wij aanbidden U,

Wij verheerlijken U,

Wij danken U om uwe groote heerlijkheid, o Heer, God, hemelsche Koning, God, Vader almachtig.

O Heer, eeniggeboren Zoon, Jesus, Christus. O Heer, God, Lam Gods, Zoon des Vaders, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer; dat wegneemt de zonden der wereld, neem onze smeeking aan; die zit aan de rechterhand des Vaders, ontferm U onzer; want Gij alléén zijt de Heilige, Gij alléén de Heer, Gij alléén de allerhoogste o Jesus, Christus, met den Heiligen Geest in de heerlijkheid van God, den Vader. Amen.

9. HET „DOMINUS VOBISCUM, DE HEER (ZIJ)
MET U.”

Bemerking. De priester kust het altaar, wat Christus verbeeldt, om van den Heer den vrede te ontvangen, welken hij aan de omstanders wenschen zal; zich naar hen keerende, zegt hij „de Heer (zij) met u,” en strekt tegelijk de handen tot hen uit, als genegen, om hun alle goed te schenken; alle goed: want indien (wat de priester toewenscht) de Heer met ons is, bezitten wij alles. In dat goed wordt vooral beoogd de genade, om met hen goed te kunnen bidden, en de beste gesteltenis te verkrijgen gedurende het H. Misoffer.

Door den Misdienaar antwoorden de omstanders „En met uwen gunst,” wat zeggen wil: ook de Heer zij met u, om waardig en verdienstelijk het H. Misoffer op te dragen.

10. HET GEBED OF DE GEBEDEN AAN DE
EPISTELZIJDE.

Bemerking. De priester noodigt de omstanders uit, om gezamenlijk te bidden, hij zegt „Oremus, Laat ons bidden,” hij maakt inmiddels eene hoofdbuiging, en strekt de handen uit tot het Christusbeeld, ten teeken van eerbied en betrouwen op de hulp van Christus. — Biddend houdt hij de handen uitgestrekt en opgeheven: wat de uit-

drukking is van een vurigen wensch, om verhoord te worden. Na eindiging van het gebed of de gebeden antwoordt de Misdienaar „Amen,” wat soms beteekent „het zij zoo,” soms „het is zoo,” dat afhangt of iets gevraagd of beleden is.

O Heer, verleen ons door de voorspraak der allerheiligste Maagd en Moeder Gods Maria en van alle Heiligen, alle genaden, welke de priester, uw dienaar, voor zich en voor ons afsmeekt: ons met zijn gebed verenigende, verzoeken wij U, ook genadig neer te zien op allen, voor welke wij verplicht zijn te bidden: verleen ons allen o mijn God, al die genaden, welke Gij weet, dat wij behoeven, om de eeuwige zaligheid te verkrijgen; wij verzoeken U deze gunsten in den naam en om de verdiensten van Jesus, Christus, onzen Heer, die met U leeft en regeert, in de eenheid van den Heiligen Geest; door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

11. DE EPISTEL.

De priester plaatst de handen op het altaar of op het boek.

Bemerking. Hij verlaat zijne biddende houding, om eene lezing uit het H. Schrift te doen, toepasselijk op het feest van den dag. Aan het slot antwoordt de dienaar „Deo gratias, Gode (zij)

dank," wat zeggen wil: wij danken U God, voor de heilzame les, ons door uw woord gegeven.

O God, boven zoo vele anderen, die nog in de duisternis der dwaling verkeerden, hebben wij het geluk, uwe heilige wet te kennen: uit geheel ons hart onderwerpen wij ons daaraan; met eerbied zullen wij luisteren naar de Godspraken, welke Gij ons door uwe Profeten en Apostelen hebt verkondigd, en met alle onderwerping, welke de mensch aan zijnen God verschuldigd is, zullen wij dezelve vereeren.

12. HET GRADUALE, DE PROSE OF HYMNE.

De priester houdt steeds de handen op het altaar of op het boek geplaatst.

Bemerking. Na het eindigen van de Epistel leest de priester een gezang, dat in verband staat met het feest, dat gevierd wordt, en is daarvan de uitdrukking. Eertijds werd dat gezang door den voorzanger, op de trappen van een gestoelte of verhevene plaats bij het altaar aangeheven; van daar de benaming „Graduale” van het Latijnsche woord *gradus*, trap.

De „Prose of Hymne” is een berijmd gebed, waarin het eigenaardige van de gevierde geheimnis of van het feest vermeld wordt; dit heeft plaats

op enkele feestdagen, zoo als Paschen, Pinksteren, heilig Sacramentsdag, op het feest der Zeven smarten der Moeder Gods en in de Missen voor overledenen.

Uwe lessen, o Heer, onderwijzen en behagen ons, en doen ons hopen, U eenmaal in den hemel, ons vaderland, te zullen zien.

13. HET GEBED „MUNDA COR MEUM, ZUIVER
MIJN HART.”

De priester is diep neergebogen in het midden van het altaar.

Bemerking. (Het boek wordt omgedragen.)

Als verkondiger van het Evangelie of Gods woord aangesteld, vraagt de priester, alvorens het te lezen, dat God zijn hart en lippen reinige, om geheel zuiver, met veel ijver en liefde zich van die taak te kwijten; hij bidt daarom neergebogen voor het altaar.

O Heer, verlicht ons verstand en zuiver ons hart, opdat wij de lessen van uw heilig woord mogen kennen en getrouw nakomen; behoed ons voor ongeloof, waardoor in onze dagen zoovele christenen besmet worden, en straf ons nimmer, door ons het licht des geloofs te ontnemen. Amen.

14. HET EVANGELIE.

De priester gaat naar de Evangeliezijde van het altaar, zoo
geheeten, omdat dat daar het Evangelie wordt gelezen,

Bemerking. Aan de Evangeliezijde gekomen, wenscht hij eerst aan het volk „de Heer zij met u;” wat door den Misdienaar in den naam des volks wordt beantwoord „En met uwen geest.” Daarna zeggende „Het begin of het vervolg van het Evangelie volgens Matthëus „of Joannes” enz., maakt hij vier kruisjes: het eerste op het boek bij het begin van het Evangelie; ten teeken, dat het bevat woorden of een levensverhaal van Christus, voor ons gekruist. Het tweede op het voorhoofd, den zetel der schaamte: ter belijdenis, dat hij zich niet zal schamen over de leer des kruises. Het derde op den mond: om te beteekenen, dat hij de leer des kruises zal belijden door woorden. Het vierde op de borst, om te beduiden, dat hij de leer van den Gekruiste in zijn hart zal bewaren, haar beminnen en haar in beoefening brengen. Tevens zijn de drie kruissen een gebed, om door de kracht der verdiensten van Christus kruis, zich niet te schamen over die leer, haar steeds te belijden, te beminnen en beoefenen.

Om datzelfde tweevoudig doel — belijdenis en bede — maken ook de geloovigen een kruis op

het voorhoofd, den mond en de borst. — Zij staan, terwijl de priester het Evangelie leest of zingt: ter belijdenis, dat zij bereid zijn, de lessen en het voorbeeld van Christus in hunne handelingen te volgen.

Het Evangelie geeindigd hebbend, betuigt de priester door het Evangelie te kussen, zijne groote liefde en ingenomenheid met Christus leer en levensdaden.

De dienaar, in naam der omstanders God dankend voor de zaligmakende les van het Evangelie, zegt „Lof (zij) U Christus.” — Nadat de priester het Evangelie gekust heeft, bidt hij, dat het voorgelezene Evangelie vruchten moge dragen; dat die heilzame woorden ons tot berouw mogen bewegen, en alzoo kwijschelding onzer zonden verwerven.

Wij richten ons op o opperste Wetgever, om te betuigen, dat wij bereid zijn, de eeuwige waarheden, welke in het Evangelie vervat zijn, ten koste van ons leven te verdedigen. Gij leert ons, dat niet allen, die zeggen: Heer, Heer, of slechts het Evangelie met den mond belijden, het rijk der hemelen zullen ingaan; maar dat alléén zij het zullen bezitten, wier werken gelijkvormig zijn aan uwe geboden: verleen ons door de genade,

dat wij zóó getrouw uw Goddelijk woord mogen vervullen, als Gij ons standvastigheid inboezemt, om het te gelooven. Helaas, welk nut zou het ons aanbrengen, wanneer wij voor U verschijnen zullen, wel geloofd, doch geene goede werken beoefend te hebben: onze veroordeeling zou zwaarder, en ons eeuwig lot vreeselijker wezen.

O Barmhartige God, oordeel ons niet volgens den voortdurenden strijd, welke er tusschen uwe leering en onze handelingen heeft plaats gehad; en geef ons uwe hulp, om te leven volgens uwe leer. Amen.

15. HET „CREDO.” DE GELOOFSBELIJDENIS.

(Het wordt op sommige dagen in de II. Mis achtergelaten.)

De priester doet de Geloofsbelijdenis in het midden van het altaar.

Bemerking. Hij leest de Geloofsbelijdenis, opgesteld door de Apostelen, heeft de Kerk haar later verklarend uitgebreid, ter oorzake van ketterijen aangaande God, den Vader, en God, den Zoon, en God, den Heiligen Geest. — Bij het uitspreken der woorden „Ik geloof in één God,” heft de priester de handen op en voegt ze weer

samen, daardoor beteekenend zijne innige liefde tot God, en de verheffing van zijn geest naar het hemelsche. — Bij de woorden „En Hij is mensch geworden,” knielt hij: hierdoor aanduidend de groote vernedering van Gods Zoon in zijne aardsche geboorte, en onze diepe aanbidding. — Bij de laatste woorden „En het leven der toekomstige eeuw,” maakt hij over zich het kruisteecken: belijdend aldus, dat het eeuwige leven slechts verwacht kan worden uit de verdiensten van Christus, aan het kruis verkregen.

Ik geloof in één God, Vader almachtig, maker van hemel en aarde, van alles wat zichtbaar en onzichtbaar is.

En in één Heer Jesus Christus, eeniggeboren Zoon Gods; en uit den Vader geboren vóór alle eeuwen; God van God, licht van licht, waarachtigen God van den waarachtigen God. Geboren, niet gemaakt, medezelfstandig met den Vader; door wien alles gemaakt is. Die om ons menschen, en om onze zaligheid is nedergedaald van de hemelen. En Hij is vleesch geworden door den Heiligen Geest uit de Maagd Maria: En is mensch geworden. Gekruist is Hij ook voor ons; onder Pontius Pilatus heeft Hij geleden, en is Hij begraven. En Hij is verrezen op den derden dag volgens

de Schriftuur. En Hij is opgeklommen ten hemel: Hij zit aan de rechterhand des Vaders. En weder zal Hij komen met heerlijkheid oordeelen de levenden en dooden: wiens rijk geen einde zal hebben.

En in den Heiligen Geest, Heer en levendmakend; die uit den Vader en den Zoon voortkomt, die met den Vader en den Zoon tegelijk aanbeden en verheerlijkt wordt; die gesproken heeft door de Profeten.

En ééne, Heilige, Katholieke en Apostolieke Kerk.

Ik belijd één doopsel tot vergeving der zonden.

En het leven der toekomstige eeuw. Amen.

TWEEDE DEEL

der Gebeden, heilige Handelingen en Plechtigheden onder de II. Mis, van af de *Opdracht* of *aanbieding van brood en wijn* aan God den Vader, tot aan het slot van het stille Gebed of tot aan de *Prefatie*.

Bemerking. Alles wat tot nu toe heeft plaats gehad, is eene gezamenlijke Godsdienstige oefening van den priester en de omstanders, dienende om eene heilige gesteltenis in beiden op te wekken. Deze

nu verondersteld, gaat de priester brood en wijn, door eene *herhaalde* opdracht of aanbieding aan God den Vader, afzonderen en bestemmen, om in het midden der H. Mis in het Lichaam en Bloed van Christus veranderd te worden, en die Hij als offer aan zijnen Vader zal aanbieden.

1. HET „DOMINUS VOBISCUM, DE HEER (ZIJ)
MET U.

Dit deel der H. Mis begint met een wederkeeringen wensch van Gods hulp, door den priester en de omstanders.

2. HET „OFFERTORIUM, DE OFFERING,
OFFERGELED.”

Bemerking. „Het woord „Offertorium” beteekent *Offering, Offergebed*, en wordt aan eene spreuk of onderrichting uit de heilige Schrift gegeven, welke op het geheim of op het feest, dat gevierd wordt, toepasselijk is, en na het Evangelie of het Credo door den priester wordt gelezen. De naam daarvan is aan het volgende ontleend. In de eerste eeuwen der Kerk, terwijl op dit oogenblik de zangers een of meer heilige spreken zongen, kwamen processiegewijze eerst de mannen en dan de vrouwen, brood en wijn bij den ingang van het priesterkoor aanbieden, en daar werden deze offers door den subdiaken ontvangen.

Na het offeren werd zooveel brood en wijn aan het altaar gebracht, van het overige brood en den wijn afgezonderd en bestemd voor het Misoffer en het groot getal Communicanten, die toen dagelijks communiceerden, als noodig was. Het overige werd voor andere dagen, voor het onderhoud der priesters en armen bewaard.

Het lezen of zingen van deze spreuk of onder-richting is in voege gebleven; doch het offeren of aanbieden van brood en wijn door de geloovigen is afgeschaft. Thans neemt de priester brood, dat is eene ongeconsacreerde *) hostie mede; die hostie is rond, uit zuiver tarwemeel, helder wit en met een kruisbeeld gemerkt. Wijn uit druiven geperst, wordt ten vereischten tijde, door den Misdienaar overhandigd.

O God, zuiver ons hart van alle zonden en ongeregelde neigingen; stort daarin eene vurige liefde: opdat wij gezamenlijk met den priester, het Sacrificie van uwen Goddelijken Zoon, die zich weldra aan U zal offeren, waardig mogen aanbieden.

*) «Hostie» is de naam, welken wij aan het offerbrood gewoonlijk geven, omdat het bestemd is om veranderd te worden in het Lichaam des Heeren, het «Slachtoffer» (van het Nieuwe Verbond).

3. DE OPDRACHT OF AANBIEDING VAN BROOD,
BENODIGD VOOR DE CONSECRATIE, AAN
GOD DEN VADER.

Bemerking. Zoo even is gezegd, dat de priester brood en wijn voor het Sacrificie bestemd, door eene *herhaalde* opdracht of aanbieding aan God den Vader opdraagt, om in het Lichaam en Bloed van Christus veranderd te worden, enz.

Dat opdragen is een heilig en plechtig afzonderen van dat brood en dien wijn, ten gebruike voor het Sacrificie. En dat herhaaldelijk opdragen of aanbieden staat in verband met een tweevoudig doel van het H. Misoffer: het wordt namelijk opgeofferd ter vergeving der zonden; het wordt ook opgedragen ter gedachtenis van Christus dood, verrijzenis en hemelvaart. Daarom wordt in de eerste opdracht van het brood en den wijn gebeden, dat het Offer ons moge strekken tot vergeving en zaligheid; en in de andere opdracht na de handen-wassching, wordt gebeden, dat aangenomen moge worden het Offer, wat wij brengen ter gedachtenis van Christus lijden, verrijzenis en hemelvaart.

4. HET „SUSCIPE, AANVAARD HEILIGE VADER.”

Bemerking. Na het „Offertorium” ontdekt de priester den Kelk, en spreidt het Corporaal voor

zich open. Hij houdt de ongeconsacreerde hostie of het Misbrood, op de pateen geplaatst, hemelwaarts, vermits dit God wordt aangeboden. Hij wendt de oogen naar boven, omdat hij God aanspreekt; doch terstond ziet hij naar beneden, omdat hij gaat bidden, dat het Sacrificie moge strekken tot vergeving zijner zonden en aller geloovigen en ootmoediglijk erkennen een onwaardig dienaar van het H. Offer te zijn.

Heilige Vader, almachtige, eeuwige God, wij bieden U gezamenlijk met den priester het brood en het aanstaande Offer aan, waarbij het brood in het Lichaam van uwen Zoon Jesus Christus zal veranderd worden. Wij smeeken uwe barmhartigheid af voor de zonden van den priester, van alle omstanders, van alle mijne nabestaanden, en van alle geloovigen, zoowel levenden als dooden. Amen.

Bemerking. Aan het einde der Opdracht, maakt de priester met de pateen het kruisteeken over het voorgedeelte van het Corporaal, en legt daar het offerbrood of de hostie neder als op het kruis, waaraan Christus zich zelven als zoenoffer voor onze zonden aan zijnen Hemelschen Vader heeft opgedragen.

4. HET SCHENKEN VAN WIJN IN DEN KELK.

Het gebed «Deus, qui humanae substantiae dignitatem, God die de waardigheid der menschelijke natuur.»

De priester schenkt aan de Epistelzijde den wijn in den kelk, en voegt er na het gezegend te hebben een weinig water bij.

Hij vraagt, dat hij en de omstanders door het H. Bloed, eenmaal aan de Goddelijke natuur mogen deelachtig worden.

Bemerking. De wijn is bestemd, om door de Consecratie in het Bloed des Heeren veranderd te worden. Een weinig gezegend water wordt bij den wijn gevoegd, om daardoor het voorbeeld van Christus te volgen, die op het laatste avondmaal vermoedelijk den wijn met water gemengd heeft; verder nog om voor te stellen het water en Bloed, die uit de zijde van Christus aan het kruis gevloeid zijn; en eindelijk, om aan te duiden, dat het geloovige volk, wat door het water verbeeld wordt, door de verdiensten van den gekruisten Christus, met Hem, die door den wijn wordt aangeduid, vereenigd is.

O God, verleen ons, dat, even als hier wijn met een weinig water innig vereenigd wordt, wij door het heilig Bloed, waarin de wijn terstond zal veranderd worden, een-

maal met uwe Godheid vereenigd mogen wezen.

5. DE OPDRACHT OF AANBIEDING VAN WIJN
AAN GOD, DEN VADER.

Het gebed «Offerimus tibi Domine, Wij bieden
U Heer».

De priester staat in het midden van het altaar.

Bemerking. Gedurende dit gebed houdt de priester de oogen hemelwaarts tot God gericht: want daarin maakt hij geene melding van zijne zonden; daarin komt geen enkel woord voor, wat hem bewegen zou, het oog naar beneden te wenden. — Even en met hetzelfde doel, als met de pateen, waarop het brood, zegent hij nu met den kelk, het middendeel van het Corporaal, waar hij den kelk neerzet.

Hij bidt, dat het goddelijk Bloed, waarin de wijn weldra veranderd zal worden, tot voor Gods troon opstijge tot zijn heil, van alle omstanders en der geheele wereld.

Wij bieden U, o Heer, gezamenlijk met den priester den wijn aan, die weldra in het goddelijk Bloed zal veranderd worden: en smeeke U, dat het voor het aanschijn uwer

goddelijke Majesteit bevallig opstijge tot heil van ons en der geheele wereld. Amen.

6. DE OPDRACHT VAN DEN PRIESTER EN DER
OMSTANDERS VAN ZICHZELVEN AAN
GOD DEN VADER.

Het gebed «In spiritu humilitatis, In een geest van nederigheid.»

De priester bidt neergebogen.

Hij biedt zichzelf en de omstanders aan God aan en verzoekt de genade van berouw en barmhartigheid.

Bemerking. Het brood en de wijn zijn aan God opgeofferd, om in het Lichaam en Bloed van Christus veranderd te worden, en alzoo om een Gode behaaglijk offer te wezen. De priester gevoelt wat nog ontbreekt, namelijk: heiligheid in zichzelf, heiligheid in de omstanders. Hij zegt, dat hij, bedienaar van het goddelijk Offer, wenscht nooit gezondigd te hebben; hij wenscht de omstanders rein te zien: hij vreest, dat het offeren door zijne hand aan God mishage, en dat gebrek aan vereischte gesteltenis, de toepassing belette der vruchten van het Sacrificie. Daarom bidt hij in smee-kende houding, zich neerbuigend, de handen samenvoegend en op het altaar geplaatst, de genade van berouw en barmhartigheid af.

O God, stort in ons een nederigen berouwvol

hart: opdat het de offergiften, en het aanstaand Offer, voor zoover het ons offer is, u behaaglijk zijn.

7. DE AANROEPING VAN GOD, DEN HEILIGEN
GEEST.

Het gebed «Veni Sanctificator, Kom Heiligmaker.»

De priester richt handen en oogen ten hemel, en maakt een kruis over het brood en den wijn.

Bemerking. Het brood en de wijn zijn nu door de opdracht aan God den Vader, afgezonderd en bestemd ter verandering in het Lichaam en Bloed van Christus. Alle heiligmaking wordt aan God den Heiligen Geest toegeschreven; daarom wordt hier de Heilige Geest gebeden, de offergiften te willen zegenen, dat is, te willen veranderen in het Lichaam en Bloed van Christus, en deze als een bevallig Offer van ons te willen aannemen. — Smeekend en biddend den Heiligen Geest, richt de priester handen en oogen ten hemel; ook maakt hij een kruis over het brood en den wijn: want door de kracht en verdiensten van Christus kruisdood, hoopt hij den zegen te erlangen, dien hij vraagt.

O Goddelijke Geest, die heilig maakt: heilig deze giften en het aanstaand Sacrificie, op-

dat wij daardoor vele hemelsche zegeningen erlangen.

8. DE HANDENWASSCHING AAN DE EPIS-
TELZIJDE.

De Psalm „Larabo, Onder de onschuldigen.”

Bemerking. Met opgehevene, samengevoegde handen, begeeft zich de priester naar de Epistelzijde, om de uiteinden van duim en wijsvinger te wasschen biddende den Psalm XXV. — De handen opheffen en te zamenhouden is eene uitdrukking van eerbied; daarom doet de priester dat altijd onder de heilige Mis, tenzij een gebed of eenige handeling hem een ander gebruik der handen voorschrijve. — Gezegde afwassching geschiedt, om de gedeelten der vingers, die de H. Hostie zullen aanraken, van alle vlekken te zuiveren. — In geestelijken zin beteekent zij, dat de priester ook van de minste zondenvlek zich moet zuiveren.

O God, verwaardig U, onze ziel van alle vlekken der zonden te reinigen; vernietig in haar de minste onvolmaaktheid, en maak haar door uwe hulp één zoo zuiver, als zij was onmiddellijk na het heilig Doopsel. Verleen ons o Heer, de genade, dat wij ons nimmer, ten koste onzer ziel hechten aan zondige

dingen; dat wij ontvluchten de gevaarlijke vermaken, die den mensch verlagen en bedwelmen; dat wij nimmer zoeken de goederen, welke de ziel in het eeuwig verderf storten; dat wij nimmer trachten naar wereldsche grootheid, welke zoovele rampzalige slachtoffers maakt: opdat wij U steeds met eene zuivere ziel mogen dienen en beminnen. Amen.

9. DE OPDRACHT OF AANBIEDING VAN HET
BROOD EN DEN WIJN AAN DE ALLER-
HEILIGSTE DRIEVULDIGHEID.

Het gebed «Suscipe Sancta Trinitas, Aanvaard
Allerheiligste Drievuldigheid.»

De priester keert naar het midden van het altaar terug; wendt de oogen een oogenblik hemelwaarts, en is biddend neergebogen.

Bemerking. Het heilig Sacrificie der Mis, even als het Sacrificie des kruises, wordt eigenlijk tot God den Vader gericht. Om die reden is ook het brood en de wijn, bestemd ter verandering in 's Heeren Lichaam en Bloed, aan God den Vader aangeboden. Evenwel wordt het H. Sacrificie aan geheel de H. Drievuldigheid opgedragen, dewijl om de eenheid van wezen der drie Goddelijke Personen, geene vereering kan gebracht worden aan den Vader, zonder dat die gebracht wordt

tegelijk aan den Zoon en den Heiligen Geest. Overeenkomstig die waarheid, heeft nu aan de allerheiligste Drievuldigheid eene uitdrukkelijke opdracht plaats van het brood en den wijn, alsmede van het Sacrificie, dat ter herinnering aan Christus' dood, verrijzenis en hemelvaart zal worden opgedragen.

Aanvaard, o heilige Drievuldigheid, de offergiften, en het heilig Sacrificie, hetwelk wij U zullen aanbieden tot gedachtenis van het lijden, der verrijzenis en hemelvaart van onzen Heer Jesus Christus, opdat wij daardoor het eeuwige leven bekomen. Amen.

10. HET „ORATE FRATRES, BIDT BROEDERS.”

De priester kust het altaar, en keert zich tot de omstanders.

Bemerking. Hij noodigt de omstanders uit, om te bidden, dat zijne en hunne toekomstige opdracht of aanbieding van het Sacrificie Gode aangenaam zij. Het altaar stelt Christus voor; de priester kust het uit eerbied en liefde tot Christus. — Zich keerend tot de omstanders zegt hij „Bidt broeders,” en strekt inmiddels de handen uit, en voegt ze weer samen: alsdus een gebaar van dringende uitnoodiging toevoegende aan zijne woorden. De dienaar antwoordt en bidt in naam der aanwezigen.

Ja, eeuwige Vader, dat het Sacrificie, voor zoover het is ons werk en van den priester, U behage: opdat Gij daardoor verheerlijkt, én ons heil én uwer heilige Kerk vermeerderd worde. Amen.

11. HET STILIE GEBED.

De priester bidt in stilte, met opgehevene handen, één of meer gebeden.

Bemerking. Dit gebed strekt genoegzaam in alle Missen, om God te verzoeken, dat Hij gunstig de offergiften en het aanstaand offer aanneme, met het oog op het geheim, of onder aanroeping van den Heilige, wiens gedachtenis dien dag wordt gehouden.

Maak ons, o Heer, deelachtig aan al de genaden, welke U de priester in het stille gebed voor ons vraagt: wij vereenigen ons geheel met hem, en vragen U al, wat hij vraagt, om de verdiensten van onzen Heer Jesus Christus. Die met U leeft en heerscht in de eenheid van den Heiligen Geest, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

DERDE DEEL

der Gebeden, heilige Handelingen en Plechtigheden onder de heilige Mis; van af de *Prefatie* tot aan den *Canon*.

Bemerking. Het Misboek schrijft voor dit deel der heilige Mis eenige plechtigheden en eene uitnoodiging tot de omstanders voor, om hunne ziel tot God te verheffen, en Hem in vereeniging met de Engelen, een dank- en aanbiddinglied aan te bieden, ten einde Hem voor alle goddelijke weldaden, en vooral voor het groote wonder, dat terstond door de Consecratie zal plaats hebben te danken en te loven. Met luider stem sluit de priester het stille gebed, om de omstanders op deze uitnoodiging meer indachtig te maken.

1. DE PREFATIE, INLEIDING OF VOORREDE
TOT DEN CANON.

Bemerking. Prefatie beteekent *Inleiding*, *Voorrede*, *Voorwoord*; zij bevat een gezang, dat eene inleiding of voorwoord is tot de Gebeden, heilige Handelingen en Plechtigheden van den Canon of het allerheiligste deel der Mis, waaronder de Consecratie en het allerheiligst offer van Christus aan zijnen hemelschen Vader plaats heeft. In dit lied van dank en aanbidding vereenigt de priester zijne

stem met het koor der zalige geesten in den hemel ; zeggende „De harten omhoog” duidt de priester ook deze uitnoodiging aan, door de opheffing der handen. — Bij de woorden „Laten wij dankzeggen aan den Heer, onzen God,” voegt hij uit eerbied de handen samen, en wendt de oogen hemelwaarts, om te beduiden, wien hij dank zegt; en terstond de oogen nederig neerslaande, maakt hij eene hoofdbuiging, ter vereering van God, dien hij noemt.

Biddend met opgehevene handen, zet hij de Prefatie tot aan het „Sanctus” voort.

Eeuwige Vader, het oogenblik, waarop uw Goddelijke Zoon, Jesus Christus, onze Zaligmaker, uit den hemel zal afdalen, is aanstaande. Niets wat aardisch is moet ons bezighouden: reinig ons hart door het vuur uwer liefde, opdat het slechts behagen schepe in hemelsche zaken.

Door welke dankbaarheid zullen wij immer uwe ontelbare weldaden kunnen erkennen; doch vooral de weldaad van dat Zoenoffer, hetwelk elken dag, en zelfs duizendmalen elken dag, voor ons de offerande vernieuwt, welke het eens op den Calvarieberg heeft opgedragen, om voor ons barmhartigheid te verwerven.

O Eeuwige Vader, om Jesus Christus, uwen zeer beminden Zoon, verheerlijken wij U, en bieden U gezamenlijk met alle Engelen onze dankzegging aan; laat toe, dat wij zondaars onze loftuigingen met de hunne vereenigen, en dat wij in verrukking van vreugde, dankbaarheid en verwondering uitroepen:

2. HET „SANCTUS, HEILIG.”

De priester is neergebogen en houdt de handen saamgevoegd.

De Misdienaar geeft met de bel een teeken, dat de Canon gaat beginnen.

Bemerking. Het „Sanctus” of het driemaal herhaald „Heilig,” is eene voortzetting der Prefatie; het is een lofzang ter aanbidding der allerheiligste Drievuldigheid, welke met eene nederige houding behoort gepaard te gaan.

Heilig, heilig, heilig is de Heer, God der Heirscharen;

Hemelen aarde zijn vol van zijne heerlijkheid.

Dat de gelukzaligen Hem loven in den hemel!

3. HET „BENEDICTUS, GEZEGEND.”

De priester richt zich op, en maakt het kruisteeken.

Bemerking. Deze lofzang, insgelijks met de Prefatie verbonden is eene toejuiching der Joden,

toen zij Christus bij zijne intrede in Jerusalem vergezelden. — Zeggende „Gezegend” richt zich de priester op ten teeken van vreugde. — Hij maakt over zich een kruis, belijdend, dat wij aan den zegen van Christus, door de verdiensten van zijnen kruisdood, deelachtig worden.

Gezegend zij Hij, die op aarde komen zal, God en Heer: even als die Hem afzendt.

VIERDE DEEL

der Gebeden, heilige Handelingen en Plechtigheden onder de H. Mis, van af het *Begin des Canons* tot aan het *Slot* bij het «Pater Noster, Onze Vader.»

Bemerking. Het *eerste deel* der heilige Mis, „de voorbereiding”, bevatte Gebeden en Plechtigheden, ter opwekking eener heilige gesteltenis in den priester en in de omstanders. Het *tweede deel* „de Opdracht of Aanbieding van brood en wijn,” omvatte Gebeden, heilige Handelingen en Plechtigheden, dienende om de offergiften of brood en wijn af te zonderen en te bestemmen ter verandering in het Lichaam en Bloed van Christus. Het *derde deel* hield Gebeden en Plechtigheden in, ter voorbereiding van den priester en der omstanders tot den Canon of het allerheiligste deel der Mis. Het *vierde deel* omvat de Consecratie

of verandering van het brood en den wijn in het Lichaam en Bloed van Christus; daarenboven houdt het in Gebeden en Plechtigheden vóór en ná de Consecratie.

Het Misboek bevat voor dit deel der heilige Mis, de Gebeden, heilige Handelingen en Plechtigheden, die den Canon vormen. Het woord *Canon* is uit de Grieksche taal overgenomen, en beteekent *Regel, Richtsnoer*: omdat de Canon de onveranderlijke heilige Handelingen of den regel bevat, volgens welken de Consecratie of de verandering van het opgedragen brood en den wijn in het Lichaam en Bloed van Christus plaats heeft. Het is het allerheiligste deel der Mis, omdat daarin de Consecratie geschiedt, en God de Zoon zich aan zijnen Hemelschen Vader aanbiedt of offert, om voor ons op nieuw geslachtofferd te worden.

De Canon bevat de Consecratie en zes gebeden, welke tot even zoovele onderscheidene doeleinden gedaan worden.

EERSTE DEEL VAN HET EERSTE GEBED DES CANONS.

«Te igitur, U dan.»

De priester strekt smekend de handen uit en vereenigt ze; wendt de oogen ten hemel, bulgt zich vervolgens diep neder; spreekt de eerste woorden van den Canon uit; kust het altaar; maakt driemaal het kruisteeken over het brood en den wijn en gaat vervolgens voort met bidden.

Bemerking. Het uitstrekken en vereenigen der

handen, het opslaan der oogen naar den hemel, het bidden diep neergebogen, dat alles is eene uitdrukking van een zeer vurig en nederig verlangen, om verhoord te worden. De kus is een vernieuw dteeken van klimmenden eerbied en liefde tot het altaar en tot Christus, die weldra daar zal nederdalen. — De priester vraagt in dit eerste gebed, dat God de Vader het aanstaand offer van het Lichaam en Bloed des Heeren, waarin de offergiften (brood en wijn) weldra zullen veranderd worden, door de verdiensten van zijnen gekruisten Zoon, goedgunstig gelieve aan te nemen voor de geheele heilige Kerk, en wel bepaaldelijk voor den Paus N. N., voor N. N. den Bisschop der plaats, voor alle overige bestuurders der Kerk, als ook voor alle priesters, die aangesteld zijn om het Katholiek en Apostoliek Geloof te verspreiden en te handhaven.

In het *tweede* gebed vraagt de priester, dat God het Offer aanneme voor eenige bepaalde personen, voor de omstanders en voor hen, voor welke zij bidden; in het *derde*; dat God de opgedragene offergiften verandere in het Lichaam en Bloed des Heeren.

In het *eerste* gebed ná de Consecratie biedt de priester het opgedragen Offer aan voor die de heilige Communie zullen ontvangen; in het *tweede* voor de overledene geloovigen; in het *derde* voor zich en de omstanders.

Wij smeeken U gezamenlijk met den priester, o goedertierenste Vader, om Jesus Christus, uwen gekruisten Zoon, onzen Zaligmaker het goddelijk Offer genadig aan te nemen en te zegenen; hetwelk wij U zullen aanbieden tot heil uwer heilige Katholieke Kerk, vooral voor onzen Paus N. N..., onzen Bisschop N.N., alle bestuurders en voortplanters van het heilig Geloof.

HET TWEEDE DEEL VAN HET EERSTE GEBED
DES CANONS.

«Memento, Gedenk» Het gebed over de levende geloovigen.

De priester verheft en vereenigt smeehend de handen, om God te bidden dat Hij het aanstaand Offer aanneme tot heil van eenige bijzondere personen welke hij nadenkt. Vervolgens strekt hij de handen wederom uit, om God te verzoeken, dat Hij het offer ook aanneme tot heil van alle omstanders die het voor zich of voor anderen met den priester opdragen.

Wij bevelen, o Heer, in uwe barmhartigheid vooral aan N. N., en allen, voor welke wij uit rechtvaardigheid, erkentenis of liefde verplicht zijn te bidden; ook allen, die hier tegenwoordig zijn, en U deze Offerande voor zich of voor hunne nabestaanden aanbieden.

DERDE DEEL VAN HET EERSTE GEBED DES
CANONS.

Communicantes, «In gemeenschap.»

De priester bidt met opgeheven handen, doch vereenigt ze
bij het slot van dit gebed des Canons.

Bemerking. De heilige Kerk wetende, dat God ten gevalle en op de bede der Heiligen, zijne uitverkorene vrienden, verleent wat wij zondaars niet zouden durven vragen, doet den priester de gemeenschap der Heiligen, als zijnde ledematen der Kerk, en hunne voorspraak inroepen, opdat God het Offer met meer bevalligheid aanneme tot heil van hen, voor welke hij dit in de twee eerste deelen verzocht heeft. — Aan het einde van dit gebed vereenigt de priester de handen, daardoor uitdrukkende het groot verlangen, om verhoord te worden.

En opdat ons gebed o God, U bevalliger zij, beroepen wij ons op onze vereeniging met de heilige Maagd Maria, den heiligen Josef, alle Apostelen, Martelaren, Belijders, Maagden en alle Heiligen: zie neer op hunne verdiensten, en verleen ons, dat wij door hunne hulp verhoord worden; doch vooral door de verdiensten en tusschenkomt van Jesus Christus, onzen Verlosser. Amen.

TWEEDE GEBED DES CANONS.

«Hanc igitur oblationem, Deze offerande dan.»

De priester biddend, strekt de handen uit over het brood
en den wijn.

Bemerking. In het Oude Verbond werd den priester gelast, de handen te leggen op den kop van het offerdier, dat ten offer zijner zonden moest geslacht worden, om daardoor duidelijker uit te drukken, dat hij het dier met zijne zonden belastte en daarvoor offerde. — Biddend om verzoening en tijdelijken en eeuwigen vrede voor alle aanwezigen en alle Christene geloovigen, plaatst de priester in denzelfden geest de handen op de offergiften, aanduidende, dat hij God verzoekt, het Offer aan te nemen als een offer voor de zonde, en om hier en in het ander leven met Hem in vrede te leven.

Wij smeeken U, o Heer, de hulde gunstig aan te nemen, welke wij in vereeniging met den priester door dit Offer bewijzen: verleen ons als vrucht daarvan, dat Gij het welgevallig gelieft aan te nemen, en dat Gij ons en alle christen geloovigen den tijdelijken en eeuwigen vrede schenkt, door Christus, onzen Heer. Amen.

DERDE GEBED DES CANONS.

«Quam oblationem, Welke opdracht.»

De priester maakt drie kruisen gezamenlijk over het brood en den wijn, één afzonderlijk over het brood en één over den wijn.

(De Misdienaar geeft een teeken met de bel, dat de Consecratie gaat beginnen.)

De priester bidt, dat het goddelijk Offer voor allen moge worden een zegen, eene aanneming of inschrijving in het boek des levens; dat die zegen blijvende zij; dat hij ons gedrag redelijk make en bevallig aan God; dat tot ons heil of voordeel de verandering van het brood en den wijn geschiede. Hij maakt bij die beden een kruis over het brood en den wijn; daardoor belijgend, dat slechts uit de verdiensten van Christus' Kruisdood, wat gevraagd wordt kan verkregen worden. Bij de woorden „opdat zij voor ons het Lichaam en Bloed worden van onzen Heer,” maakt hij een kruis afzonderlijk over het brood en een afzonderlijk over den wijn, omdat krachtens de woorden der Consecratie, het brood in het Lichaam, en de wijn in het Bloed van den gekruisten Christus veranderd, en de scheiding van het Lichaam en Bloed op den Calvarieberg wordt aangeduid.

Wij bidden U, o God, deze opdracht, welke

de priester U heeft aangeboden, te willen zegenen en bevallig aannemen: opdat zij door de Consecratie voor ons worde eene bron van vele genaden, en een krachtig middel voor onze eeuwige zaligheid, door onzen Heer, Jesus Christus. Amen.

DE CONSECRATIE

of verandering van het brood en den wijn in het Lichaam en Bloed van Christus.

Bemerking. Het vorige gebed geëindigd hebbend, gaat de priester tot de Consecratie over, waardoor het brood in het Lichaam en de wijn in het Bloed des Heeren veranderd worden, en krachtens de de woorden der Consecratie Christus' Lichaam van zijn Bloed gescheiden wordt, en Hij Zijn Lichaam en Bloed aan Zijnen Hemelschen Vader opdraagt.

Van het brood en den wijn blijft door de Consecratie niets meer over, dan de gedaante, dat is, de kleur, de smaak enz.

Door de Consecratie van het brood en den wijn wordt de instelling van het heilig Sacrament des altaars, en de scheiding van Christus Lichaam en Bloed of Zijnen kruisdood herdacht.

Eerst consacreert de priester het brood; aanbidt dan knielend het Lichaam van Christus, en heft

het op ter aanbidding der geloovigen. Vervolgens consacreert hij den wijn; aanbidt het heilig Bloed, en heft den kelk met het heilig Bloed omhoog, opdat de geloovigen het aanbidden.

Inmiddels geeft de Misdienaar een teeken met de bel, om de geloovigen op het oogenblik van aanbidding opmerkzaam te maken.

Bid middelerwijl en aanbid in nederig geloof, in vurige hoop, in teedere liefde Jesus Christus, God en mensch, op dat oogenblik in het allerheiligste Sacrament waarlijk, wezenlijk, zelfstandig tegenwoordig.

Gebed onder de Consecratie en bij de Opheffing van het Lichaam des Heeren.

Ik aanbid uw heilig Lichaam, o Jesus, opgeheven aan het kruis; ik aanbid U, die door de handen van den priester, U zelven aan God, den Vader voor ons opdraagt. O allergenadigste Vader, sla uwe oogen op de Offerande van uwen geliefden Zoon en ook op ons, die ons zelven geheel met Hem en door Hem aan U aanbieden. Door Hem aanbidden wij U. Door Hem danken wij U voor al uwe weldaden: verwaardig U, ons om zijne verdiensten in uwe genade aan te nemen. Amen.

Gehed onder de Consecratie en bij de Opheffing van
het heilig Bloed

Ik aanbid o Jesus, uw dierbaar Bloed, voor
ons op het kruis vergoten. Beschouw, o he-
melsche Vader, dit genade-roepend Bloed van
uwen geliefden Zoon, dat wij U voor de
vergeving onzer zonden, met Hem en door
de handen van den priester aanbieden; wij
hopen met een vast betrouwen, dat wij door
het Offer van uw Bloed, uwe genade zullen
verwerven.

(In de plaats der beide voorgaande gebeden, kan
zeer gepast, de volgende lofzang van den hei-
ligen Thomas van Aquino uitgesproken worden.)

Verborgten Godheid, onder schijn van spijs en drank
Waarachtig schuilende op de altaren, neem den dank,
De hulde en eerbied van een hart, in U verslonden,
Dat U in 't stof aanbidt; maar vruchtloos zou door-
gronden;

Gezicht, gevoel en snaak, 't schiet alles toch te kort:
Alleen 't gehoor, dat door het woord getroffen wordt,
Strekt veilig hier 't geloof ten gids. Dat woord des
Heeren

Gedooft geen twijfel; maar eischt nedrig ziels-
verneënen.

'k Geloof uw Godheid dan, die eenmaal zich alléén
Op 't kruis verborg, terwijl de menschheid hier
meteen

Omhuld is, en belijd ze beiden; maar rouwmoedig
 Roep ook ik, als aan 't kruis de moorder, overvloedig
 Genade in; en, ofschoon ik niet, als Thomas deed,
 Wiens oog de wond moest zien, al eer hij U beleed,
 Zoo breng ik hulde hier aan God — en menschheid

beiden,

Met bede, dat Geloof en Liefde en Hoop nooit scheiden
 In mijn vermorzeld hart; gevoed door 't Hemelbrood,
 Dat levend teeken van des Heeren Offerdood.

Barmhartig Pelikaan, moog mijne ziel U smaken!

Wiens Bloed met eenen drup een wereld rein kan
 maken,

Die onder zondeschuld gebukt ging — Jesus, Heer,
 Hier voor mijn oog bedekt, o schouw genadig neer,
 En geef, dat ik, na zooveel smachtend zielsverlangen,
 Dat glorielicht, door uw verdienste, eens moge ont-
 vangen,

Dat van uw aanschijn straalt, dáár, waar Gij onver-
 huld,

De heêmlen met geluk en heerlijkheid vervult! Amen.

NA DE CONSECRATIE EN OPHEFFING VAN HET
 LICHAAM EN BLOED DES HEEREN.

Eerste bemerking. Van nu af tot de Nuttiging is
 het onbloedig Offer van het Nieuw Verbond, Christus
 zelf, als Offer op het altaar tegenwoordig: dat Hij
 er is als Offer, wordt vooral uitgedrukt door de

dubbele Consecratie en de tweevoudige gedaante van het brood en den wijn, waaronder Hij verborgen is. Doch vermits de verrezene God-mensch niet meer kan sterven of zijn Lichaam van zijn Bloed niet meer gescheiden worden, is dus onder de gedaante van het brood niet alleen zijn Lichaam, maar ook zijn Bloed, en onder de gedaante van den wijn ook zijn Lichaam tegenwoordig; de woorden der Consecratie van het brood en van den wijn, alsmede derzelve afzonderlijke uitspraak herinneren wel aan de werkelijke scheiding op het kruis, doch veroorzaken deze niet.

Ter herinnering aan die werkelijke scheiding noemt de priester na de Consecratie, afzonderlijk de heilige Hostie het Lichaam, en wat in den Kelk is, het Bloed van Christus.

Tweede bemerking. De heilige Kerk laat den priester na de Consecratie in drie verhevene, zeer vrome bewoordingen, zijne gebeden tot toepassing van het goddelijk Offer, tot aan het slot van den Canon, voortzetten. In het *eerste* (zoo als reeds is aangemerkt) biedt hij God den Vader het Offer aan voor hen, die door de Communie aan het Offer zullen deel nemen; in het *tweede*, dat het voor de geloovige overledenen voordeelig moge wezen; in het *derde*, dat het strekke tot de eeuwige zaligheid van hem en der aanwezigen.

EERSTE DEEL VAN HET VIERDE GEBED DES
CANONS.*Na de Consecratie.*

«Unde et memores, Daarom ook gedachtig»

De priester blijft na de Consecratie met opgeheven handen bidden; hij maakt drie kruisen gezamenlijk over het Lichaam en Bloed des Heeren; en één afzonderlijk over het heilig Lichaam, en één over het heilig Bloed.

Hij biedt God den Vader het goddelijk slachtoffer aan, dat zich aan Hem heeft opgedragen.

Bemerking. Nu het goddelijk Offer zelf op het altaar tegenwoordig is, dient het kruisteecken niet meer om te zegenen of te heiligen; doch tot herinnering aan de wijze, waarop het aanwezige zuiver, heilig, onbevlekt slachtoffer, waarover de drie kruisen gemaakt worden, zich heeft opgedragen.

Het afzonderlijk kruis maken over het Lichaam en Bloed, wijst op de scheiding van het Lichaam en Bloed van den Gekruiste, welke er krachtens de woorden der Consecratie plaats heeft; terwijl deze geheimzinnige scheiding herinnert aan de wezenlijke scheiding van het Lichaam en Bloed des Gekruiste op den Calvarieberg.

Dit eerste deel van het eerste gebed na de Consecratie, is eigenlijk geen gebed, maar slechts eene aanbieding van het Offer aan den Hemelschen Vader door den priester.

Terwijl wij dan, o Hemelsche Vader, volgens uw bevel, door dit Sacrificie, het zalig lijden van Christus, Uwen Zoon, onzen Heer herdenken, bieden wij U door de handen van den priester, het zuiver, heilig onbevlekt Offer aan van uwen gekruisten Zoon, wiens Lichaam en Bloed voor ons eenmaal op het kruis vloeiden.

TWEEDE DEEL VAN HET VIERDE GEBED DES
CANONS.

«Supra quae, Op welke gelieve.»

De priester bidt steeds met opgehevene handen.

Hij vraagt, dat God de Vader het goddelijk Offer, voor zoo ver hij dit als bedienaar van Christus, mede heeft opgedragen, als een behaaglijk Offer aanneme De priester doet dit verzoek met het doel, om door dit offer te verkrijgen wat hij op het einde van dit gebed, en in de twee volgende van den Canon vragen zal.

Bemerking. Den Hemelschen Vader behaagt oneindig het Offer, dat door de Consecratie is opgedragen, zoo wel wat het geofferde, Christus, als wat den *voornaamsten* Offeraar, Christus betreft; doch, dewijl om gebreken en gemis van eene heilige gesteltenis van den kant des bedienaars in het offeren, of des volks, dat door zijne tusschenkomst

het Offer aanbiedt, soms niet bevallig zou kunnen wezen, denkt hij aan zijne onwaardigheid, en smeekt, dat God hem genadig aanzie, en zijn offer met die genegenheid aanneme, waarmede Hij van Abel, van Abraham, van Melchisedech offers heeft aangenomen.

O God, die met welbehagen op de offers van Abel, Abraham en Melchisedech hebt neergezien, omdat zij U deze met eene zuivere meening aanboden; verleen ons ook zulke heilige gesteltenis, opdat het Offer van uwen beminden Zoon, ook om ons, die het U aanbieden, welgevallig zij.

DERDE DEEL VAN HET EERSTE GEBED DES
CANONS.

«Supplices, Ootmoedig.»

De priester bldt diep neergebogen, plaatst de handen saam-gevouwen op het altaar, hij richt zich op; kust het altaar, maakt één kruis over het Lichaam één over het Bloed des Gekruiste en één over zichzelf.

Opdat de aanbidding van het goddelijk Offer aan den Hemelschen Vader bevallig moge wezen, roept de priester de hulp van Gods Engel in, opdat door dien zuiveren Geest bijgestaan, het Sacrificie ten voordeele van hen opstijge, die hij in het slot van dit en in de twee volgende gebeden zal voordragen.

Bemerking. Het gebed des priesters neemt in

aandrang toe; daarom de bede, dat Gods Engel belast worde, zijne gebeden of het Offer aan den hemelschen Vader aan te bieden; daarom de nederige, diepe buiging bij de eerste woorden van dit gebed; daarom vervolgens het plaatsen der saamgevouwen handen op het altaar, en deszelfs kussen uit liefde en verlangen tot Christus, daarom het kruisteeken over het Lichaam en Bloed van den Gekruiste; daarom het kruisteeken over zichzelf, als bede om zegen en uitdrukking van vaste hoop op verhooring door de verdiensten van Christus, voor hem gekruist.

De priester vraagt op het einde van dit gebed, dat allen, die door de Communie aan het Offer zullen deelachtig worden, met allen zegen en genade vervuld worden.

O God, aangezien wij niet waardig zijn, U dit Goddelijk Offer aan te bieden; zoo verzoeken wij met allen aandrang en ootmoedig, uwen heiligen Engel in onze plaats te stellen; om door zijne hulp, allen hemelschen zegen en genade te verkrijgen voor allen, die door de Communie aan dit Offer zullen deelachtig worden; door denzelfden Christus, onzen Heer. Amen.

VIJFDE GEBED DES CANONS.

«Memento, Gedenk ook.»

De priester houdt het hoofd voor een oogenblik neergebogen.

Hij bidt voor eenige overledenen in het bijzonder; vervolgens hoofd en handen opheffend, bidt hij voor alle geloovige overledenen, dat door het goddelijk Offer allen, de plaats van verkwikking, licht en vrede genieten mogen.

Gelieve ook, o Heer, het goddelijk Offer aan te nemen voor uwe dienaren en dienaressen, die uit deze wereld gescheiden, in het ware Geloof gestorven zijn; doch bijzonder voor de zielen van N. N., verleen haar en aan de zielen mijner nabestaanden en weldoeners de plaats van verkwikking, licht en vrede; door Christus, onzen Heer. Amen.

ZESDE OF LAATSTE GEBED DES CANONS.

«Nobis quoque peccatoribus, Insgelijks aan ons,
zondaars »

De priester biddend en op de borst kloppend, spreekt de eerste woorden van dit gebed hoorbaar uit, en houdt steeds de handen opgeheven.

Hij bidt, dat God het goddelijk Offer aanneme voor de eeuwige zaligheid van hem en van alle aanwezigen.

Bemerking. „Insgelijks aan ons, zondaars” zegt

de priester met verheffing van stem, rouwmoedig op de borst kloppend; opdat ook de aanwezigen belijdende, dat zij zondaars zijn, zich met hem in een berouwvol gebed vereenigen, dat God het goddelijk Offer voor hem en voor alle aanwezigen aanneeme, ten einde eenmaal in het eeuwig gezelschap der Heiligen, waarvan hij er eenige noemt, opgenomen te worden.

Wij belijden, o Heer, dat wij zondaars zijn, en niet verdienen, verhoord te worden, wanneer wij voor ons zelve bidden; daarom kloppen wij even als de priester op de borst; doch steunende op de bevalligheid van het goddelijk Offer, dat wij U aanbieden, bidden wij U het voor ons aan te nemen; opdat wij eenmaal eenig aandeel hebben in het gezelschap van uwe heilige Apostelen, Martelaren, Belijders, Maagden en alle Heiligen, dat Gij ons beloofd hebt door Christus, onzen Heer.

HET PLECHTIG SLOT VAN HET ZESDE OF LAATSTE
GEBED DES CANONS.

«Per ipsum, door Hem.»

Bemerking. Onder den Canon had de verandering van brood en wijn in het Lichaam en Bloed van Christus plaats, en offerde Hij zich voor ons aan

zijn hemelschen Vader; doch alvorens de Kerk het allerheiligste deel der Mis, door den priester laat eindigen, belijdt hij onder het maken van vele kruisen en het opheffen van den Kelk, dat om die goddelijke weldaden, ons door den gekruisten Zoon bewezen, aan de allerheiligste Drievuldigheid, den Vader, den Zoon en den Heiligen Geest, alle lof en verheerlijking toekomt.

De priester maakt drie kruisen gezamenlijk over het Lichaam en Bloed des Heeren; ontdekt den Kelk en knielt ter aanbidding van het heilig Bloed neder; vervolgens maakt hij met de heilige Hostie drie kruisen over het heilig Bloed en twee voor den Kelk; hij heft gezamenlijk de H. Hostie en den Kelk omhoog, plaatst de palla er op, en knielt neder.

De dienaar geeft een teeken met de bel. dat de Canon gaat eindigen.

EERSTE DEEL VAN HET SLOT DES CANONS.

Bemerking. Alvorens de priester in het eerste deel van het slot des Canons, de palla van den Kelk neemt, maakt hij onder het uitspreken van eenige woorden drie kruisen gezamenlijk over het Lichaam en Bloed des Heeren. Hij noemt daar in het kort op al het goede, dat de Vader gedaan heeft, om door zijn Zoon het goddelijk Offer voor ons tot stand te brengen, namelijk: door

Hem heeft Hij het brood en den wijn geschapen. Hij heeft ze om den Gekruiste *geheiligd*, ze bij de Opdracht aannemende; bestemd tot een *heilig* doel, ter Consecratie. Door den Gekruiste heeft Hij ze *levend gemaakt* in de Consecratie, ze veranderd in het *levend* Lichaam en Bloed van den Gekruiste. Door den Gekruiste *zegt* Hij ze, dat is, verbindt Hij allen zegen aan deze Offergiften, ze veranderend in het allerheiligst Sacrament. Door Christus *verleent* Hij ons in de heilige Communie, het Lichaam en Bloed des Heeren.

TWEEDE DEEL VAN HET SLOT DES CANONS.

Bemerking. Nadat de priester de palla van den Kelk genomen en geknield heeft, en de heilige Hostie boven het heilig Bloed houdende, en zeggende *door Hem, en met Hem, en in Hem*, maakt hij daarmede driemaal het kruisteeken over het heilig Bloed, beduidende, dat de heilige Hostie en de Kelk onafscheidelijk hetzelfde Lichaam en Bloed van den gekruisten Christus bevatten. — De twee kruisteevens met de heilige Hostie vóór den Kelk geven te kennen, dat door de Consecratiewoorden het Bloed van den gekruisten Christus, op eene geheimzinnige wijze van Zijn Lichaam is gescheiden geworden. — Bij de woorden „alle eer en glorie”, heft de priester den Kelk en de heilige

Hostie een weinig op; welk gebaar hetzelfde uitdrukt als de woorden, verheffing namelijk, eer en glorie aan God. — Zeggende met luider stem „door alle eeuwen der eeuwen,” noodigt hij de omstanders uit, om alle eer en glorie aan God te brengen voor al het goede, dat Hij ons door het goddelijk Offer bewezen heeft.

In den naam der aanwezigen geeft de Misdienaar zijne toestemming door „Amen.”

Door uwen beminden Zoon, o Heer, brengt Gij het brood en den wijn voort, benoodigd voor het heilig Offer; bij de Opdracht bestemt Gij ze ter verandering in het Lichaam en Bloed van den Gekruiste; door uwen gekruisten Zoon worden zij veranderd in zijn Lichaam en Bloed; door den Gekruiste is aan het Offer alle zegen verbonden; daarenboven geeft Gij Hem aan ons in de H. Communie tot spijs onzer ziel: daarvoor zij door Hem en met Hem en in Hem U en den Heiligen Geest alle lof en verheerlijking; door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

VIJFDE DEEL

der Gebeden, heilige Handelingen en Plechtigheden onder de heilige Mis, van af het «Pater Noster, Onze Vader,» tot de Nuttiging of de Communie.

Bemerking. Nadat het goddelijk Offer is opgedragen, ter toepassing zijner vruchten, en gebeden, en God dank en lof is gebracht, begint de priester de voorbereiding tot de heilige Communie. Overeenkomstig de instelling en het bevel des Zaligmakers moet het Offer van zijn Lichaam en Bloed, door de nuttiging daarvan opgevolgd worden.

Bemerking. Het Misboek bevat voor dit deel der heilige Mis, de Gebeden, heilige Handelingen en Plechtigheden, waardoor de Priester zich zelven en allen, die de heilige Communie zullen ontvangen, voorbereidt, om het waardig te doen. Hij begint met het „Onze Vader,» het waardigste gebed; doch alvorens het uit te spreken, verontschuldigt hij zijne vrijmoedigheid.

1. INLEIDING OF VOORBEREIDING TOT HET
„ONZE VADER.»

De priester zegt, „Oremus, Laat ons bidden.»

Bemerking. Hij noodigt de omstanders tot een gezamenlijk gebed uit, waarin hij God zelven Vader

gaat noemen, en zaken van het grootste aanbelang vragen; doch hij bekent, dit niet te durven doen, als de goddelijke Zoon zelf het niet bevolen had.

Het gebed, o God, dat uw beminde Zoon ons onderwezen heeft, doet ons zulke gewichtige zaken vragen, dat wij het niet zouden durven uitspreken, als Hij zelf het ons niet bevolen had; met vertrouwen durven wij dus in zijnen naam zeggen.

2. HET PATER NOSTER, „ONZE VADER.”

De priester houdt de handen opgeheven.

Onze Vader, die in de hemelen zijt:

Geheiligd worde uw Naam:

Uw rijk kome:

Uw wil geschiede, zoo als in den hemel,
ook op aarde.

Geef ons heden ons dagelijksch brood:

En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij
vergeven aan onze schuldenaren:

En leid ons niet in bekoring:

(De Misdienaar antwoordt in den naam der aanwezigen)

Maar verlos ons van den kwade.

(De priester antwoordt) Amen.

3. HET GEBED „LIBERA NOS, VERLOS ONS.”

De priester houdt de pateen opgeheven, maakt daarmede over zich het kruisteeken, en kust dezelve.

Bemerking. De priester ontwikkelt de laatste bede, in het „Onze Vader” uitgesproken: hij bidt om van alle kwaad, vooral van de zonde, bevrijd te worden, en smeekt door de verdiensten der heilige Maagd Maria, der heilige Apostelen, die hij opnoemt, en van alle Heiligen, om den vrede te verkrijgen, vooral den vrede des gewetens, die alle zonden uitsluit, de wet Gods volbrengt, en eene waardige gesteltenis is voor de heilige Communie. — Om dien vrede, welke den vrede met God en den naaste insluit, zal de priester nog meer-malen vóór de heilige Communie bidden.

Terwijl hij om vrede bidt, maakt hij een kruisteeken over zich, ten teeken, dat hij dien voor zich verwacht door de verdiensten van den Gekruiste. Hij maakt het kruis met de pateen, omdat hij deze in de hand heeft; uit eerbied kust hij deze, want hij zal daarop terstond het Lichaam van den Vorst des vredes neerleggen.

Verlos ons, o Heer, van de gevolgen der vergevene zonden, vergeef ons de zonden, die ons nog aankleven; behoed ons voor volgende zonden; bevrijd ons van alle tegenwoordige

in- en uitwendige rampen: Verleen ons door de tusschenkomst der allerheiligste Moeder van God, van uwe Apostelen en van alle Heiligen den vrede des gewetens, zoo noodig voor eene waardige Communie.

4. HET BREKEN DER HEILIGE HOSTIE,

en het slot van het vorige gebed «Per eumdem Dominum, Door denzelfden Heer.»

De priester neemt de palla van den Kelk.

Hij knielt ter aanbidding neer, breekt de heilige Hostie boven het heilig Bloed in drie deelen; plaatst plaatst de twee deelen naast elkander op de pateen, welke hij bij de Communie op elkander zal leggen, om ze gemakkelijker te nuttigen; het kleinste gedeelte houdt hij boven het heilig Bloed, terwijl hij de laatste woorden «Per omnia saecula saeculorum, door alle eeuwen der eeuwen» luid uitspreekt.

Bemerking. Met grond mag men veronderstellen, dat in het begin der Kerk, het brood ter Consecratie, een grooteren omvang had dan thans, zoo dat het voorbeeld des Heeren, het geconsacreerde en gebrokene Brood aan het kleine getal aanwezige Christenen mede te deelen, nauwkeurig kon nagevolgd worden; doch toen de Christenen en het dagelijks communiceeren vermeerderden, was het gewone geconsacreerde Brood niet meer toereikend, men brak het voor de communie der talrijke geloo-

vigen niet meer; doch opdat de geloovigen dit niet tegenstaande, aan het heilig Misoffer, door de Communie zouden kunnen deelachtig worden, werd en wordt het thans niet meer tot dat doel gebroken; de Kerk laat den priester onder de heilige Mis, tegelijk met het brood, noodig voor het heilig Sacrificie, een of meer afzonderlijke Misbrooden (Hostiën, van kleinen omvang) consacreeren, welke niet behoeven gebroken te worden, en door den priester onder de heilige Mis worden uitgedeeld, of in het Ciborie voor eene andere gelegenheid bewaard.

Niettegenstaande de Kerk de wijze, om de geloovigen aan het geconsacreerde Brood deelachtig te maken, heeft veranderd, heeft zij evenwel het hreken van het geconsacreerde Brood onder de heilige Mis behouden; niet alleen om het nuttigen daarvan, als zijnde van grooteren omvang dan dat der geloovigen, te vergemakkelijken; maar vooral om ons te herinneren aan al wat bij de instelling van het heilig Sacrificie heeft plaats gehad.

O Minnelijke Jesus, die aan uwe discipelen uw heilig Lichaam hebt medegedeeld, en hun en hunne opvolgers bevolen, ook aan de geloovigen hetzelfde te geven, wij danken U voor die oneindige liefde; die God zijnde leeft en regeert door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

5. HET „PAX DOMINI, DE VREDE DES HEEREN.”

De priester maakt met het derde deeltje der heilige Hostie, drie kruisen boven het heilig Bloed, en wenscht inmiddels aan de omstanders den vrede met God.

Bemerking. Dat alles heeft betrekking op den vrede Gods, zoo noodig tot de heilige Communie: de wensch namelijk des priesters aan de omstanders; het kruismaken met het heilig Lichaam van Christus, die onze vrede is; het kruisteeken over het heilig Bloed, eene belijdenis, dat hier het heilig Bloed is, waardoor de vrede tusschen God en den mensch hersteld werd.

Verleen ons steeds, o Heer, den vrede met U, welke de groote zonden uitsluit en onmisbaar is, om de heilige Communie waardig te ontvangen; dien vrede, welke door den kruisdood van uwen gekruisten Zoon, wiens Bloed hier aanwezig, hersteld is.

6. DE VERMENGING VAN HET LICHAAM EN
BLOED DES HEEREN.

De priester laat het derde deel der heilige Hostie in het heilig Bloed neder.

Hij bidt, dat het Goddelijk Offer, in de Consecratie voltrokken en de heilige Communie allen strekken ten eeuwigen leven.

Bemerking. De geheime beteekenis dezer ver-

menging wordt door Paus, Innocentius III aldus aangegeven : „Door de tweevoudige afzonderlijke Consecratie wordt eene geheimzinnige scheiding van „het Lichaam en Bloed des Heeren , dus zijn lijden „en dood aangeduid; en door de vermenging der „beide gedaanten, de vereeniging van zijn goddelijk „Lichaam en Ziel, bijgevolg zijne verrijzenis.”

Geef, o Heer, dat wij allen, door dit Offer en de heilige Communie gesterkt, het eeuwige leven mogen verkrijgen.

7. HET „AGNUS DEI, LAM GODS.”

De priester is neergebogen, heeft de oogen op de heilige Hostie gevestigd, en klopt biddend driemaal op de borst.

Bemerking. Zeer nabij is het oogenblik, waarop de priester het Goddelijk Lichaam en Bloed zal nuttigen. — Zeer nederig en verlangend wendt hij zich nog eerst tot den Zaligmaker, die daar vóór hem onder de gedaanten van brood en wijn tegenwoordig is. — Hij noemt Hem „Lam Gods,” een naam, die de grootste zachtmoedigheid uitdrukt, — en neergebogen op de borst kloppend, bidt hij herhaaldelijk om ontferming; en eindelijk om den vrede Gods, die na zondenvergeving wordt geschonken, en een vereischte is voor eene heilige Communie.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, geef ons vrede.

8. HET GEBED „DOMINE JESU CHRISTE, HEER
JESUS CHRISTUS.”

(Dit gebed wordt in de H. Mis, welke in de zwarte kleur wordt opgedragen, achtergelaten.)

De priester is neergebogen, houdt de saamgevochten handen op het altaar geplaatst, en biddend de oogen op de heilige Hostie gevestigd.

Bemerking. Met den meesten eerbied en groot vertrouwen aanbidt de priester den Zaligmaker om vrede voor de geloovigen onderling: vrede met God, met zichzelf en met den naaste is tot een waardige Communie noodzakelijk. Vrede met God en met zichzelf heeft de priester reeds verzocht; in dit gebed vraagt hij den onderlingen vrede voor de geloovigen, omdat allen, die met hem aan het Goddelijk Lam willen deel nemen, onderling in vollen vrede moeten leven; dit is de hoofdgedachte en de strekking van den *vrede kus*, welke in de eerste eeuwen der Kerk op dit oogenblik plaats had. De mannen ontvingen dien door een Diaken,

welke denzelven aan elkander mededeelden, en de vrouwen door eene Diakones, welke dien aan de vrouwen overbracht, en deze elkander door omhelzing toonden, wat in hun binnenste omging.

Wij smeeken U, o Heer Jesus Christus, om vrede voor al de gelooven onderling: verwaardig U, hun de genade te verleenen, dat zij elkander beminnen, alle afgekeerdheid en vijandschap jegens allen afleggen: opdat zij steeds U, den God des vredes waardig in hun hart ontvangen; en na dien onderlingen vrede, eeuwig in vrede met U rusten; die God zijnde, leeft en regeert door alle eeuwen. Amen.

9. HET GEBED „DOMINE JESU CHRISTE, HEER JESUS CHRISTUS.”

De priester blijft op dezelfde wijze als in het vorige gebed bidden.

Bemerking. Vertrouwende door de barmhartigheid van zijnen Goddelijken Verlosser vrij te zijn van groote schuld, drukt de priester de hoop uit, dat de heilige Communie hem tot alle heil zal strekken, vooral tot bevrijding van al wat God in hem mishaaft en van alle kwaad; dat zij hem een steun zij, om altoos Gods geboden te onderhouden, en met Hem vereenigd te blijven.

O Heer Jesus Christus, die door uwen dood aan de wereld het leven hebt gegeven: verleen ons, zoo menigmaal wij de heilige Communie ontvangen, dat wij als vrucht daarvan gesterkt worden, om uwe geboden te onderhouden; dat wij beveiligd zijn tegen alle kwaad, en in dit en in het andere leven met U vereenigd blijven; die God zijnde leeft en regeert door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

10. HET GEBED „PERCEPTIO, HET ONTVANGEN.”

De priester blijft steeds op dezelfde wijze, als bij de twee voorgaande gebeden, bidden.

Hij verzoekt als vrucht der heilige Communie, dat zij hem niet zij eene oorzaak zijner veroordeeling; maar een middel van beveiliging en genezing voor ziel en lichaam.

Mogen wij, o Heer Jesus Christus, U in de heilige Communie steeds waardig ontvangen; opdat zij ons niet strekke tot eene eeuwige veroordeeling; maar tot bewaring en een geneesmiddel van ziel en lichaam; die God zijnde, leeft en regeert met God, den Vader, in de eenheid van den Heiligen Geest, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

ZESDE DEEL

der Gebeden, heilige Handelingen en Plechtigheden onder de heilige Mis; van af de *Nuttiging* of de *heilige Communie* tot aan het dekken van den kelk.

DE NUTTIGING VAN HET LICHAAM DES
HEEREN.

Bemerking. De Nuttiging door den priester behoort tot de volledigheid of voltrekking van het heilig Misoffer, zonder deze is het Offer niet voltrokken; zoo luidt de instelling door Christus.

1. HET GEBED, „DOMINE, NON SUM DIGNUS,
HEER, IK BEN NIET WAARDIG.”

De priester knielt ter aanbidding neer, houdt de heilige Hostie boven de pateen, en klopt diep neergebogen drie-maal op de borst.

De Misdienaar geeft een teeken met de bel, dat de Nuttiging gaat beginnen.

Bemerking. Alvorens de heilige Communie te ontvangen, bekend de priester herhaaldelijk zijne onwaardigheid; hij verzoekt daarbij, dat zijne ziel van alle vlekken gezuiverd worde.

Heer, ik ben niet waardig, dat Gij komt onder mijn dak; doch spreek slechts één woord, en mijne ziel zal genezen worden.

(Herhaal dit gebed, even als de priester nog tweemaal.)

2. HET GEBED „CORPUS DOMINI, HET LICHAAM
ONZES HEEREN.”

Het hoofd buigende en zich met het Lichaam des Heeren zegenende, bidt de priester, dat het hem ten eeuwigen leven beware.

De priester nuttigt het Lichaam des Heeren.

Hij blijft daarna in overdenking over de ontvangene Communie.

3. HET GEBED „QUID RETRIBUAM, WAT ZAL
IK DEN HEER WEERGEVEN.”

De priester neemt de palla van den Kelk en knielt ter aanbidding van het heilig Bloed.

Hij verzamelt de deeltjes der heilige Hostie in den Kelk, welke zich soms op de pateen of op het Corporaal bevinden.

Middelerwijl hij deze deeltjes verzamelt, spreekt hij een dankgebed uit voor de nuttiging van het Lichaam des Heeren, en bereidt zich door een ander gebed voor tot de nuttiging van het heilig Bloed.

DE NUTTIGING VAN HET BLOED DES
HEEREN.

4. HET GEBED „SANGUIS DOMINI NOSTRI, HET
BLOED VAN ONZEN HEER JESUS CHRISTUS.”

De priester neemt den Kelk aan, en het hoofd

buigende, maakt over zichzelf het Kruisteecken, ten einde den zegen, dien hij afsmeekt, door de verdiensten van den Gekruiste te verkrijgen: hij vraagt namelijk, dat het heilig Bloed hem ten eeuwigen leven beware.

De priester nuttigt het Bloed des Heeren.

Bemerking. Middelerwijl de priester onder de gedaanten van brood en wijn het Lichaam en Bloed des Heeren nuttigt, kan men den volgenden lofzang en het gebed uitspreken.

O heilige maaltijd, waarop Christus wordt genuttigd; want daarop wordt ons zijn dood herinnert, 's menschen ziel met genade vervuld, en ons een onderpand der toekomstige heerlijkheid gegeven.

O mijn Jesus, die zoo oneindig goed, beminnelijk en heilig zijt: wat is de priester gelukkig, dewijl hij U, God en mensch, in zijn hart wezenlijk mag ontvangen: o mochten ook wij in datzelfde geluk deelen; mochten ook wij, ons met U in de heilige Communie dikwijls vereenigen, die onze kracht, onze hoop en onze liefde zijt; kom in ons hart, ten minste door uwe Goddelijke liefde, en ontsteek ons meer en meer door liefde tot U. Amen.

Ook kan men gedurende de Communie van den priester, zeer gepast eene *geestelijke Communie* doen, dat is, eene Communie in zijnen geest of in zijne gedachte; door namelijk in zich, nadenkende Gods groote liefde en de vruchten eener heilige Communie, een verlangen opwekken, om ook eenmaal het groot geluk te genieten, het allerkostbaarste, goddelijke Lichaam en Bloed des Heeren wezenlijk te ontvangen.

7. HET GEBED „QUOD ORE SUMPSIMUS, WAT WIJ MET DEN MOND GENOMEN HEBBEN.”

De priester biedt den kelk den Misdienaar aan, om een teug wijn er in te gieten, en daarmede uit mond en kelk het heilig bloed te verwijderen.

Bemerking. Hij bidt inmiddels, dat de heilige Communie hem en allen, die deze ontvangen hebben, een middel ter zaligheid zij. Daarna nuttigt hij den wijn.

8. HET GEBED „CORPUS TUUM, UW LICHAAM.”

De priester zuivert aan de Epistelzijde, den Kelk en de vingers met wijn en water.

Hij vraagt, dat het Lichaam en Bloed des Heeren zijne genegenheden zóó beware en heilige, dat geen zondevlak in hem overblijve.

De priester in het midden van het altaar weergekeerd, nuttigt het mengsel wijn en water.

Bemerking. Middelerwijl de priester den Kelk en de vingers zuivert en zijne gebeden doet, kan men het volgend gebed uitspreken.

O Heer Jesus Christus, verleen ons de genade, dat wij U dikwijls in de heilige Communie waardig ontvangen, dat deze al onze genegenheden zóó zuivere, dat wij nimmer door eenige zonden besmeurd worden, en door eene vurige liefde altoos met U vereenigd blijven; die leeft en regeert door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

ZEVENDE DEEL

der Gebeden, heilige Handelingen en Plechtigheden onder de heilige Mis; van af het *dekken des Kelks* tot aan het gebed *«Placeat behage U.»*

Bemerking. Het Misboek bevat voor dit deel der heilige Mis, 1° eene spreuk of onderrichting, 2° tweemaal den gewonen wensch, „de Heer zij met U,” tot de omstanders, 3° een of meer gebeden, 4° het „*lte missa est.*”

Het Misboek wordt van de Evangelie- naar de Epistelzijde overgebracht.

1°. DE ANTIPHON „COMMUNIE” GEHEETEN.

De priester dekt den kelk, en leest aan de Epistelzijde de „Communie.”

Bemerking. Tijdens de Communie van de geloovigen, na de nuttiging van het heilig Bloed, door den priester werd uitgedeeld, zong men oudtijds een Antiphon, welke naar aanleiding van dat oogenblik „Communie” wordt geheeten; het is meestal eene spreuk of onderrichting, uit de heilige Schrift genomen, toepasselijk op het feest, dat dien dag gevierd wordt. De priester leest deze steeds, er mogen geloovigen al dan niet de Communie onder de heilige Mis ontvangen.

Al wie dit brood onwaardig zal gegeten hebben.... zal plichtig zijn aan het Lichaam en Bloed des Heeren.

2°. HET „DOMINUS VOBISCUM, DE HEER (ZIJ) MET U.”

De priester keert naar het midden van het altaar terug, kust het en brengt den omstanders den gewonen wensch.

3°. DE „POST-COMMUNIE, DE NACOMMUNIE.”

De priester naar de Epistelzijde weergekeerd, zeggende „Oremus, Laat ons bidden,” noodigt de

omstanders tot een of meer gezamenlijke gebeden uit, welke „Nacommunie” worden geheeten.

Bemerking. Dit gebed wordt „Nacommunie” genoemd, omdat het *na* de Communie van den priester gedaan wordt.

De priester vraagt in dit gebed, dan eens deze, dan gene gunst, en geeft als beweegreden daarvan meestal aan, de heilige Communie, die heeft plaats gehad; ook wel eens het geheim, dat herdacht of de verdienste van den Heilige, wiens feest gevierd wordt.

Minnelijke Zaligmaker, in de heilige Communie geeft Gij ons uw Lichaam en Bloed tot spijs onzer ziel; daar worden wij zóó innig met U vereenigd: verleen ons, zoo menigmaal wij U onder de gedaante van brood ontvangen, als vrucht daarvan, dat wij in de liefde tot U mogen leven en sterven; die God zijnde, met God, den Vader leeft en regeert, in de eenheid van den Heiligen Geest, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

4°. HET „DOMINUS VOBISCUM, DE HEER ZIJ
MET U.”

Nadat de priester het Misboek heeft gesloten, keert hij naar het midden van het altaar terug; doch alvorens aan de omstanders het einde der

heilige Mis aan te kondigen, doet hij hun den gewonen zegenwensch.

50. HET „ITE, MISSA EST, GAAT, HET IS DE WEGZENDING.”

Bemerking. Niet op alle dagen komt in de heilige Mis het „Ite missa est” voor; wanneer geen Gloria gezegd is, namelijk op dagen van boete, zegt de priester niet Ite missa est, maar „Benedicamus Domino, Laat ons den Heer loven.” Dit verschil wordt hierdoor verklaard, dat in vroegere eeuwen de geloovigen op die dagen, na het Misoffer in de Kerk bleven, om met den priester nog andere kerkelijke gebeden te doen.

Op beide toespraken van den priester antwoorden de omstanders door den Misdienaar „Deo gratias, Gode (zij) dank;” dat woord past uitmuntend op beide toespraken van den priester: want de omstanders zenden met die woorden een dankgebed, en loven God voor de allerheiligste en allerheilzaamste daad, die in hun midden volbracht is.

In de heilige Mis, voor de overledenen in de zwarte kleur opgedragen, wordt het „Ite missa est” vervangen door de woorden „Requiescant in pace, Dat zij rusten in vrede.” Ook dan werden de aanwezigen oudtijds niet aanstonds na de heilige Mis ontslagen, omdat gewoonlijk de begrafenis van het lijk onmiddellijk op het heilig Misoffer volgde.

Wij gaan heen, o God, gezuiverd, naar wij hopen, door het heilig Offer: door uwe genade bijgestaan, zullen wij trachten, ons te bewaren voor al wat U zou kunnen beleedigen.

ACHTSTE DEEL

der Gebeden, heilige Handelingen en Plechtigheden onder de heilige Mis tot aan het einde. Het Misboek bevat voor dit deel der heilige Mis: het gebed *«Placeat tibi, behage U; de zegening der omstanders, en het Begin van het Evangelie van St. Jan.*

Bemerking. Oudtijds was met het gebed de „Nacommunie,” de heilige Mis geëindigd. Met de woorden „Het is de wegzending” zond de priester de vergaderde menigte weg. Naar de Sacristie terugkeerende bad hij het gebed „Behage U en het Begin van het Evangelie „volgens St. Jan.”

Toen het dagelijksch of dikwerf communiceeren onder de heilige Mis minder in gebruik kwam, was de Kerk er op bedacht, om die schade eenigszins te herstellen, en plaatste zij den zegen des priesters aan het einde der heilige Mis. Sedert ruim 350 jaren zijn de laatste drie deelen, door den heiligen Paus Pius V, als verplichtend, aan de heilige Mis toegevoegd.

1. HET GEBED „PLACEAT, BEHAGE U.”

De priester keert zich tot het altaar; biddend plaatst hij de saamgevouwen handen op het altaar, en is neergebogen.

In dit gebed komt een beknopt verhaal voor van hetgeen de priester in de heilige Mis verricht en verzocht heeft. Hij zegt namelijk, dat hij door het opgedragen Sacrificie, aan de heilige Drievuldigheid een bewijs heeft willen geven van zijne onderwerping en afhankelijkheid; hij verzoekt, dat dit bewijs Haar een behagelijk Offer zij; dat het goddelijk Offer Haar, om zijne onwaardigheid, als bedienaar, niet mishage; dat het door de goddelijke barmhartigheid een verzoenoffer zij voor hem en voor allen, voor welke hij het heeft opgedragen.

O Allerheiligste Drievuldigheid, geef geen acht op onze onwaardigheid, maar op uwe onuitputbare barmhartigheid en op de verdiensten van het goddelijk Lam, dat zich in de heilige Mis geofferd heeft, om de zonden der wereld weg te nemen: laat door dit allerheiligst Offer, een overvloed van zegeningen over ons afdalen.

2. HET ZEGENGEBED „BENEDICAT VOS,
U ZEGENE.”

De priester kust het altaar; wendt oogen en handen ten hemel; vouwt de handen samen, en maakt het kruisteeken over de aanwezigen.

Bemerking. Dit gebed tot de heilige Drievuldigheid geeindigd hebbende, en alvorens de omstanders weg te zenden, vraagt de priester voor hen den zegen Gods, dat wil zeggen, hemelsche weldaden. Om die te verkrijgen, kust hij het altaar, daardoor eene betuiging van liefde doende aan Christus, door het altaar voorgesteld, en tevens de voorspraak der Heiligen inroepend, van wie overblijfselen in het altaar rusten; smeekend richt hij handen en oogen ten hemel, van waar hij den zegen verwacht, en met luider stem bidt hij „zegene U de almachtige God;” daarna keert hij zich om, zet zijn zegengebed voort, zeggende „De Vader, en de Zoon en de Heilige Geest, inmiddels over de geloovigen het kruisteeken makend, als het teeken der zoete hoop op Gods zegen, door de verdiensten van Christus kruisdood. Eigenlijk niet de priester, maar de almachtige God zegent de omstanders; de priester bidt slechts om zegen, en maakt over hen het kruisteeken. — In de heilige Mis in de zwarte kleur opgedragen, wordt de zegen niet gegeven.

O heilige Drievuldigheid, verleen ons uwen zegen, om zóó te leven, dat wij eenmaal mogen hooren „Komt gezegenden mijns Vaders, bezit het rijk, dat voor u van af het begin der wereld bereid is.”

3. HET „INITIUM, HET BEGIN VAN HET
EVANGELIE VOLGENS ST. JAN.”

Na den zegen uitgesproken te hebben, keert zich de priester naar de Evangeliezijde, brengt den omstanders voor het laatst den gewonen wensch; maakt het kruisteecken op het altaar, op het voorhoofd, den mond en de borst, en knielt bij de woorden „En het Woord is vleesch geworden” neder. Aan het einde antwoordt de Misdienaar: „Deo gratias, Gode (zij) dank.”

Bemerking. Zeggende „Het begin van het Evangelie volgens Joannes,” teekent de priester met het heilig kruis het altaar en zichzelf, met hetzelfde doel, als bij het eerste Evangelie verklaard is. Daarna volgt de lezing van St. Jans Evangelie. Bij de woorden „En het Woord is vleesch geworden” knielt hij, om Gods Zoon te aanbidden, die zich vernederd heeft, tot zelfs ons vleesch aan te nemen. — Aan het einde zegt de Misdienaar „Gode (zij) dank.” — En zoo eindigt de heilige Mis met eene diep verschuldigde dankzegging. —

Wij gaan heen, o God, gezuiverd, naar wij hopen, door het heilig Offer: door uwe genade bijgestaan, zullen wij trachten, ons te bewaren voor al wat U zou kunnen beleedigen.

ACHTSTE DEEL

der Gebeden, heilige Handelingen en Plechtigheden onder de heilige Mis tot aan het einde. Het Misboek bevat voor dit deel der heilige Mis: het gebed *«Placeat tibi, behage U; de zegening der omstanders, en het Begin van het Evangelie van St. Jan.*

Bemerking. Oudtijds was met het gebed de „Nacommunie,” de heilige Mis geëindigd. Met de woorden „Het is de wegzending” zond de priester de vergaderde menigte weg. Naar de Sacristie terugkeerende bad hij het gebed „Behage U en het Begin van het Evangelie „volgens St. Jan.”

Toen het dagelijksch of dikwerf communiceeren onder de heilige Mis minder in gebruik kwam, was de Kerk er op bedacht, om die schade eenigszins te herstellen, en plaatste zij den zegen des priesters aan het einde der heilige Mis. Sedert ruim 350 jaren zijn de laatste drie deelen, door den heiligen Paus Pius V, als verplichtend, aan de heilige Mis toegevoegd.

1. HET GEBED „PLACEAT, BEHAGE U.”

De priester keert zich tot het altaar; biddend plaatst hij de saamgevouwen handen op het altaar, en is neergebogen.

In dit gebed komt een beknopt verhaal voor van hetgeen de priester in de heilige Mis verricht en verzocht heeft. Hij zegt namelijk, dat hij door het opgedragen Sacrificie, aan de heilige Drievuldigheid een bewijs heeft willen geven van zijne onderwerping en afhankelijkheid; hij verzoekt, dat dit bewijs Haar een behagelijk Offer zij; dat het goddelijk Offer Haar, om zijne onwaardigheid, als bedienaar, niet mishage; dat het door de goddelijke barmhartigheid een verzoenoffer zij voor hem en voor allen, voor welke hij het heeft opgedragen.

O Allerheiligste Drievuldigheid, geef geen acht op onze onwaardigheid, maar op uwe onuitputbare barmhartigheid en op de verdiensten van het goddelijk Lam, dat zich in de heilige Mis geofferd heeft, om de zonden der wereld weg te nemen: laat door dit allerheiligst Offer, een overvloed van zegeningen over ons afdalen.

2. HET ZEGENGEBED „BENEDICAT VOS,
U ZEGENE.”

De priester kust het altaar; wendt oogen en handen ten hemel; vouwt de handen samen, en maakt het kruisteecken over de aanwezigen.

Bemerking. Dit gebed tot de heilige Drievuldigheid geeindigd hebbende, en alvorens de omstanders weg te zenden, vraagt de priester voor hen den zegen Gods, dat wil zeggen, hemelsche weldaden. Om die te verkrijgen, kust hij het altaar, daardoor eene betuiging van liefde doende aan Christus, door het altaar voorgesteld, en tevens de voorspraak der Heiligen inroepend, van wie overblijfselen in het altaar rusten; smeeënd richt hij handen en oogen ten hemel, van waar hij den zegen verwacht, en met luider stem bidt hij „zegene U de almachtige God;” daarna keert hij zich om, zet zijn zegengebed voort, zeggende „De Vader, en de Zoon en de Heilige Geest, inmiddels over de geloovigen het kruisteecken makend, als het teeken der zoete hoop op Gods zegen, door de verdiensten van Christus kruisdood. Eigenlijk niet de priester, maar de almachtige God zegent de omstanders; de priester bidt slechts om zegen, en maakt over hen het kruisteecken. — In de heilige Mis in de zwarte kleur opgedragen, wordt de zegen niet gegeven.

O heilige Drievuldigheid, verleen ons uwen zegen, om zóó te leven, dat wij eenmaal mogen hooren „Komt gezegenden mijns Vaders, bezit het rijk, dat voor u van af het begin der wereld bereid is.”

3. HET „INITIUM, HET BEGIN VAN HET
EVANGELIE VOLGENS ST. JAN.”

Na den zegen uitgesproken te hebben, keert zich de priester naar de Evangeliezijde, brengt den omstanders voor het laatst den gewonen wensch; maakt het kruisteecken op het altaar, op het voorhoofd, den mond en de borst, en knielt bij de woorden „En het Woord is vleesch geworden” neder. Aan het einde antwoordt de Misdienaar: „Deo gratias, Gode (zij) dank.”

Bemerking. Zeggende „Het begin van het Evangelie volgens Joannes,” teekent de priester met het heilig kruis het altaar en zichzelf, met hetzelfde doel, als bij het eerste Evangelie verklaard is. Daarna volgt de lezing van St. Jans Evangelie. Bij de woorden „En het Woord is vleesch geworden” knielt hij, om Gods Zoon te aanbidden, die zich vernederd heeft, tot zelfs ons vleesch aan te nemen. — Aan het einde zegt de Misdienaar „Gode (zij) dank.” — En zoo eindigt de heilige Mis met eene diep verschuldigde dankzegging. —

Soms, in plaats van uit het Evangelie van St. Jan, wordt uit een ander Evangelie gelezen; in welk geval de priester niet op het altaar, doch op het boek een kruis maakt.

Het begin van St. Jans Evangelie, dat de priester leest, bevat eene belijdenis der voornaamste geheimen des Geloofs, namelijk, der allerheiligste Drie-vuldigheid, der schepping, der menschwording van Christus, welke de priester belijdt in zijnen naam en der Kerk.

In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en God was het Woord. Dit was in den beginne bij God. Alles is door hetzelfde gemaakt: en zonder hetzelfde is er niets gemaakt, wat gemaakt is. In hetzelfde was het leven, en het leven was het licht der menschen en het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft het niet begrepen. Er werd een mensch door God gezonden, wiens naam was Joannes. Deze kwam tot getuigenis, om getuigenis te geven van het licht, opdat allen door hem gelooven zouden. Hij was het licht niet, maar om getuigenis te geven van het licht. Het ware licht was, wat verlicht ieder mensch, die in deze wereld komt. Hij was in de wereld, en de wereld is door Hem

ge
in
na
on
ge
in
ble
uit
zijn
het
zijn
als
vol
A
de l
hem
H
dat
oven
hem
voor

Lo
alle

gemaakt, en de wereld heeft Hem niet gekend. In zijn eigendom is Hij gekomen, en de zijnen namen Hem niet aan. Maar zoovelen Hem ontvangen hebben, hun heeft Hij de macht gegeven, kinderen Gods te worden; hun, die in zijnen naam gelooven; die niet uit den bloede, noch uit den wil des vleesches, noch uit den wil des mans, maar uit God geboren zijn. En het Woord is vleesch geworden, en het heeft onder ons gewoond, en wij hebben zijne heerlijkheid gezien, eene heerlijkheid als die van den eeniggeborene des Vaders, vol genade en waarheid. Gode (zij) dank.

Bemerking. Na eindiging der heilige Mis, neemt de priester den Kelk en verlaat het altaar, ten ware hem andere gebeden waren voorgeschreven.

Hij begint in stilte het lied van dankzegging, dat de heilige jongelingen te Babel in den vuuroven baden, om alle schepselen en krachten van hemel en aarde uit te noodigen, God den Heer voor het voltrokken Sacrificie dank te zeggen.

GEBED NA DE HEILIGE MIS.

Psalm CXVI.

Looft den Heer alle geslachten; Looft Hem alle volkeren;

Want zijne barmhartigheid is bevestigd over ons, en de waarheid des Heeren blijft eeuwig.

Eere zij den Vader, en den Zoon, en den Heiligen Geest.

Gelijk het was in het begin, en nu, en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

DE GEBEDEN

HEILIGE HANDELINGEN EN PLECHTIGHEDEN

ONDER DE M. MIS, zonder verklaringen.

EERSTE DEEL

der gebeden enz. van af het *Begin der heilige Mis* tot
de *Opdracht van brood* aan God, den Vader.

DE VOORBEREIDING VAN DEN PRIESTER EN DER GELOOVIGEN.

1. DE PSALM „JUDICA, OORDEEL MIJ.”

De priester bij den voet van het altaar staande, maakt een
kruis, en bidt dezen Psalm.

In den naam des Vaders, en des Zoons,
en des Heiligen Geestes. Amen.

PM U de verschuldigde eer en aanbidding
te bewijzen, o allerheiligste Drievuldig-

heid, Vader, Zoon en Heilige Geest, willen wij heden de onbloedige Offerande van het Nieuwe Verbond bijwonen, en ons in den geest met den priester vereenigende, U deze aanbieden.

Laat door uwe hulp ons hart gevoelen, wat het op den Calvarieberg zou hebben moeten gevoelen, ware het bij de bloedige Offerande tegenwoordig geweest.

2. HET „CONFITEOR, IK BELIJD.

De priester bidt diep gebogen, en klopt driemaal op de borst.

Hij belijdt zijne zonden voor God en voor de omstanders.

Ik belijd aan God almachtig, aan de heilige Maria, altijd Maagd, aan den heiligen Michaël Aartsengel, aan den heiligen Joannes den Dooper, aan de heilige Apostelen Petrus en Paulus, aan alle Heiligen en aan u broeders, dat ik zeer gezondigd heb met gedachte, woord en werk, door mijne schuld, door mijne schuld, door mijne allergrootste schuld. Daarom bid ik de heilige Maria, altijd Maagd, den heiligen Michaël Aartsengel, den heiligen Joannes den Dooper, de heilige Apostelen Petrus en Paulus, alle Heiligen en u broeders, voor

mij te bidden bij den Heer, onzen God.
Amen.

(Herhaal met den Misdienaar het „Confiteor,”
en in plaats van *broeders* zeg „*Vader.*”

3. HET MISEREATUR, „ONTFERME ZICH.”

De priester biddend richt zich op, doch buigt zich
terstond een weinig.

O God, verleen ons de kostbare gaaf van
berouw en vergiffenis, welke Gij zelfs aan de
grootste zondaars beloofd hebt, wanneer hij
voor U en voor den priester zijne zonden
belijdende, berouw heeft, U, die de oneindige
goedheid zijt, beleedigd te hebben. Amen.

4. HET GEBED „AUFER A NOBIS, NEEM VAN
ONS WEG.”

De priester klimt biddend het altaar op.

Gelukkig hij o God, die in zijne zwakte
door uwe hulp gesteund, waardig wordt, uwe
heilige verblijfplaats in te gaan, U daar te
bezoeken en te aanbidden: verleen ons, o
Heer, die genade. Amen.

5. HET GEBED „ORAMUS TE, WIJ BIDDEN U.”

De priester kust het altaar.

Verwaardig U, o God, ons door de tusschenkomst der Heiligen, van wie overblijfselen in het altaar rusten, de genade der verzoening met U te verleenen, die op aarde het begin is van den vrede, welken uwe Heiligen, in uwen schoot daar genieten. Amen.

6. DE „INTROÏTUS, INGANG.”

De priester staat aan de Epistelzijde van het altaar.

Gij hebt, o Heer, bij de Heiligen van het Oude Verbond, een vurig verlangen opgewekt, uwen eenigen Zoon, ter verlossing van het verloren menschedom, naar de aarde te zien afdalen: deel ons een weinig van dat verlangen mede; en verleen, dat wij, ondanks de ellende en moeilijkheden van dit leven, in ons een heilig verlangen ontwaren, ons door eene vurige liefde met U te vereenigen. Amen.

7. HET „KYRIE ELEISON, HEER ONTFERM U
ONZER.”

De priester bidt aan de Epistelzijde of in het midden van
het altaar.

Heer ontfERM U onzer. Christus ontfERM
U onzer. Heer ontfERM U onzer.
(Zeg dit gebed driemaal.)

8. DE LOFZANG „GLORIA IN EXCELSIS DEO
HEERLIJKHEID AAN GOD IN HET ALLER-
HOOGSTE.”

De priester zegt dezen lofzang in het midden van het altaar,
verheft en houdt de handen samen; buigt menigmaal het
hoofd, en maakt bij het einde het kruisteecken over zich.

Heerlijkheid (zij) aan God in het allerhoog-
ste. En vrede op aarde aan de menschen van
goeden wil.

Wij loven U,
Wij verheffen U,
Wij aanbidden U,
Wij verheerlijken U,
Wij danken U om uwe groote heerlijkheid,
o Heer, God, hemelsche Koning, God, Vader
almachtig.

O Heer, eeniggeboren Zoon, Jesus Christus.
O Heer God, Lam Gods, Zoon des Vaders,

dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer; dat wegneemt de zonden der wereld, neem onze smeeking aan; die zit aan de rechterhand des Vaders, ontferm U onzer; want Gij alléén zijt de Heilige, Gij alléén de Heer, Gij alléén de allerhoogste o Jesus, Christus, met den Heiligen Geest in de heerlijkheid van God, den Vader. Amen.

9. HET „DOMINUS VOBISCUM, DE HEER (ZIJ)
MET U.”

De priester kust het altaar, brengt den gewonen zegenwensch aan de omstanders, en noodigt hen aan de Epistelzijde uit, om een of meer gebeden te doen.

O Heer, verleen ons door de voorspraak der allerheiligste Maagd en Moeder Gods Maria en van alle Heiligen, alle genaden, welke de priester, uw dienaar, voor zich en voor ons afsmeekt: ons met zijn gebed vereenigende, verzoeken wij U, ook genadig neer te zien op allen, voor welke wij verplicht zijn te bidden: verleen ons allen, o mijn God, al die genaden, welke Gij weet, dat wij behoeven, om de eeuwige zaligheid te verkrijgen; wij verzoeken U deze gunsten in den naam en om de verdiensten van Jesus, Christus, onzen Heer, die met U leeft en regeert, in

de eenheid van den Heiligen Geest; door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

10. DE EPISTEL.

De priester blijft aan de Epistelzijde en plaatst de handen op het boek of op het altaar.

O mijn God, boven zoovele anderen, die nog in de duisternis der dwaling verkeeren, hebben wij het geluk, uwe heilige wetten te kennen: uit geheel ons hart onderwerpen wij ons daaraan; met eerbied zullen wij naar uwen wil luisteren, welken Gij ons door den mond uwer Profeten en Apostelen verkondigd hebt, en met alle onderwerping, welke de mensch aan het woord van zijnen God verschuldigd is, zullen wij dezelve vereeren.

11. HET GRADUALE, DE PROSE OF HYMNE.

De priester blijft steeds aan de Epistelzijde.

Uwe lessen, o Heer, onderwijzen en behagen ons, zij verheugen ons, en doen ons hopen, U eenmaal in den hemel, ons vaderland, te zullen aanschouwen.

12. HET „MUNDA COR MEUM, ZUIVER MIJN
HART.”

De priester bidt diep neergebogen in het midden van het altaar.

Het boek wordt omgedragen.

O Heer, verlicht ons verstand en zuiver ons hart, opdat wij de lessen van uw heilig Evangelie mogen kennen en getrouw nakomen; behoed ons voor ongeloof, waardoor zoovele christenen in onze dagen besmet worden, en straf ons nimmer, door ons het licht des geloofs te ontnemen. Amen.

13. HET EVANGELIE.

De priester gaat naar de Evangeliezijde, brengt den gewonen zegenwensch aan de omstanders, en maakt eenige kruisjes.
Aan het slot van het Evangelie, kust hij het Evangelieboek.

Wij richten ons op, o opperste Wetgever, om te betuigen, dat wij bereid zijn, de eeuwige waarheden, welke in het Evangelie vervat zijn, ten koste van ons leven te verdedigen. Gij leert ons, dat niet allen, die zeggen: Heer, Heer, (dat is, die zich tevreden stellen, uw Evangelie slechts met den mond te belijden, zonder daarnaar te leven) het rijk

der hemelen zullen ingaan; vermits slechts zij het zullen bezitten, wier werken gelijkvormig zijn aan uwe geboden.

Verleen ons de genade, dat wij zóó getrouw uw Goddelijk woord mogen vervullen, als Gij ons standvastigheid inboezemt, om het te gelooven. Helaas, welk nut zou het ons aanbrengen, wanneer wij voor U verschijnen zullen, wel geloofd, doch geene goede werken beoefend te hebben: onze veroordeeling zou zwaarder, en ons eeuwig lot vreeselijker wezen. O God, van barmhartigheid, oordeel ons niet volgens den voortdurenden strijd; welke er tusschen uwe leering en onze handelingen heeft plaats gehad; en geef ons uwe hulp, om te leven volgens ons geloof.

14. HET „CREDO. IK GELOOF.”

De priester doet de Geloofsbelijdens in het midden van het altaar.

Ik geloof in één God, Schepper van hemel en aarde, van alle zichtbare en onzichtbare dingen.

En in één Heer Jesus Christus, eniggeboren Zoon Gods; en vóór alle eeuwen uit den Vader geboren; God van God, licht van

licht, waarachtigen God van den waarachtigen God; Geboren, niet gemaakt, medezelfstandig met den Vader; door wien alle dingen gemaakt zijn; die om ons menschen, en om onze zaligheid uit den hemel is afgedaald, en is vleesch geworden door den Heiligen Geest uit de Maagd Maria: *En is mensch geworden*. Gekruist is Hij ook voor ons; onder Pontius Pilatus heeft Hij geleden, en is Hij begraven. En Hij is verrezen op den derden dag volgens de Schriftuur; en Hij is opgeklommen ten hemel: Hij zit aan de rechterhand des Vaders; Hij zal met heerlijkheid weder komen, oordeelen de levenden en dooden: wiens rijk geen einde zal hebben.

En in den Heiligen Geest, Heer en levendmakend; die uit den Vader en den Zoon voortkomt, die met den Vader en den Zoon te zamen aangebeden en verheerlijkt wordt; die door de Profeten gesproken heeft.

En ééne, Heilige, Katholieke en Apostolieke Kerk.

Ik belijd één doopsel tot vergeving der zonden.

En ik verwacht de verrijzenis der dooden.

En het leven der toekomstige eeuw. Amen.

TWEEDE DEEL

der Gebeden, heilige Handelingen en Plechtigheden onder de H. Mis, van af de *Opdracht of aanbieding van brood en wijn* aan God den Vader, tot aan het slot van het stille Gebed of tot aan de *Prefatie*.

1. HET „OFFERTORIUM, HET OFFEREN, OFFERGIFT, OFFERGEBED.”

De priester kust het altaar en biedt den omstanders den gewonen zegenwensch aan.

O God, zuiver ons hart van alle zonden en ongeregelde neigingen; stort daarin eene vurige liefde: opdat wij gezamenlijk met den priester, het Sacrificie van uwen Goddelijken Zoon, die zich weldra aan U zal offeren, waardig mogen aanbieden.

2. DE OPDRACHT OF AANBIEDING VAN BROOD,
BENODIGD VOOR DE CONSECRATIE, AAN
GOD DEN VADER.

Het gebed «Suscipe, Aanvaard.»

De priester ontdekt den kelk, en de oogen hemelwaarts slaande, biedt het brood, dat op de pateen ligt, God den Vader aan.

Heilige Vader, almachtige, eeuwige God, wij bieden U gezamenlijk met den priester het

het aanstaande Offer aan, waarbij het brood weldra in het Lichaam van uwen Zoon, Jesus, Christus zal veranderd worden; en dragen het op voor den priester, voor de zonden van alle omstanders, van mijne nabestaanden, en van alle geloovigen, zoowel levenden als overledenen. Amen.

3. HET GEBED „DEUS, QUI HUMANAE, GCD,
DIE DE WAARDIGHEID.”

De priester schenkt aan de Epistelzijde den wijn in den kelk, en voegt er, na het gezegend te hebben, een weinig water bij.

O God, verleen ons, dat, even als hier wijn met een weinig water innig vereenigd wordt, wij door het heilig Bloed, waarin de wijn terstond zal veranderd worden, eenmaal met uwe Godheid vereenigd mogen wezen.

4. DE OPDRACHT VAN WIJN AAN GOD, DEN
VADER.

Het gebed «Offerimus, Wij bieden U aan.»

De priester staat in het midden van het altaar, biedt God den Vader den wijn, benoodigd voor het heilig Sacrifice aan.

Wij bieden U, o Heer, gezamenlijk met den priester het heilig Bloed van uwen Godde.

lijken Zoon aan, waarin weldra de wijn veranderd zal worden: en smeeke uwe Goddelijke barmhartigheid, dat Het voor het aan- schijn uwer Goddelijke majesteit, tot ons heil en der geheele wereld, bevallig opstijge. Amen.

5. HET GEBED „IN SPIRITU HUMILITATIS, IN EEN
GEEST VAN NEDERIGHEID.”

Den kelk gedekt hebbende, buigt zich de priester een weinig.

O God, stort in ons een nederig en berouwvol hart: opdat het aanstaand Offer, voor zoover het ons offer is, U behaaglijk zij.

6. HET GEBED „VENI SANCTIFICATOR, KOM
HEILIGMAKER.”

De priester biddend richt handen en oogen ten hemel, en maakt een kruis over het brood en den wijn.

O Goddelijke Geest, die heilig maakt: heilig en zegen het aanstaand Offer; opdat wij daar- door vele hemelsche zegeningen erlangen. Amen.

7. DE PSALM „LAVABO, IK ZAL MIJNE HANDEN
WASSCHEN.

De priester wascht de handen aan de Epistelzijde.

O God, gewaardig U, onze ziel van alle vlekken der zonden te reinigen; opdat wij van

de minste vlek gezuiverd, het heilig Offer met den priester opdragen. Vernietig in ons de minste onvolmaaktheid, en maak door uwe hulp onze ziel zóó zuiver, als zij was onmiddelijk na het heilig Doopsel. Verleen ons o Heer, de genade, dat wij ten koste onzer ziel ons niet hechten aan zondige zaken; dat wij ontvluchten de gevaarlijke vermaken, die den mensch verlagen en bedwelmen; dat wij niet zoeken de goederen, welke 's menschen ziel in het verderf storten; dat wij niet trachten naar wereldsche grootheid, welke zoovele rampzalige slachtoffers maakt: opdat wij U met eene zuivere ziel steeds mogen beminnen. Amen.

8. DE OPDRACHT OF AANBIEDING VAN HET OFFER
AAN DE ALLERHEILIGSTE DRIEVULDIGHEID.

Het gebed «Suscipe Sancta Trinitas, Aanvaard
Allerheiligste Drievuldigheid.»

De priester bidt in het midden van het altaar neergebogen.

Aanvaard, o heilige Drievuldigheid, de offer-
giften, en het goddelijk Offer, dat wij U
zullen aanbieden tot gedachtenis van Christus
dood, verrijzenis en hemelvaart; opdat Het tot
ons eeuwig heil verstrekke. Amen.

9. HET „ORATE FRATRES, BIDT BROEDERS.”

Ja, eeuwige Vader, dat het Sacrificie, voor zoover het is ons werk en van den priester, U behage: opdat Gij daardoor verheerlijkt, én ons heil én uwer heilige Kerk vermeerderd worde. Amen.

10. DE „SECRETA, HET STILLE GEBED.”

De priester bidt in stilte, met opgehevene handen, één of meer gebeden.

Maak ons o Heer, deelachtig aan al de genaden, welke de priester in het stille gebed voor ons verzoekt: wij vereenigen ons van harte met hem, en vragen U al, wat hij vraagt, om de verdiensten van onzen Heer Jesus Christus. Die God zijnde met U leeft en regeert, in de eenheid van den Heiligen Geest, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

DERDE DEEL

der Gebeden, heilige Handelingen en Plechtigheden onder de heilige Mis; van af de *Prefatie* tot aan den *Canon*.

1. DE PREFATIE, INLEIDING OF VOORREDE
TOT DEN CANON.

De priester houdt onder het grootste gedeelte der *Prefatie* de handen opgeheven,

Eeuwige Vader, het oogenblik, waarop uw Goddelijke Zoon, Jesus Christus, onze Zaligmaker, uit den hemel zal afdalen, om zich voor ons op te offeren, zal weldra daar zijn. Niets, wat aardisch is, moet onzen geest of ons hart bezig houden: reinig ze door het vuur uwer goddelijke liefde; opdat zij slechts behagen scheppen in hemelsche zaken.

Door welke dankbaarheid zullen wij immer uwe ontelbare weldaden kunnen erkennen; doch vooral de weldaad van dat Zoenoffer, hetwelk elken dag, en zelfs duizendmalen elken dag, voor ons de offerande vernieuwt, welke het eens op den Calvarieberg heeft opgedragen, om voor ons barmhartigheid te verwerven.

O eeuwige Vader, om Jesus Christus, uwen

zeer beminden Zoon, verheerlijken wij U, en bieden U gezamenlijk met alle hemellingen, ons lof- en danklied aan. Laat toe, dat wij zondaars, onze lof- en dankzeggingen met die der hemelsche Geesten vereenigen, en dat wij gezamenlijk met hen, in verrukking van vreugde, dankbaarheid en verwondering uitroepen:

2. HET „SANCTUS, HEILIG.”

De priester is neergebogen, en gaat de Prefatie eindigen.

De Misdienaar geeft met de bel een teeken, dat de Canon gaat beginnen.

Heilig, heilig, heilig is de Heer, God der Heirscharen;

Hemelen aarde zijn vol van zijne heerlijkheid.
Dat de gelukzaligen Hem loven in den hemel!

3. HET „BENEDICTUS, GEZEGEND.”

De priester maakt over zich zelve het kruisteeken.

Gezegend zij Hij, die op aarde komen zal,
God en Heer: even als die Hem afzendt.

VIERDE DEEL

der Gebeden, heilige Handelingen en Plechtigheden onder de H. Mis, van af het *Begin des Canons* tot aan het *Slot* bij het «Pater Noster, Onze Vader.»

EERSTE DEEL VAN HET EERSTE GEBED DES
CANONS.

«Te igitur, U dan.»

De priester biddend slaat de oogen ten hemel en maakt drie kruisen gezamenlijk over het brood en den wijn.

Wij smeeken U, o goedertierenste Vader, door Jesus Christus, uwen Zoon, onzen Zaligmaker, het aanstaand Offer van zijn Lichaam en Bloed, waarin het brood en de wijn weldra zullen veranderd worden, om de verdiensten van zijn kruisoffer, goedgunstig aan te nemen: voor uwe heilige Kerk, voor onzen Paus N. N..., onzen Bisschop N. N..., voor alle bestuurders der Kerk en voortplanters van ons heilig Geloof.

HET TWEEDE DEEL VAN HET EERSTE GEBED
DES CANONS.

«Memento, Gedenk.» Het gebed voor de levenden.

De priester vouwt de handen samen, en blijft een oogenblik in overweging, nadenkende de personen, voor welke hij het heilig Sacrifice wenscht op te dragen.

Wij bidden U, o Heer, U te gewaardigen

de vruchten van het Sacrificie toe te passen, vooral aan N. N., en aan allen, voor welke wij uit rechtvaardigheid, erkentenis of liefde verplicht zijn te bidden; alsmede aan allen, die hier tegenwoordig zijn, en U deze Offerande aanbieden voor zich of voor hunne nabestaanden.

DERDE DEEL VAN HET EERSTE GEBED DES
CANONS.

Communicantes, «in gemeenschap.»

De priester biddend houdt de handen opgeheven.

En opdat ons Offer, o God, U bevalliger zij, beroepen wij ons op onze vereeniging met de heilige Maagd Maria en met alle Apostelen, Martelaren, Belijders, Maagden en met alle Heiligen: zie neer op hunne verdiensten, en verleen ons, dat onze smee-kingen, welke wij U voor uwe Kerk, hare bestuurders en hare ledematen gedaan hebben; door hunne hulp verhoord worden; doch vooral door de verdiensten en tusschenkomst van onzen Heer Jesus Christus. Amen.

TWEEDDE GEBED DES CANONS.

«Hanc igitur oblationem, Deze offerande dan.»

De priester biddend, strekt de handen uit over het brood
en den wijn.

Wij smeeken U, o Heer, het heilig Offer, hetwelk wij, uwe dienaren, U met den priester weldra zullen aanbieden, aan te nemen: verleen ons als vrucht daarvan, tijdens dit leven den vrede met U, die alléén van U komt; bewaar ons voor de eeuwige verdoemenis, en plaats ons onder het getal uwer uitverkorenen; door Christus, onzen Heer. Amen.

DERDE GEBED DES CANONS.

«Quam oblationem, Welk Offer.»

De priester maakt drie kruisen gezamenlijk over het brood en den wijn, één afzonderlijk over het brood en één over den wijn.

(De Misdienaar geeft een teeken met de bel, dat de Consecratie gaat beginnen.)

Wij bidden U, o God, deze opdracht van brood en wijn, welke wij U gezamenlijk met de priester hebben aangeboden, door de verdiensten van het kruisoffer te willen zegenen en bevallig aan te nemen; en dat deze voor

ons worde het Lichaam en Bloed en het
Goddelijk Offer van uwen Gekruisten Zoon.

DE CONSECRATIE VAN HET BROOD EN DEN WIJN.

Eerst consacreert de priester het brood, aanbidt dan knielend het Lichaam des Heeren, en heft het op ter aanbidding der geloovigen. Vervolgens consacreert hij den wijn, aanbidt dan knielend het heilig Bloed, en heft den kelk met het heilig Bloed omhoog, opdat de geloovigen het aanbidden. Bij elke opheffing geeft de Misdienaar een teeken met de bel, dat de opheffing plaats heeft.

Bid middelerwijl en aanbid in nederig geloof, in vurige hoop, in teedere liefde, Jesus Christus, God en mensch, in het allerheiligste Sacrament waarlijk, wezenlijk en zelfstandig tegenwoordig.

Gebed onder de Consecratie en bij de Opheffing van
het Lichaam des Heeren.

Ik aanbid o Jesus, uw heilig Lichaam, opgeheven aan het kruis; ik aanbid U, die door de handen van den priester, U zelven aan God, den Vader voor ons opdraagt. O allergenadigste Vader, sla uwe oogen op de Offerande van uwen geliefden Zoon en ook op ons, die ons zelven geheel met Hem en

door Hem aan U aanbieden. Door Hem aanbidden wij U. Door Hem danken wij U voor al uwe weldaden: gewaardig U ons, om zijne verdiensten in uwe genade te ontvangen. Amen.

Gebod onder de Consecratie en bij de Opheffing van het heilig Bloed des Heeren.

O Jesus, ik aanbid uw heilig Bloed, voor ons op het kruis vergoten. Beschouw, o hemelsche Vader, dit genade-roepend Bloed van uwen geliefden Zoon, hetwelk wij U voor de vergeving onzer zonden, met Hem en door de handen van den priester aanbieden; wij hopen met een vast betrouwen, dat wij door het Offer van uw Bloed, uwe genade zullen verwerven. Amen.

(In de plaats der beide voorgaande gebeden kan zeer gepast de lofzang van den heiligen Thomas van Aquino, zie bladwijzer uitgesproken worden.)

EERSTE DEEL VAN HET VIERDE GEBED DES CANONS.

*Na de Consecratie en Opheffing van het Lichaam
en Bloed des Heeren.*

«Unde et memores, Daarom ook gedachtig»

De priester bidt met opgeheven handen, en maakt driemaal het kruisteecken; over het brood en den wijn; eens over het brood en eens over den kelk.

Terwijl wij dan, o Hemelsche Vader, volgens

uw bevel, door dit Sacrificie, het zalig lijden, de verrijzenis en de luistervolle hemelvaart van Christus, uwen Zoon, onzen Heer gedenken, bieden wij U aan door de handen van den priester, het zuiver, heilig, onbevlekt Offer van uwen gekruisten Zoon, wiens Lichaam en Bloed voor ons op het kruis gescheiden werden.

TWEEDE DEEL VAN HET VIERDE GEBED DES
CANONS.

«Supra quae, Op welke gelieve.»

De priester bidt steeds met opgehevene handen.

O God, die met welbehagen op de offers van Abel, Abraham en Melchisedech hebt neergezien, omdat zij U deze met eene zuivere meening aanboden; verleen ons ook zulke heilige gesteltenis, opdat het Offer van uwen Zoon, hetwelk wij U aanbieden, door U worde aangenomen.

DERDE DEEL VAN HET VIERDE GEBED DES
CANONS.

«Supplices, Ootmoedig.»

De priester bidt diep neergebogen; plaatst de saamgevouwen handen op het altaar en kust het; hij richt zich op; maakt één kruis over het Lichaam, één over het Bloed en één over zichzelf.

O God, aangezien wij niet waardig genoeg

zijn, U dit Goddelijk Offer aan te bieden; verzoeken wij U, in onze plaats te stellen; uwen heiligen Engel: om door dat bevallig aanbod en deze krachtige tuschenkomst, alle hemelsche zegeningen te verkrijgen voor allen, die door de heilige Communie, aan dit Goddelijk Offer zullen deelachtig worden; door denzelfden Christus, onzen Heer. Amen.

VIJFDE GEBED DES CANONS.

«Memento, Gedenk ook.» Het gebed voor de overledene Geloovigen.

De priester blijft steeds met opgehevene handen bidden, doch een oogenblik het hoofd buigende, voegt hij ze samen.

Gelieve, o Heer, dit goddelijk Offer ook aan te nemen voor uwe dienaren en dienaressen, aan wie, alhoewel in uwe liefde gestorven, nog zondenvlekken aankleven; neem vooral dit goddelijk Offer aan voor de zielen van N. N...., verleen haar en aan de zielen mijner nabestaanden en weldoeners, de plaats van verkwikking, licht en vrede; door Christus, onzen Heer. Amen.

ZESDE OF LAATSTE GEBED DES CANONS.

«Nobis quoque peccatoribus, Insgelijks aan ons,
zondaars.»

De priester biddend op de borst kloppend, spreekt slechts de eerste woorden van dit gebed hoorbaar uit. Hij bidt steeds met opgeheven handen.

Wij belijden, o Heer, dat wij zondaars zijn, en niet verdienen, verhoord te worden, wanneer wij voor ons zelven bidden; daarom kloppen wij, even als de priester, op de borst; doch steunende op het goddelijk Offer, dat U zeer behaagt, en dat wij U aanbieden, bidden wij U, het ook voor ons aan te nemen; opdat wij eenmaal enig aandeel mogen hebben in het gezelschap uwer heilige Apostelen, Martelaren, Maagden en alle Heiligen, dat Gij ons beloofd hebt door Christus, onzen Heer.

HET PLECHTIG SLOT VAN HET ZESDE OF LAATSTE
GEBED DES CANONS.

«Per ipsum, door Hem.»

De priester maakt vele kruisen; heft den Kelk op; knielt neder ter aanbidding van het heilig Bloed des Heeren, en sluit den Canon, zeggende: „Per omnia saecula saeculorum, Door alle eeuwen der eeuwen.”

Bij de opheffing van den Kelk geeft de Misdienaar een teeken met de bel, dat de Canon gaat eindigen.

Door uwen beminden Zoon o Heer, brengt

Gij het brood en den wijn voort, benoodigd voor het heilig Offer; bij de Opdracht neemt Gij ze aan, om veranderd te worden in het Lichaam en Bloed van uwen Gekruisten Zoon; door uwen gekruisten Zoon worden zij veranderd in zijn Lichaam en Bloed; door uwen Gekruisten Zoon is aan het Offer voor levenden en dooden alle zegen verbonden; daarenboven geeft Gij Hem aan ons in de heilige Communie; daarvoor o Vader, zij Hem en U en den Heiligen Geest alle lof en verheerlijking; door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

VIJFDE DEEL

der Gebeden, heilige Handelingen en Plechtigheden onder de heilige Mis, ter voorbereiding tot de heilige Communie van af het «Pater Noster, Onze Vader,» tot de Nuttiging.

1. INLEIDING OF VOORBEREIDING TOT HET „PATER NOSTER, ONZE VADER.”

De priester houdt de handen samen.

Het gebed o God, dat uw beminde Zoon ons onderwezen heeft, doet ons zulke gewich-

tige zaken vragen, dat wij het niet zouden durven uitspreken, als Hij zelf het ons niet bevolen had; met vertrouwen durven wij dus in zijnen naam zeggen:

2. HET PATER NOSTER, „ONZE VADER.”

De priester bidt met opgehevene handen.

Onze Vader, die in de hemelen zijt:
Geheiligd worde uw Naam:
Uw rijk kome:
Uw wil geschiede, zoo als in den hemel,
ook op aarde.
Geef ons heden ons dagelijksch brood:
En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij
vergeven aan onze schuldenaren:
En leid ons niet in bekoring:
Maar verlos ons van den kwade. Amen.

3. HET GEBED „LIBERA NOS, VERLOS ONS.”

De priester biddend houdt de patee op het altaar opgeheven, maakt daarmede over zichzelf het kruisteekeu, en kust dezelve.

Verlos ons, o Heer, van de gevolgen onzer vergevene zonden, vergeef ons de zonden, die ons nog besmetten; behoed ons voor volgende zonden; bevrijd ons van alle in- en uitwen-

dige rampen: Verleen ons door de tusschenkomst der allerheiligste Moeder Gods, Maria, van uwe Apostelen en van alle Heiligen den vrede des gewetens, zoo noodig tot eene waardige Communie.

4. HET BREKEN DER HEILIGE HOSTIE,

en het slot van het vorige gebed «Per eundem Dominum, Door denzelfden Heer.»

O minnelijke Jesus, die aan uwe discipelen uw heilig Lichaam hebt medegedeeld, en hun en hunne opvolgers bevolen, hetzelve aan de geloovigen te geven; verleen ons de genade, dat wij hetzelve altoos in vrede met U ontvangen; die God zijnde leeft en regeert met God, den Vader, in de eenheid van den Heiligen Geest, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

5. HET „PAX DOMINI, DE VREDE DES HEEREN.”

De priester biddend, maakt met de heilige Hostie, drie kruisen over het heilig Bloed.

Heer, verleen ons den vrede met U, altoos zoo noodig; doch vooral tot eene waardige Communie.

6. DE VERMENGING VAN HET LICHAAM EN
BLOED DES HEEREN.

De priester laat het derde deel der heilige Hostie in het heilig Bloed neder.

Geef, o Heer, dat wij allen, door dit Goddelijk Offer en de heilige Communie gesterkt, het eeuwig leven verkrijgen. Amen.

7. HET „AGNUS DEI, LAM GODS.”

De priester is neergebogen, heeft de oogen op de heilige Hostie gevestigd, en klopt biddend driemaal op de borst.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, geef ons vrede.

8. HET GEBED „DOMINE JESU CHRISTE, HEER
JESUS CHRISTUS.”

Wij smeeken U, o Heer Jesus Christus, om den vrede met U, welken Gij ons hebt achtergelaten; verleen ook vrede aan alle geloovigen onderling, opdat zij elkander steeds beminnen, alle afgekeerdheid en vijandschap

jegens elkander afleggen: en daardoor waardig worden U, den God des vredes heilig in hun hart te ontvangen; en na dien vrede, eeuwig in vrede rusten; die God zijnde, leeft en'regeert door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

9. HET GEBED „DOMINE JESU CHRISTE, HEER
JESUS CHRISTUS.”

De priester blijft op dezelfde wijze als in het vorige gebed
bidden.

O Heer, Jesus Christus, die door uwen dood aan de wereld het leven hebt gegeven: verleen ons, zoo menigmaal wij de heilige Communie ontvangen, als vrucht daarvan, gesterkt te worden, om uwe geboden te onderhouden; dat wij beveiligd zijn tegen alle kwaad, en in dit en in het andere leven, met U vereenigd blijven. Amen.

10. HET GEBED „PERCEPTIO CORPORIS TUI, HET
ONTVANGEN VAN UW LICHAAM.”

De priester blijft steeds op dezelfde wijze, als bij de twee
voorgaande gebeden, bidden.

Mogen wij, o Heer Jesus Christus, U in de heilige Communie steeds waardig ontvangen;

opdat zij ons niet strekke tot eene eeuwige veroordeeling; maar tot bewaring en een geneesmiddel van ziel en lichaam; die God zijnde, leeft en regeert met God, den Vader, in de eenheid van den Heiligen Geest, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

ZESDE DEEL

der Gebeden, heilige Handelingen en Plechtigheden onder de heilige Mis; van af de *Nuttiging* of de *heilige Communie* tot aan het dekken van den kelk.

DE NUTTIGING VAN HET LICHAAM DES HEEREN.

De Voorbereiding.

1. HET GEBED, „DOMINE, NON SUM DIGNUS, HEER, IK BEN NIET WAARDIG.”

De priester knielt ter aanbidding neer, houdt de heilige Hostie beven de pateen, en klopt diep neergebogen drie-maal op de borst.

De Misdienaar geeft een teeken met de bel, dat de Nuttiging gaat beginnen.

Heer, ik ben niet waardig, dat Gij komt onder mijn dak; doch spreek slechts één woord, en mijne ziel zal genezen worden.

(Herhaal dit gebed, even als de priester nog tweemaal)

2. HET GEBED „CORPUS DOMINI, HET LICHAAM
ONZES HEEREN.”

De priester buigt het hoofd, en zegent zich
met het Lichaam des Heeren.

De priester nuttigt het Lichaam des Heeren.

3. DE DANKZEGGING VAN DEN PRIESTER VOOR
DE NUTTIGING VAN HET LICHAAM DES HEE-
REN „QUID RETRIBUAM, WAT ZAL IK
DEN HEER WEERGEVEN.”

De voorbereiding tot de nuttiging van het
Heilig Bloed.

4. HET GEBED „CALICEM SALUTARIS ACCIPIAM,
IK ZAL DEN KELK DES HEILS AANNEMEN.”

Middelerwijl de priester deze gebeden doet,
verzamelt hij in den Kelk de deeltjes der heilige
Hostie, welke zich soms op de pateen of op het
Corporaal bevinden.

5. HET GEBED „SANGUIS DOMINI NOSTRI, HET
BLOED VAN ONZEN HEER JESUS CHRISTUS.”

De priester buigt het hoofd, en zegent zich
met het Bloed des Heeren.

De priester nuttigt het Bloed des Heeren.

(Middelerwijl de priester het Lichaam en Bloed des Heeren nuttigt, kan men den volgenden lofzang en het gebed uitspreken.)

O heilige maaltijd, waarop Christus wordt genuttigd; want daarop wordt ons zijn dood herinnerd, 's menschen ziel met genade vervuld, en ons een onderpand der toekomstige heerlijkheid gegeven.

O mijn Jesus, die zoo oneindig goed, beminnelijk en heilig zijt: wat is de priester gelukkig, dewijl hij U, God en mensch, in zijn hart wezenlijk mag ontvangen: o mochten ook wij in datzelfde geluk deelen; mochten ook wij, ons met U in de heilige Communie dikwijls vereenigen, die onze kracht, onze hoop en onze liefde zijt; kom in ons hart, ten minste door uwe Goddelijke liefde, en ontsteek ons meer en meer door liefde tot U. Amen.

7. HET GEBED „QUOD ORE SUMPSIMUS, WAT WIJ MET DEN MOND GENOMEN HEBBEN.”

De priester zuivert den kelk met wijn.

8. HET GEBED „CORPUS TUUM, UW LICHAAM.”

De priester zuivert aan de Epistelzijde, den Kelk en de vingers met wijn en water.

(Middelerwijl de priester den Kelk en de vingers zuivert kan men het volgend gebed uitspreken.)

O Heer Jesus Christus, verleen ons de genade, dat wij uw heilig Lichaam dikwijls waardig ontvangen, en dat het al onze genegenheden zóó zuivere en heilige, dat wij nimmer door eenige zonden besmeurd worden, en altoos door eene vurige liefde, met U vereenigd blijven; die leeft en regeert door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

ZEVENDE DEEL

der Gebeden, heilige Handelingen en Plechtigheden onder de heilige Mis; van af het *dekken des Kelks* tot aan het gebed «*Placeat, behage U.*»

1. DE SPREUK OF ONDERRICHTING „COMMUNIE” GEHEETEN.

De priester dekt den kelk, het Misboek wordt omgedragen; hij leest aan de Epistelzijde eene spreuk of onderrichting.

Wat zullen wij U, o Heer, wedergeven

voor de genadevolle instelling van dien goddelijken maaltijd, waartoe Gij ons uitnodigt, hoe zullen wij U de verschuldigde dankbaarheid voor deze zoo oneindige liefde, betoonen?

2°. HET „DOMINUS VOBISCUM, DE HEER (ZIJ)
MET U.”

De priester keert naar het midden van het altaar terug, kust het en brengt den omstanders den gewonen wensch.

3°. DE „POST-COMMUNIE, DE NACOMMUNIE.”

De priester noodigt bij de Epistelzijde de omstanders tot een of meer gezamenlijke gebeden uit.

Minnelijke Zaligmaker, in de heilige Communie geeft Gij ons uw Lichaam en Bloed tot spijs onzer ziel; daar worden wij zóó innig met U vereenigd: verleen ons, zoo menigmaal wij U onder de gedaante van brood ontvangen, als vrucht daarvan, dat wij in de liefde tot U mogen leven en sterven; die God zijnde, met God, den Vader leeft en regeert, in de eenheid van den Heiligen Geest, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

4°. HET „DOMINUS VOBISCUM, DE HEER ZIJ
MET U.”

De priester heeft het Misboek gesloten, en loet
in het midden van het altaar den gewonen wensch.

5°. HET „ITE, MISSA EST, GAAT, HET IS DE
WEGZENDING.”

De priester staat tot de omstanders gekeerd.

Wij gaan heen, o God, gezuiverd, naar wij
hopen, door het heilig Offer: door uwe genade
bijgestaan, zullen wij trachten, ons te bewaren
voor al wat U zou kunnen beledigen.

ACHTSTE DEEL

der Gebeden enz., onder de heilige Mis; van af het
gebed *Placeat, behage U*; tot aan het *einde*.”

1. HET GEBED „PLACEAT, BEHAGE U.”

De priester keert zich tot het altaar; biddend plaatst hij de
saamgevouwen handen op het altaar, en is neergebogen.

O Allerheiligste Drievuldigheid, geef geen
acht op onze onwaardigheid, maar op uwe
onuitputbare barmhartigheid en op de ver-

diensten van het goddelijk Lam, dat zich in de heilige Mis geofferd heeft, om de zonden der wereld weg te nemen: laat door dit allerheiligst Offer, een overvloed van zegeningen over ons afdalen. Amen.

2. HET ZEGENGEBED „BENEDICAT VOS,
U ZEGENE.”

De priester kust het altaar; wendt oogen en handen ten hemel; vouwt de handen samen, en maakt het kruisteeken over de aanwezigen.

O heilige Drievuldigheid, verleen ons uwon zegen, om zóó te leven, dat wij eenmaal mogen hooren „Komt gezegenden mijns Vaders, bezit het rijk, dat voor u van af het begin der wereld bereid is.” Amen.

3. HET „INITIUM, HET BEGIN VAN HET
EVANGELIE VOLGENS ST. JAN.”

De priester aan de Evangeliezijde maakt viermaal het kruisteeken, bij de woorden „En het Woord is vleesch geworden” knielt hij.

In den beginne was het Woord, zie bl. 130

GEBEDEN EN ONDERRICHT

VOOR HET

H. SACRAMENT DER BIECHT.

Gebod tot den Heiligen Geest, om het gewetensonderzoek
behoorlijk in te stellen.

GOD voor wien elk hart open ligt; die
Gieders wil kent en voor wien geen geheim
bestaat: reinig door de instorting des Heiligen
Geestes, de gedachten mijns harten, verhelder
mijne ziel door uwe waarheid; opdat ik al
mijne zonden met getal en noodige omstan-
digheden erkenne, oprecht verfoeie en belijde:
om deze genade bid ik door de verdiensten

van uwen eeniggeboren Zoon, onzen Heer Jesus Christus, van de allerheiligste Maagd, Maria en van al uwe Heiligen. Amen.

ONDERZOEK DES GEWETENS.

Hier kunt gij nadenken, op welke wijze en hoe menigmaal gij hebt gezondigd :

Door heiligschennis (bij voorbeeld in eene vorige Biecht of Communie); door zonden tegen het Geloof, de Hoop en de Liefde —; door oneerbiedigheid, nalatigheid in het gebed 's morgens, 's avonds, in de Kerk —; door trotschheid —;

Door Godslastering; valschen eed; breken van beloften.

Door op Zon- en Feestdagen slaaflijk werk te verrichten, of de H. Mis geheel of gedeeltelijk te verzuimen.

Door zonden tegen den eerbied, de liefde, gehoorzaamheid aan ouders of andere oversten verschuldigd —; door nalatigheid in zorg, onderrichting, berisping en voorbeeld jegens kinderen en onderdanen —; door plichtverzuim in arbeid, toezicht, waakzaamheid enz.

Door beleediging; kwetsing; mishandeling; door gramschap; nijd; afgekeerdheid; haat —; door overdaad in spijs; dronkenschap; breken van de vaste.

Door onkuischheid in werken (met wie, met wat, waar of hoe) —, in woorden, (gezangen, lezing, gesprekken, dubbelzinnige uitdrukkingen) —; in vrijwillige gedachte, begeerte enz.

Door onrechtvaardigheid, als: stelen, bedrog in handel en overeenkomsten, benadeeling; achterhouding; meêwerking —; door begeerte; verkleefdheid aan 't aardsche —; door gierigheid.

Door valsche getuigenis; leugentaal, laster; kwaadspreken; lichtvaardig oordeelen.

Door ergernis; verzuim en traagheid in plichten —; door zich zonder reden aan 't gevaar van zonde bloot te stellen enz.

(Na het gewetensonderzoek verwekke men een berouw over de bedrevene zonden.)

ACTE VAN BEROUW.

Moge ik U, mijn God en Heer, van gansch harte, met geheel mijne ziel en met al mijne krachten boven alles lief hebben. Moge ik U beminnen, gelijk de Engelen en uitverkorenen in den hemel U beminnen, en in uwe liefde volharden! Gij weet, o God, dat ik U bemin en steeds wensch U meer en meer te beminnen; dat ik liever duizendmaal wil sterven, dan tot mijne vorige zonden terugkeeren. O! Hoe betreur ik het, dat ik U,

het opperst en beminlijkste goed, ooit heb beleedigd! Op uwen bijstand steunend, maak ik een vast en welgemeend voornemen; U nooit meer, zelfs door de minste zonde te beleedigen; want Gij zijt om Uzelven, alle liefde, eer en aanbidding waardig; en ik beloof U, uwen allerheiligste wil in alles getrouw te zullen volbrengen. Amen.

(Blijft er nog tijd over, alvorens aan den Biechtvader zijne zonden te belijden, kunnen nog andere gebeden naar keuze gedaan worden.

In den Biechtstoel, na den zegen van den Biechtvader ontvangen te hebben, zegge men:)

Ik belijde voor God almachtig, voor de heilige Maria, altijd Maagd, voor alle Heiligen en voor U vader, dat ik zeer gezondigd heb, door gedachte, woorden en werk; door mijne schuld, door mijne schuld, door mijne allergrootste schuld; mijne laatste Biecht is geweest..... (Hier drukke men den tijd uit der laatste Biecht en legge eene ootmoedige, berouwvolle, duidelijke en volledige bekentenis zijner zonden af, met zoo veel mogelijke opgave van getal en noodzakelijke omstandigheden, even als of men zich te beschuldigen had voor den levenden God, wien niets is verborgen. Men antwoorde den priester zóó op zijne vragen, als of men Christus zelven zou antwoorden. Nadat men zich van alles beschuldigd heeft, zegge men:)

Van deze en van alle zonden, die ik niet indachtig ben, belijd ik mijne schuld; ik bid God om vergiffenis door de verdiensten van Christus, en vraag U Vader, om eene zalige penitentie en absolutie, als ik het waardig ben.

(De vermaningen des Biechtvaders en de penitentie, welke hij ter voldoening voor de zonden oplegt, neme men met een bereidwillig gemoed aan, als kwamen zij van God zelven, en stelle men zich voor, als lag men, gelijk de verloren Zoon, voor het aangezicht van zijnen vader, of gelijk Magdalena aan de voeten van Jesus geknield: men verwekke onder de absolutie een hartelijk leedwezen over de zonden.)

GEBEDEN

na het H. Sacrament der Biecht.

Laat, o Heer, door de verdiensten der glorievolle Maagd Maria, uwe H. Moeder; alsmede door die van alle Heiligen, deze mijne Biecht U welgevallig wezen; en wat er nu of ooit, aan het innige van mijn berouw of aan het oprechte en volledige mijner schuldbe-kentenis ontbreekt, moge uwe milde barmhartigheid dat genadig aanvullen, en ik op grond daarvan, volkomene vergiffenis in den hemel verworven hebben. Amen.

DANKZEGGING

met het oog op den gereinigden Melaatsche.

Tot U, o allergoedertierenste Jesus, keer ik terug: ik dank U, dat Gij mij van de afzichtelijke melaatschheid der zonde hebt gezuiverd. Wees, o Jesus, daarvoor eeuwig geprezen. Waarlijk, o Jesus, Gij zijt de Verlosser, die niemand, hoe zeer ook besmeurd, van U verstoot; die alle oprecht boetvaardigen in uwe vriendschap en onder uwe kinderen opneemt. Ik erken en omhels, o Jesus, uwe groote barmhartigheid, en wijd mij voor de toekomst geheel aan uwe dienst. Kom, ik smEEK het U, mijne zwakke hoop te hulp; opdat ik nimmer, de door U mij bewezen weldaad, vergetend, door eenig vermaak, noch door eenigen aandrang eener ongeoorloofde genegenheid, in zonde hervalle en van U gescheiden worde. Hecht door uwe liefde, mijn hart en mijne ziel zoo zeer aan U, dat ik met den Apostel moge zeggen: *wie zal mij van Christus liefde scheiden.*

GEBED OM GODS ZEGEN.

O Jesus, die mij heeft gereinigd van al

mijne zonden, bevrijd van al mijne kwalen en volkomen gezond gemaakt: geef mij uwen allerheiligsten zegen, waardoor ik moge heengaan in vrede en niet meer zondigen. Amen.

ALGEMEENE MIDDELEN TEGEN ALLE ZONDEN.

1. Eene dikwerf herhaalde en nauwkeurige Biecht bij denzelfden biechtvader, en een waardig ontvangen van het allerheiligste Sacrament des Altaars. 2. Dagelijks het geweten onderzoeken en dikwerf op den dag verwekken een akte van berouw. 3. Den lediggang, de gelegenheden en kwade gezelschappen vermijden, waardoor men gewoonlijk in zonde valt. 4. Bedwang der zintuigen, vooral der oogen, tong, handen en ooren. 5. Een oplettend aanhooren der prediciën en andere christelijke onderrichtingen. 6. Dagelijks lezen in een geestelijk boek. 7. Een ijverig en aandachtig gebed. 8. Zich herinneren de tegenwoordigheid Gods, en van den Engelbewaarder. 9. Eene overdenking van het leven, en vooral van het lijden van Christus; van den dood, het oordeel, de hel en de eeuwige zaligheid. 10. Dikwerf God aanroepen door godvruchtige verzuchtingen. 11. Kastijding van het lichaam door vasten en andere boetedoening. 12. Aalmoesen en verdere werken van liefde en barm-

hartigheid doen. 13. Weerstand bieden aan het begin der bekoring.

BIJZONDERE MIDDELEN TEGEN DE MEEST
BEDREVENE ZONDEN.

I. Onkuischheid.

1. Vlucht, zodra gij de geringste bekoring tot deze zonde gewaar wordt. Tegen andere zonden kan men strijden; doch deze wordt slechts door de vlucht overwonnen. Niet zonder reden zegt de H. Schriftuur: 1 Cor. vi. 18. *Vlucht de ontucht. Spreuk XXI. wellust is een vuur, dat te feller brandt en woedt, naarmate men het meer voedsel geeft; het is nooit uitgebrand: het zegt nimmer, het is genoeg. Gehoorzaamt gij het heden, dan zal het morgen veel grootere dingen gebieden; weigert gij, dan zal het geweld gebruiken.*

Wanneer men den wellust dient zegt de H. Aug. LXXXVI Belijd. c. 5. *ontstaat daaruit eene gewoonte en hierop volgt harde dwang, die helaas den mensch het juk der slavernij oplegt.*

2. Bewaar uwe oogen, handen en ooren: opdat aan deze booze zonde alle toegang versperd worde. *Ik heb*, zegt de H. man Job, xxxi. 1. *een verbond met mijne oogen aangegaan, dat ik aan geene maagd denke; want welk deel zou anders God aan mij hebben? Het is den mensch goed,*

zegt de H. Schriftuur, 1. Cor. XI. 1. *dat hij geene vrouw aanrake.*

3. Vlucht de gelegenheden en de gezelschappen, waardoor gij reeds vroeger bekoord zijt; doch vooral den omgang met het ander geslacht. *Uit de kleederen,* zegt de H. Schriftuur, Eccl. XXXII. 13. *ontstaat de mot, en uit de vrouw de boosheid des mans.* Spreuk. XXVIII. *Zij bedriegt door de vleierijen harer tong.*

4. Bedenk de veelvuldige schade aan eer, goederen, gezondheid; de onrust des gemoeds, de droefgeestigheid, de verbijstering des verstands en andere onheilen, die, behalve de beleediging van God en het verlies zijner genade, uit deze zonde voortvloeien. *Daarom, zoo hoor mij,* zegt de H. Schriftuur, Spreuk VII. *mijn zoon; opdat uw hart niet op de wegen van den wellust gerake: het huis van den wellust is eene baan naar de hel, een spoor, dat uitloopt tot op het diepste des doods*

5. Overweeg, dat weinigen, die aan deze zonde verslaafd zijn, zalig worden. De H. Remigius zegt: *de kleine kinderen uitgezonderd, zullen weinige der volwassenen, om de onkuischheid zalig worden.* En geen wonder, want de H. Schriftuur zegt: Eccli. XXI. 18. *Wanneer een wellusteling een wijs woord hoort, zal het hem mishagen, en hij zal het verwerpen.* De H. Schriftuur zegt verder: „Zij

zullen hunne gedachten niet zoodanig inrichten, dat zij tot hunnen God wederkeeren; omdat de geest van onkuischheid in hun midden is."

Tengevolge van deze zonde is niet alleen Sodoma en Gomorrha door een vuur uit den hemel, maar geheel het menschedom door den zondvloed uitgedelgd.

6. Breng u de tot de verrotting overgegangene, deze zo wormen geknaagde lijken uwer bekenden levendag voor oogen, en zie, of gij ze minstens wel zoudt willen aanraken. Hoor, wat zij u toeroepen: Eccl. XXXVIII. 25: *denk aan mijn vonnis; ook het uwe zal zóó zijn: mij gisteren, en u heden.*

7. Bedenk de kwellingen, welke de onkuischen in den brandenden poel van zwavel lijden. Ach een oogenblik van lust baart eeuwige smarten: die dit hier niet bedenken, zullen hierna met de verdoemden eeuwig uitroepen: wij zijn dan van den weg der waarheid afgedwaald. *Alles is als eene schaduw verdwenen.* Boek der Wijsheid v.

8. Herinner u de tegenwoordigheid Gods; van uwen Engelbewaarder. *Werwaarts gij u ook heen begeeft, denk, dat Hij u ziet.* Gen. xx. 16.

9. Neem uwe toevlucht tot de uitgestrekte armen van uwen gekruisten Zaligmaker; die u tot liefde noopt, en uwe omhelzing verbeidt. O hoeveel grootere vreugde zal dan uwe ziel doorstroomen,

dan wel het vermaak van den wellust, u door de zinnelijkheid beloofd. Snel dan toe, en zeg uit den grond uws harten: *hier is mijne rustplaats, hier wil ik wonen.*

10. Betengel de dartelheid des vleesches door vasten, en gebruik andere middelen, welke onder de algemeene zijn aangewezen.

II. Hoovaardigheid en ijdele roem

1. Let wel op hetgeen de H. Schriftuur zegt Eccl. x. 15. *De hoovaardij is de wortel van alle kwaad: die daarmede behebt is, zal met vervloekingenvol worden.*

2. Stel u uwe zonden en onvolmaaktheden voor oogen; de grootte en het aantal er van zullen u alle reden tot eigen lof en roem benemen. De trotsche koning Manasses werd door de overdenking zijner bedrevene zonden gedwongen, uit te roepen: „ik ben niet waardig, naar den hoogen hemel de oogen op te heffen.”

3. *Onze Heer Jesus Christus heeft zich zelven vernederd.* Phil. II. 3. en een aardworm zou zich verhoovaardigen?

4. En welk nut brengt de ijdele roem aan? Zij bekoort ons tot het weven van een spinweb, en neemt het eeuwige loon weg.

Zie toe, dat gij uwe gerechtigheid niet doet voor

het oog der menschen, om van hen gezien te worden; want zoo doende zoudt gij er geen loon voor hebben bij uwen Vader, die in den hemel is. Matth. vi.

5. Leert de ondervinding niet, dat wie naar ijdele eer streeft, haar ook bij de menschen verliest? Want hij wordt veracht door hen, bij wie hij eer en roem zoekt. Daarom laat ons de heilzame raadgeving des Heeren opvolgen, Jerem. VIII. 24. *Wie zich beroemt, hij beroeme zich er op, dat hij weet en belijdt, dat ik de Heer ben.*

III. Gramschap en haat jegens den naaste.

1. Geef acht op Gods verschrikkelijke bedreiging. Eccl. XXVIII. 3. „De eene mensch is vertoornd „op den ander, en hij zoekt vergeving van God. „Hij betoont geene barmhartigheid aan zijns gelijke, „en hij bidt God om vergiffenis voor zijne zonden? „Hij die vleesch is, voedt zijne gramschap, en zoekt „evenwel ontferming bij God? Wie zal voor zijne „zonden vergeving afbidden?”

2. O hoe menigmaal heeft God zijne rechtmatige gramschap om uwe zonden ingehouden en u verschoond; terwijl hij duizende menschen om mindere en kleinere zonden, dan de uwe heeft veroordeeld en verworpen. *Veracht gij dan de*

schatten zijner goedertierenheid, geduld en langmoedigheid? Rom. II. 4.

3. Hoeveel dult niet slechts God in u, maar hoeveel verdragen zelfs uwe medemenschen van u, wat gij, door eigenliefde verblind, zelf niet opmerkt. Zoo meet dan eens anderen gebreken met dezelfde maat, waarmee gij uwe eigene wilt hebben uitgemeten.

4. *Zie toe en handel naar het voorbeeld, dat u op den berg (Calvarië) is gegeven.* Exod. xxv. 40. *Die, als Hij gelasterd werd, niet weder lasterde, en zijn lijden onderging zonder te bedreigen.* I Petr. II. 23.

5. Denk, dat gij door eene heldhaftige zelfoverwinning, in een oogenblik van gramschap of haat, meer bij God verdienen kunt, dan door vele gebeden, vasten en kastijdingen des lichaams. David heeft God den Heer geen welgevalliger offer gebracht, dan toen hij Saül, zijn gezworen vijand, vergeving schonk.

IV. Kwaadsprekendheid.

1. Denk, dat deze zonde gelijk of liever grooter is dan diefstal. *Een goede naam is beter dan vele rijkdommen.* Spreuk xxii. 1. En gelijk de zonde van diefstal niet kan vergeven worden, zonder dat het gestolene wederkeere tot zijnen eigenaar, even-

min de zonde van kwaadsprekendheid. Hoe moeilijk is het dan de geschondene eer te herstellen!

2. Bedenk, hoeveel en hoe groote zonden uit het kwaadspreken ontstaan, en dat de eerroover zich aan al die zonden schuldig maakt: want hoe dikwerf en op hoeveel plaatsen wordt een kwaad, dat eenmaal geopenbaard is, niet door anderen herhaald? *Zulke tong is gelijk aan een klein vuur; en wat een groot bosch steekt het in brand!* Jac. III. 6.

3. Welk nut ontstaat uit het kwaadspreken? Wat de kwaadspreker op anderen smadelijks werpen wilde, keert op zijn eigen hoofd terug, *want waarin iemand een ander oordeelt, daarin veroordeelt hij zichzelf.* Rom. II. 1.

V. Dronkenschap.

1. Denk aan de vreeselijke straffen, waarmede God hen dreigt, die zich aan dronkenschap overgeven. *Over wien is jammer; over wiens vader is wee; wie heeft twist; wie stort in den kuil; wie wordt zonder oorzaak gewond; wien zijn de oogen verduisterd; wie anders, dan die onophoudelijk bij den dronkenmakenden drank zitten?* Spreuk. XXIII. 29. *Ontucht, wijn en dronkenschap verteeren het hart.* Oseë III. 11. *Vergist u niet, geen onkuische, geen dief of dronkaard zal het rijk Gods bezitten.* 1. Cor. VI. 10. *De dronkenschap is de*

moeder van alle boosheid, eene vijandin van alle deugd. H. Bas. over de dronkenschap. *Waar de dronkenschap huisvest, daar heerscht de duivel.* H. Chrys. LVII. Hom.

2. Denk, hoe diep, zelfs anders voortreffelijke mannen, door dronkenschap gevallen zijn: Loth, wien de goddelooze stad Sodoma niet tot zonde verleiden kon, viel door dronkenschap tot groote zonde. Samson werd in dronkenschap aan zijne vijanden overgeleverd, enz. Daarom vermaant ons Christus: *Neem u in acht, dat uw gemoed niet bezwaard worde door slemperij en dronkenschap.* Luc. XXI. 34.

3. Onthoud u van brassen en drinkpartijen, om het veelvuldig verlies, hetwelk lichaam en ziel daarbij lijden. *Zie den dronkenmakenden drank niet aan — hij vloeit zoo zoet over de lippen; maar eindelijk zal hij u een beet toebrengen als een slang, en als een basiliskus gift in u uitstorten.* Dan zullen uwe oogen naar vreemde vrouwen omzien, en uw hart verkeerde dingen spreken; en gij zult wezen als een, die slaapt te midden der zee, en als een stuurman, die ingesluimerd is en het roer verloren heeft. Spreuk XXIII. 31 en volgende.

Neem daarom geen deel aan de gasterijen der dronkaards, noch aan het brassen der slempers; want die in 't gelag vertoeven en in gulzigheid

voortleven, zij zullen te niet gaan. Spreuk XXIII. 20 en volgende.

VI. Speelzucht.

1. Denk aan het verlies van den kostbaren tijd, dien God ons verleent tot het bewerken onzer zaligheid, en, die zonder zonde te plegen, niet kan verspild worden door hen, *die weten, dat ons leven slechts een korten tijd duurt*, Sap. xv. 12. Daarom roept de Apostel ons toe: *Zie, nu is het de aangename tijd, nu is het de dag des heils.* 1 Cor. vi. 2., die niet wederkeeren zal.

2. Overweeg, welk voordeel uit het spel voortvloeit: de winst, die gij somtijds behaalt, vergaat als rook: want God schenkt geen zegen over goederen, die zoo verkregen zijn.

Behaagde het God, dat ieder met Sara, de vrouw van Tobias konde zeggen: *Nooit heb ik mij vermengd met hen, die spel en lichtzinnigheid bedreven.* Tob. III. 17.

3. Bedenk, welk bedrog, twist, tweedracht, haat, verwenschingen, vloeken enz. bij het spel niet zelden ontstaan. *Die zulke dingen doen, zij zullen het rijk der hemelen niet bezitten.* Gal. v. 21.

VII. Overmatige droefgeestigheid en onrust des gemoeds.

1. Leg u er op toe, uw geweten, vooral van

groote zonde, zuiver te houden, *want onze vreugde en roem is deze*, zegt de Apostel 1 Cor. I. 12. *de getuigenis van ons geweten... dat wij in Gods genade verkeerd hebben*. Maak daarenboven veelmalen gebruik, om Hem in de H. Communie te ontvangen, die zegt: *Ik geef u mijn vrede*. Joan. XIV. 27.

2. Bevljigt u steeds, om zachtmoedig, nederig en aan Gods wil onderworpen te zijn; want Christus zegt: *Leert van Mij, dat Ik zachtmoedig en nederig van harte ben, en gij zult rust vinden voor uwe zielen*. Matth. XI. 29. *Verneder u in alles, naar mate gij groot zijt, en gij zult bij God genade vinden*. Eccli. III. 19.

3. Onderhoud wat de wijze man zegt Eccli. III. 19. *Zoek niet naar de dingen, die hooger zijn dan gij, en onderzoek niet de zaken, die machtiger zijn dan gij, maar overweeg altijd Gods geboden*. Als men hoog klimt is men aan vele moeielijke en vijandelijke ontmoetingen blootgesteld: al wie met het geringe en nederige tevreden leeft, geniet den zoetsten vrede en vergenoegen.

4. Wikkel u niet in de zaken van anderen, volgens den raad van den wijzen man Eccli. XI. 9.: *Twist niet over eene zaak, die u niet aangaat*. Breng u dikwijls te binnen wat Christus aan Petrus zeide: *wat gaat het u aan*. En denk aan hetgeen Th. à Kempis zegt: *Wij zouden veel vrede kunnen hebben, als wij ons niet met de woorden en daden*

van anderen, en met zaken, waarvoor wij niet te zorgen hebben, wilden inlaten.

Hoe kan hij lang in vrede leven, die zich met de zorgen van anderen inlaat. Navolg. xi. 1 Boek.

5. Geef u geheel en al over in de hand Gods, en vertrouw u aan zijne Voorzienigheid toe, en zeg met den Psalmist: *De Heer regeert mij, en niets zal mij ontbreken. Ps. xxii. 1.*

DE ZEVEN BOETPSALMEN

MET GEBEDEN TEGEN DE ZEVEN HOOFD-
ZONDEN. *)

(vooral tot gebruik vóór en ná de Biecht.)

I. BOETPSALM.

PSALM VI. Bevat een gebed van een boet-
vaardigen zondaar.

HEER bestraf mij niet in uwe verbolgen-
heid: noch tuchtig mij in uwe gramschap.

Ontferm U mijner, o Heer; want ik ben zwak:
genees mij, o Heer; want mijne beenderen zijn
ontsteld;

En mijne ziel is zeer ontsteld: maar Gij,
o Heer, tot hoe lang?

Keer U weder tot mij, o Heer, en bevrijd
mijne ziel: red mij om uwe barmhartigheid;

*) Z. H. Paus Pius V. verleende den 9 Juli 1568,
aan alle geloovigen, die de Zeven Boetpsalmen bidden:
een aflat van 40 dagen, telkens.

Want er is niemand, die U in den dood gedenkt: en wie zal U in de hel loven.

Ik ben vermoeid van zuchten; alle nachten zal ik mijn bed wasschen, en met mijne tranen mijne legerstede besproeien.

Mijn oog is ontsteld van verontwaardiging en ik ben verouderd onder al mijne vijanden.

Wijkt van mij gij allen, die boosheid pleegt: want de Heer heeft de stem van mijn geweën verhoord.

De Heer heeft mijne smeeking verhoord; de Heer heeft mijn gebed aangenomen.

Dat al mijne vijanden beschaamd en hevig ontsteld worden; dat zij zich omkeeren en zich zeer haastig schamen.

Eere zij den Vader, enz.

GEBED TEGEN HOOVAARDIGHEID.

Onze Heer Jesus Christus heeft zichzelven vernederd, en is gehoorzaam geworden tot den dood; ja, tot den dood des kruises: en ik, ellendige aardworm, ik stof en asch, ik de grootste zondaar, die duizendmaal de hel verdiende, ik zou mij niet schamen, hoovaardig het hart te verheffen? Zijt mij genadig, o Heer; ik belijd en verafschuw mijne doem-

waardige aanmatiging. Stort mij niet met den hoovaardigen Lucifer in den afgrond der hel: keer U tot mij, en bewaar mij om uwe barmhartigheid. „Ik heb meer verkozen, achtergesteld te worden in het huis van mijnen God, dan te wonen onder de tenten der zondaars.”

II. BOETPSALM.

PSALM XXXI. Inhoud. Die zijne zonden verzwijgt wordt gekweld; die ze belijdt wordt opgebeurd en krijgt vergiffenis. Daaruit leeren de geloovigen, tijdig boetvaardigheid doen. De slagen, welke God den zondaar toezendt, zijn voor hem een teugel, waardoor hij tot den weg der gerechtigheid wordt teruggevoerd.

Gelukkig zij, wier misdaden vergeven en wier zonden bedekt zijn.

Gelukkig de man, wien de Heer geene zonde heeft toegerekend, en in wiens geest geen bedrog is.

Omdat ik zweeg, zijn mijne beenderen verouderd, terwijl ik den ganschen dag riep.

Want uwe hand drukte dag en nacht, zwaar op mij; in mijnen diepen kommer, toen ik door de doorn doorstoken werd, ben ik bekeerd.

Ik heb mijn misdrijf aan U beleden; en ik heb mijne onrechtvaardigheid niet verborgen.

Ik zeide: ik zal tegen mij mijne ongerechtheid aan den Heer belijden; en Gij hebt de boosheid mijner zonde vergeven;

Daarvoor zal ieder heilige U bidden ten geschikten tijde, ja, als er groote water-vloeden zijn, zullen zij hem niet naderen.

Gij zijt mijne toevlucht tegen de verdrukking, die mij omgeven heeft: Gij mijne vreugde, verlos mij van hen, die mij omsingelen.

Ik zal u verstand geven, en u in den weg, langs welken gij gaan zult, onderwijzen: ik zal mijne oogen op U gevestigd houden.

Wilt niet worden gelijk een paard en muilezel, die geen verstand hebben.

Breidel hunne kaken met gebit en toom, die niet tot U naderen.

Vele zijn de geesels der zondaars: maar hem, die op den Heer vertrouwt, zal barmhartigheid omgeven.

Verheugt u in den Heer, en juicht rechtvaardigen, en gij, die oprecht van harte zijt, legt groote vroolijkheid aan den dag.

Eere zij den Vader, enz.

GEBED TEGEN GIERIGHEID.

Wat heb ik in den hemel te verwachten,

en wat wil ik op aarde buiten U, o God van mijn hart, en mijn deel, God in eeuwigheid ? Het oog wordt evenmin verzadigd als het oor: ik zal verzadigd worden, zoo haast uwe heerlijkheid mij verschijnt. Ach, dat ik den geld-duivel tot dusverre zoo ijverig gediend heb ! En wat zal het mij baten, wanneer ik geheel de wereld winne, maar schade lijde aan mijne ziel ? Alle mannen des rijkdoms sliepen hunnen slaap, en niets werd gevonden in hunne handen. Ik zal tegen mij aan den Heer mijne ongerechtigheid belijden, en Gij zult, naar ik hoop, de boosheid mijner zonde vergeven : ik zal voortaan den noodlijdende helpen, het onrechtvaardig verkregene terug geven, en mij met ijver aan uwen dienst toewijden. Help mij, o Heer, mijn verlangen vervullen.

III. BOETPSALM.

PSALM XXXVII. Inhoud. Beschrijving der ellende van den zondaar. Gods gramschap wordt verbeden, en zijne hulp tegen de vijanden der ziel afgesmeekt.

Heer, straf mij niet in uwe verbolgenheid, en kastijd mij niet in uwe gramschap:

Want uwe pijlen steken in mij, en Gij hebt uwe hand zwaar op mij geplaatst.

Er is niets gezonds aan mijn vleesch om uwe gramschap; er is geen vrede in mijn gebeente om mijne zonden.

Want mijne ongerechtigheden zijn tot boven mijn hoofd gegaan, en als een zware last hebben zij mij bezwaard.

Mijne geslotene wonden zijn ontstoken, en vuil geworden om mijne dwaasheid.

Ik ben ellendig geworden, en gekromd tot het uiterste: den gansche dag ging ik bedroefd heen en weer;

Omdat mijne lendenen vervuld zijn met bespottingen; en niets gezonds is in mijn vleesch.

Ik wordt gekweld en diep vernederd: ik schreide van weemoedigheid des harten.

O Heer, voor uw aanschijn is al mijn verlangen, en mijn zuchten is U niet verborgen.

Mijn hart is ontsteld, mijne kracht heeft mij verlaten: ja zelfs het licht mijner oogen is niet bij mij.

Mijne vrienden en nabestaanden zijn tegen mij genaderd, en hebben stand gehouden.

En die nevens mij waren, hebben van verre gestaan.

En die naar mijn leven stonden, deden geweld. En die voor mij kwaad zochten, spra-

ken ijdelheden, en beraamden den geheelen dag bedrog.

Ik daarentegen, als een doove hoorde niet, en als een stomme opende mijn mond niet.

En ik ben geworden als een mensch, die niet hoort, en die geen wederspraak in zijn mond heeft.

Omdat ik op U, o Heer, heb gehoopt zult Gij mij, o Heer, mijn God, verhooren.

Omdat ik gezegd heb: dat toch nooit mijne vijanden zich over mij verblijden, en als mijne voeten struikelden, roerden zij trots tegen mij hunnen mond;

Omdat ik voor geeselroeden bereid ben, en mijn berouw altijd voor mijne oogen is;

Omdat ik mijne misdaden zal bekennen, en bekommerd zijn over mijne zonde.

Doch mijne vijanden leven, en zijn machtiger dan ik, en die mij wederrechtelijk haten, zijn vermenigvuldigd.

Die goed met kwaad vergelden, lasterden mij, omdat ik het goede volgde.

Verlaat mij niet, o Heer, mijn God; ga niet heen van mij.

Denk op mijne hulp, Heer, Gij, God mijns heils.

Eere zij den Vader enz.

GEBED TEGEN DE GRAMSCHAP.

De mensch voedt gramschap tegen zijnen naaste, en hij zoekt vergeving bij God! Hij betoont een ander, zijns gelijken, geen barmhartigheid, en hij bidt om de vergeving zijner zonden! Met deze woorden spreekt gij, o Heer, God door uwen dienaar, Sirachs Zoon, tot mij. En ik zou het voortaan nog wagen, tegen iemand, wie hij ook ware, gramschap of haat te kweeken. Verschoon, o Heer, vergeef mij de boosheid en halstarrigheid, waarin ik tot dusverre bleef volharden. Hartelijk vergeef ik thans allen, die mij ooit op eene of andere wijze beledigd hebben; en bid ootmoedig, dat Gij mij, o Heer, niet straft in uwen toorn, noch kastijdt in uwe gramschap; laat mij voortaan als een doove niet hooren, en als een stomme den mond niet openen, wanneer mijne vijanden tegen mij opstaan en zij, die mijne ziel strikken spannen, geweld plegen! Verlaat mij niet, o Heer, mijn God, wijk niet van mij: want Gij zijt mijn geduld.

IV. BOETPSALM

PSALM L. Inhoud. Gebed van den boetvaardigen zondaar. Een vermorzeld en ootmoedig hart is een krachtig offer aan God.

Ontferm U mijner, o God, volgens uwe groote barmhartigheid.

En volgens de menigte uwer ontfermingen delg mijn boosheid uit.

Wasch mij meer van mijne ongerechtigheid, en zuiver mij van mijne zonde.

Want ik erken mijne ongerechtigheid, en mijne zonde zweeft altijd voor mijne oogen.

Tegen U alléén heb ik gezondigd, en kwaad voor uw aanschijn gedaan; opdat Gij gerechvaardigd wordt in uwe woorden, en overwint, als men U beoordeelt.

Want zie ik werd in boosheden ontvangen, en mijne moeder ontving mij in zonden.

Want zie, Gij hebt de waarheid lief gehad, Gij hebt mij de onbekende en verborgene geheimen uwer wijsheid veropenbaard.

Besproei mij met hysop, en ik zal gezuiverd worden; wasch mij, en ik zal witter dan sneeuw worden.

Geef vreugde en blijdschap aan mijn gehoor,

en mijne vernederde beenderen zullen van vreugde opspringen.

Keer uw aanschijn af van mijne zonden, en delg uit al mijne misdaden.

Schep in mij, o God, een zuiver hart, en hernieuw een oprechten geest in mijn binnenste.

Verstoot mij niet van uw aanschijn, en neem uwen heiligen Geest van mij niet weg.

Geef mij weder de vreugde uws heils: en versterk mij door een leidenden Geest.

Ik zal aan de boozen uwe wegen onderwijzen: en de goddeloozen zullen zich tot U bekeeren.

Ontsla mij van bloedschulden, o God, Gij o God mijns heils, en mijne tong zal met blijdschap uwe rechtvaardigheid verheffen.

O Heer, open mijne lippen, en mijn mond zal uwen lof verkondigen.

Want hadt Gij een offer gewild; ik zou het voorzeker gebracht hebben: de brandoffers zullen U niet bevalen.

Een boetvaardige geest is eene offerande aan God: een vermorzeld en verootmoedigd hart zult Gij, o God, niet versmaden.

Handel genadig, o Heer, volgens uwe goedgunstigheid met Sion; opdat de muren van Jerusalem opgebouwd worden.

Alsdan zult gij een offer van rechtvaardigheid, opdrachten en brandoffers aannemen; alsdan zullen zij offerdieren op uwe altaren aanbrengen.

Eere zij den Vader, enz.

GEBED TEGEN ONKUISCHHEID.

Vader, ik heb gezondigd tegen den hemel en in uwe tegenwoordigheid, en nu ben ik niet waardig, uw zoon genoemd te worden. Wat zal ik ellendige doen? Immers uw geest zal niet in den mensch blijven, dewijl hij vleesch is. Ach, ontferm U mijner, ontferm U. Dat ik niet met zoo vele duizenden, welke de afschuwelijke pest der onkuischheid in de hel werpt, daarin gevallen ben, wijt ik alleen aan uwe oneindige goedheid dank. Zal ik dan wederom zondigen? Zal ik wederom dat kostbaar Bloed, hetwelk Gij o Jesus! tot uitwischung mijner boosheden vergoten hebt, om dierlijke lusten, met voeten treden? Verre, o Jesus! zeer verre zij dat van mij; ik bid U, o Zoon van de allerzuiverste Maagd Maria, verlos mij van den geest der onkuischheid. Wasch mij meer en meer van mijne boosheid, en reinig mij van mijne zonde. Verwerp mij

niet van uw aanschijn, en neem uwen heiligen Geest van mij niet weg.

V. BOETPSALM.

PSALM CL. Inhoud. Bede om afwending der straffen voor de zonden.

Heer, verhoor mijn gebed en mijn geroep kome tot u.

Keer uw aangezicht van mij niet af, op wat dag ook ik gekweld worde; neig uw oor tot mij.

Op wat dag ik U aanroep, verhoor mij spoedig;

Want mijne levensdagen zijn als rook verdwenen en mijn gebeente is verdord als verdroogd hout.

Ik ben neergeslagen als hooi, en mijn binnenste is verdroogd, omdat ik vergeten heb mijn brood te eten.

Om 't geluid mijns zuchten kleeft mijn gebeente aan mijne huid.

Ik ben geworden als een pelikaan in de eenzaamheid; ik ben geworden als een nachtraaf in een huis.

Ik ben zonder slapen geweest, en geworden als eene eenzame musch op het dak.

Den ganschen dag beschimpten mij mijne vijanden, en die mij prezen, zwoeren tegen mij.

Omdat ik asch als brood at; en mijnen drank met tranen mengde;

Om uwe gramschap en verbolgenheid, omdat Gij mij verheven en neergeworpen hebt.

Mijne dagen zijn als eene schaduw vervlogen, en ik ben als hooi verdord.

Maar Gij, o Heer, blijft in eeuwigheid, en uw gedenkteeken van geslacht tot geslacht.

Gij zult opstaan, en U over Sion ontfermen; wijl het tijd is, om er U over te ontfermen, want de tijd is gekomen.

Want hare steenen bevallen aan uwe dienaar: en zij zullen zich over haar stof ontfermen.

En de volkeren zullen uwen naam vreezen, o Heer, en alle Koningen der aarde uwe heerlijkheid.

Omdat de Heer Sion heeft opgebouwd, en Hij zal zich in zijne heerlijkheid vertoonen.

Hij heeft op het gebed der vernederden acht gegeven, en hunne smeeking niet verworpen.

Men schrijve deze dingen voor het volgende geslacht; en het volk, dat geschapen zal worden, zal den Heer loven;

Want Hij heeft neergezien uit zijn verheven

heiligdom; de Heer heeft neergezien van den hemel op de aarde.

Om de zuchten der gevangenen te hooren;
om de kinderen der verslagenen te redden;

Opdat zij in Sion den naam des Heeren
verkondigen, en zijnen lof te Jerusaleem,

Als de volkeren te zamen komen, en de
koningen, om den Heer te dienen.

Hij heeft hem op den weg zijner sterkte
gezegd: maak mij het klein getal mijner dagen
bekend.

Neem mij niet weg in het midden mijner
dagen; uwe jaren duren van geslacht tot
geslacht.

In het begin hebt Gij, o Heer, het aardrijk
gegrondvest, en de hemelen zijn werken uwer
handen.

Zij zullen vergaan; maar Gij blijft, en zij
allen zullen als een kleed verouderen,

En Gij zult ze als een mantel veranderen,
en zij zullen veranderd worden; doch Gij
blijft altoos dezelfde, en uwe jaren zullen niet
eindigen.

De kinderen uwer dienaren zullen woningen
hebben, en hunne nakomelingen zullen eeuwig
gevestigd zijn.

Eere zij den Vader, enz.

GEBED TEGEN ONMATIGHEID.

Ik rampzalige! Ik heb U, mijn Heer en God, de bron des levenden waters verlaten, en groef mij eene poel van aardsehe genoegens, eene uitgedroogde poel, welke geen water kan behouden. Waarlijk ik vergat mijn brood te eten, het brood des levens, dat zoet is, en al wat behaagt in zich bevat, en heb mij er op toegelegd, om mijn lichaam door uitwerpsels te vullen. Eens, als de spijs nog was in den mond der kinderen Israëls, zie, dan kwam Gods toorn over hen. Daarentegen o Heer, hebt Gij mij zoo menigmaal verschoond, als ik uw beeld en gelijkenis door overdaad in spijs en drank, aan het redeloos vee niet zelden heb gelijk gemaakt! Laat mij voortaan asch in plaats van brood eten, en mijnen drank met tranen mengen! en moge mijne spijs zijn, dat ik in alles volbrengte uwen wil, o Gij, die ons zult drenken uit de bron uwer vreugde.

VI. BOETPSALM.

PSALM CXXIX. Inhoud. Gebed om vergiffenis der zonden.

Uit de diepten heb ik tot U geroepen, o Heer;

o Heer, verhoor mijne stem: laat uwe ooren oplettend worden op de stem mijner smeeeking.

Indien Gij, o Heer, op de ongerechtigheden acht geeft: wie zal, o Heer, bestaan?

Omdat er bij U genade is; en om uwe wet, o Heer, heb ik mij op U verlaten.

Mijne ziel heeft zich verlaten op zijn woord; mijne ziel heeft op den Heer gehoopt.

Dat Israël van de morgenwake tot den nacht op den Heer hope; want bij den Heer is barmhartigheid, en bij Hem is overvloedige verlossing.

En Hij zelf zal Israël van al zijne ongerechtigheden verlossen.

Eere zij den Vader, enz.

GEBED TEGEN NIJDIGHEID.

Zoozeer, mijn God, hebt Gij de wereld lief gehad, dat Gij uwen eeniggeboren Zoon prijs geeft; opdat een iegelijk, die in U gelooft, niet verloren ga; maar het eeuwige leven bezitte. Gij laat uwe zon opgaan over boozen en goeden, en laat den regen vallen over rechtvaardigen en goddeloozen. En ik, ik zou van nijd verteerd worden, wanneer het anderen welgaat; ik zou wenschen, dat mij

alles naar wensch ga; en het geringste voordeel van mijn naaste hindert en grieft mij! O onmenselijke boosaardigheid! O helsch venijn! vergeef mij, o barmhartigste Vader, al wat ik tot nu toe onder dit opzicht misdaan heb. Gij zijt mild en vol ontferming. Geef, dat ik als een uitverkorene Gods, van dit oogenblik af, aandoe een hartelijk medelijden, langmoedigheid en boven dit alles behartige, uwe liefde te bezitten, die de band der volmaaktheid is.

VII. BOETPSALM.

PSALM CXXXXII. Inhoud. Gebed om van den weg der zonde terug te keeren.

O Heer, verhoor mijn gebed: luister naar mijne smeeking volgens uwe waarheid: verhoor mij volgens uwe rechtvaardigheid,

En treedt niet in het gerecht met uwen dienaar; want geen levend mensch zal voor uw aanschijn gerechtvaardigd worden;

Want de vijand heeft mijne ziel vervolgd: hij heeft mijn leven op de aarde vernederd;

Hij heeft mij in 't duistere gesteld, even als die sedert lang dood zijn.

Mijn geest is in mij beangstigd: mijn hart is in mij ontsteld geworden.

Ik heb mij de oude dagen herinnerd, ik heb al uwe werken overwogen: ik heb overwogen de werken uwer handen.

Ik heb mijne handen naar U uitgestrekt: mijne ziel is voor U als een land zonder water.

Verhoor mij spoedig, o Heer! mijn geest is bezwelen.

Keer uw aangezicht van mij niet af: anderszins zal ik worden gelijk degenen, die in den kuil dalen.

Laat mij 's morgens uwe barmhartigheid hooren: want op U heb ik gehoopt.

Leer mij den weg kennen, waarop ik wandelen moet; want tot U heb ik mijne ziel verheven.

Verlos mij, o Heer, van mijne vijanden, tot U ben ik gevlucht:

Leer mij uwen wil volbrengen, want Gij zijt mijn God.

Uw goede geest zal mij brengen op den rechten weg.

Om uwen naam, o Heer! zult Gij mij verlevendigen; door uwe billijkheid zult gij mijne ziel uit de verdrukking trekken,

En door uwe barmhartigheid zult Gij voor mij mijne vijanden verdelgen,

En Gij zult hen allen, die mijne ziel kwel-

len, ten gronde richten; want ik ben uw dienaar.

Eere zij den Vader, enz.

GEBED TEGEN TRAAGHEID.

Wanneer, o mijn God, zal ik toch eindelijk aanvangen, U te beminnen en te loven uit geheel mijn hart, uit geheel mijne ziel en uit al mijne krachten, zoo als het betaamt; daar Gij ons met een voortdurende liefde bemind, en U aan ons verbonden hebt in eeuwigheid. Ach! mijne ziel is van traagheid ingesluimerd. Wee mij, dat ik tot dusverre, zoo flauwhartig was in mijne dienstvervulling! Mag ik niet met reden vreezen, dat Gij mij uit uwen mond zult spuwen? Doch, o Heer, spaar mij: treed niet met uwen dienaar in het gerecht, want voor uw aanschijn zal geen levende ziel gerechtvaardigd worden. Ik hef mijne handen tot U omhoog: mijne ziel is voor U als een land zonder water. Verhoor mij onverwijld, o Heer; mijn geest zal te niet gaan; uw goede geest echter zal mij voeren naar het ware land, en om U, o Heer, zult Gij mij levend maken.

GEBEDEN DER KERK

VÓÓR DE

HEILIGE COMMUNIE.

NB. *De gebeden met een † kruisje gemerkt
behooren tot de openbare gebeden der Kerk.*

† I.

O God , voor wien elk hart bloot ligt, en
tot wien elke wil spreekt, en wien geen
geheim verborgen is; zuiver de gedachten van
ons hart door de instorting van den H. Geest:
opdat wij verdienen, U volmaakt te beminnen
en waardig te loven.

† II.

Ontsteek, o Heer, onze nieren en ons hart
door het vuur van den H. Geest: opdat wij

U met een kuisch hart dienen en met een rein hart behagen.

† III.

Wij bidden U, o Heer, dat de vertrooster, die van U voortkomt, ons verstand verlichte, en het brenge die volgens de belofte van uwen Zoon tot alle waarheid. Laat, bidden wij U o Heer, de kracht van den Heiligen Geest bij ons zijn: opdat deze én onze harten genadig zuivere én van alle onheil bevrijde.

† IV.

God, die de harten der geloovigen, door de verlichting van den H. Geest, onderwezen hebt: geef ons in dienzelfden Geest, wat recht is kennen en ons over zijne vertroosting altijd verheugen.

† V.

Wij bidden U, Heer, reinig door uw bezoek ons geweten: opdat onze Heer Jesus Christus, uw Zoon bij zijne komst een voor Hem bereid verblijf in ons aantrefte. Die God zijnde, met U leeft en regeert, in de eenheid van den Heiligen Geest, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

† - VI.

O Genadige Heer Jesus Christus; ik, zondaar, die mij om mijne verdiensten niets aanmatig, maar op uwe barmhartigheid vertrouw, ik vrees en sidder, om tot den allerzoetsten Maaltijd te gaan; want mijn ziel en lichaam is door vele misdaden besmeurd, en ik heb mijn gemoed en mijne woorden niet zorgvuldig bewaard. Daarom, o genadige Godheid, o ontzaggelijke Majesteit, begeef ik mij ellendige door benauwdheid gekweld, tot U, de bron van barmhartigheid; naar U snel ik heen, om genezen te worden; onder uwe bescherming vlucht ik: en Hem, wien ik als rechter niet kan verdragen, wensch ik als Verlosser te hebben. — Aan U, o Heer, toon ik mijne wonden: U maak ik mijne schaamte bekend. Ik weet, dat ik vele en zware zonden heb bedreven, om welke ik vrees. Ik hoop op uwe barmhartigheid, welke eindeloos is. Zie dan op mij neer met uwe barmhartige oogen, o Heer Jesus Christus, eeuwige Koning, God en mensch, om den mensch gekruist. Verhoor mij, die op U hoopt: ontferm U mijner, die vol ben van ellenden en zonden, Gij, die nooit zult op-

houden, de bron van barmhartigheid te laten vloeien. Wees gegroet, o heilzaam slachtoffer, dat voor mij en geheel het menschdom op het kruishout zijt geofferd. Wees gegroet, o edel kostbaar Bloed, dat uit de wonden van mijn gekruisten Heer Jesus Christus vloeide en de zonden der geheele wereld afwiesch. Gedenk, o Heer, uw schepsel, dat Gij door uw Bloed hebt afgekocht. Het doet mij leed, gezondigd te hebben; ik verlang te verbeteren wat ik heb bedreven. Neem dan, o allergeoedertierenste Vader, van mij weg al mijne misdaden en zonden: opdat ik gezuiverd naar ziel en lichaam, verdien, waardig het Heilige der heiligen te nuttigen: en verleen, dat het heilig ontvangen van uw Lichaam en Bloed, tot welke ik onwaardige wil naderen, de vergeving zij mijner zonden, eene volmaakte zuivering mijner misdaden, een middel ter verdrijving van slechte gedachten, eene wederopwekking van goede genegenheden, een heilzaam middel ter uitvoering van werken, die U behagen, en ook een allerveiligst schild voor ziel en lichaam tegen de hinderlagen mijner vijanden.

† VII.

GEBED VAN DEN H. THOMAS VAN AQUINO.

Almachtige, eeuwige God, zie ik ga tot het Sacrament van uwen eeniggeborenen Zoon, onzen Heer Jesus Christus: ik kom als een zieke tot den gever des levens; als een zondaar tot de bron van barmhartigheid; als een blinde tot het licht der eeuwige helderheid; als een arme en behoeftige tot den Heer van hemel en aarde. Daarom vraag ik den overvloed uwer eindelooze mildheid, en dat Gij U gewaardigt, mijne krankheid te genezen; mijne onreinheid af te wasschen; mijne blindheid te verlichten; mijne armoede te verrijken; mijne naaktheid te kleeden: opdat ik het Brood der Engelen, den Koning der koningen, den Heer aller heeren, met zulken eerbied en nederigheid, met zulk berouw en godsvrucht, met zulke reinheid en geloof, met zulk voornemen en doel ontvang, als tot mijn zieleheil kan strekken. Verleen mij bid ik U, dat ik niet alléén ontvang het Sacrament van uw Lichaam en Bloed, maar ook deszelfs kracht en werking.

O Liefdevolle God, geef mij, dat ik het

Lichaam van uwen eeniggeboren Zoon, onzen Heer Jesus Christus hetwelk Hij uit de Maagd Maria heeft genomen, zóó ontvang, dat ik waardig zij, bij zijn geheimzinnig lichaam te worden ingelijfd en onder zijne ledematen gerekend. — O allerminnelijkste Vader, verleen mij, dat ik uwen beminden Zoon, welken nu verborgen ik ga ontvangen, eindelijk zichtbaar eeuwig moge aanschouwen, die God zijnde, met U leeft en regeert, in de eenheid van den Heiligen Geest, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

† VIII.

Heer Jesus Christus, Zoon van den levenden God, die om den wil des Vaders, onder medewerking van den Heiligen Geest, door uwen dood de wereld hebt levend gemaakt: bevrijd mij door dit uw allerheiligste Lichaam en Bloed, van al mijne ongerechtigheden en van alle kwaad: maak, dat ik aan uwe geboden altijd gehecht zij, en verleen, dat ik nooit van U gescheiden worde, die God zijnde, leeft en regeert met denzelfden God den Vader, en den Heiligen Geest in de eeuwen der eeuwen. Amen.

† IX.

Het ontvangen van uw Lichaam, Heer Jesus Christus, dat ik, onwaardige, mij verstout te nuttigen, kome mij niet ten oordeel en ter veroordeeling: maar door uwe goedheid diene het mij, om ziel en lichaam te bevestigen en versterking te verkrijgen, die God zijnde, leeft en regeert met God den Vader in de eenheid van den Heiligen Geest, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

ONDERRICHT.

OVER HET OOGENBLIK DER HEILIGE COMMUNIE.

1.

(Volgens tijd en devotie, kunnen vóór de H. Communie, zeer gepast de Litanie van het allerheiligste Sacrament en de daarbij gevoegde gebeden gedaan worden.

Bid alvorens tot de H. Tafel te gaan, het volgende gebed:)

Sta mij bij, o allerheiligste Maagd Maria, met uwen bruidegem den H. Josef; zoo ook gij mijn Engelbewaarder, en gij mijne Bescherm-

heiligen N. N., bereidt mij den weg tot de Tafel des Heeren: opdat ik mijnen Jesus, onder de gedaante van brood waardig ontvange, en Hem eenmaal even als Gij, van aanschijn tot aanschijn in den hemel aanschouwe, love en prijze in alle eeuwigheid. Amen.

2.

Aan de H. Tafel houde men zich bezig met gemoedsverheffingen tot God, en lette nauwkeurig op de woorden des priesters, als hij de H. Hostie in de hand houdend zegt:

„Ziet het Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, *enz.*”

3.

Daarna zegge men driemaal, telkens op de borst kloppend:

„Heer, ik ben niet waardig, dat Gij komt onder mijn dak; doch spreek slechts één woord, en mijne ziel zal genezen worden.”

4.

Wanneer de priester het H. Sacrament aanbiedt, spreek dan inwendig den wensch uit, dien hij u doet:

Het Lichaam van onzen Heer Jesus Chris-

tus beware uwe (*zeg mijne*) ziel ten eeuwigen leven. Amen.

5.

(Blijf ná de H. Communie in overdenking over de wezenlijke tegenwoordigheid van den God-mensch bij u; — over zijne liefde tot u, ellendig schepsel; — vraag Hem de genade, die gij het vurigste wenscht.)

GEBEDEN DER KERK

NA DE H. COMMUNIE.

† I.

LOFZANG DER DRIE HEILIGE JONGELINGEN IN DEN VUUROVEN TE BABEL.

Zingen wij den lofzang der drie jongelingen,
dien zij den Heer lovende in den vuuroven zongen.

Looft alle werken des Heeren den Heer; prijst
en verheft Hem boven alles in eeuwigheid.

Looft alle Engelen des Heeren den Heer;
looft hemelen den Heer.

Looft alle wateren, die boven de hemelen

zijn den Heer; looft alle krachten des Heeren den Heer.

Looft zon en maan den Heer; looft sterren des hemels den Heer.

Looft alle slagregens en dauw den Heer; looft alle winden van God den Heer.

Looft vuur en gloed den Heer; looft koude en hitte den Heer.

Looft nevels en ijzel den Heer, looft vorst en koude den Heer.

Looft ijs en sneeuw den Heer; looft nachten en dagen den Heer.

Looft licht en duisternis den Heer; looft bliksems en wolken den Heer.

De aarde love den Heer; zij prijze en verheffe Hem boven alles in eeuwigheid.

Looft bergen en heuvelen den Heer; looft alles, wat op aarde ontspruit den Heer.

Looft bronnen den Heer; looft zeeën en stroomen den Heer.

Looft groote zeevisschen en al wat zich in de wateren beweegt den Heer; looft alle vogelen des hemels den Heer.

Looft alle dieren en vee den Heer; looft kinderen der menschen den Heer.

Looft Israël den Heer; hij prijze en verheffe Hem boven alles in eeuwigheid.

Looft priesters des Heeren den Heer; looft dienaren des Heeren den Heer.

Looft geesten en zielen der rechtvaardigen den Heer; looft Heiligen en ootmoedigen den Heer.

Looft Ananias, Azarias, Misaël den Heer; prijs en verheft Hem boven alles in eeuwigheid,

Loven wij den Vader en den Zoon met den Heiligen Geest; prijzen en verheffen wij Hem boven alles in eeuwigheid.

Geprezen zijt Gij, o Heer, in het uitspansel des hemels; en prijzenswaardig en roemvol, en boven alles verheven in eeuwigheid.

CL. PSALM.

Looft den Heer in zijne Heiligen; looft Hem in het uitspansel zijner macht.

Looft Hem in zijne krachten; looft Hem volgens de menigte zijner grootheid.

Looft Hem met trompetgeschal; looft Hem met citaar en harp.

Looft Hem met trom en reigezang; looft Hem met snaren en orgel.

Looft Hem met welklinkende cimbalen, looft Hem met juichende cimbalen; alle geest love den Heer.

Eere zij den Vader, enz.

Zingen wij den lofzang, enz.

Heer, ontferm U onzer. Christus, ontferm U onzer. Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, *enz.*

v. Dat al uwe werken o Heer, U belijden.

R. En dat al uwe Heiligen U prijzen.

v. De Heiligen zullen juichen in de heerlijkheid.

R. Zij zullen zich verblijden in hunne rustplaatsen.

v. Niet aan ons, o Heer, niet aan ons;

R. Maar geef verheerlijking aan uwen naam.

v. Heer, verhoor mijn gebed;

R. En mijn geroep kome tot U.

O God, die de vlammen des vuurs voor de drie jongelingen hebt verzacht: verleen genadig, dat ons, uwe dienaren geen vlam van ondeugden verbrande. Voorkom, bidden wij, o Heer, onze werken door uwe ingeving en bevorder ze door uwe hulp; opdat al ons gebed en werk altijd met U beginne, en begonnen door U eindige. Verleen ons, bidden wij, o Heer, dat wij de vlammen onzer ondeugden uitdooven, Gij, die aan den heiligen Laurentius

verleend hebt, den brand zijner martelingen te overwinnen, door Christus onzen Heer. Amen.

† II.

Wat zal ik den Heer weergeven voor alles, wat Hij mij verleend heeft? Lovend, zal ik den Heer aanroepen, en ik zal tegen mijne vijanden beveiligd zijn.

† III.

Laat ons, o Heer, wat wij met den mond genuttigd hebben, met een zuiver hart ontvangen: en moge ons van een tijdelijke gift, een eeuwig hulpmiddel worden.

IV.

Uw Liehaam, o Heer, dat ik genuttigd, en het Bloed, dat ik heb gedronken, klevende aan mijn binnenste: en verleend, dat geen zondenvlek in mij overblijve, wien zuivere en heilige Sacramenten verkwikt hebben, die leeft en heerscht in de eeuwen der eeuwen. Amen.

† V.

GEBED VAN DEN H. THOMAS VAN AQUINO.

Ik dank U, heilige Heer, almachtige Vader, eeuwige God, die mij, uw onwaardigen dienaar, niet om eenige mijner verdiensten, maar alléén omdat uwe barmhartigheid zich gewaardigd heeft, mij te verzadigen met het kostbaar Lichaam en Bloed van uwen Zoon, onzen Heer Jesus Christus. — En ik bid U, dat deze heilige Communie mij niet strekke tot reden van straf; maar tot een heilzaam middel van vergiffenis. Zij diene mij tot een wapentuig des geloofs en tot een schild van goeden wil. Zij strekke tot wegruiming mijner fouten, tot uitdelging der kwade begeerlijkheid en vleeschelijke lusten, tot vermeerdering van goddelijke liefde en geduld, van nederigheid en onderwerping, en van alle deugden; tot een krachtig bolwerk tegen de listen van al mijne zichtbare en onzichtbare vijanden: tot geheele bedaring van alles, zoo wel vleeschelijke als geestelijke driften. Aan U, eenigen en waarachtigen God blijve ik verknocht, wees daarom de gelukkige voltrekking van mijn einde. — Ook bid ik U, dat Gij U gewaardigt mij, zondaar,

tot dien onuitsprekkelijken Maaltijd te voeren, alwaar Gij met uwen Zoon en den Heiligen Geest, voor uwe Heiligen zijt het waarachtige licht, de volledige verzadiging, de eeuwige vreugde, het volkomen genoegen en de volmaakte gelukzaligheid, door denzelfden Christus, onzen Heer. Amen.

† VI.

GEBED VAN DEN HEILIGEN BONAVENTURA.

Doorboor, allerzoetste Heer Jesus, het binnenste mijner ziel met eene aller aangenaamste en allerheilzaamste wonde uwer liefde, door eene oprechte, blijmoedige en allerheiligste genegenheid tot U: opdat mijne ziel altijd kwijne en smelte, alléén door liefde en genegenheid tot U; dat zij U vurig begeere en in uwe voorhoven bezwijme; dat zij wensche ontbonden te worden en met U te zijn. Verleen, dat mijne ziel hongere naar U, het Brood der Engelen, de verzadiging der heilige zielen, ons dagelijksch brood, dat allerkrachtigst is, en alle zoetheid en smaak, en al wat behaagt in zich bevat. Naar U, op wien de Engelen wenschen te zien, hongere en met U verzadige zich altoos mijn hart, en door

den zoeten smaak van U, worde het binnenste mijner ziel vervuld: zij dorste altijd naar U, de bron des levens, de bron van alle wijsheid en wetenschap, de oorsprong van het eeuwige licht, de stroom van genoegén, de overvloed der woning Gods: zij verlange altijd naar U, zoek U, vinde U, neige zich tot U, genake tot U, denke aan U, spreke tot U, en verrichte alles tot lof en verheerlijking van uwen naam, met nederigheid en bescheidenheid, met liefde en genoegén, met gemak en aandoening, met volharding tot het einde. — En wees Gij alléén mijne hoop, mijn gansch vertrouwen, mijn rijkdom, mijn vergenoegen, mijn welbehagen, mijne vreugde, mijne rust en tevredenheid, mijn vrede, mijn lust, mijn geur, mijne zoetheid, mijne spijs, mijne verkwikking, mijne toevlucht, mijne hulp, mijne wijsheid, mijn deel, mijne bezitting, mijn schat, in wien mijn geest en hart altoos vast, krachtig en onbeweeglijk gevestigd zijn. Amen.

ONDERRICHT OVER DE AFLATEN.

Wat een Aflaat is.

EEN Aflaat is eene door de Kerk buiten de Biecht verleende kwijtschelding van die tijdelijke straffen, welke wij na de vergeving der zonden, hier of in het vagevuur zouden moeten afboeten.

De Kerk daartoe door God gemachtigd, scheldt ons de verschuldigde straffen der zonde kwijt, daarvoor aan de Goddelijke rechtvaardigheid de voldoening nemende *uit de onuitputtelijke schatten der voldoening van Christus, der allerheiligste Maagd en der Heiligen.*

Om dit wel te begrijpen, geve men acht, dat de voldoening van Christus voor onze zonden, door zijn lijden en dood veel grooter is, dan de straffen of schuld, welke wij voor onze zonden verdiend hebben; immers zij is oneindig; één druppel van zijn kostbaar Bloed, zelfs de minste zijner handelingen, den Hemelschen Vader aangeboden, zou toereikend zijn geweest, om duizenden werelden te verlossen.

Even zoo is het zeker, dat een groot getal Heiligen door hunne vrijwillige boetplegingen, of na een onschuldig leven, door het Martelaarschap of andere verdienstelijke werken, meer voldoening aan God gebracht hebben, dan zij om hunne zonden schuldig waren.

De allerheiligste Maagd, die nooit eene zonde bedreef, die meer uit liefde tot God geleden heeft dan andere Heiligen, en die door zoo vele deugden uitmuntte, behoefde dus voor haar zelve aan Gods rechtvaardigheid niet te voldoen, en toch was geheel haar leven eene rijke voldoening. Deze overvloedige voldoening van Christus, der Maagd Maria en der Heiligen is alzoo een onuitputbare bron of mijn van schatten, waarnit de Kerk krachtens de macht haar door God verleend, de Aflaten put, of ons deelachtig maakt aan de overvloedige voldoeningen van Christus, der allerheiligste Maagd en der Heiligen.

Nut der Aflaten.

1o. Aflaten delgen de tijdelijke schuld der zonden. Wie wenscht niet, terstond na zijnen dood den hemel in te gaan, en tot de zalige beschouwing van God te komen, of voor 't minst, niet zoo lang in de pijnen van het vagevuur te blijven, tot dat de laatste penning voldaan is?

2°. De aflaten sporen de geloovigen aan tot eene ware boete, daar zij zonder deze voorwaarde niet verdiend kunnen worden.

3°. Eindelijk bevorderen de Aflaten het dikwijls ontvangen der H. Sacramenten en het doen van goede werken.

Verdeeling der Aflaten.

Er zijn volle en gedeeltelijke aflaten.

Door een *vollen* Aflaat worden alle tijdelijke straffen der zonde zóó kwijtgescholden, als had men algeheele voldoening daarvoor aan God gedaan. Eene ziel, die zoo gelukkig is, een vollen Aflaat geheel te verdienen, is gelijk aan de ziel van een pas gedoopt kind, volkomen zuiver van zondenschuld en vrij van straf; zuiver van zondenschuld door de voorafgegane, tot het verdienen van den Aflaat noodzakelijke boete; vrij van straf door den verdienden Aflaat. Wanneer iemand in zulk een toestand deze wereld verliet, zou hij bijgevolg zonder de smarten van het vagevuur een oogenblik te gevoelen, terstond den hemel binnengaan.

Doch het is onmogelijk te weten, wanneer de volle Aflaat in zijne volle uitgestrektheid verdiend wordt; dit hangt af van het berouw des zondaars, van zijne liefde tot God, en van het volbrengen der voorgeschrevene werken. Daarenboven moet men vergiffenis hebben van alle dagelijksche zonden;

want deze worden ook, alhoewel slechts tijdelijk, door God gestraft; van deze zonden kunnen wij geene vergiffenis krijgen, indien wij daarover geen behoorlijk berouw hebben; maar hoe weinige Christenen strekken hun berouw tot de dagelijksche zonden uit!

Hieruit volgt nu, dat men dikwijls moet trachten, een vollen aflaat te verdienen, ten einde de verdiende straf zoo veel mogelijk te verminderen; alsmede, dat wij de dagelijksche zonden ten zeerste moeten vluchten en verfoeien.

Een *Gedeeltelijke Aflaat* bepaalt zich tot de kwijtschelding van slechts een deel der tijdelijke straffen, die wij aan Gods rechtvaardigheid schuldig zijn; deze Aflaat is derhalve tot een zeker getal van b. v. 40, 100 dagen, 7, 10 enz. jaren beperkt.

Wanneer het Opperhoofd der Kerk een Aflaat van een bepaald getal dagen, weken of jaren verleent, dan wil hij daarmede niet de pijnen van het vagevuur juist zoo veel dagen of jaren verminderen; zijne meening is, om zooveel kwijtschelding der tijdelijke straf te vergunnen, als men in de eerste eeuwen der Kerk door gedurende zoo veel dagen, weken, jaren, openbare kerkelijke boetpleging, bij God zoude verdiend hebben; zoodat het werk, waaraan een gedeeltelijke Aflaat verbonden is, thans dezelfde verdienste heeft, als eene openbare kerkelijke boetpleging van vroeger, gedurende den tijd als door het Opperhoofd der Kerk wordt aangegeven.

Derhalve beteekent b. v. een Aflaat van 7 jaren en 7 maal 40 dagen de kwijschelding van zooveel tijdelijke straf, als men bij God zou kunnen afdoen, wanneer men 7 jaren en 7 maal 40 dagen, volgens de oude kerkelijke regels boete gedaan had.

Oefenen wij dan dikwijls goede werken en doen wij gebeden, waaraan gedeeltelijke Aflaten verleend zijn.

Vereischen om een aflaat te verdienen.

1o. Om een vollen of gedeeltelijken Aflaat te verdienen, moet men in staat van genade wezen; want een Aflaat neemt slechts weg de verschuldigde of overgeblevene straf, en veronderstelt, dat de zonde en eenwige straf bij God zijn afgelost.

2o. Men moet ten minste een algemeen voor-nemen hebben, den Aflaat te verdienen.

3o. Vermits een of meer goede werken noodig zijn om een Aflaat te verdienen, zoo moeten deze op den bepaalden tijd, plaats enz. geschieden.

Bijna voor alle Aflaten zijn gebeden voorgeschreven: voor vele en schier altoos is voor een vollen Aflaat noodig het Sacrament der Biecht en de H. Communie.

Wegens het volbrengen der vereischte werken behoort men de drie volgende Besluiten der H. Congregatie voor de Aflaten te kennen:

1o. Wat betreft het H. Sacrament der Biecht

heeft deze Congregatie bij een besluit van 9 December 1763, door Clemens XIII goedgekeurd, bepaald, dat „voor hen, die de godvruchtige gewoonte „hebben, ten minste 's wekelijks te biechten, „en niet wettig belet zijn, de wekelijksche Biecht „voldoende is, om al de Aflaten te verdienen; „welke op de andere dagen der week te verdienen „zijn; mits men de andere voorgeschrevene werken „volbrengt, zonder dat het verder noodig is, eene „nieuwe Biecht te doen.” Eene nieuwe Biecht zou echter behooren, indien iemand zich sedert de laatste Biecht, aan eene groote zonde plichtig maakte.

Ook is eene nieuwe Biecht verplichtend, om den Aflaat van een gewoon en buitengewoon Jubilé te verdienen.

20. Nopens de H. Communie, welke bijna altijd voor een vollen Aflaat vereischt wordt, heeft de genoemde Congregatie, bij een Besluit van 12 Juni 1822, door Pius VII goedgekeurd, toegelaten, tot de H. Communie te naderen daags vóór het feest, waarop de Aflaat kan verdiend worden.

30. Pius VII heeft een besluit der genoemde Congregatie van 29 Februari 1820 goedgekeurd, waarbij bepaald wordt, dat de Aflaten, welke aan eenige gebeden, als: het „Rozenhoedje,” de „Rozenkrans,” „Litaniën,” de „Engel des Heeren” en soortgelijke gehecht zijn, kunnen verdiend worden, als men ze beurtelings met anderen bidt.

De tijd en dag, waarop de voorgeschrevene werken behooren gedaan te worden, zijn niet altijd dezelfde. Op gewone dagen geeft men acht op den natuurlijke dag, zoodat al de voorgeschrevene werken van af middernacht tot middernacht moeten gebeuren. Doeh voor een Aflaat, die op een feestdag te verdienen is, behoort men den kerkelijken dag in het oog te houden; op zulken dag kan men de voorgeschrevene gebeden of goede werken daags vóór het feest, namelijk op het uur, dat de eerste Vespers gebeden worden, beginnen, terwijl alles op den feestdag zelven vóór zonneondergang moet volbracht wezen.

Alhoewel het uur, waarop de eerste Vespers in den namiddag gebeden worden, volgens het jaargetij en de plaatselijke gebruiken soms veranderlijk is, kan men evenwel op plaatsn, alwaar deze niet in het openbaar gebeden worden, ten drie uur na den middag, met de voorgeschrevene gebeden en goede werken beginnen.

De Aflaatgebeden in betrekking tot het inzicht, waarmede zij moeten gedaan worden.

Ten slotte zij nog aangemerkt, dat de Opperpriesters, om een vollen Aflaat te verdienen, bijna altoos bepalen, *dat men ook bidde tot dat einde of inzicht, waartoe de Kerk wenscht*; dit doel of

inzicht der Kerk is namelijk: *a.* om verheerlijking en bloei der heilige Kerk; *b.* om uitroeiing der ketterijen en scheuring; *c.* om uitbreiding van het Katholiek Geloof onder de heidenen; *d.* om bevordering van den vrede en der eensgezindheid onder de Christen-vorsten.

Men voegt bij die meening of dat inzicht deze: om voor het heil van onze H. Vader, den Paus van Rome te bidden.

Bij dat voorschrift, geven de Opperpriesters gewoonlijk, de gebeden niet aan, welke in betrekking tot het inzicht of de meening der Kerk, moeten uitgesproken worden, doch volgens het algemeen gevoelen en gebruik is minstens vijfmaal het *Onze Vader* en *Wees gegroet* tot het inzicht of de meening der Kerk uitgesproken, voldoende.

Men kan zich echter, naar tijd en devotie, zeer gepast van de volgende gebeden, waarin het bovenstaande inzicht der Kerk geheel uitkomt, en die algemeen te Rome gebruikt worden, bedienen.

GEBED TOT VOORBEREIDING.

Almachtige, eeuwige God, ik vertrouw, dat door het H. Sacrament van Boetvaardigheid, al mijne zonden en de eeuwige straffen vergeven zijn; doch des niet te min blijft mij over, aan uwe Rechtvaardigheid voor de

tijdelijke straffen te voldoen; dewijl mijne zwakke en onvolmaakte werken niet in staat zijn, daarvoor genoegzame voldoening te geven. Daarom neem ik mijne toevlucht tot de overvloedige voldoeningen van onzen Heer Jesus Christus, der H. Maagd Maria en van alle Heiligen. Uwe Kerk, die daarvan de uitdeelster is, staat mij heden toe, uit dien schat, ter ondersteuning mijner armoede, te putten. Gewaardig U, o God van barmhertigheid, mij aan dezen kostelijken Aflaat deelachtig te maken. *) Ik verfoei op nieuw al mijne zonden, en beloof U, dat ik daarin door uwe hulp nimmer zal hervallen.

I. GEBED TOT GOD DEN VADER,

om de verheerlijking en den bloei onzer moeder
de H. Kerk.

O eeuwige God, zijt uwer Kerk, die Gij van den beginne harer stichting in bezit hebt gehad, gedachtig. Erken haar als de bruid van uwen eeniggeboren Zoon Jesus Christus, die voor haar al zijn Bloed vergoten heeft. Gewaardig

*) Indien men den Aflaat aan de zielen in het vagevuur wenscht toe te voegen, zegge men: «en welken ik wensch, aan de zielen in het vagevuur, en bijzonder aan de ziel van N. N. toe te voegen.»

U, haar te verheerlijken, haar door den glans van heiligheid zóó te doen schitteren, haar door zulk een overvloed van heiligheid te overladen, dat zij zich zulken goddelijken Bruidegom en zulken aflossingsprijs waardig betoone. Verleen, dat al hare kinderen U met een levendig geloof erkennen, met een vast vertrouwen aanroepen, en met eene volmaakte liefde beminnen.

Onze Vader. Wees gegroet.

II. GEBED TOT GOD DEN ZOON,

om uitroeijing der Ketterijen en Scheuring.

O Jesus, waarachtig licht, dat alle menschen, bij hunne komst in de wereld bestraalt; ik smeek U, gewaardig alle duisternis der dwaling en verdeeldheid te verdrijven. Verleen, dat allen het licht des Geloofs volgen, en zich haasten mogen in den schoot der ware Kerk terug te keeren. O goede Herder, breng de de verdwaalde schapen tot den schaapstal terug, opdat er slechts één herder en ééne kudde zij.

Onze Vader. Wees gegroet.

III. GEBED TOT DEN HEILIGEN GEEST,

om bevordering van vrede en eensgezindheid onder
de Christen-Vorsten.

O goddelijke Geest, Geest van liefde en vrede; die zoovele en verschillende volken, in de eenheid des Gelcofs verzameld hebt; verleen aan de Christen Vorsten en hunne raadslieden, de volheid uwer genaden. Doorsteek hunne harten met den geest van liefde, welken Gij op aarde zijt komen brengen; verleen, dat zij nimmer door eenigen drift vervoerd worden; dat zij niets ondernemen, waardoor uwe eer verkort, noch de vrede uwer Kerk verstoord worde; laat hen veel eer met vereende krachten streven, om zichzelf en hunne onderdanen tot den eeuwigen vrede te geleiden.

Onze Vader, Wees gegroet.

GEBED TOT DE ALLERHEILIGSTE DRIEVULDIGHEID,

om uitbreiding van het Katholiek Geloof onder de
heidenen.

O heilige Drievuldigheid, Vader, Zoon en Heilige Geest; gedenk, dat de zielen der

ongeloovigen het werk uwer handen zijn, en dat Gij ze naar uw beeld hebt geschapen. Laat uwe rechtvaardige gramschap, door de smeekingen der Heiligen en der Kerk, verbidden. Laat hunne verblindheid ophouden; zond hun apostolische mannen, welke zich beijveren, het Katholiek Geloof onder hen te verspreiden. Verleen hun eindelijk de genade, U te kennen, te aanbidden en te beminnen.

Onze Vader. Wees gegroet.

GEBED VOOR ONZEN H. VADER, DEN PAUS
VAN ROME.

O God, Herder en Beschermmer aller geloovigen, werp een blik van voorliefde, op uwen dienaar N., welken Gij aan uwe Kerk tot Opperpriester hebt gelieven te geven; verleen hem de genade, zijne kudde, welke Gij hem toevertrouwde, door woorden en voorbeeld, tot de deugd te vormen, opdat hij met haar het eeuwige leven bekomme.

Onze Vader. Wees gegroet.

GEBEDEN OP ZONDAG.

LITANIE

TOT DE

ALLERH. DRIEVULDIGHEID.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Vader, uit wien alles is,

Zoon, door wien alles is,

H. Geest, in wien alles is,

Heilige en onverdeelde Drievuldigheid,

 één God,

Onbegrijpelijke Majesteit,

Onveranderlijke Macht,

Oneindige Wijsheid,

Onuitputbare Goedheid,

Albeheerschende Kracht,

Wetgevende Godheid,

Eeuwige Waarheid,

ontferm U onzer.

Koning, almachtige God,
Gij, die Drievuldig en Één God zijt,
In Wien wij leven, ons bewegen en zijn,
Wiens heerlijkheid geheel de aarde vervult,
Wien alléén roem en eere toekomt,
Gij, die ons troost in onzen tegenspoed,
Gij, die alléén wondervolle werken voort-
brengt,
Gij, die zijt, waart, en wezen zult,
Rechtvaardig en vreeselijk in het oordeel,
Roem- en wondervol in heerschappij,
Ongeboren Vader,
Eeniggeboren Zoon,
Heilige Geest, van den Vader en den
Zoon voortkomende,
O heilige Drievuldigheid, één God,
Zijt ons genadig, spaar ons, Heer.
Zijt ons genadig, verhoor ons, Heer.
Van alle kwaad, bewaar ons, Heer.
Voor alle zonde,
Voor alle trouwloosheid,
Voor de overtreding uwer geboden,
Voor de versmading uwer gaven,
Voor de veronachtzaming der heilige zaken,
Voor den eeuwigen dood,
Door uwe Almacht,
Door uwe Wijsheid,

ontferm U onzer.

bewaar ons Heer.

Door uwe oneindige Goedheid, bewaar ons Heer.

Door uwe groote Barmhartigheid, bewaar ons Heer.

Door uw Geduld en Lankmoedigheid, bewaar ons Heer.

Wij, zondaren, wij bidden U, hoor ons.

Dat wij U, den waarachtigen God, altijd en op alle plaatsen belijden mogen,

Dat wij U, Één God in de Drievuldigheid vereeren, en de Drievuldigheid in de eenheid aanbidden mogen,

Dat Gij U gewaardigt ons te verleenen, dat wij U van ganscher harte beminnen,

Dat Gij U gewaardigt, het aan uwen H. Naam toegewijde volk te behouden en zalig te maken,

Dat Gij U gewaardigt aan de dwalenden het licht, om op den rechten weg terug te keeren, te verleenen,

Dat Gij U gewaardigt aan alle geloovige zielen de eeuwige rust te schenken,

Dat Gij U gewaardigt, ons te verhooren, O heilige Drievuldigheid, verlos ons.

O heilige Drievuldigheid, red ons.

O heilige Drievuldigheid, verlevendig ons. Heer, ontferm U onzer.

wij bidden U, hoor ons.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. Laat ons verheerlijken den Vader, en den Zoon en den Heiligen Geest.

R. Laat ons Hem loven en hoog verheffen in eeuwigheid.

v. Verheerlijkt zijt Gij in het uitpansel des hemels.

R. En lofwaardig, en luistervol, en hoog verheven in eeuwigheid.

v. God zegene ons, onze God, God zegene ons.

R. En dat alle grenzen der aarde Hem vreezen.

GEBED.

Almachtige, eeuwige God, die aan uwe dienaren, door de belijdenis van het waarachtig Geloof verleend hebt de heerlijkheid der eeuwige Drievuldigheid te erkennen, en in de macht der heerlijkheid de Eenheid te aanbidden: wij smeeken U, dat wij door de onwankelbaarheid van datzelfde Geloof, tegen alle wederwaardigheden mogen beschermd worden, door onzen Heer Jesus Christus,

uwen Zoon, die God zijnde met U leeft en regeert, in de eenheid des Heiligen Geestes door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Ons zegene de Goddelijke Majesteit en de eenige Godheid: de Vader, en de Zoon, en de Heilige Geest.

LOFZANG

VAN DE HEILIGE AMBROSIIUS EN AUGUSTINUS.

Te Deum. U, o God, loven wij.

U, o God, loven wij: U erkennen wij den Heer.

U, den eeuwigen Vader, vereert geheel de aarde.

U, (roepen) alle Engelen, U (roepen) de Hemelen en alle Machten,

U, roepen de Cherubijnen en Seraphijnen onafgebroken toe:

Heilig, Heilig, Heilig, Heer, God der Heerscharen.

De hemelen en aarde zijn vol van de heerlijkheid uws luïsters.

U looft het schitterend koor der Apostelen,

De lofwaardige schaar der Profeten,

De luisterlijke legerschaar der Martelaren.

U erkent de heilige Kerk over geheel de aarde

(Als) den Vader der onmetelijke heerlijkheid;
Uwen aanbiddeijken, waarachtigen en
eenigen Zoon,

Alsook den Heiligen Geest, den vertrooster.

O Christus, Gij zijt de Koning der heerlijkheid;

Gij zijt de eeuwige Zoon des Vaders;

Gij hebt, toen Gij het ondernaamt, den
mensch te verlossen, den schoot der Maagd
niet geschroomd;

Gij hebt den prikkel des doods overwinnend,
den geloovigen het hemelrijk geopend;

Gij zit aan de rechterhand des Vaders;

Wij gelooven, dat Gij als rechter zult
komen.

Daarom bidden wij U: kom uwe dienaren
te hulp, die Gij met uw kostbaar Bloed hebt
vrijgekocht.

Geef, dat zij in de eeuwige heerlijkheid,
onder uwe Heiligen geteld worden!

Heer, behoed uw volk en zegen uw erfdeel;

En bestier hen en verhef hen in eeuwigheid.

Dagelijks loven wij U,

En eeuwig prijzen wij uwen naam, en in
de eeuwen der eeuwen.

Gewaardig U, o Heer, ons heden van alle zonde te bewaren;

Ontferm U onzer, o Heer, ontferm U onzer!

Uwe barmhartigheid kome over ons, gelijk wij op U gehoopt hebben.

Op U, o Heer, heb ik gehoopt; in eeuwigheid zal ik niet beschaamd worden. Amen.

I. AFLAATGEBED 1)

tot de allerheiligste Drievuldigheid.

Heilig, Heilig, Heilig is de Heer, de God der Heirscharen; de aarde is vol van zijne heerlijkheid. Eere zij den Vader, eere zij den Zoon, eere zij den Heiligen Geest.

1) Z. H. Paus Clemens XIV, verleende den 26 Juni 1870, aan alle geloovigen, die dit gebed *aandachtig* en *rouwmoedig* uitspreken:

1o. Een aflaat van 100 dagen, eenmaal daags te verdienen.

2o. Op alle Zondagen en alle dagen onder het octaaf van het feest der H. Drievuldigheid, kan deze Aflaat driemaal daags verdiend worden.

3o. Wie het op die wijze, één maand lang, alle dagen ees doet, verdient op een dag naar keuze, een vollen Aflaat; mits Biechtende, Communiceerende en biddende volgens de intentie der Kerk.

II. AFLAATGEBED.

Dankzegging aan de allerheiligste Drievuldigheid voor de bijzondere genaden, die zij aan de H. Maagd Maria, vooral, om Hare Opneming ten hemel, verleend heeft.

1. Z. H. Paus Pius VII verleende den 11 Juli 1815, 100 dagen Aflaat aan alle geloovigen, die 's morgens, 's middags en 's avonds driemaal den lofzang: *Eere zij den Vader* enz. tot het bovenstaande einde uitspreken, hetgeen voor elken dag 300 dagen uitmaakt.

2. Wie een maand lang dezen lofzang driemaal daags uitspreekt, verdient op een dag naar keuze, een vollen Aflaat; mits Biechtende, Communi-ceerende en biddende volgens de intentie der Kerk.

NB. Deze aflaten kunnen aan de geloovige zielen toegevoegd worden.

III. AFLAATGEBED,

tot hetzelfde einde als het voorgaande.

(Men aanbidde den eeuwigen Vader, ter zijner eere zeggende „1 *Onze Vader*, 1 *Wees gegroet*, 1 *Eere zij den Vader*.” Vervolgens bidde men :)

Ik aanbid U o eeuwige Vader, met geheel het hemelsche hof, als mijn God en Heer, en zeg U, in den naam der H. Maagd Maria,

uwe zeer beminde Dochter, den hoogsten dank voor alle genaden en gunsten, waarmede Gij haar overladen hebt; doch vooral voor de macht, die Gij haar sedert hare luistervolle Opneming ten hemel, geschonken hebt.

„1 *Onze Vader*, 1 *Wees gegroet*, 1 *Eere zij den Vader*,” om Gods Zoon te aanbidden.

Ik aanbid U, o eeuwige Zoon, met geheel het hemelsche hof, als mijn God, mijn Heer en mijn Verlosser, en zeg U in den naam der H. Maagd Maria, uwe zeer beminde Moeder, den hoogsten dank voor alle genaden en gunsten, waarmede Gij haar overladen hebt; doch vooral voor de macht, die Gij haar sedert hare luistervolle Opneming ten hemel, geschonken hebt.

„1 *Onze Vader*. 1 *Wees gegroet*. 1 *Eere zij den Vader*,” om den Heiligen Geest te aanbidden.

Ik aanbid U, o Heilige Geest, Trooster, als mijn God en mijn Heer, en zeg U, met geheel het hemelsche hof, in den naam der H. Maagd Maria, uwe zeer beminde Bruid, den hoogsten dank voor alle genaden en gunsten, waarmede Gij haar overladen hebt, en bovenal voor die volmaakte en goddelijke liefde, waarmede Gij haar allerzuiverst en

allerheiligst hart ontstoken hebt op het oogenblik, dat zij ten hemel werd opgenomen. Ik smeeek U nederig, in den naam van deze onvergelykelijke Bruid, mij de vergeving van al mijne groote zonden te verleenen, welke ik sedert het ongeluk had, sedert het gebruik mijner rede tot nu toe te bedrijven; gelieve het diepe leedwezen, dat ik daarover heb, en het vaste besluit, in de toekomst liever te sterven dan uwe goddelijke Majesteit te beledigen, aan te nemen. Ik verzoek U daarenboven, door de verdiensten en de krachtige tusschenkomst van de heilige Maagd, uwe waardige Bruid, mij als ook aan N., de kostelijke gaaf uwer vriendschap en der goddelijke liefde te schenken, en mij dat licht en die bijzondere genade niet te weigeren, door wier hulp uwe Voorzienigheid van eeuwigheid besloten heeft, mij zalig te maken.

Vervolgens zegge men driemaal:

Heilige Maria en Gij alle Heiligen, komt ons bij den Heer te hulp, om voor ons den bijstand zijner genade en de eeuwige zaligheid te verkrijgen.

GEBED TOT DE HEILIGE MAAGD MARIA.

Ik groet u, o heilige Maagd, Koningin des hemels en der aarde, en breng u mijne nederige hulde, als aan de Dochter van den eeuwigen Vader, de Moeder van Zijnen beminden Zoon, en de geliefde Bruid van den Heiligen Geest. Aan uwe voeten neergebogen, smee ik u met den diepsten ootmoed, door de Goddelijke liefde, waarmede gij bij uwe luistervolle Opneming ten hemel vervuld werd, mij onder uwe machtige bescherming te nemen, en mij onder het getal van die gelukkige Christenen toe te laten, welke gij in uw hart draagt. Gewaardig u, mijn hart, hoe ellendig het ook moge wezen, mijn geheugen, mijn wil, al de krachten mijner ziel en al de zinnen mijns lichaams aan te nemen. Ik draag u op mijne oogen, mijne ooren, mijn mond, mijne handen en mijne voeten; opdat gij alle bewegingen er van regelt, volgens den wil van uwen Goddelijken Zoon. Ik wensch door elke dezer bewegingen u te eeren en te verheerlijken, zoo als het behoort. Ik smee u dringend door de diepe wijsheid, u door uwen Zoon geschonken, voor mij het

noodige licht te vragen, om mijzelven goed te kennen, mijne nietigheid in te zien, mijne zonden te verfoeien, en de listen en aanvallen des duivels te overwinnen. Eindelijk, o Moeder, vol van barmhartigheid, ik vraag u deze of gene gunst. (*Hier zal men de gunst nadenken, welke men verlangt; vervolgens zal men driemaal zeggen*):

Ongelijkbre Maged,
Boven al aanminnig,
Maak ons vrij van zonden,
Zuiver en zachtzinnig.

Wij bidden U, o Heer, schenk aan uwe dienaren vergeving van de zonden, waaraan zij plichtig zijn; opdat wij in onze onmacht, om U door onze werken te behagen, door de tusschenkomst der H. Moeder van uwen Zoon Jesus Christus zalig worden, die God zijnde leeft en heerscht door alle eeuwen. Amen.

Ons zegene en beware de almachtige en barmhartige Heer, de Vader, en de Zoon, en de Heilige Geest. Amen.

Z. H. Paus Pius VII verleende den 10 Juli 1822, voor de bovenstaande gebeden de volgende Aflaten aan alle geloovigen, dit ze bidden ter eere

der allerheiligste Drievuldigheid; om Haar dank te zeggen voor de gunsten aan de H. Maagd Maria, bij hare Opneming ten hemel, geschonken:

1. Een Aflaat van 100 dagen, eenmaal daags.
2. Een vollen Aflaat, eenmaal in de maand te verdienen door allen, die ze alle dagen gedurende een maand bidden, te verdienen op een dag naar keuze; mits Biechtende, Communiceerende en bidde-
dende volgens de meening der Kerk.

IV. AFLAATGEBED

ter eere der Allerheiligste Drievuldigheid, om een zaligen dood te sterven.

1. Laat ons aan de allerheiligste Drievuldigheid de verdiensten van Jesus Christus opdragen; om Haar dank te zeggen voor het kostbaar Bloed, dat Hij in den Olijfhof voor ons gestort heeft; en smeeken wij Haar, ons door de kracht dier verdiensten de vergeving der zonden te verleenen.

Onze Vader. Wees gegroet. Eerezij den Vader.

2. Laat ons aan de allerheiligste Drievuldigheid de verdiensten van Jesus Christus opdragen; om Haar voor den smartelijken dood, dien Hij voor ons op het kruis ondergaan heeft, dank te zeggen, en smeeken wij Haar, ons door de kracht dier verdiensten

de vergeving der straffen voor onze zonden te verleenen.

Onze Vader. Weesgegroet. Eere zij den Vader.

3. Laat ons aan de allerheiligste Drievuldigheid de verdiensten van Jesus Christus opdragen; om Haar voor de onuitsprekelijke liefde dank te zeggen, welke Hem bewogen heeft, uit den hemel op de aarde af te dalen, om onze natuur aan te nemen, te lijden en te sterven op een kruis, en smeeken wij Haar, door de kracht dier verdiensten, onze zielen na onzen dood in den hemel toe te laten.

Onze Vader. Weesgegroet. Eere zij den Vader.

Z. H. Paus Leo XII, verleende den 21 October 1823, aan alle geloovigen, die deze gebeden *aandachtig bidden ter vereering der allerheiligste Drievuldigheid, en om een zaligen dood te sterven:*

1o. Een Aflaat van 100 dagen telkens.

2o. Een vollen Aflaat aan allen, die ze gedurende één maand alle dagen bidden; te verdienen op een der laatste dagen der maand; mits Biechtende, Communiqueerende en biddende volgens de intentie der Kerk.

NB. Deze Aflaten kunnen aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden.

V. AFLAATGEBED,

ter vereering der allerheiligste Drievuldigheid.

Z. H. Paus Leo XII verleende den 3 April 1827 aan alle geloovigen, die *godvruchtig* en *rouwmoedig* de volgende gebeden uitspreken :

1. Een aflaat van 300 dagen, eenmaal daags te verdienen.

2. Een vollen Aflaat aan allen, die ze dagelijks gedurende één maand uitspreken, mits op een der drie laatste dagen der maand Biechtende, Communiceerende en biddende in eene openbare kerk tot intentie der Kerk.

NB. Deze Aflaten kunnen aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden.

O Vader, Zoon en Heilige Geest! o allerheiligste Drievuldigheid, o Jesus! o Maria, o Engelen en Heiligen des hemels, verwerf mij de volgende genaden, welke ik U, om het allerkostbaarste Bloed van Jesus Christus verzoek :

1. De genade, altoos Gods wil te volbrengen.
2. De genade, altoos de vereeniging met God te behouden.
3. De genade, altoos aan God te denken.
4. De genade, alléén God te beminnen.
5. De genade, al mijne werken alléén om God te verrichten.

6. De genade, in alles slechts de eere Gods te betrachten.

7. De genade, mij slechts te heiligen, om God te behagen.

8. De genade, duidelijk mijnen niet te kennen.

9. De genade, al meer en meer Gods wil te kennen.

10. Eindelijk de genade.... (*hier zal men de bijzondere genade bijvoegen die men wenscht.*)

O heilige Maagd Maria, gewaardig U, aan uwen hemelschen Vader op te dragen het allerkostbaarste Bloed van Jesus Christus, voor de zaligheid mijner ziel, tot verlichting der zielen in het vagevuur, voor de noodwendigheden der heilige Kerk, voor de bekeering der zondaren en voor de gansche wereld.

Hierna bidde men:

10. Driemaal het *Eere zij den Vader*, ter vereering van het allerkostbaarst Bloed van Jesus Christus.

20. Eenmaal het *Wees gegroet*, ter vereering der zeven droefheden van Onze Lieve Vrouw.

30. Voor de zielen in het vagevuur eenmaal het Heer, verleen aan de geloovige zielen de eeuwige rust en het eeuwige licht verlichte haar. Amen.

GEBEDEN OP MAANDAG.

LITANIE

TOT DEN HEILIGEN GEEST.

HEER, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Heilige Geest, die van den Vader, en van
den Zoon voortkomt,

Geest des Heeren, God van Israël,

Die het menschdom beheerscht,

Die de geheele aarde vervult,

Die alle kracht bezit,

Die al het goede uitwerkt en voor alles
zorg draagt,

Die de hemelen versiert, onveranderlijk
en heilig,

Geest, die de Waarheid zijt, alles ingeeft
en uitdeelt,

ontferm U onzer.

Geest, die wijsheid en verstand verleent,
ontferm U onzer.

Geest, die raad, sterkte, wetenschap en
godsvrucht schenkt,

Geest die de vreeze des Heeren en Voor-
zichtigheid leert,

Geest, door wiens ingeving, de heilige
mannen Gods gesproken hebben,

Geest, die toekomende dingen aankon-
digt,

Geest, die zijt de gave en belofte des
Vaders,

Geest, die zijt de vertrooster en de we-
reld overtuigt,

Geest, door wien de duivelen uitgedreven
worden,

Geest, uit wien wij herboren worden,

Geest, door wien Gods liefde in onze
harten wordt uitgestort,

Geest, die ons tot kinderen Gods aan-
neemt,

Geest van genade en barmhartigheid,

Geest, die onze zwakheid te hulp komt,
en onzen geest getuigt, dat wij Gods
kinderen zijn,

Geest, die bevallig, goedaardig en zoeter
zijt dan honig,

ontferm U onzer.

Geest, onderpand onzer zaligheid, ons geleidend op den rechten weg, ontferm U onzer.

Uitmuntend Geest, levendmakend en versterkend,

Geest, die heil, oordeel en blijdschap geeft,

Geest, die geloof, vrede en ijver verleent,

Geest, die nederigheid, liefde en kuisheid schenkt,

Geest, die welwillendheid, goedheid, lankmoedigheid en zachtmoedigheid verleent,

Geest, die berouw, belofte van beterschap, vernieuwing en heiliging des levens instort,

Geest, die leven, geduld, ingetogenheid en heiligheid verleent,

Geest, die alle genaden schenkt,

Wees genadig, spaar ons, Heilige Geest.

Wees genadig, verhoor ons, Heilige Geest.

Van den geest der dwaling, verlos ons Geest van den levenden God,

Van den onzuiveren geest, bewaar ons, Geest van den levenden God.

Van den geest der Godslastering, bewaar ons Geest van den levenden God.

Van alle verharding in het kwaad en van wanhoop, bewaar ons, Geest van den levenden God.

ontferm U onzer.

Van alle vermetelheid en tegenspraak der
bekende geloofswaarheden, bewaar ons
Geest van den levenden Geest.

Van alle boosaardigheid en kwade gewoonte,
Van het benijden der broederlijke liefde,
Van onboetvaardigheid tot het einde van
ons leven,

Door uw voortkomen van den Vader,
en van den Zoon,

Door uwe onzichtbare zalving,

Door al de volheid der genade, waarmede
Gij van de Maagd Maria altijd bezit
hebt genomen,

Door den overstromenden afgrond van
heiligheid, waarvan Gij de Moeder Gods
bij de ontvingenis van het goddelijk
Woord hebt doen overvloeien,

Door uwe heilige verschijning bij den
Doop van Christus,

Door uwe heilvolle komst over de Apostelen,

Door uwe onuitsprekelijke goedheid, waar-
mede Gij de Kerk bestuurt, hare Opper-
hoofden vereenigt, hare Martelaren
versterkt, de Leeraars verlicht en de
geestelijke Orden instelt,

Wij zondaren bidden U, hoor ons.

Dat wij volgens den Geest leven, in de

bewaar ons Geest van den levenden God.

begeerlijkheid des vleesches niet involgen,
wij bidden U, hoor ons.

Dat Gij U gewaardigt, alle Kerkelijke Orden
in den heilige Godsdienst te bewaren, wij
bidden U, hoor ons.

Dat Gij U gewaardigt, geheel het Chris-
tenvolk één geest en één hart te geven,
wij bidden U, hoor ons.

Dat Gij U gewaardigt, ons de vervulling
aller deugden te verleenen, wij bidden U,
hoor ons.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, stort in ons den Heiligen Geest.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, zend over ons den beloofden Geest
des Vaders.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, verleen ons den goeden Geest.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

† GEBED.

O God, die de harten der geloovigen door
de verlichting van den Heiligen Geest hebt
onderwezen: verleen ons, dat wij door den-
zelfde Geest het ware kennen, en ons altijd

over zijne vertroosting verheugen, door Christus, onzen Heer. Amen.

† AFLAATGEBED

ter vereering van den Heiligen Geest. 1)

LOFZANG: „*Veni Creator, Kom Schepper*” enz.

Kom Schepper, Heilige Geest daal neêr,
Bezoek Gij de uwen heden weêr,
Vervul van boven met uw kracht,
De harten door U voortgebracht.

Gij, die de Trooster wordt genoemd,
Als gaaf des Hoogsten steeds geroemd,
Als levensboom, vuur, liefde-gloed,
En zalving voor den geest zoo zoet.

1) Z. H. Paus Pius VI verleende den 26 Mei 1790, aan alle geloovigen, die *rouwmoedig, eerbiedig en tot het inzicht der Kerk* uitspreken het „*Veni Creator, enz. Kom Schepper*” of wel het „*Veni sancte Spiritus, Kom, Heilige Geest enz.*”

1o. Een Aflaat van 100 dagen telkens, als men een der beide gebeden uitspreekt.

2o. Een vollen Aflaat aan die het gedurende één maand dagelijks op gezegde wijze doen; te verdienen eenmaal in de maand, op een dag naar verkiezing; mits Biechtende, Communiceerende en biddende voor de noodwendigheden der Kerk.

3o. Een Aflaat van 300 dagen telkens, als men op Pinksterdag of gedurende het octaaf, een van beiden op gezegde wijze uitspreekt.

NB. Al deze Aflaten kunnen aan de zielen in het vagevuur worden toegevoegd.

Uw zeven gaven roemen wij,
De vinger van Gods hand zijt Gij,
Als gift des Vaders Gij geëerd:
Die uw getrouwen 't spreken leert.

Ontsteek uw licht in ons verstand,
Dat ons 't gemoed van liefde brand',
En dat uw kracht ten allen tijd
Sterke onze zwakheid in den strijd.

Drijf Satan verre op onze beê,
Verleen ons uwen zoeten vreê,
Ga steeds ons voor door uwen raad,
Opdat we mijden alle kwaad.

Leer Gij ons kennen hier beneên
Den Vader, en den Zoon meteen:
Geef, dat wij U, hun beider Geest,
Belijden immer onbevreesd.

Aan God den Vader eeuwig eer,
Zijn eenigen Zoon ook onzen Heer,
En God, den Trooster zij bereid
Dezelfde lof in eeuwigheid.

† AFLAATGEBED

ter vereëring van den Heiligen Geest.

LOFZANG : „*Veni Sancte Spiritus, Kom, o kom
Heiligen Geest.*

Kom, o kom, o heilige Geest,
Zend, gelijk op 't Pinksterfeest
Van uw hemelsch licht een straal.

Vader, kom, van 't arm gemoed,
Gever, kom, van alle goed,
Kom, o licht der harten, daal.

Beste Trooster, kom Gij nu,
Zoete Gast, wij nooden U,
Milde koelte blaas ons aan.

Ruste van des arbeids leed,
Van de hitte droogt Gij 't zweet,
Ook der droeven stille traan.

Kom, o allerheiligst licht,
Dat het laatste duister zwicht
In uw trouwen, op hun beê.

Zonder dat Gij hulpe biedt,
Is er in de wereld niet
Ééne ziele zonder wee.

Reinig wat Gij vindt besmeurd;
Drenk al wat van dorheid treurt,
Heel al wat Gij ziet gewond.

Buig wat zich in 't booze stijft,
Koester al wat te koud U blijft,
Breng wat dwaalt, op veilgen grond.

Zij aan al uw trouwen saâm,
Die steeds hopen in uw naam,
't Heilig zevental bereid.

Geef der deugd 't verdiende loon
Geef een dood, die 't al bekroon'
Met een eeuwige zaligheid. Amen.

† ANDERE GEBEDEN DER KERK TOT DEN
HEILIGEN GEEST.

Wij smeecken U, o Heer, dat de kracht
van den Heiligen Geest ons bijblijve, welke
onze harten genadig zuivere en van alle
wederwaardigheden bevrijde.

O God, voor wien elk hart open ligt,
tot wien elks wil spreekt, en voor wien
geen geheim verborgen is; reinig door de
instorting van den Heiligen Geest, de ge-
dachten van ons hart: opdat wij U volmaakt
beminnen en naar waarde prijzen mogen.

Wij bidden U, o Heer, stort genadig den Heiligen Geest in onze harten uit, door wiens wijsheid wij zijn geschapen, en door wiens voorzienigheid wij bestuurd worden, door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

Godvruchtige verzuchtingen tot
den Heiligen Geest, om zijne
zeven Gaven.

I. OM DE GAVE VAN WIJSHEID.

Kom Heilige Geest, en moog een vonk van 't goddelijk licht, dat glansrijk U omgeeft, ons in den boezem stralen.

Kom, o Geest van *Wijsheid*, onderrikt mijnen geest, opdat ik de hemelsche goederen wete hoog te schatten, te beminnen, en boven de aardsche te stellen. Toon mij den weg, waardoor ik ze verwerve en eeuwig bezitte.

Onze Vader.

II. OM DE GAVE VAN VERSTAND.

„Kom, Heilige Geest,” *enz. als boven.*

Kom o Geest van *Verstand*; verlicht mijn verstand: opdat ik alle geheimenissen ter zaligheid kenne en geloove, en eindelijk door uw licht het eeuwige licht aanschouwe en tot

eene volledige kennis van U, van den Vader, en van den Zoon gerake. *Onze Vader.*

III. OM DE GAVE VAN RAAD.

„Kom, Heilige Geest,” *enz. als boven.*

Kom, o Geest van *Raad*; sta mij bij in alle zaken van dit wisselvallige leven, neig mijn hart tot het goede, wend het van het kwade af, en breng mij langs het rechte pad uwer geboden, tot den gewenschten eindpaal der eeuwige zaligheid. *Onze Vader.*

IV. OM DE GAVE VAN STERKTE.

„Kom, Heilige Geest,” *enz. als boven.*

Kom, o Geest van *Sterkte*; verleen mijn hart kracht, steun het in alle kwellingen en wederwaardigheden dezes levens, en geef het sterkte tegen de verderfelijke aanvallen mijner vijanden: opdat ik nooit verwonnen, van U, mijn hoogste goed, gescheiden worde. *Onze Vader.*

V. OM DE GAVE VAN WETENSCHAP.

„Kom, Heilige Geest,” *enz. als boven.*

Kom, o Geest van *Wetenschap*; verleen, dat ik de ijdelheid der vergankelijke goederen

dezer wereld begrijpe, ze versmade, ze niet anders gebruike dan alléén ter uwer verheerlijking en mijner zaligheid, en dat ik het eeuwige leven boven al het aardsche schatte.

Onze Vader.

VI. OM DE GAVE VAN GODSVRUCHT.

„Kom, Heilige Geest, *enz. als boven.*

Kom, o Geest van *Godsvrucht*; neig mijn hart tot ware godsvrucht en tot eene heilige liefde jegens mijnen Heer en God: opdat ik in al mijne genegenheden, altoos naar Hem trachte, en oprecht biddend, Hem vinde.

Onze Vader.

VII. OM DE GAVE VAN VREEZE DES HEEREN.

„Kom, Heilige Geest,” *enz. als boven.*

Kom, o Geest van *Vreeze des Heeren*; door-dring mij geheel met eene vreeze jegens U: opdat ik U, mijn Heer en God, altijd als bij mij aanwezig beschouwe, en zorgvuldig alles vermijde, wat aan uw allerzuiverst oog kan mishagen.

Onze Vader.

GEBEDEN OP DINSDAG.

† LITANIE

TER VEREERING

VAN DEN ALLERH. NAAM JESUS. ¹⁾

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm u onzer.
Jesus, hoor ons.
Jesus, verhoor ons.
God, Hemelsche Vader, ontferm U onzer.
God, Zoon Verlosser der wereld,
God, Heilige Geest,
Heilige Drievuldigheid, één God,
Jesus, Zoon van den levenden God,
Jesus, Glans des Vaders,
Jesus, Klarheid van het eeuwige Licht,
Jesus, Koning der glorie,

ontferm U onzer.

¹⁾ Z. H. Paus Pius IX verleende den 7 April 1870, aan alle geloovigen, die deze Litanie godvruchtig bidden: Een Afsaat van 300 dagen.

Jesus, Zon der rechtvaardigheid, ontferm U
onzer.

Jesus, Zoon der Maagd Maria,

Beminnelijke Jesus,

Wonderbare Jesus,

Jesus, sterke God,

Jesus, vader der toekomende eeuwigheid,

Jesus, engel des grooten raads,

Allermachtigste Jesus,

Allerverduldigste Jesus,

Allergehoorzaamste Jesus,

Jesus, zachtmoedig en nederig van harte,

Jesus, minnaar der kuisheid,

Jesus, onze minnaar,

Jesus, God des vredes,

Jesus, oorsprong des levens,

Jesus, voorbeeld der deugden,

Jesus, ijveraar der zielen,

Jesus, onze God,

Jesus, onze toevlucht,

Jesus, vader der armen,

Jesus, schat der geloovigen,

Jesus, goede herder,

Jesus, waarachtig licht,

Jesus, eeuwige wijsheid,

Jesus, oneindige goedheid,

Jesus, onze weg en ons leven,

ontferm U onzer.

Jesus, vreugd der Engelen, ontferm U onzer.
Jesus, Koning der Aartsvaders,
Jesus, Meester der Apostelen,
Jesus, Leeraar der Evangelisten,
Jesus, sterkte der Martelaren,
Jesus, licht der Belijders,
Jesus, zuiverheid der Maagden,
Jesus, kroon van alle Heiligen,
Wees genadig, spaar ons, Jesus.
Wees genadig, verhoor ons, Jesus.
Van alle kwaad, bewaar ons, Jesus.
Voor alle zonde,
Voor uwe gramschap,
Voor de lagen des duivels,
Voor den geest der ontucht,
Voor den eeuwigen dood.
Voor de veronachtzaming uwer geboden,
Door het geheim uwer menschwording,
Door uw geboorte,
Door uw kindschheid,
Door uw allergoddelijkst leven,
Door uwe vermoeijenissen,
Door uwen doodstrijd en lijden,
Door uw Kruis en verlatenheid,
Door uwe uitputtingen,
Door uwen dood en begrafenis,
Door uwe verrijzenis,

ontferm U onzer.

bewaar ons, Jesus.

Door uwe hemelvaart, bewaar ons, Jesus.

Door uwe vreugde, bewaar ons, Jesus.

Door uwe glorie, bewaar ons, Jesus.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Jesus.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, verhoor ons, Jesus,

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.

Jesus, hoor ons.

Jesus, verhoor ons.

Heere, Jesus, die gezegd hebt: vraagt en gij zult verkrijgen, zoekt en gij zult vinden, klopt en u zal worden opengedaan: geef ons, die er om vragen, de gevoelens uwer goddelijke liefde, opdat wij U uit geheel ons hart, met mond en werken beminnen, en nimmer ophouden te loven:

Geef ons, o Heer, dat wij altijd uwen heiligen Naam te gelijk vreezen en beminnen, daar Gij nooit uwe leiding onthoudt aan hen, die Gij in uwe liefde hebt gegrondvest, door onzen Heer Jesus Christus, uwen Zoon, die met U leeft en heerscht in de eenheid des H. Geestes, God door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

LOFZANG : „*Jesu dulcis memoria, aan Jesus denken.*”

Aan Jesus denken is reeds zoet :
't Is reine weelde voor 't gemoed,
Maar ver gaat 't boven alle goed,
Wat Jesus vriendlijk bijzijn doet.

Niets zoeter, dat de tonge kweelt,
Niets zoeter, dat ooit de ooren streeft,
Niets zoeter, dat 't verstand zich beeldt,
Dan Jesus, Godes eigen teelt.

O hoop van die in boete klaagt
O Jesus, mild voor die U vraagt,
Goed voor die zoekend naar U jaagt,
Maar wat voor die in 't hart U draagt?

O Jesus, bron, die eeuwig leeft,
't Verstand verlicht, 't hart zoetheid geeft,
Die alle heil te boven streeft,
Wat ooit de mensch gezonnen heeft.

Geen tonge, die het ooit vertelt,
Geen stifte, die 't in letters spelt;
Het minnend hart laat onvermeld,
Hoe zoet 't van Jesus liefde zwelt.

'k Zoek Jesus hier in de eenzaamheid,
In mijn gesloten hart bereid;
'k Zoek Jesus, waar Gods hand mij leid',
Wat lot mij in de wereld beid'!

II. AFLAATGEBED

ter vereering van den allerheiligsten Naam Jesus.

Z. H. Paus Pius VII, verleende den 23 Juli 1801, aan alle geloovigen, welke met een *rouwmoedig hart*, de volgende loftuigingen, ter vereering van Gods heiligen Naam en ter herstelling van de versmadingen, welke Hem door godslasteringen worden aangedaan, uitspreken :

Telkens een aflaat van een jaar.

De Heer worde verheerlijkt.

Zijn heilige Naam worde verheerlijkt.

Jesus Christus, waarachtig God en mensch, worde verheerlijkt.

De heilige Naam Jesus worde verheerlijkt.

Jesus worde in het allerheiligste Sacrament des Altaars verheerlijkt.

De heilige Maagd Maria worde verheerlijkt.

De heilige naam van Maria, Maagd en Moeder te samen, worde verheerlijkt.

God worde in zijne Engelen en Heiligen verheerlijkt.

III. AFLAATGEBED 1)

tot Jesus, Maria en Josef.

Jesus, Maria, Josef; ik geef U mijn hart en mijne ziel.

Jesus, Maria, Josef; staat mij bij in den laatsten doodstrijd.

Jesus, Maria, Josef; o mocht ik mijne ziel in vrede geven, in vereeniging met U.

1) Z. H. Paus Pius VII hechte den 28 April 1807 aan deze drie schietgebeden, als zij godvruchtig, rouwmoedig en met het doel, om een zaligen dood te sterven gedaan worden, de volgende aflaten.

1. Een aflat van 300 dagen telkens, als deze 3 schietgebeden gedaan worden.

2. Een aflat van 100 dagen, als één daarvan gebeden wordt.

N.B. Deze aflaten kunnen aan de geloovige zielen toegevoegd worden.

GEBEDEN OP WOENSDAG.

LITANIE

TOT DE H. ENGELEN.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

God, Hemelsche Vader, ontferm U onzer.

God, Zoon, Verlosser der wereld, ontferm U
onzer.

God, Heilige Geest, ontferm U onzer.

H. Maria, bid voor ons.

H. Moeder Gods,

H. Maagd der Maagden,

H. Michaël, die altijd de beschermmer van
Gods volk zijt geweest,

H. Michaël, die Lucifer met zijn weêr-
spannigen aanhang uit den hemel hebt
gedreven,

H. Michaël, die den beschuldiger onzer

bid voor ons.

broeders in den atgrond der hel hebt geworpen, bid voor ons.

H. Gabriël, die aan Daniël de goddelijke verschijning hebt geopenbaard,

H. Gabriël, die de geboorte en bediening van Joannes den Dooper hebt aangekondigd,

H. Gabriël, die door God gezonden werd, om de Menschwording van het goddelijk Woord aan te kondigen,

H. Raphaël, die Tobias behouden vergezeld en terug gebracht hebt,

H. Raphaël, die van Sara den boozen geest hebt verdreven,

H. Raphaël, die den ouden Tobias het gezicht hebt weergegeven,

H. Engelen, bidt voor ons.

Die voor Gods hoogen en verheven troon staat,

Die Gode onophoudelijk, Heilig, Heilig, Heilig toejuicht,

Die de duisternis verdrijvende, ons verstand verlicht,

Die den menschen goddelijke zaken bekend maakt,

Die door God tot beschermers der menschen gesteld zijt,

bidt voor ons.

Die altoos ziet het aanschijn des Vaders,
die in den hemel is, bid voor ons.
Die u verheugt over een zondaar, die
boetvaardigheid doet,
Die de ontuchtige inwoners van Sodoma
met blindheid hebt geslagen,
Die Loth en de zijnen uit het midden
der zondaars geleid hebt,
Die langs de ladder van Jacob op en
afgeklommen zijt,
Die op den berg Sinaï Gods geboden
aan Moses hebt overhandigd,
Die bij de geboorte van Christus, den
mensen vreugde hebt verkondigd,
Die Christus in de woestijn hebt gediend,
Die Lazarus in den schoot van Abraham
hebt overgebracht,
Die in witte kleederen, bij het graf van
Christus waart gezeten,
Die bij de Hemelvaart van Christus, aan
zijne leerlingen verschenen zijt,
Die Christus, als hij zal komen, om te oordee-
len, met het kruisteeken zult voorafgaan,
Die op het einde der wereld, de uitver-
korenen zult bijeen vergaderen,
Die de goddeloozen van de rechtvaardigen
zult scheiden,

bidt voor ons.

Die onze gebeden tot God overdraagt, bid
voor ons.

Die de stervenden bijstaat,
Die de zielen der rechtvaardigen, van
alle smetten gezuiverd, ten hemel
overbrengt,
Die door de macht Gods, wonderen
verricht,
Die afgezonden wordt ten dienste der-
genen, die den erfschat der zaligheid
zullen bekomen,

Die over Babylon wakende, en vermits
het voor uwe roepstem doof bleef,
daaruit gegaan zijt,

Die over de koninkrijken en landen ge-
steld zijt,

Die de legers der vijanden menigmaal
verstrooid hebt,

Die de dienaren Gods menigmaal uit
kerkers en uit andere levensgevaaren
verlost hebt,

Die de martelaars menigmaal in de pijn-
gingen getroost hebt,

Die de Hoofden en Prinsen der Kerk en
hare kudde, gewoonlijk met bijzondere
zorg beschermt,

Alle heilige Orden der zalige geesten,

bid voor ons.

Van alle gevaren, bewaar ons Heer, door
uwe H. Engelen,

Van de listen des duivels, bewaar ons Heer
door uwe H. Engelen,

Van alle geloofsdwaling en scheuring, bewaar
ons Heer, door uwe H. Engelen.

Van pest, hongersnood en oorlog, bewaar
ons Heer, door uwe H. Engelen.

Van een haastigen en onvoorziene dood,
bewaar ons Heer, door uwe H. Engelen.

Van den eeuwigen dood, bewaar ons Heer,
door uwe H. Engelen.

Wij zondaars, wij bidden U, hoor ons
Heer.

Door uwe heilige Engelen,

Dat Gij ons spaart;

Dat Gij ons genadig zijt,

Dat Gij U gewaardigt, uwe heilige Kerk
te besturen en bewaren,

Dat Gij U gewaardigt, de Apostolische
overheden en alle Katholieke Orden
te beschermen,

Dat Gij U gewaardigt, aan de christen
Koningen en Vorsten vrede en een-
dracht te verleen,

Dat Gij U gewaardigt, aan de aarde
vruchten te geven en ze te bewaren,

wij bidden U, verhoor ons.

Dat Gij U gewaardigt, aan alle geloovige zielen de eeuwige rust te verleenen, wij bidden U, hoor ons.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

O God, die door eene wonderlijke rangschikking, de diensten der Engelen en menschen uitdeelt, verleen ons genadig, dat door hen, die dienende, U altoos in den hemel omgeven, ons leven op aarde beveiligd worde, door onzen Heer, Jesus, Christus, uwen Zoon, die God zijnde met U leeft en regeert in de eenheid van den Heiligen Geest, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

LITANIE

TOT DEN H. ENGELBEWAARDER.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.

God, Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
U onzer.

God, Heilige Geest, ontferm U onzer.

H. Drievuldigheid, één God, ontferm U onzer.

H. Maria, koningin der Engelen,

Engel des hemels, die mijn bewaarder zijt,

Engel des Hemels, welken ik als mijnen koning eerbiedig,
die mij liefdevolle vermaningen geeft,
die mij wijzen raad geeft,
die jegens mij, de bediening van een
ijverigen voogd uitoefent,
die in mijne noodwendigheden voorziet,
die mij teeder bemint,
die mijn trooster zijt,

bid voor mij.

Engel des hemels, bid voor mij.

die als een goede broeder aan mij gehecht zijt, bid voor ons.
die mij mijne plichten en de waarheden ter zaligheid leert,
die van al mijne werken getuige zijt,
die mij in alle voorvallen te hulp komt,
die altoos over mij waakt,
die mij in al mijne ondernemingen steunt,
die voor mij bidt,
die mij op de handen draagt,
die mijne schreden richt op al mijne wegen,
die mij steeds ijverig verdedigt,
die mij met wijsheid geleidt,
die mij tegen gevaren beveiligt,
die mijne duisternis doet verdwijnen en mijnen geest verlicht,
Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Heer.
Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, verhoor ons, Heer.
Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.
v. Bidt voor ons, heilige Engelbewaarders.
R. Opdat wij de beloften van Christus waardig worden.

Almogende en eeuwige God, die door een uitwerksel uwer onuitsprekelijke goedheid, aan allen, van af hunne geboorte, eenen Engel hebt gegeven, om de beschermmer hunner ziel en huns lichaams te zijn: verleent, dat ik den Engel, welken Gij voor mij, in uwe barmhartigheid bestemd hebt, zoo veel liefde en eerbied toedrage, dat ik door de gaven uwer genade en door zijnen bijstand geholpen, waardig worde, U even als hij en de andere gelukzalige geesten van het hemelsch vaderland, in den glans uwer heerlijkheid, te aanschouwen. Amen.

AFLAATGEBED

tot den Engelbewaarder, (1)

O Engel Gods, die mijn bewaarder zijt, en aan wiens zorgen ik door de goddelijke goedheid ben aanbevolen: gelieve mij te verlichten, te bewaren, te geleiden en te besturen. Amen.

(1) Z. H. Paus Pius VI verleende den 2 October 1795 aan allen, die dit gebed bidden :

1o. 100 dagen Aflaat.

2o. Vollen aflaat ééns in de maand aan allen, die het gedurende een maand, eenmaal daags

bidden ; te verdienen op een dag naar verkiezing ; mits Biechtende , Communiceerende en biddende in eene openbare kerk , volgens de intentie der Kerk.

3o. Vollen aflat op het feest der Engelbevaarders aan die dagelijks , 's morgens en 's avonds , dit gebed uitspreken , en op dien dag Biechten , Communiceeren , en in eene openbare kerk bidden volgens de intentie der Kerk.

4o. Vollen Aflat in het uur des doods aan allen , die gedurende hun leven dikwijls dit gebed uitspreken.

N.B. Al deze Aflaten kunnen aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden.

GEBEDEN OP DONDERDAG.

LITANIE

TOT HET

ALLERHEILIGSTE SACRAMENT DES ALTAARS.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons,

Christus, verhoor ons.

God, hemelsche Vader,

God, Zoon, Verlosser der wereld,

God, Heilige Geest,

H. Drievuldigheid, één God,

Levend Brood, dat uit den hemel ge-
daald zijt,

Verborgten God en Zaligmaker,

Tarwe der uitverkorenen,

Wijn, die maagden kweekt,

Voedzaam brood, en lust der koningen,

ontferm U onzer.

Altijddurend offer, ontferm U onzer.
Onbevlekt offer,
Vlekloos Lam,
Allerzuiverste spijs,
Spijs der Engelen,
Verborgen hemelsch Brood,
Gedachtenis van Gods wonderen,
Allervoedzaamst Brood,
Woord, dat is vleesch geworden en onder
 ons verblijft,
Heilig slachtoffer,
Drinkbeker van zegening,
Geheim des geloofs,
Hoogverheven en eerbiedwaardig Sacra-
 ment,
Allerheiligste offerande,
Waarachtig zoenoffer voor levenden en
 dooden,
Hemelsch behoedmiddel tegen de zonden,
Verbazend wonder boven alle wonderen,
Allerheiligste gedachtenis van het lijden
 des Heeren,
Gave, die alle gaven overtreft,
Uitstekendst gedenkteeken der goddelijke
 liefde,
Overvloeiende bron van Gods mildda-
 digheid,

ontferm U onzer.

Allerheiligst en eerbiedwaardig Sacrament,
ontferm U onzer.

Geneesmiddel der onsterfelijkheid,
Eerbiedwaardig en levendmakend Sacra-
ment,

Brood, door de almogendheid des Woords
Vleesch geworden,

Onbloedig Offer,

Spijs en Medegast,

Allerzoetste maaltijd, waarbij de Engelen
tegenwoordig zijn en dienen,

Sacrament van liefde,

Band van liefde,

Offeraar en Offerande,

Geestelijke zoetheid, die in haar eigen
oorsprong gesmaakt wordt,

Verkwikking der heilige zielen,

Teerspijs van die in den Heer sterven,

Pand der toekomstige heerlijkheid,

Wees genadig, spaar ons, Heer.

Wees genadig, verhoor ons, Heer.

Van het onwaardig nuttigen uws Lichaams
en Bloeds, bewaar ons, Heer.

Van de begeerlijkheid des vleesches, bewaar
ons Heer.

Van de begeerlijkheid der oogen, bewaar ons
Heer.

ontferm U onzer.

Van de hoovaardij des levens, bewaar ons
Heer.

Van alle gevaren der zonde,
Door uwe groote begeerte, om het
Paaschlam met uwe leerlingen te eten,
Door uwe diepe ootmoedigheid, wasschend
de voeten uwer leerlingen,

Door uwe vurigste liefde, instellend dit
goddelijk Sacrament,

Door uw kostbaar Bloed, dat Gij ons
op het Altaar hebt nagelaten,

Door de vijf wonden in dit uw aller-
heiligst Lichaam, welke Gij voor ons
ontvangen hebt,

Wij zondaren, wij bidden U, hoor ons.

Dat Gij U gewaardigt, het geloof, den
eerbied en de liefde jegens dit wonder-
baar Sacrament, in ons te vermeerderen
en te bewaren,

Dat Gij U gewaardigt, ons, door eene
oprechte belijdenis onzer zonden, tot
het dikwijls nuttigen van dezen heili-
gen Maaltijd voor te bereiden,

Dat Gij U gewaardigt, ons van alle
ketterij, ongeloof en verblindheid des
harten te bevrijden,

Dat Gij U gewaardigt, ons aan de

bewaar ons Heer.

wij bidden U, hoor ons.

kostelijke en hemelsche vruchten van dit
 allerheiligste Sacrament deelachtig te ma-
 ken, wij bidden U, hoor ons.

Dat Gij U gewaardigt, ons in de ure des
 doods, met deze hemelsche teerspijs te
 versterken en te wapenen, wij bidden U,
 hoor ons.

Zoon Gods, wij bidden U, hoor ons.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

† LOFZANG : *Pange lingua. Zing mijn tong.* (1)

Zing mijn tong, 't geheim des Heeren;
 Maak het Godlijk Lichaam groot,

(1) Z. H. Paus Pius VII. verleende den 25 Augustus
 1818, aan alle geloovigen, die *rouwmoedig* dezen lofzang,
 het daarop volgend vers en gebed uitspreken.

En het Bloed, niet te waardeeren,
Dat, de spruit van eedlen schoot,
Hij, de Vorst der hemelsfeeren,
Voor het heil der aard vergoot.

Ons geboren, ons gegeven,
Zoon der reine hemelbruid,
Strooit Hij in zijn sterflijk leven,
't Zaad van 't godlijk leerwoord uit,
Tot in 't end een hoog verheven
Werking zijn omwandling sluit.}

Aan den laatsten disch gezeten,
Met den vollen broedrenkring,
Biedt Hij, na het Paaschlam eten,
Volgens wettige ordening,
Hun, die zijne broedren heeten,
Zelf zichzelf ter nuttiging.

1o. 300 dagen Aflaat, eenmaal daags.

2o. 100 dagen Aflaat, eenmaal daags, aan hen, die de twee laatste strofen: *Knielt dan* enz. en *Lof den Vader* enz. met het gezegd vers en gebed doen.

3o. Vollen Aflaat, te verdienen driemaal in het jaar, aan hen, die minstens tienmaal in de maand, den geheelen Lofzang enz. of slechts: *knielt dan* en *lof zij* enz. bidden, namelijk: op Witten Donderdag, op H. Sacramentsdag of wel op een der dagen onder het Octaaf, en op een dag naar verkiezing. Om deze volle Aflaten te verdienen, is noodig, dat men Biechte, Communiqueere, eene kerk bezoeke en daar bidde volgens de intentie der Kerk.

NB. Deze Aflaten kunnen aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden.

't Woord in 't vleesch doet brood verkeeren
Door het woord in 't vleesch: en wijn
In 't aanbidd'lijk Bloed des Heeren:
Fale ook 't zintuig bij den schijn,
Voor het harte, dat wil leeren,
Zal 't Geloof voldoende zijn.

Knielt dan voor het glorierijke
Sacrament aanbiddend neêr;
Voor deez' Godsvereering wijke
De eeredienst der Oude Leer;
En waar 't zintuig ook bezwijkte,
Steune 't vast Geloof ons weêr.

Lof den Vader in den hoogen,
Lof zijn eengeboren Zoon;
Hun zij eer en alvermogen,
Hun ons zeegnend lied geboên;
En den Geest in 's hemels bogen
Één met Hen, alle eerbetoon. Amen.

v. Gij hebt hun Brood uit den hemel gegeven.

R. Dat al wat behaaglijk is in zich bevat

O God, die ons in het wonderbaar Sacra-
ment, de gedachtenis uws lijdens hebt na-
gelaten, wij bidden U; verleen ons, dat wij
de heilige geheimen van uw Lichaam en Bloed
zóó vereeren, dat wij de vruchten uwer ver-

lossing voortdurend smaken , die God zijnde , leeft en heerscht met God den Vader in de eenheid van den H. Geest, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

† LOFZANG : *Lauda Sion.*

Zing Sion een lied , uw Verlosser ter eer ,
Verhef in uw zangen den Leidsman, den Herder;
Stem hooger den jubel, zooveel gij 't vermoogt,
En toch zal uw lof nooit naar waarde Hem prijzen.

Het levend en levenverwekkende Brood ,
Dat aan de verbroederde Twaalf werd gegeven
Ten spijsze, in den nacht, aan den heiligen disch,
Geeft stof voor opzetlijke loflieds-akkoorden.

Zoo klink dan uw zang uit de volheid van 't hart,
En dartel de ziel in betaamlijke vreugde:
De feestdag wordt heden toch plechtig gevierd,
Die 't eerst dezen godlijken disch aanzag richten.

Het Pascha van 't oude Verbond wijkt voor 't
Nieuw,
En neemt in het Nachتماال des Heeren een einde.
Zoo vliedt voor de waarheid de schaduw daar-
heen,
Denachtvoordendag, en het oude voor 't nieuwe.

Wat Christus volbracht in den nacht vóór zijn
dood.

Ten avonddisch, onder de jongren gezeten,
Dat doen we op zijn woord ter gedachtenis
steeds na,
En heiligen 't brood en den wijn tot een offer.

Dat het brood wordt zijn Vleesch en de wijn
wordt zijn Blood,
Is leer des Geloofs, Jesus volgren gegeven,
En vat ook 't verstand of het zintuig dit niet,
't Geloof toch houdt vast wat hier boven natuur
gaat.

Daar huist iets voortreflijks hier onder den
schijn
Der beide gedaanten — slechts teekens, geen
zaken: —
De spijs is het Vleesch, en de drank is het
Blood,
En Christus blijft hier onder elke gedaante.

Hij wordt niet gebroken, ontleed of verdeeld,
Maar door die Hem nuttigt, volledig ontvangen;
En duizend, of één, elk erlangt evenveel,
Doch, schoon ook genuttigd, verteert Hij toch
nimmer.

En goeden en kwaden ontvangen die spijs,
Tot leven of dood, naar 't verschil van hun
toestand,
De braven ten zegen, de snooden ten straf,
Zoo scheelt het gevolg, hier van de eigenste
Nutting.

Al wordt dan het Brood ook veelvuldig gesplitst,
Geen twijfel bevang u toch daarom het harte,
Want weet, dat er zooveel verschuilt in elk
deel,
Als onder 't aanbiddelijk geheel ligt verborgen.

De zaak staat in 't minst aan de scheiding niet
bloot,
Maar enkel het teeken des broods wordt gebro-
ken,
En zoo wordt noch staat, noch gestalte van
Hem,
Die hier is verholen, gedeerd of geschonden.

Beschouw, hoe der Engelen Brood tot een spijs,
Van den Christlijken pelgrim, op aard is ge-
worden:
Het Brood van de kindren des eeuwigen rijks,
Een spijs, die geen honden ten voedsel mag
strekken.

Werd Isaak aan God tot een offer gebracht,
Het Paaschlam aan Isrel ter slachting bevolen,
En 't manna den vaders ter spijs vergund,
Zoo is door dat alles ons Kruislam beteekend.

O minzame Herder, waarachtige spijs.
O Jesus, wil onzer U liefdrijk ontfermen,
Bescherm ons, en hoed ons, en doe ons in 't land
Der levenden de eindlooze goedren aanschou-
wen.

Verlosser, die alles doorgrondt en vermoogt,
Die ons hier op aard reeds zoo hemelzoetspijzigt,
O laat ons hiernamaals, ten eeuwigen disch,
Ons erfgoed, in 't bijzijn der zaalgen, genieten.
Amen.

II. AFLAATGEBED

ter eere van het allerheiligste Sacrament.

Zie dan, o mijn beminnelijkste Jesus, tot
hoe ver uwe overgroote liefde zich heeft uit-
gestrekt. Gij hebt voor mij eene Goddelijke
Tafel bereid, waarop Gij Uzelven geheel aan
mij geeft; dewijl Gij daar opdischt uw aan-
biddelijk Vleesch om te nuttigen, en uw
kostbaar Bloed om te drinken. Wat heeft

U tot zulk eene ongehoorde liefde kunnen vervoeren? Ach! zij is zeker een uitvloeisel van uw Hart. O aanbiddelijk Hart van mijnen Jesus, brandende oven van goddelijke liefde; plaats mijne ziel in uwe heilige wonde; opdat zij in die school van liefde moge leeren, liefde voor liefde te schenken aan dien God, die haar zoo vele wonderlijke bewijzen van zijne liefde heeft gegeven. Amen.

Z. H. Paus Pius VI verleende den 7 November 1787, aan alle geloovigen, die dit gebed *godvruchtig* bidden: 100 dagen Aflaat, eenmaal daags te verdienen.

III. AFLAATGEBED

ter vereering van het allerheiligste Sacrament.

Z. H. Paus Pius VII verleende den 30 Juni 1818 en 7 December 1819 aan alle geloovigen, welke *godvruchtig* en *rouwmoedig*, het volgende schietgebed, ter vereering van het allerheiligste Sacrament uitspreken.

1o. 100 dagen Aflaat, eenmaal daags te verdienen.

2o. Deze Aflaat kan elken Donderdag en alle dagen onder het Octaaf van Sacramentsdag, drie-maal daags verdiend worden.

30. Een vollen Aflaat eenmaal in de maand aan hen, die het gedurende een maand dagelijks uitspreken; te verdienen op een dag naar verkiezing; mits Biechtende, Communiqueerende en biddende voor de noodwendigheden der Kerk.

40. Alhoewel de Aflaat van 100 dagen, boven genoemd, slechts eenmaal daags vergund is, kan men evenwel, hetzelfde schietgebed *godvruchtig* en *rouwmoedig* uitsprekende, telkens een anderen Aflaat van 100 dagen, in de twee volgende omstandigheden verdienen; namelijk:

Bij de Opheffing in de H. Mis, welke men bijwoont; alsook op een teeken met de klok, dat in eene Kerk, de zegen met het H. Sacrament gegeven wordt.

NB. Al deze Aflaten kunnen aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden.

Dat het allerheiligste en goddelijke Sacrament, elk oogenblik geprezen en verheerlijkt worde.

AANBIDDING VAN CHRISTUS IN HET ALLER- HEILIGSTE SACRAMENT.

O Heer Jesus Christus, waarachtig God en mensch. Ik belijd, dat Gij hier in het allerheiligste Sacrament wezenlijk tegenwoor-

dig zijt. Ik aanbid U ootmoedig, en ik voed niet den minsten twijfel aangaande de tegenwoordigheid van uw levend Vleesch en Bloed, en van uw Lichaam en Ziel. O mocht ik U zóó kunnen aanschouwen, kennen, beminnen, loven en verheerlijken, als zoo vele duizenden heilige Engelen met het grootste genoegen U in den hemel aanschouwen, kennen, beminnen en verheerlijken! Want hoeveel ben ik U verschuldigd, omdat Gij uit liefde tot mij, uit den Hemel zijt nedergedaald en U op het altaar des Kruises, voor mij ten offer, en U zelven aan mij tot een onsterflijk gedenkteeken uwer liefde, in het allerheiligste Sacrament hebt nagelaten. Wee mij, indien ik deze liefde met liefde niet vergeld!

OEFENING VAN GELOOF, HOOP EN LIEFDE, BIJ
HET ALLERHEILIGSTE SACRAMENT.

O oneindige Wijsheid, o eeuwige Waarheid, o onmetelijke Goedheid; die noch bedriegen noch bedrogen kunt worden; ik geloof aan U, en aan alles, wat Gij geopenbaard hebt, en mij door de H. Kerk te gelooven voorhoudt; maar vooral geloof ik, dat Gij in dit allerheiligste Sacrament tegenwoordig zijt;

aangezien Gij zulks met duidelijke woorden hebt gezegd, waaraan ik meer geloof hecht, dan aan mijn verstand en aan al mijne zinnen.

En voor dit geloof ben ik, met uwe genade, bereid te sterven.

Ik vertrouw op U, o oneindige Goedheid, en hoop, dat Gij mij, door uwe onuitputbare barmhartigheid en onschatbare verdiensten, vergiffenis, genade, en de heerlijkheid die mij beloofd is, zult verleen.

O eindelooze bron van goedheid; ik bemin U, en zal U beminnen, en alles, wat Gij bemint, om U; omdat Gij alle liefde verdient.

Ik verheug mij over uwe oneindige volmaaktheid, zaligheid en beminnelijkheid, en over den eerbied, lof, eere en verheerlijking die uwe uitverkorenen en alle schepselen U ooit bewezen hebben, en in eeuwigheid bewijzen zullen.

Ik onderwerp mij in alle opzichten, aan U en aan uwen heiligen wil, en vereer en omhels U met het innigste gevoel van eerbied, vertrouwen, liefde en godsvrucht.

Al mijne gehechtheid aan het geschapene, breng ik over op U alléén.

Al wat ik in alle eeuwigheid verrichten of lijden zal, strekke tot uwe verheerlijking.

Ik ben geheel de uwe: handel met mij naar uw welbehagen, nu, en in eeuwigheid. Amen.

LOF VAN HET ALLERHEILIGSTE SACRAMENT.

Verheerlijkt zij het allerheiligste Sacrament met zooveel loftuigingen, als er zijn sterren aan den hemel, vonken in het vuur, onzichtbare stofjes in de lucht, druppelen in de zee, stofjes op de aarde, bloemen in de Lente, zaadkorrels in den Zomer, bladeren in den Herfst, sneeuwvlokken en hagelkorrels in den Winter; en schepselen in de geheele wereld; want Gij verdient het, o Heer, die onder de gedaante van brood en wijn verborgen zijt.

Verheerlijkt zij het allerheiligste Sacrament met zooveel loftuigingen, als ooit door werken kan bewezen worden: als aller menschen tongen ooit kunnen of zullen uitspreken: als de harten aller menschen ooit hebben kunnen of zullen denken: want Gij verdient het, o Heer, onze Vader; die ons dagelijks spijzigt en laaft, door wiens kostbaar Bloed wij verlost zijn.

Verheerlijkt zij het allerheiligste Sacrament, door zoovele loftuigingen, als alle Engelen, ja, als de allerheiligste Drievuldigheid zelve,

in hare almacht voortbrengen, in hare wijsheid denken, en in hare goedheid wenschen kan; want Gij zijt het waardig, o Heere God, Gij, die mij niet alléén uwe Menschheid, maar ook uwe Godheid, tot spijs geeft, Gij die zijt mijn Heer en God, waarlijk lofwaardig en heerlijk en hoog verheven in eeuwigheid.

AANBEVELING VAN ZICHZELVEN AAN JESUS IN
HET ALLERHEILIGSTE SACRAMENT.

Ik beveel mij aan U, o liefdevolle Jesus; verberg mij in uw allerzoetst hart, en duld niet, dat ik immer van U gescheiden worde. Wees mijn troost in het leven, mijne teerspijze in den dood, en mijn loon in de eeuwigheid. Dat vraag ik U voor mijzelven, voor al mijne vrienden en voor alle menschen: door uwe tranen, door uwe zweetdruppelen en door uw vergoten Blced. Amen.

GEBEDEN OP VRIJDAG.

LITANIE

TER HERINNERING AAN HET

LEVEN EN LIJDEN ONZES HEEREN JESUS CHRISTUS.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

God, Hemelsche Vader,

God, Zoon, Verlosser der wereld,

God, Heilige Geest,

Heilige Drievuldigheid, één God,

Jesus, eeuwige Wijsheid,

Jesus, die uit de Maagd Maria, zijt
geboren,

Jesus, die door uwe Moeder zijt aangebeden,

Jesus, die in doeken zijt gewonden,

ontferm U onzer.

Jesus, die in eene krib zijt neergelegd, ontferm U onzer.

Jesus, die door de herders zijt erkend,

Jesus, die door de wijzen zijt aanbeden,

Jesus, die in den tempel zijt opgedragen,

Jesus, die naar Egypte zijt gebracht,

Jesus, die door Herodes, om U te dooden,

zijt gezocht,

Jesus, die te Nazareth zijt opgevoed,

Jesus, die in den tempel zijt gevonden,

Jesus, die aan uwe ouders onderdanig

zijt geweest,

Jesus, die door Joannes zijt gedoopt,

Jesus, die in de woestijn bekoord zijt,

Jesus, die met de menschen hebt verkeerd,

Jesus, die zonder reden gehaat werdt,

Jesus, die veracht werdt,

Jesus, die op den berg, van gedaante zijt

veranderd,

Jesus, die als een zachtmoedig Koning

Jerusalem zijt ingetreden,

Jesus, die uit medelijden over Jerusalem

hebt geweend,

Jesus, die ons, menschen, tot het einde

toe hebt lief gehad,

Jesus, die tot teeken uwer liefde en tot

gedachtenis van uw bitter lijden, ons

ontferm U onzer.

uw Vleesch en Bloed , tot spijs en drank
hebt gegeven , ontferm U onzer.

Jesus, die U voor de voeten uwer leer-
lingen hebt neergebogen ,

Jesus, die door Judas voor dertig zil-
verlingen zijt verkocht ,

Jesus, die biddend , plat ter aarde waart
gelegen ,

Jesus, die in den doodstrijd , met bloedig
zweet overdekt waart ,

Jesus, die met een kus door Judas wordt
verraden ,

Jesus, die door gerechtsdienaren wordt
gebonden ,

Jesus, die door uwe leerlingen wordt
verlaten ,

Jesus, die als een misdadiger , voor Annas
en Cäiphas wordt gebracht ,

Jesus, die door een dienaar des Hooge-
priesters in 't aangezicht wordt ge-
slagen ,

Jesus, die door valsche getuigen wordt
aangeklaagd ,

Jesus, die den dood schuldig wordt ver-
klaard ,

Jesus, die bespot , bespuwd , gesmaad en
gehoond wordt ,

ontferm U onzer.

Jesus, die door Petrus, driemaal werdt ver-
loochend, ontferm U onzer.
Jesus, die gebonden aan Pilatus werdt
overgeleverd,
Jesus, die met een wit kleed behangen,
door Herodes werdt bespot,
Jesus, die achter Barrabas, den moor-
denaar werdt gesteld,
Jesus, die wreedaardig werdt gegeeseld,
Jesus, die ter bespotting, met een pur-
peren mantel werdt omhangen,
Jesus, die met doornen werdt gekroond,
Jesus, die met een riet werdt geslagen,
Jesus, wiens kruisdood, door de Joden
werdt geeischt,
Jesus, die tot den smaadvollen kruisdood
werdt veroordeeld,
Jesus, die aan den wil der Joden werdt
overgeleverd,
Jesus, die onder den zwaren last des
kruises waart gebukt,
Jesus, die als lam ter slachtbank werdt
geleid,
Jesus, die meermalen onder het kruis
zijt bezweken,
Jesus, die van uwe kleederen werdt
berooft,

ontferm U onzer.

Jesus, die met nagelen aan het kruis werdt
geklonken, ontferm U onzer.
Jesus, die uwen Vader voor uwe vijan-
den hebt gebeden,
Jesus, die aan het kruis door de Joden
werdt gelasterd en bespot,
Jesus, die door den kwaden moorde-
naar met verwijtingen werdt over-
laden,
Jesus, die aan den goeden moordenaar
het Paradijs hebt beloofd,
Jesus, die uwe Moeder aan den H. Joannes
hebt aanbevolen,
Jesus, die aan uwe Moeder den H.
Joannes tot Zoon hebt gegeven,
Jesus, die aan het kruis hangende ge-
roepen hebt, dat Gij van uwen Vader
waart verlaten,
Jesus, die dorstend, met gal en edik werdt
gedrenkt,
Jesus, die hebt getuigd, dat al wat
over U voorzegd was, volbracht is,
Jesus, die stervend uwen geest in de
handen van uwen hemelschen Vader
hebt aanbevolen,
Jesus, die tot den dood des kruises ge-
hoorzaam zijt geweest,

ontferm U onzer.

Jesus, wiens zijde met eene lans werd
doorstoken, ontferm U onzer.

Jesus, die onze verzoening zijt geworden,

Jesus, die van het kruis werdt afgenomen,

Jesus, die heerlijk van de dooden zijt
opgestaan,

Jesus, die ten hemel zijt geklommen,

Jesus, die bij den Vader onze voor-
spreker zijt,

Jesus, die den Heiligen Geest, den Trooster,
aan uwe leerlingen hebt gezonden,

Jesus, die uwe Moeder boven alle kooren
der Engelen hebt verheven,

Jesus, die de levenden en dooden zult
oordeelen,

Wees genadig, spaar ons, Jesus.

Wees genadig, verhoor ons, Jesus.

Voor alle kwaad,

Voor alle zonden,

Voor gramschap, haat en allen kwaden
wil,

Voor pest, hongersnood en oorlog,

Voor alle ziels- en lichaamsgevaren,

Voor den eeuwigen dood,

Door uwe allerzuiverste ontvangst,

Door uwe wondervolle geboorte,

Door uw Doopsel en heilige vaste,

ontferm U onzer.

bewaar ons, Jesus.

Door uw arbeid en nachtwaken, bewaar ons
Heer.

Door uwe pijnlijke geeseling en krooning,
Door uw dorst, uwe tranen en naaktheid,
Door uw kostbaren dood en uw kruis,
Door uwe heerlijke verrijzenis en homel-
vaart,

bewaar ons
Heer.

Door de zending van den Heiligen Geest,
den Trooster,

Op den dag des oordeels, wij zondaars, wij
bidden U, hoor ons.

Dat Gij ons spaart,

Dat Gij ons vergeeft,

Dat Gij U gewaardigt, ons tot ware
boetvaardigheid te brengen,

Dat Gij U gewaardigt, de genade des
Heiligen Geestes in onze harten testorten,

Dat Gij U gewaardigt, uwe H. Kerk
te verdedigen en uit te breiden,

Dat Gij U gewaardigt, alle vereenigin-
gen in uwen Naam vergaderd, te
bewaren en te vermeerderen,

Dat Gij U gewaardigt, ons den waren vrede,
nederigheid en liefde te verleenen,

Dat Gij U gewaardigt, ons te geven,
dat wij in uwe genade en heiligen
dienst volharden,

wij bidden U, hoor ons.

Dat Gij U gewaardigt, ons van alle onkuische gedachten, van de bekoringen des duivels en van de eeuwige verwerping te bevrijden, wij bidden U, hoor ons.

Dat Gij U gewaardigt, ons in het gezelschap uwer Heiligen op te nemen,

Dat Gij U gewaardigt, ons te verhooren.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Jesus.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, verhoor ons, Jesus.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

v. Wij aanbidden U, o Christus en loven U;

R. Omdat Gij door uw heilig Kruis de wereld hebt verlost.

v. Heer, verhoor mijn gebed,

R. En mijne roepstem kome tot U.

† O Heer Jesus Christus, die uit uws Vaders schoot, van den hemel op aarde zijt

neêrgedaald, en uw kostbaar Bloed tot vergeving onzer zonden, vergoten hebt; wij bidden U ootmoedig, dat wij in den dag des oordeels, aan uwe rechterhand verdienen te hooren: komt gezegenden, die leeft en regeert in alle eeuwigheid. Amen.

VEXILLA REGIS. *Des Konings standaard enz.*

Des Konings standaard treedt hervorft,
't Geheimnisvolle Kruishout gloort,
Waarop het leven ging ten dood,
En door dien dood het leven bood.

De wreede spits der speer ontsluit
In 's levens zijde een bron, waaruit
Ter onzer reiniging een vloed
Van water neerstroomt en van bloed.

Wat David in 't geloovig lied
Gezongen heeft, is thans geschied,
Als hij den volken profiteert:
God heeft van 't hout uit geregeerd.

O schoone boom, die heerlijk straalt
Van 's Konings purper, waar ge in praalt,
O uitverkorene, wiens stam
Mocht dragen 't heilig Offerlam.

Welzalige , aan wiens armen hing
De losprijs onzer zaliging ,
Als weegschaal , die het Lichaam woog ,
En aan de hel den roof onttoog.

O Kruis , onze eenge hope , zijt
Gegroet in dezen lijdenstijd ,
Stort meer genade in 't vrome hart ,
En wasch hem , die bezoedeld werd.

Drieëénig God , genadebron ,
U love , wat ooit loven kon ;
Geef hun , die Gij verwinnen doet ,
Door 't Kruis ten loon , het hemelsch goed.
Amen.

I. AFLAATGEBED

tot den gekruisten Jesus.

Zie mij , o goede en allerzoetste Jesus ; ik
werp mij voor uw aanschijn op de knieën ,

en ik bid en bezweer U met den meesten ijver mijner ziel, dat Gij in mijn hart gelieft te prenten de levendigste gevoelens van geloof, hoop en liefde, een waar berouw over mijne zonden, en den sterksten wil, om mij te beteren; terwijl ik met een diep gevoel van liefde en berouw, uwe vijf wonden beschouw en overweeg, heb ik, o goede Jesus, voor oogen hetgeen David de profeet van U zeide: „Zij hebben mijne handen en voeten doorboord: zij hebben al mijne beenderen geteld. (Ps. XXXI. 17. 18.)

Z. H. Paus Pius VII, verleende den 10 April 1821, aan alle geloovigen, die dit gebed doen: telkens een vollen Aflaat; mits biechtende, communiceerende, en *rouwmoedig* en *godvruchtig* uitsprekende voor een kruisbeeld, of een beeld, den gekruisten Christus voorstellende, en biddende volgens de intentie der Kerk.

N.B. Deze Aflaat kan ook aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden.

II. AFLAATGEBED

tot den gekruisten Jesus en zijne vijf bloedige wonden,

Z. H. Paus Pius VII, verleende den 14 Februari

1815, aan alle geloovigen, welke de volgende gebeden *godvruchtig* uitspreken:

1o. Telkens 100 dagen Aflaat.

2o. Vollen Aflaat aan hen, die ze gedurende de twee laatste weken van de vaste, elken dag uitspreken; mits biechtende, op Paaschdag communiceerende en biddende volgens de intentie der Kerk.

GEBED TOT VOORBEREIDING.

AKTE VAN BEROUW.

Terwijl ik mij, o gekruiste Jesus, minnelijke Verlosser mijner ziel, voor U nederwerp, verwijt mij het geweten, dat ik U telkens aan het kruis hechte, wanneer ik, hoogst ondankbaar, groote zonden bedreef. O mijn God, mijn hoogste goed; die om uwe voortdurende weldaden, alle toegenegenheid mijns harten verdient; hoe zeer wensch ik, U nimmer beleedigd te hebben; doch helaas! dat is thans niet meer in mijne macht. Ach! Ten minste verfoei ik al mijne verledene misslagen. Het doet mij grootelijks leed, uwe oneindige goedheid daardoor versmaad te hebben; en, voor uwe voeten neergeknield, zal ik trachten medelijden te

hebben met uwe smarten, U dank te zeggen, U vergiffenis van mijne misdaden en de genade te vragen, van ze te herstellen, uit geheel mijn hart zeggende;

Tot de Wonde in den Linkervoet.

Ik aanbid u, o allerheiligste Wonde in den Linkervoet van mijnen Jesus. O mijn Verlosser; ik heb medelijden met de gruwelijke smart, welke Gij verduurd hebt; ik dank U voor de liefde, welke U bewogen heeft, U te vermoeien, om mij op de wegen des verderfs, tussehen de zonden op te zoeken, welke gelijk doornen, uw Bloed hebben doen vloeien. Ik bied den eeuwigten Vader aan, de smarten en liefde van uwe allerheiligste Menschheid, tot boeting voor mijne misdaden, welke ik verfoei met een groot en oprecht berouw.

Onze Vader. Wees gegroet. Eere zij. enz.

O heilige Moeder, verwerf mij, dat de wonden van mijnen Zaligmaker altoos in mijn hart diep gedrukt zijn.

Tot de tweede Wonde in den Rechtervoet.

Ik aanbid u, o allerheiligste Wonde in den Rechtervoet van mijnen Jesus.

O mijn Verlosser; ik heb medelijden met de gruwelijke smart, welke Gij verduurd hebt. Ik dank U voor de liefde, welke U bewogen heeft, aan het kruis genageld te worden, en uw Bloed te storten, om voor mijne buitensporigheden en zondige gencegens te boeten, die ik aan mijne zondige driften heb toegestaan. Ik bied den eeuwigen Vader aan, de smart en liefde uwer allerheiligste Menschheid; en ik bid Hem, mij de genade te verleen, mijne verledene zonden diep te beweenen, en voortaan in het goede te volharden, zonder mij ooit meer aan de gehoorzaamheid te onttrekken, die ik verplicht ben aan zijne geboden.

Onze Vader. Wees gegroet. Eere zij, enz.

O heilige Moeder enz.

Tot de derde Wonde, in de Linkerhand.

Ik aanbid U, o allerheiligste Wonde in de Linkerhand van mijnen Jesus. O mijn Verlosser, ik heb medelijden met de gruwelijke smart, welke Gij verduurd hebt; ik dank U voor de liefde, welke U bewogen heeft, de straffen en de eeuwige veroordeeling uit te stellen, die ik om mijne misdaden verdiend had. Ik

bied den eeuwigen Vader aan de smart en de liefde uwer allerheiligste Menschheid, en bid Hem, mij de genade te verleenen, den tijd, die mij nog overblijft, te besteden, om waar-dige vruchten van boetvaardigheid te doen, en daardoor de rechtvaardigheid Gods, zoo rechtmatig op mij vertoornd, te ontwapenen.

Onze Vader. Wees gegroet. Eere zij enz.

O heilige Moeder, enz.

Tot de vierde Wonde in de Rechterhand.

Ik aanbid U, o allerheiligste Wonde in de Rechterhand van mijnen Jesus. O mijn Verlosser, ik heb medelijden met de gruwelijke smart, welke Gij verduurd hebt; ik dank U voor de eeuwige liefde, die U bewogen heeft, mij, niettegenstaande mijne ondankbaarheid, met weldaden te overladen. Ik bied den eeuwigen Vader aan de smart en de liefde uwer allerheiligste Menschheid, en bid Hem, mijn hart en mijne genegenheden zóó te veranderen, dat in de toekomst al mijne handelingen aan Gods wil gelijkvormig zijn.

Onze Vader. Wees gegroet. Eere zij enz.

O heilige Moeder, enz.

Tot de vijfde Wonde in de zijde.

Ik aanbid U, o allerheiligste Wonde in de Zijde van mijnen Jesus. O mijn Verlosser, ik heb medelijden met de gruwelijke mishandeling, welke Gij verduurd hebt; ik dank U voor de liefde, die U bewogen heeft, te dulden, dat men uw Hart doorboorde, en om onze zaligheid, de laatste bloeddruppelen, met water vermengd, te storten. Ik bied den eeuwigen Vader aan deze mishandeling en de liefde uwer allerheiligste Menschheid, om de genade te verkrijgen, dat mijne ziel dat liefdevolle Hart, immer bereid de grootste zondaars op te nemen, voor altoos moge ingaan.

Onze Vader, Wees gegroet. Eere zij enz.

O heilige Moeder, enz.

GEBED TOT DE BEDROEFDE MOEDER.

O heilige Maagd Maria, Moeder van God, Martelaresse van droefheid en liefde; op het aanschouwen der versmadingen en bespottingen van Jesus hebt gij deelgenomen aan de weldaad mijner verlossing, door uwe tallooze droefheid, en door aan den eeuwigen Vader, zijnen en uwten Zoon aan te bieden, als

slachtoffer en zoenoffer voor mijne zonden. Ik heb medelijden met de diepe droefheid, welke Gij verduurde. Ik dank u voor de schier oneindige liefde, die u bewoog, de vrucht uws lichaams, waarachtig God en mensch, ter liefde van een zondaar, zoo als ik ben, tot een offer aan te bieden. Wend bij den Vader en den Zoon uwe steeds heilzame tusschenkomst aan, en verwerf mij de noodige genade, dat ik mijne zeden verbeter, den Verlosser, die mij zoo zeer bemind heeft, door geene zonden meer op nieuw kruisige, tot in den dood in zijne liefde volharde, en door de verdienste van zijn lijden en kruisdood het eeuwige leven verdiene.

(Men bidde driemaal het *Wees gegroet.*)

GEBED.

O Heer Jesus Christus, Zoon van den levenden God, die omstreeks het zesde uur, om de verlossing der wereld gekruist werdt, en die tot vergeving onzer zonden uw kostbaar Bloed hebt vergoten. Wij smeeken U ootmoedig, ons na onzen dood de deuren van het paradijs te openen; opdat wij het blijde mogen ingaan. O Heer Jesus Christus,

wij smeecken U met den meesten aandrang, dat de allerzaligste Maagd Maria, uwe Moeder, wier heilige ziel bij uw lijden door een zwaard van droefheid doorboord werd, ons bij uwe barmhartigheid te hulp kome, nu, en in het uur van onzen dood. Amen.

III. AFLAATGEBED,

ter vereering van het Lijden en den Dood onzes Heeren Jesus Christus.

Z. H. Paus Pius VII, verleende den 25 Augustus 1820 aan alle geloovigen, die *rouwmoedig* het volgend gebed uitspreken:

1o. 300 dagen Aflaat, eenmaal daags te verdienen.

2o. Vollen Aflaat aan hen, die het gedurende één maand alle dagen doen; mits Biechtende, Communiceerende op een der drie laatste dagen der maand, en biddende volgens de intentie der Kerk.

NB. Deze Aflaten kunnen aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden. Ook kan dit gebed gedaan worden voor iemand, die in den doodstrijd ligt: men voegt er dan bij, wat tusschen twee haakjes staat.

GEBED.

O God, die om de wereld te verlossen, geboren, besneden, door de Joden ver-

stooten, door Judas, den verrader, met een kus geleverd, met koorden gebonden, gelijk een onschuldig lam ter slachtbank geleid, en voor Annas, Caïphas, Pilatus en Herodes schandelijk gebracht, door valsche getuigen beschuldigd, door geeselslagen en versmadingen gekweld, bespuwd, met doornen gekroond, door vuistslagen gepijnigd, met een rietstok geslagen, geblinddoekt, ontkleed, met nagelen aan een kruis gehecht, op het kruis bespot, met moordenaars gelijk gesteld, met gal en azijn gelaafd en met eene lans gewond hebt willen worden:

O Heer, door deze uwe allerheiligste smarter, welke ik onwaardige herdenk, en door uw heilig Kruis en dood, bevrijd mij (en dezen uwen dienaar N. of deze uwe dienaressen N., die in den doodstrijd ligt) van de pijnen der hel, en gewaardig U, mij (*hem, haar*) tot de plaats van den moordenaar, die even als Gij, gekruist was, te brengen; die met den Vader en den H. Geest leeft en regeert door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Men bidde vijfmaal *Onze Vader, Wees gegroet. Eere zij enz.*

GEBEDEN OP ZATERDAG.

† LITANIE TOT ONZE LIEVE VROUW, ONDER DEN TITEL (VAN LORETO.) ¹⁾

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God, Hemelsche Vader, ontferm U onzer.

1) Z. H. Paus Pius VII, verleende den 30 September 1817 aan alle geloovigen, die deze Litanie tot onze Lieve Vrouw *godvruchtig* en *rouwmoedig* bidden:

1o. 300 dagen Aflaat, telkens.

2o. Vollen Aflaat aan hen, die deze dagelijks bidden, te verdienen op hare vijf voorname feestdagen, namelijk: hare Onbevleete Ontvangenis, Geboorte, Boodschap, Zuivering (Lichtmis), en Opneming ten hemel; mits Biechtende, Communiqueerende en biddende in eene openbare kerk tot intentie der Kerk.

NB. Deze Aflaten zijn toepasselijk aan de zielen in het vagevuur.

God, Zoon, Verlosser der wereld, ontferm U
onzer.

God, Heilige Geest, ontferm U onzer.

Heilige Maria, bid voor ons.

Heilige Moeder Gods,

Heilige Maagd der maagden,

Moeder van Christus,

Moeder der Goddelijke Genade,

Allerzuiverste Moeder,

Allerkuischste Moeder,

Ongeschondene Moeder,

Onbevleete Moeder,

Minnelijke Moeder,

Wonderlijke Moeder,

Moeder des Scheppers,

Moeder des Zaligmakers,

Allervoorzichtigste Maagd,

Eerwaardige Maagd,

Lofwaardige Maagd,

Machtige Maagd,

Goedertierene Maagd,

Getrouwe Maagd,

Spiegel der rechtvaardigheid

Zetel der wijsheid,

Oorzaak onzer blijdschap,

Geestelijk vat,

Verheven vat,

bid
voor
ons

Schoon vat van devotie, bid voor ons.
 Verborgten roos, *)
 Toren van David,
 Ivoren Toren,
 Gulden huis,
 Ark des Verbonds,
 Deur des hemels,
 Morgenster,
 Behoud der zieken,
 Toevlucht der zondaren,
 Troosteres der bedrukten,
 Hulp der Christenen,
 Koningin der Engelen,
 Koningin der Aartsvaders,
 Koningin der Profeten,
 Koningin der Apostelen,
 Koningin der Martelaren,
 Koningin der Belijders,
 Koningin der Maagden,
 Koningin van alle Heiligen,
 Koningin zonder zonde ontvangen,

bid voor ons.

*) Worden de Latijnsche of Kerkelijke eertitels «Vas Spirituale, Vas honorabile, Vas insigne devotionis, Rosa mystica» vertaald door «Kunststuk van den Heiligen Geest, kunststuk tot een verheven doel, Uitmuntend kunststuk den Heere toegewijd, Gelijkende op de roos,» dan is de vertaling minder raadselachtig, nauwkeuriger, en doet de verhevenheid van Gods Moeder meer uitkomen.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

† LOFZANG „*Ave maris stella.* (*Wees gegroet
o Zeester.*)

Wees gegroet o zeester,
Moeder van den Heere,
Immer reine Maged,
Hemelpoort vol eere.

De Engel deelde u 't Ave
Van den hemel mede,
Maak dat omgekeerde
Eva ons ten vrede.

Slaak de boei der schulden,
Schaf weer licht den blinden,
Doe ons, vrij van 't kwade,
Al wat goed is vinden.

Toon u immer Moeder,
Moog door u, ons hooren
Hij, die ons tot redding,
Uit u werd geboren.

Ongelijkbre Maged,
Boven al aanminnig,
Maak ons vrij van zonden,
Zuiver en zachtzinnig.

Leer ons vlekloos leven,
Veilig onze gangen;
Om met u bij Jesus,
De eeuwge vreugd te erlangen.

Lof zij aan den Vader,
Christus ook, den Heere
En den Heilgen Trooster,
Den Drie-eene ééne cere. Amen.

LOFZANGEN DER KERK TOT DE ALLERHEI-
LIGSTE MAAGD.

† I. LOFZANG „*Alma Redemptoris, Roemwaardige Moeder.*”

(In den Advent en tot Lichtmis.)

Verheven Moeder, uit wier schoot
Ons aller Zaligmaker sproot;
Gij, hemelpoort, die open staat,
Gij, zcester, die ons niet verlaat:
Breng 't vallend volk, dat op wil staan,
Breng gij het uwen bijstand aan,
Die, waar natuur verbaasd op staart,
Uw heiligen Schepper hebt gebaard;
Gij, Maagd zoo vóór als ná dien stond,
Neem 't Ave uit des Engels mond,
En zie, o Moeder van den Heer,
Ontfermend op ons, zondaars neer.

v. De Engel des Heeren boodschapte aan Maria.

r. En zij ontving van den H. Geest.

Stort, smeekeu wij o Heer, uwe genade in
onze harten: opdat wij, die door de boodschap
des Engels, de Menschwording van Christus,
uwen Zoon gekend hebben, door zijn lijden

en kruis, tot de heerlijke verrijzenis overgebracht worden, door denzelfden Christus, onzen Heer. Amen.

(Van Kerstavond tot Lichtmis wordt na den voorgaanden lofzang gebeden:)

v. Na het baren, zijt gij eene ongeschondene Maagd gebleven.

R. Meeder Gods, kom ons te hulp.

O God; die door den vruchtbaren Maagdom der heilige Maria, aan het menschdom de gaven ter eeuwige zaligheid hebt verleend, geef, bidden wij: dat wij voor ons de hulp van haar gevoelen, door wie wij verdiend hebben, den Gever van het leven te ontvangen, onzen Heer Jesus Christus, uwen Zoon. Amen.

† II. LOFZANG „*Ave Regina Coelcrum. Gegroet, o Hemelkoningin.*

(Van Lichtmis tot Witten Donderdag uitgesloten.)

Gegroet o Hemelkoningin,
Gegroet, der Engelen Vorstin,
Heil u, o spruit, o zaalge schoot!
Waaruit der wereld 't Licht ontsproot
Wees, glorierijke Maagd verblijd,

Die onder allen 't schoonste zijt:
Gegroet o gij, zoo vol van eer!
En bid voor ons bij onzen Heer.

v. Gewaardig u, dat ik u love, o geheilige Maagd;

R. Geef mij kracht tegen uwe vijanden.

O barmhartige God, verleen steun aan onze zwakte: opdat wij, die de gedachtenis der heilige Moeder Gods houden, door den bijstand harer tusschenkomst, uit onze zonden opstaan, door denzelfden Christus, onzen Heer. Amen.

† III. LOFZANG „*Regina coeli, Vorstin des hemels.*”

(Van Paaschavond tot de Vespers van Zaterdag na Pinksteren.)

Vorstin des hemels juich verblijd. Alleluia,
Want Hij, dien gij baarde in den tijd,
alleluia,

Stond op, gelijk Hij had voorzeid, alleluia.

Bid gij voor ons den Heere, alleluia.

v. Verheug en verblijd u, Maagd Maria;
alleluia.

R. Want de Heer is waarlijk verrezen.
alleluia.

O God, die door de verrijzenis van uwen Zoon, onzen Heer Jesus Christus, U gewaardigd hebt, de wereld te verblijden: verleen, bidden wij, dat wij door den bijstand zijner goddelijke Moeder, de Maagd Maria, de vreugde des eeuwigen levens verwerven, door denzelfden Christus, onzen Heer. Amen.

† IV. LOFZANG „*Salve Regina. Wees gegroet o Koninginne.*”

(Van de eerste Vespers der allerh. Drievuldigheid tot de eerste Vespers van den Advent ingesloten.)

Wees gegroet o Koninginne,
 Moeder van barmhartigheid.
 Wees gegroet, die hoop en leven,
 Hemelwellust ons bereidt.
 Wij verbannen om de zonde,
 Voortgebracht uit Adams val,
 Roepen u, en smeecken schreiend,
 Droef van uit dit tranendal.
 Gij, de voorspraak van ons allen,
 Zend uw blik meêdoogend neêr:
 Toon ons na dit balling-leven
 Moeder des Gekruisten Heer,
 Toon ons Jesus, na 't volstrijden,
 Wen ons de eeuwge morgen daagt,
 Goedertieren Vrouw, Maria,
 Onbevleete Moeder Maagd.

v. Bid voor ons, o heilige Moeder Gods;
r. Opdat wij de beloften van Christus
waardig worden.

Almachtige, eeuwige God, die het lichaam en de ziel der luistervolle Moeder-Maagd Maria, door de medewerking van den Heiligen Geest, tot een waardig verblijf uws Zoons hebt voorbereid: verleen dat wij, die ons, om de herdenking aan haar verheugen, door hare liefdevolle hulp, van alle toekomstende rampen en van den eeuwigen dood bevrijd worden, door denzelfden Christus, onzen Heer. Amen.

II. AFLAATGEBED.

Z. H. Paus Pius VI verleende den 5 April 1786, aan alle geloovigen, die 's morgens bidden den lofzang „Salve Regina; met het vers: „Gewaardig u, o geheiligde Maagd, dat ik u love,” en het antwoord: „Geef mij kracht tegen uwe vijanden,” als ook: Lof zij God in zijne Heiligen.” En 's avonds het gebed „Wij vluchten” enz., met het bovenstaande vers en antwoord, met het doel, om de oneer aan de H. Maagd en alle Heiligen te herstellen:

1°. Een Aflaat van 100 dagen, telkens.

2º. Elken zondag, een Aflaat van 7 jaren en zevenmaal 100 dagen.

3º. Vollen Aflaat, wanneer men de gezegde gebeden dagelijks uitspreekt, te verdienen op twee zondagen der maand naar keuze, op alle feestdagen der heilige Maagd en op den feestdag van Alleheiligen; mits Biechtende, Communiqueerende en biddende tot intentie der Kerk.

4º. Vollen Aflaat in het uur des doods aan allen, die gedurende hun leven, deze gebeden steeds verrichten; mits Biechtende en Communiqueerende; of wel, indien zij daartoe niet in staat zijn, een oprecht berouw hebbende over hunne zonden.

III. AFLAATGEBED.

De «Rozenkrans.»

Bemerking. De Moeder Gods zelve maakte aan den H. Dominicus de wijze bekend, om den Rozenkrans te bidden. Het is eene verzameling en herhaling der twee uitmuntendste gebeden, het „Onze Vader” en het „Wees gegroet,” gepaard met eene overweging van 15 voornaame geheimen, vooral nit het leven, het lijden en de verrijzenis van Jesus, en die te zamen als een *krans* vormen; terwijl de gebeden en overwegingen zelve, *rozen* worden geheeten, omdat, even als de roos is de Koningin der bloemen, schitterend door hare kleuren, lieflijk

door haren geur, ook de Rozenkrans onder alle gebeden allerschoonst, verdienstelijk of schitterend en bevallig is aan God en zijne heilige Moeder. Dit gebed dan biddende, bieden wij aan beiden als een *krans* van *rozen* of een *Rozenkrans* aan. Om het 15 maal herhaald „Onze Vader” en het 150 maal „Wees gegroet” te onthouden, bedient men zich voor het „Onze Vader” van 15 groote en voor het „Wees gegroet” van 150 koralen of ronde doppen, welke aaneen geregen, als een krans vormen, en insgelijks een Rozenkrans worden geheeten.

De 15 Mysteriën, welke overwogen worden, verdeelt men in *blijde*, *droevige* en *glorievolle* mysteriën.

Z. H. Paus Benedictus XIII verleende den 13 April 1726 aan alle geloovigen, die den geheelen Rozenkrans, of slechts een derde gedeelte daarvan (*een Rozenhoedje*) bidden:

1o. Een Aflaat van 100 dagen voor elk „Onze Vader” en voor elk „Wees gegroet.”

2o. Een vollen Aflaat aan die een jaar lang dagelijks een Rozenhoedje bidden; te verdienen op een dag naar verkiezing; mits Biechtende, Communiqueerende en biddende voor de noodwendigheden der H. Kerk.

Om deze Aflaten te verdienen is het noodig

1o. Dat de aaneen gesnoerde of geregene koralen of doppen, door een daartoe gemachtigden priester gewijd zijn. 2o. Dat men bij elk tiental „Wees gegroet” overdenke of acht geve op het geheim, dat bij het begin van elk tiental wordt genoemd of herinnerd. Zij echter, die bij gebrek aan kennis deze overweging niet kunnen doen, volstaan met *eerbiedig* den Rozenkrans of het Rozenhoedje te bidden.

WIJZE, WAAROP DE ROZENKRANS GEWOONLIJK
GEBEDEN WORDT.

1o. Bij de eerste groote koraal bidde met het „Geloof” en het „Onze Vader.”

2o. Bij elk der 3 volgende kleine koralen het „Wees gegroet, terwijl men vóór het eerst „Wees gegroet” zegt: „Ik groet u, Dochter van God, den Vader.” Vóór het tweede: „Ik groet u, Moeder van God, den Zoon.” Voor het derde „Ik groet u, Bruid van God, den Heiligen Geest.”

3o. Bij de tweede groote koraal zegge men het „Eere zij den Vader.”

4o. Vervolgens beginne men het eerste tiental van „Wees gegroet,” dat voorafgegaan wordt door eene overweging van het eerste geheim der 15 mysteriën, en door een „Onze Vader.”

5o. Na eindiging daarvan zegge men: „Eere zij

den Vader. Dat de namen van Jesus en Maria gezegend zijn.”

Op deze wijze ga men voort met de overige 14 tientallen.

De vijf Blijde Mysteryën. *)

Bij het eerste tiental overdenke men: de *Menschwording van Christus*.

Bij het tweede tiental overdenke men: de *Bezoeking der H. Maagd bij hare nicht Elisabeth*.

Bij het derde tiental overdenke men: de *Geboorte van Christus*.

Bij het vierde tiental overdenke men: de *Opdracht in den tempel*.

Bij het vijfde tiental overdenke men: de *Vinding in den Tempel*.

De vijf Droeveige Mysteryën. **)

Bij het eerste tiental overdenke men: het *Bloedzweet van Christus*.

Bij het tweede tiental overdenke men: de *Geeseling van Christus*.

*) Deze herinneren ons ook aan vijf levensomstandigheden der H. Maagd, die met het werk onzer verlossing in nauw verband staan, en waarin zij met groote blijdschap overladen werd.

**) Deze brenge ons voor den geest de oogenblikken, waarop de Zaligmaker voor onze verlossing zoo smartelijk heeft geleden, en toen zijne Moeder diep bedreefd was.

Bij het derde tiental overdenke men: de *Krooning van Christus*.

Bij het vierde tiental overdenke men: de *Kruisdraging van Christus*.

Bij het vijfde tiental overdenke men, de *Kruisiging van Christus*.

De vijf Luistervolle Mysterien. *)

Bij het eerste tiental overdenke men: de *Verrijzenis van Christus*.

Bij het tweede tiental overdenke men: de *Hemelvaart van Christus*.

Bij het derde tiental overdenke men: de *Zending van den Heiligen Geest*.

Bij het vierde tiental overdenke men: de *Opneming van Maria ten hemel*.

Bij het vijfde tiental overdenke men: de *Krooning van Maria in den hemel*.

IV. AFLAATGEBED

«De Engel des Heeren.»

Z. H. Paus Benedictus XII verleende den 14 September 1724 de volgende Aflaten aan hen,

*) Deze doen ons vooral denken aan voorvallen uit het leven van Jesus alsook van Zijne Moeder Maria, waardoor beiden hoogst verheerlijkt werden, en wij op een eeuwig geluk, door samenwerking van beide, zoo zeer mogen betrouwen.

die *rouwmoedig*, op een teeken der bedeklok, 's morgens, 's middags en 's avonds bidden: *de Engel des Heeren* enz., of in den Paaschtijd den Lofzang: *Vorstin des Hemels, juich verblijd Alleluia*:

1o. Telkens een Aflaat van 100 dagen.

2o. Een vollen Aflaat, eens in de maand te verdienen op een dag naar keuze, aan allen, die het getrouw eenmaal daags bidden; mits Biechtende, Communiceerende en biddende volgens de gewone intentie.

NB. Zaterdagavond en 's Zondags doet men het *staande*. Gedurende den Paaschtijd bidde men in stede van: *de Engel des Heeren*, *staande* den Lofzang *Vorstin des Hemels* enz. met het daarbij gevoegde gebed. Zij, die het gebed: „*Vorstin des Hemels*” niet van buiten kennen, volstaan met *staande* te bidden: *de Engel des Heeren*.

Alhoewel het een vereischte is, *de Engel des Heeren* bij het luiden der bedeklok te bidden, kunnen evenwel zij, die het niet hooren de Aflaten verdienen; mits het gebeden worde ongeveer op den tijd, dat het teeken daartoe moet gegeven worden.

v. De Engel des Heeren heeft aan Maria geboodschapt, en zij ontving van den H. Geest.
— Wees gegroet.

R. Zie de dienstmaagd des Heeren; mij

geschiede naar uw woord. — Wees gegroet.
En het Woord is vleesch geworden, en Het
heeft onder ons gewoond. — Wees gegroet.

Volgens een algemeen gebruik wordt het volgende
gebed er bij gevoegd; doch dit is geen vereischte.

v. Bid voor ons, o heilige Moeder Gods;

r. Opdat wij der beloften van Christus
waardig worden.

Wij bidden U, o Heer, stort uwe genade
in onze harten: opdat wij, die door de bood-
schap des Engels de Menschwording van
Christus, uwen Zoon hebben gekend, door
zijn lijden en kruis tot de heerlijkheid der op-
standing mogen geraken, door denzelfden
Christus, onzen Heer. Amen.

V. AFLAATGEBED.

Z. H. Paus Leo XII verleende den 10 Mei
1828 aan alle geloovigen die rouwmoedig de vol-
gende gebeden verrichten:

Telkens 200 dagen Aflaat.

O Allerheiligste Maagd, Moeder van het
vleesch geworden Woord, uitdeelster van
genaden en toevlucht der ongelukkige zon-

daars; met een levendig geloof vluchten wij tot uwe moederlijke liefde, en verzoeken u de genade, om den wil van God en den uwen te volbrengen. Wij bieden u onze harten aan; wij vragen u gezondheid naar ziel en lichaam, en wij hopen vastelijk, dat gij u zult gewaardigen ons te verhooren, omdat gij onze moeder zijt, en ons teederlijk bemint: daarom bidden wij met een levendig geloof:

Wees gegroet.

(Dit wordt driemaal gebeden en men sluit met het gebed:)

Wij bidden U, o Heer, behoed uwe dienaars van alle zwakte, door de tussechenkomst van de heilige Maria, altoos Maagd; en daar zij zich met den diepsten ootmoed voor U nederwerpen, gewaardig U, hen goedertieren tegen alle lagen hunner vijanden te beschermen, door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

VI. AFLAATGEBED

Z. H. Paus Leo XII verleende den 21 October 1823 aan alle geloovigen, welke de drie volgende gebeden en driemaal het *Wees gegroet* bidden, met het doel, de H. Maagd te verzoeken, dat zij

zich gewaardige ons bij te staan in de beoefening der Christelijke deugden, en vooral der deugd van zuiverheid :

1°. Telkens een Aflaat van 100 dagen.

2°. Vollen Aflaat, eenmaal in de maand aan allen, die ze gedurende een maand, dagelijks bidden; te verdienen op een der laatste dagen dier maand, mits Biechtende, Communiceerende en biddende volgens de intentie der Kerk.

1. O Allerheiligste Maagd; ik vereer u uit geheel mijn hart, meer dan alle Engelen en alle Heiligen van het paradijs, als de Dochter van den eeuwigen Vader; en ik wijd u toe mijne ziel met al hare vermogens.

Wees gegroet.

2. O Allerheiligste Maagd; ik vereer u uit geheel mijn hart, meer dan alle Engelen en alle Heiligen in het paradijs, als de Moeder van den eenigen Zoon van God; en ik wijd u toe mijn lichaam met al zijne vermogens.

Wees gegroet.

3. O Allerheiligste Maagd; ik vereer u uit geheel mijn hart, meer dan alle Engelen en alle Heiligen van het paradijs, als de zeer beminde Bruid van den Heiligen Geest; en ik wijd u toe mijn hart met al zijne neigingen; en

verzoek u, voor mij van de heilige Drievulheid te verwerven alle hulp, die voor mijne zaligheid noodig is.

Wees gegroet.

VII. AFLAATGEBED.

Z. H. Paus Pius VII, verleende den 10 Januari 1815, aan alle geloovigen, die het volgende gebed, *godvruchtig en rouwmoedig* ter vereering der H. Maagd en der H. Anna bidden:

1o. Telkens 100 dagen Aflaat.

2o. Vollen Aflaat den 26 Juli, feestdag der Anna, aan allen, die dat gebed minstens tienmaal in de maand bidden; mits Biechtende; Communiceerende, op dien feestdag eene openbare kerk bezoekkende, en daar biddende volgens de intentie der Kerk.

Ik groet u, vol van genade, de Heer is met u; uwe genade zij met mij; gij zijt gezegend boven de vrouwen; en de heilige Anna, uwe moeder, zij gezegend, waaruit gij o Maagd Maria, zonder vlek van zonden zijt voortgekomen, en uit u is Jesus Christus, de Zoon van den levenden God geboren. Amen.

VIII AFLAATGEBED.

Z. H. Paus Leo XII, verleende den 10 Mei 1828, aan alle geloovigen, die *rouwmoedig* het volgend gebed met driemaal het „Wees gegroet” uitspreken:

Allerheiligste Maagd, Moeder van het vleesch geworden Woord, uitdeelster van genaden en toevlucht der ongelukkige zondaren; met een levend geloof begeven wij ons tot uwe moederlijke liefde, en vragen u om de genade, altoos den wil van God en van u te volbrengen; wij geven u onze harten, wij vragen u de gezondheid van ziel en lichaam, en vertrouwen vastelijk, dat gij u wilt verwaardigen, ons te verhooren, omdat gij onze moeder zijt, en gij ons zoo teeder bemint; daarom zeggen wij met een levend geloof:

(Men bidde driemaal het „Wees gegroet” en eindige met het volgend gebed:)

Behoed, o Heer, wij bidden het U, uwe dienaren van alle krankheid, door de tusshenkomst der zalige Maria, altoos Maagd; en vermits zij die zich uit den grond huns harten voor U nederwerpen, gewaardig U, hen goedertieren te beschermen tegen de listen

hunner vijanden; door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

LOFTUIGING TOT DE ALLERHEILIGSTE MAAGD.

Dat u, o Maagd Maria, met uwen Zoon, tien duizendmaal loven: alle heilige Engelen, in wier gezelschap ik hoop, in den hemel u te aanschouwen en te vereeren. Amen.

Dat u, o Maagd Maria, met uwen Zoon, twintig duizendmaal loven: alle Heiligen van het Oud Verbond, in wier gezelschap ik hoop, in den hemel u te aanschouwen en te vereeren. Amen.

Dat u, o Maagd Maria, met uwen Zoon, dertig duizendmaal loven: alle heilige Apostelen, Evangelisten, Leerlingen des Heeren en Martelaren, in wier gezelschap ik hoop, in den hemel u te aanschouwen en te vereeren. Amen.

Dat u, o Maagd Maria, met uwen Zoon, veertig duizendmaal loven: alle heilige Belijders, Bisschoppen, Leeraars, Kloosterlingen en Eremiten, in wier gezelschap ik hoop, in den hemel u te aanschouwen en te vereeren. Amen.

Dat u, o Maagd Maria, met uwen Zoon,

vijftig duizendmaal loven: alle heilige Maagden en Weduwen, in wier gezelschap ik hoop, in den hemel u te aanschouwen en te vereeren. Amen.

Dat u, o Maagd Maria, met uwen Zoon honderd duizendmaal loven: alle Heiligen des hemels, in wier gezelschap ik hoop, in den hemel u te aanschouwen en te vereeren. Amen.

GEBED TOT DE ALLERHEILIGSTE MAAGD.

opgesteld door den H. Bernardus.

Gedenk, o goedertierenste Maagd Maria, dat het nooit gehoord is, dat iemand, die tot uwe bescherming zijne toevlucht nam, uwen bijstand verzocht, of uwe voorspraak inriep, door u verlaten is geworden. Door dit vertrouwen beziel, o Maria, Maagd der Maagden, Moeder van Jesus Christus, vlucht ik tot u, kom ik tot u, snel ik tot u, en, arme zondaar als ik ben, sta ik hier en sidderend voor u. O gij, Meesteres der wereld, Moeder van het eeuwige Woord, o wil niet, mijne bede versmaden, maar haar gunstig aannemen, en mij, ellendige, die uit dit tranendal tot u roep, verhooren. Sta mij bij, ik smeeek het u, in al mijn nood, nu en altijd, maar vooral in het uur van mijnen dood, o goedertierene, o liefdevolle, o zoete Maagd Maria.

ANDERE GEBEDEN

OP ELKEN DAG DER WEEK.

OP ZONDAG.

† LITANIE

TOT ALLE HEILIGEN.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

God, Hemelsche Vader, ontferm U onzer.

God, Zoon, Verlosser der wereld, ontferm

U onzer.

God Heilige Geest, ontferm U onzer.

H. Maria, bid voor ons.

H. Moeder Gods, bid voor ons.

H. Maagd der Maagden, bid voor ons.

H. Michaël,

H. Gabriël,

H. Raphaël,

Alle H. Engelen en Aartsengelen,

Alle H. Kooren der zalige Geesten,

H. Joannes de Dooper,

H. Josef,

Alle H. Patriarchen en Profeten,

H. Petrus,

H. Paulus,

H. Andreas,

H. Jacobus,

H. Joannes,

H. Thomas,

H. Jacobus,

H. Philippus,

H. Bartholomeüs,

H. Mattheüs,

H. Simon,

H. Thaddeüs,

H. Matthias,

H. Barnabas,

H. Lucas,

H. Marcus,

Alle H. Apostelen en Evangelisten,

Alle H. Leerlingen des Heeren,

bidt voor ons.

H. Onnoozele Kinderen , bidt voor ons.

H. Stephanus ,

H. Laurentius ,

H. Vincentius ,

H. Fabianus en Sebastianus ,

H. Joannes en Paulus ,

H. Cosmas en Damianus ,

H. Gervatius en Protasius ,

Alle H. Martelaren ,

H. Silvester ,

H. Gregorius ,

H. Ambrosius ,

H. Augustinus ,

H. Hieronymus ,

H. Martinus ,

H. Nicolaus ,

Alle H. Bisschoppen en Belijders ,

Alle H. Leeraars ,

H. Antonius ,

H. Benedictus ,

H. Bernardus ,

H. Dominicus ,

H. Franciscus ,

Alle H. Priesters en Levieten ,

Alle H. Monniken en Kluizenaars ,

H. Maria Magdalena ,

H. Agatha ,

bidt voor ons.

bidt voor ons.

H. Lucia, bid voor ons.
H. Agnes,
H. Cecilia,
H. Catharina,
H. Anastasia,
Alle H. Maagden en Weduwen,
Alle Gods Heiligen,
Wees genadig, spaar ons, Heer!
Wees genadig, verhoor ons, Heer!
Van alle kwaad, bewaar ons, Heer.
Van alle zonden,
Van uwe gramschap,
Van eenen haastigen en onvoorzienden dood,
Van de listen des duivels,
Van gramschap, haat en allen kwaden wil,
Van den geest der onkuischheid,
Van bliksem en onweder,
Van den geesel der aardbeving,
Van pest, hongersnood en oorlog,
Van den eeuwigen dood,
Door het geheim uwer heilige mensch-
wording,
Door uwe komst,
Door uwe geboorte,
Door uw doopsel en heilig vasten,
Door uw kruis en lijden,
Door uw en dood en uwe begrafenis,

bidt voor ons.

bewaar ons, Heer!

Door uwe heilige verrijzenis, bewaar ons, Heer.
Door uwe wonderbare hemelvaart, bewaar
ons Heer.

Door de komst van den Heiligen Geest, den
Vertrooster, bewaar ons, Heer.

In den dag des Oordeels, bewaar ons, Heer.

Wij zondaren, wij bidden U, hoor ons.

Dat Gij ons wilt sparen,

Dat Gij ons wilt vergeven,

Dat Gij U gewaardigt, ons tot eene ware
boetvaardigheid te geleiden,

Dat Gij U gewaardigt, uwe H. Kerk te
besturen en te bewaren,

Dat Gij U gewaardigt, het kerkelijk
Opperhoofd en alle kerkelijke rangen
in de heilige Godsdienst te bewaren,

Dat Gij U gewaardigt, de vijanden der
H. Kerk te vernederen,

Dat Gij U gewaardigt, aan de Christen
koningen en vorsten vrede en ware een-
dracht te verleenen,

Dat Gij U gewaardigt aan alle christen
volkeren vrede en eendracht te schenken,

Dat Gij U gewaardigt, ons zelven in uwe
H. dienst te versterken en te bewaren,

Dat Gij U gewaardigt, onze gemoederen
tot hemelsche begeerten op te wekken,

wij bidden U, hoor ons.

Dat Gij U gewaardigt, al onze weldoeners
met de eeuwige goederen te vergelden,
wij bidden U, hoor ons.

Dat Gij U gewaardigt onze zielen en de
zielen van onze broeders, vrienden en
weldoeners voor de eeuwige verdoemenis
te behoeden,

Dat Gij U gewaardigt aan de aarde
vruchten te geven, en ze te bewaren,

Dat Gij U gewaardigt, aan alle geloovige
overledenen de eeuwige rust te geven,

Dat Gij U gewaardigt, ons te verhooren,
Zoon Gods,

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, spaar ons, Heer!

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, verhoor ons, Heer!

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

wij bidden U, hoor ons.

PSALM LXVIII.

O God! zie neer, om mij te helpen: Heer!
haast U, om mij te helpen.

Dat zij beschaamd worden, en tot schande
komen, die mijne ziel zoeken:

Dat zij terug wijken en zich schamen, die
mij kwaad willen.

Dat zij spoedig met schaamte terug gedre-
ven worden, die mij zeggen: Ha, zeer wel.

Laat hen allen verheugd en verblijd zijn, die U
zoeken, en dat zij, die uwe verlossing beminnen,
altijd zeggen: de Heer! zij hoogst geprezen.

Daar ik arm en behoeftig ben, o God, kom
mij te hulp.

Gij zijt mijn Helper en Verlosser: Heer,
stel niet uit.

Eere zij den Vader, en den Zoon, en den
Heiligen Geest.

Gelijk het was in den beginne, en nu, en
altijd, en in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

v. Behoud uwe dienaren,

r. Mijn God, die op U vertrouwen.

v. Wees ons eene sterke burcht,

r. In 't aanwezen van onzen vijand.

r. Laat de vijand geen voordeel op ons
behalen,

R. En laat de booze zich niet verstouten, ons te schaden.

v. Heer, handel niet met ons, volgens onze zonden,

R. En straf ons niet, volgens onze boosheden.

v. Bidden wij voor onzen Opperpriester N.:

R. De Heer beware hem, en verlevendige hem, en make hem gelukkig op aarde, en levere hem niet over aan den wil zijner vijanden.

v. Bidden wij voor onze weldoeners:

R. Heer, gewaardig U allen, die ons om uwen naam goed doen, het eeuwige leven te vergelden. Amen.

v. Bidden wij voor de afgestorvene geloovigen.

R. O Heer, geef hun de eeuwige rust, en het eeuwige licht verlichte hen.

v. Dat zij rusten in vrede.

R. Amen.

v. Bidden wij voor onze broeders, die afwezig zijn.

R. Behoud uwe dienaren mijn God! die op U vertrouwen.

v. Zend hun, o Heer, hulp uit de heilige plaats.

R. En bescherm hen uit Sion.

v. Heer, verhoor mijn gebed.

R. En mijn geroep kome tot U.

O God! wien het eigen is, altijd U te ontfermen en te sparen: ontvang onze smee-king; dat de erbarming uwer liefde ons en al uwe dienaren, wie de boeien der zonden klemmen, genadig vergeve.

Wij bidden U, o Heer, verhoor de gebeden der ootmoedigen, en spaar de zonden van hen, die U belijden: opdat Gij ons weldadig en vergiffenis en vrede schenkt.

Toon ons, o Heer, goedertieren uwe onuitsprekelijke barmhartigheid: opdat Gij ons ontslaat en van alle zonden, en van alle straffen, welke wij er door verdiend hebben.

O God, die door de zonden beleedigd en door de boetvaardigheid verzoend wordt; zie genadig neder op de gebeden van uw volk, dat U ootmoedig bidt, en wend de geesels van uwe gramschap af, welke wij voor onze zonden verdienen.

Almachtige, eeuwige God, ontform U over uwen dienaar, onzen Opperpriester N., en bestuur hem, volgens uwe goedertierenheid, op den weg der eeuwige zaligheid: opdat hij door uwe hulp, begeere wat U behaagt, en het met alle kracht volvoere.

O God, van wien de heilige verlangens, de goede raadgevingen en de heilige werken komen: geef aan uwe dienaren dien vrede, welken de wereld niet geven kan; opdat onze harten aan uwe geboden verknocht worden, en de vrees voor vijanden geweerd zijnde, de tijden, door uwe bescherming rustig blijven.

Ontsteek, o Heer, onze nieren en ons hart door het vuur van den H. Geest: opdat wij U met een kuisch lichaam dienen, en met een zuiver hart behagen.

O God, Schepper en Verlosser van alle geloovigen; verleen aan de zielen uwer dienaren en dienaressen vergiffenis van alle zonden: opdat zij de barmhartigheid, welke zij altijd verhoopt hebben, door godvruchtige smeekingen verwerven.

Voorkom, smeeken wij o Heer, onze handelingen door uwe ingeving, en vergezel ze met uwe hulp: opdat al onze gebeden en werken altijd met U beginnen, en, door U begonnen, met U eindigen.

Almachtige, eeuwige God, die over leven-den en dooden heerscht, en U cntfermt over allen, van wie Gij te voren weet, dat zij door geloof en goede werken, de uwe zullen worden: wij smeeken U ootmoedig, dat zij, voor wie

wij besloten hebben te bidden, hetzij zij op deze aarde nog in hun lichaam verblijven, of van hun lichaam ontdaan, in de eeuwigheid zijn opgenomen, door de tusshenkomst van al uwe Heiligen en door uwe goeder-tierene liefde, vergiffenis van al hunne zonden verkrijgen, door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

v. Dat de almachtige en barmhartige Heer ons verhoore.

R. Amen.

v. En dat de zielen der geloovigen, door Gods barmhartigheid rusten in vrede.

R. Amen.

OP MAANDAG.

LITANIE

VOOR

DE ZIELEN IN HET VAGEVUUR.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

God, Hemelsche Vader, ontferm U over de geloovige zielen.

God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm U over de geloovigen zielen.

God, Heilige Geest, ontferm U over de geloovige zielen.

H. Maria, bid voor de geloovige zielen.

H. Maagd der Maagden, bid voor de geloovige zielen.

H. Michaël, bid voor de geloovige zielen.

Alle Heilige Engelen en Aartsengelen, bidt
voor de geloovige zielen.

Alle Heilige rangen der zalige Geesten,

H. Joannes, de Dooper,

H. Josef,

Alle heilige Aartsvaders en Profeten,

H. Petrus,

H. Paulus,

H. Joannes,

Alle heilige Apostelen en Evangelisten,

H. Stephanus,

H. Laurentius,

Alle heilige Martelaren,

H. Gregorius,

H. Ambrosius,

H. Augustinus,

H. Hieronymus,

Alle heilige Bisschoppen en Belijders,

Alle heilige Kerkleeraars,

Alle heilige Priesters en Levieten,

Alle heilige Monniken en Eremieten,

H. Maria-Magdalena,

H. Catharina,

H. Barbara,

Alle heilige Maagden en Weduwen, komt
haar te hulp.

Alle Heiligen Gods, komt haar te hulp.

bidt voor de geloovige zielen.

Wees genadig, spaar haar, Heer.
Wees genadig, verhoor haar, Heer.
Van alle kwaad, verlos haar, Heer.
Van uwe gramschap,
Van de strengheid uws oordeels,
Van de macht der duivelen,
Van den knagenden worm des gewetens,
Van de langdurige droefheid,
Van de wreede vlammen,
Van de ondraaglijke koude,
Van de verschrikkelijke duisternis,
Van het schroomlijk klagen en weenen,
Door uwe wonderbare Ontvangenis,
Door uwe heilige geboorte,
Door uwen allerzoetsten Naam,
Door uw Doopsel en heilig vasten,
Door uwe diepe verootmoediging,
Door uwe nauwkeurige gehoorzaamheid,
Door uwe oneindige liefde,
Door uwe benauwdheden en kwellingen,
Door uw bloedig zweet,
Door uwe boeien en banden,
Door uwe geeseling,
Door uwe krooning,
Door uwe kruisdraging,
Door uwen bitteren dood,
Door uwe allerheiligste wonden,

verlos haar, Heer.

Door uw kruis en smartelijkst lijden, verlos haar, Heer.

Door uwe heilige verrijzenis, verlos haar, Heer.

Door uwe wonderbare hemelvaart, verlos haar Heer.

Door de komst van den Heiligen Geest, den vertrooster, verlos haar Heer.

Op den dag des oordeels, verlos haar, Heer.

Wij zondaren, wij bidden U, hoor ons.

Die aan Maria vergiffenis verleend, en den moordenaar verhoord hebt,

Die uit genade zalig maakt,

Die de sleutels van dood en hel hebt,

Dat Gij U gewaardigt, de zielen onzer ouders, nabestaanden en weldoeners uit de pijnen van den afgrond te verlossen,

Dat Gij U gewaardigt, alle geloovige overledenen tot de eeuwige vreugde te geleiden,

Dat Gij U gewaardigt, U te ontfermen over die zielen, waarvan op aarde geene uitdrukkelijke gedachtenis gehouden wordt,

Dat Gij U gewaardigt, haar te sparen, en kwijschelding te verleenen,

Dat Gij U gewaardigt, haar verlangen te vervullen,

wij bidden U, hoor ons.

Dat Gij U gewaardigt, haar in het gezelschap
uwer uitverkorenen op te nemen, wij bid-
den U, hoor ons.

O Koning der ontzaglijke heerlijkheid, wij
bidden U, hoor ons.

O Zoon Gods, wij bidden U, hoor ons.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, geef haar de rust.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, geef haar de rust.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, geef haar de eeuwige rust.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. Van de poort der hel,

r. Verlos, Heer, hare zielen.

v. Heer, verhoor mijn gebed,

r. En mijne roepstem kome tot U.

† Wij bidden U, o Heer, betoon aan de
zielen van uwe dienaren en dienaressen, uwe
eeuwige barmhartigheid: opdat het haar tot
eeuwig heil verstrekke, dat zij in U gehoopt

en geloofd hebben, door onzen Heer Jesus Christus, uwen Zoon, enz.

v. Heer geef haar de eeuwige rust,

R. En het eeuwige licht verlichte haar.

v. Dat zij rusten in vrede.

R. Amen.

† DE TREURZANG „*Dies Irae. De toornedag.*

De toornedag, die dag snelt aan,
Zal de aard in vlammen op doen gaan,
Gelijk Sibyl en David spellen.

Wat angst treft dan niet ieders borst,
Wanneer Hij, de Opperhemelvorst,
Het vonnis over de aard komt vellen!

En 't graf, op schel bazuïngeluid,
Van schrik verbleekt, zijn schoot ontsluit,
Om alle stof te zien ontwaken
Terwijl natuur, verbaasd en stom,
Dien onafzienbren volkendrom.
Des Rechters vierschaar ziet genaken.

Dan wordt het schuldboek aangebracht,
Waarin heel 't menschelijk geslacht
Zijn goed en kwaad zal zien geschreven;
En heeft de Rechter 't pleit beslist,
Zoo is daarbij geen feit gemist,
Geheim of openbaar bedreven.

Ach mij, ellendige, als ik ben,
Die hier in 't stof reeds schuld beken,
Hoe zal ik 't vonnis daar ontvluchten?
Wie keert dan 't vreeslijk vonnis af
Der mij beschoren hellestraf,
Daar zelfs de Heiligen nog duchten?

Gij Heer, ontzagbre Majesteit,
Die louter uit barmhartigheid,
Den uwen 't rijk des hemels opent;
O red ook mij, door uw genâ;
En kom mij Jesus Bloed te stâ,
Waarop ik vol vertrouwen hopen,

Alleen mijn uitzicht heb gesteld.
Ach Rechter, eer Gij 't vonnis velt,
Bedenk, dat Ge ook om mij, kwaamt sterven,
Dat Gij ook mij kocht met uw Bloed;
Ach, zie mij kermend aan uw voet,
Ach, laat mij uwe gunst niet derven,

Gij hebt mij onvermoeid gezocht,
Aan 't folterhout mij vrijgekocht,
En is dat al voor mij verloren?
O Rechter, streng, maar liefderijk,
Geef mij van uwe ontferming blij,
Vóór dat uw toornedag zal gloren.

Ik zucht, met schaamte op 't aangezicht,
Te pletter liggend onder 't wicht
Van tallooze en afgrijsbre zonden;
En toch nog blijft de hoop bij mij;
Want heeft de moorder aan uw zij,
Maria zelfs geen heil gevonden?

Wel is mijn bede uw oor niet waard,
Doch Gij, die liefst vergeeft en spaart,
Zult mij aan 't vuur der hel niet wijden;
Maar eerder aan uw rechterzij,
Een plaats bestemmen ook voor mij,
Bij 't bokken en lamren scheiden.

Wanneer Gij 't doemtal van U stoot,
En neerploft in der vlammen schoot,
O zij mijn lot dan met de vromen!
In 't stof gebukt, voor U geknield,
Roep ik, het hart met rouw bezield,
O laat me in 't einde tot U komen!

Ja met veel jammer, breekt hij aan
De dag, als de aard in vlam zal staan,
Gelijk Sibyl en David spellen;
De stond als 't schepsel in 't gericht
Gedaagd wordt voor Gods aangezicht,
Om 't eeuwig vonnis te zien vellen.

O Jesus vol lankmoedigheid,
Verhoor den zondaar, die hier schreit,
Bewust van 't kwaad door hem bedreven,
Ach, geef door 't overkostbaar Bloed,
Waarmeê Gij hebt voor hem geboet,
Die steeds op U hoopt, 't eeuwig leven.

I. AFLAATGEBEDEN VOOR DE OVERLEDENEN.

Aan alle geloovigen, die onderstaande gebeden,
voor de geloovige zielen, *rouwmoedig* en met
bijvoeging eener godvruchtige overweging van het
lijden onzes Heeren uitspreken, verleende Z. H. Paus
Pius VII, den 7 Februari 1817:

1°. 300 dagen Aflaat telkens.

2°. Vollen Aflaat, op een dag naar keuze, eenmaal in de maand, aan allen, die ze dagelijks bidden; mits Biechtende, Communiqueerende en biddende volgens de intentie der H. Kerk.

NB. Deze Aflaten kunnen aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden.

Men bidde vijfmalen het *Onze Vader*, en vijfmalenhet *Wees gegroet*.

v. U smeeken wij dan, kom uwe dienaren te hulp, welke Gij door uw kostbaar Bloed verlost hebt.

R. Heer, geef haar de eeuwige rust, en het eeuwige licht verlichte hen.

Dat zij rusten in vrede. Amen.

II. AFLAATGEBED

Aan een der onderstaande gebeden op den aangewezen dag, *godvruchtig* en *rouwmoedig* uitgesproken, met bijvoeging van één *Onze Vader*, één *Wees gegroet*, en den Psalm *De profundis*, *Uit de diepten*, verleende Z. H. Paus Leo XII, den 18 November 1826:

1. 100 dagen Aflaat.

NB. Deze Aflaat kan aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden.

Op Zondag.

O Heer, almachtige God, ik bid U door het kostbaar Bloed, dat uw goddelijke Zoon Jesus in den Olijfhof gestort heeft, U te gewaardigen, de zielen in het vagevuur te verlossen; en ik verstout mij, mijne gebeden tot U te doen, ten voordeele vooral van de ziel, die het meest verlaten is: opdat het U behage, haar in den schoot uwer heerlijkheid te geleiden, alwaar zij U zal kunnen loven en verheerlijken in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Onze Vader, Wees gegroet. De profundis, uit de diepten.

Op Maandag.

O Heer, almachtige God, ik bid U door het kostbaar Bloed, dat U Goddelijke Zoon Jesus in zijne smartelijke geeseling vergoten heeft, U te gewaardigen, de zielen uit het vagevuur te verlossen, en ik durf U in het bijzonder smeecken voor die ziel, welke het oogenblik van verlossing het meest nabij is: opdat zij welhaast in staat gesteld worde, U te loven en te verheerlijken door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Onze Vader, Wees gegroet. De profundis.

Op Dinsdag.

O Heer, almachtige God; ik bezweer U bij het dierbaar Bloed, dat uw goddelijke Zoon Jesus, door de onmenschelijke kroning met doornen gestort heeft, U te gewaardigen, de zielen uit het vagevuur te verlossen; ik verstout mij U te bidden, vooral haar te hulp te komen, welke veroordeeld is, om het laatst uit die plaats van verschrikkelijke beproeving verlost te worden: opdat zij niet zoo lang toeve, om U te gaan loven in den schoot uwer heerlijkheid, en U te danken door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Onze Vader, Wees gegroet. De profundis.

Op Woensdag.

O Heer, almachtige God, ik smeeK U door het kostbaar Bloed, dat uw goddelijke Zoon Jesus, gestort heeft, toen Hij de straten van Jerusalem doorgaande, het kruis op zijne heilige schouderen droeg, U te gewaardigen, de zielen uit het vagevuur te verlossen; en ik durf U, vooral die ziel aan te bevelen, welke voor uw aanschijn de meeste verdiensten heeft: opdat, als zij zich bevindt op de plaats, welke voor haar in den schoot uwer heerlijkheid is bepaald, zij daar luide uwen lof late weergalmen, en zij zich met niets anders bezig houde, dan met U te danken door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Onze Vader, Wees gegroet. De profundis.

Op Donderdag.

O Heer, almachtige God; ik smeeK U door het Lichaam en Bloed van uwen Goddelijken Zoon Jesus, dat Hij daags vóór zijn lijden, tot spijs en drank aan zijne beminde Apostelen gaf, en dat Hij aan zijne gansche Kerk tot eene altijddurende offerande en tot een levendmakend voedsel der geloovigen heeft nagelaten, U te gewaardigen, de zielen

uit het vagevuur te verlossen, en bijzonder haar, welke het meest aan dat geheim van onmeetbare liefde gehecht was, opdat zij U en uwcn Goddelijken Zoon en den H. Geest in den schoot uwer heerlijkheid, voor deze groote weldaad gedurende de gansche eeuwigheid love. Amen.

Onze Vader, Wees gegroet. De profundis.

Op Vrijdag.

O Heer, almachtige God, ik bezweer U bij het kostbaar Bloed, dat uw goddelijke Zoon Jesus, op den kruisboom gestort heeft, maar vooral door dat Bloed, dat uit zijne heilige handen en voeten vloeide, U te gewaardigen, de zielen uit het vagevuur te verlossen: laat mij toe, o mijn God, dat ik mij verstoute, U te bidden, bijzonder voor haar, voor wie ik het meest verplicht ben te bidden: opdat ik mij geen verwijt kunne doen, dat Gij haar niet spoedig in het bezit uwer heerlijkheid stelt, om daar uwe lofzangen te zingen en U te bedanken gedurende de geheele eeuwigheid. Amen.

Onze Vader, Wees gegroet. De profundis.

Op Zaterdag.

O Heer, almachtige God, ik smEEK U door het kostbaar Bloed, dat uit de zijde van uwen goddelijken Zoon Jesus vloeide, en wel terwijl zijne heilige en diepbedroefde Moeder tegenwoordig was, U te gewaardigen, de zielen uit het vagevuur te verlossen; doch bijzonder haar, welke zich het meest onderscheiden heeft door hare gehechtheid aan deze verhevene Koningin: opdat zij zonder uitstel, in den schoot uwer heerlijkheid worde toegelaten, om U daar in haar en haar in U te loven door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Onze Vader, Wees gegroet. De profundis.

II. AFLAATGEBEDEN VOOR DE ZIELEN IN HET VAGEVUUR.

Z. H. Paus Clemens XIV, verleende den 14 Augustus 1736, aan alle geloovigen, welke 's avonds, een jaar lang, na het *Angelus*, *godvruchtig geknield en bij het kleppen met de klok*, bidden den Psalm *De profundis*, *Uit het diepste*, blz. 202 en het „*Heer verleen haar, euz.*”

1o. Telkens een aflaat van 100 dagen.

2o. Een vollen Aflaat aan hen, die ze dagelijke uitspreken; te verdienen op een dag naar verkie-

zing, mits Biechtende, Communiqueerende en biddende volgens de intentie der Kerk.

NB. Die dezen Psalm niet kennen, volstaan, met op dezelfde wijze te bidden, eenmaal het *Onze Vader* en eenmaal het *Wees gegroet*, met bijvoeging van het: *O Heer, verleen haar* enz.

Die zich op eene plaats bevindt, alwaar het genoemd teeken niet gegeven wordt, verdient dezelfde Aflaten, als hij deze gebeden, op dezelfde wijze en op het genoemde uur, uitspreekt.

* AFLAATGEBEDEN EN OEFENINGEN

ter vereering van het Allerheiligste Hart van Jesus,

Z. H. Paus Pius VII, verleende den 7 Juli 1815 aan alle geloovigen, op den feestdag van het H. Hart van Jesus, hetzij deze Vrijdags na het Octaaf van H. Sacramentsdag, hetzij deze door den Bisschop der plaats, op een anderen dag is overgebracht:

Vollen Aflaat; mits Biechtende, Communiqueerende en bezoekende eene Kerk of openbare bidplaats, en daar biddende voor de noodwendigheden der Kerk.

NB. Deze Aflaat kan aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden.

* In alle tijden was het H. Hart van Jesus

een voorwerp van godsvrucht der beroemste Heiligen; doch Het is dit vooral voor alle Godvruchtige Christenen geworden, sedert de zalige zuster Margaretha Maria Alacoque, religieuse der Visitatie in het klooster van Paray-le-Monial, Bisdóm van Autun, (Frankrijk) door Jesus Christus zelve, omstreeks het jaar 1675, belast werd, deze godsvrucht te doen kennen en te vermeerderen; zij werd door de Opperherders der Kerk goedgekeurd, en op den 23 April 1856, maakte Z. H. Paus Pius IX daarvan een algemeen feest voor geheel de Kerk. Ten einde deze devotie bij alle Christenen te bevorderen, gaf dezelfde Paus, door eene uitnoodiging aan alle Bisschoppen der Katholieke wereld den vurigen wensch te kennen, dat, in het Jubeljaar van 1875 den 16 Juni, alle geloovigen zich plechtig aan het H. Hart van Jesus zouden toewijden; waaraan dan ook door de geloovigen met den meesten ijver en luister is beantwoord.

OP DINSDAG.

LITANIE

TOT HET H. HART VAN JESUS.

Heer, ontferm U onzer.

Jesus Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Jesus Christus, hoor ons.

Jesus Christus, verhoor ons.

God, Hemelsche Vader, ontferm U onzer.

God, Zoon, Verlosser der wereld,

God, Heilige Geest,

Heilige Drievuldigheid, één God,

Hart van Jesus, zelfstandiglijk vereenigd

met het Woord,

heiligdom der Godheid,

woonplaats der H. Drievuldigheid,

bron van wijsheid,

zee van goedheid,

troon van barmhartigheid,

onuitputbare schat,

ontferm U onzer.

Hart van Jesus,

Hart van Jesus, uit welks volheid, wij alles
ontvangen hebben, ontferm U onzer.

onze vrede en verzoening,
voorbeeld aller deugden,
dat oneindig bemind en beminne-
waardig is,

bron, die tot het eeuwige leven ont-
springt,

voorwerp van het welbehagen des he-
melschen Vaders,

verzoening voor onze zonden,
om ons met bitterheid vervuld,

in den Olijfhof bedroefd tot den dood,
met smaad overladen,

door liefde gewond,

met eene lans doorstoken,

aan het kruis uitgeput van Bloed,

door droefheid verbrijzeld om onze
zonden,

nog aanwezig in het allerheiligste Sa-
crament der liefde,

door de menschen beleedigd en ver-
smaad,

toevlucht der zondaren,

sterkte der zwakken,

troost der bedrukten,

volharding der rechtvaardigen,

Hart van Jesus,

ontferm U onzer.

Hart van Jesus, heil van hen, die op U
 hopen, ontferm U onzer.
 Hart van Jesus, hoop der stervenden,
 Hart van Jesus, gewenschte steun van al
 uwe aanbidbers,
 Hart van Jesus, genoegten aller Heiligen,
 Hart van Jesus, onze hulp in rampen,
 die over ons worden uitgestort,
 Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, spaar ons, Heer.
 Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, verhoor ons, Heer.
 Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, ontferm U onzer.
 Jesus Christus, hoor ons.
 Jesus Christus, verhoor ons.

ontferm U onzer.

I. AFLAATGEBED.

tot het H. Hart van Jesus,

(*Uit de Raccolta di orazioni etc.*)

(Z. H. Paus Pius VII verleende 26 September 1817, aan alle geloovigen, die onderstaande toewijding aan het H. Hart van Jesus, *rouwmoedig* en *bij eene afbeelding* daarvan uitspreken:

10. 100 dagen Aflaat, eenmaal daags te verdienen.

2o. Vollen Aflaat aan hen, die het één maand lang, dagelijks bidden; en op een dag, naar verkiezing, Biechtende, Communiqueerende en biddende volgens de meening der Kerk.

N.B. Deze Aflaten kunnen aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden.

O mijn minnelijke Jesus, ik, N. N., om U mijne erkentelijkheid te betuigen, en mijne trouwloosheden te herstellen, geef U mijn hart, en ik wijd mij geheel aan U toe; en, met de hulp uwer genade, maak ik het voornemen, in het vervolg niet meer te zondigen.

II. AFLAATGEBED

tot het H. Hart van Jesus.

Z. H. Paus Pius VII verleende den 12 Februari 1808, aan alle geloovigen, die onderstaande gebeden tot het H. Hart van Jesus *godvruchtig* bidden, er bij voegende driemaal het *Onze Vader*. *Wees gegroet. Eere zij den Vader*, enz.

1o. 300 dagen aflaat, eenmaal daags.

2o. Vollen Aflaat, eenmaal in de maand aan allen, welke ze gedurende één maand, alle dagen bidden; te verdienen op een dag naar keuze; mits Biechtende, Communiqueerende en biddende voor de noodwendigheden der Kerk.

N.B. Deze Aflaten kunnen aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden.

Het Woord is vleesch geworden, en Het heeft onder ons gewoond.

Eeuwig Woord, uit liefde tot ons mensch geworden; zie, ootmoedig voor uwe voeten liggende, bidden wij U aan met den diepsten eerbied; en, om onze verledene ondankbaarheid, voor eene zoo groote weldaad te herstellen, vereenigen wij ons met allen, die U liefhebben, en brengen U onze nederigste en hartelijkste dankzegging. Getroffen door de groote mate van ootmoed, liefde en zachtmoedigheid, die wij in uw goddelijk Hart ontwaren, bidden wij U, ons de hulp uwer genade te verleenen: opdat wij U in deze, U zoo bevallige deugden, mogen navolgen.

Onze Vader. Wees gegroet. Eere zij den Vader.

Die voor ons werd gekruisigd, geleden heeft onder Pontius Pilatus, en is begraven geworden.

O Jesus, onze beminnenswaardige Verlosser, zie, ootmoedig voor uwe voeten liggende, bidden wij U aan met den diepsten eerbied; en, om U een bewijs te geven onzer droefheid, welke wij gevoelen om onze ongevoe-

ligheid over al den smaad en de smarten, welke uw liefdevol Hart tot ons heil in uw smartelijk lijden en sterven, wilde verduren, vereenigen wij ons met allen die U liefhebben, om U uit geheel ons hart, dank te zeggen. Wij bewonderen het oneindig geduld en de grootmoedigheid van uw goddelijk Hart, en smeecken U, onze harten met dien Christelijken geest van versterving te vervullen, die ons alle lijden kloekmoedig zal doen aannemen, en die in de toekomst onzen grootsten troost en al onzen roem in uw kruis zal doen stellen.

Onze Vader. Wees gegroet. Eere zij den Vader.

Gij hebt ons eene Spijs uit den hemel gegeven, welke al wat behagelijk is, in zich bevat.

O Jesus, brandende van liefde tot ons; zie, ootmoedig voor uwe voeten liggende, bidden wij U aan met den diepsten eerbied, en, om U schadeloos te stellen voor de beledigingen, welke uw Goddelijk Hart dagelijks in het allerheiligste Sacrament des Altaars worden aangedaan, vereenigen wij ons met allen, die U liefhebben, en die U het meest voor uwe weldaden dankbaar zijn. Wij beminnen in uw Hart dat onbegrijpelijk vuur van liefde, waarmee het tot uwen hemelschen Vader ont-

stoken is; en wij smeeken U, ontsteek onze harten door eene brandende liefde tot U en tot onzen naasten.

Onze Vader. Wees gegroet. Eere zij den Vader.

Eindelijk, o beminnenswaardige Jesus, smeeken wij U door de goedertierenheid van uw goddelijk Hart, de zondaren te bekeeren, de bedroefden te troosten, de stervenden bij te staan, en de zielen in het vagevuur op te beuren. Vereenig onze harten door den band van vrede en liefde; behoed ons voor een onverwachten dood, en laat ons einde heilig en kalm zijn. Amen.

v. Hart van Jesus, brandende van liefde tot ons.

R. Ontvlam onze harten door eene vurige liefde tot U.

Verleen ons, wij smeeken U er om, o almachtige God, dat even als wij, door ons op het allerheiligste Hart van uwem zeer beminnelijken Zoon te beroemen, op nieuw de voornaamste weldaden zijner liefde tot ons vereerd hebben, wij ons evenzoo in de mededeeling en de vruchten, welke zij in ons zullen voortgebracht hebben, mogen verblijden, door denzelfden onzen Heer Jesus Christus, die God zijnde, met U leeft en regeert, enz. Amen.

O Goddelijk Hart van mijnen Jesus; ik aanbid U met al de krachten mijner ziel, en wijd U deze voor altijd toe, als ook al mijne gedachten, mijne woorden, werken en al wat ik ben. Ik wenschte, dat al mijne werken van aanbidding, van liefde en loftuigingen, zoo veel dit mogelijk is, overeenkwamen met die, welke Gij uwen hemelschen Vader betoont. Wees, ik bid het U, de beheerscher mijner fouten, de beschermer mijns levens, mijne toevlucht en mijn toevluchtsoord in de ure van mijnen dood. Verleen mij, ik bezweer het U door de smarten en bitterheden, waarmede Gij, gedurende uw sterflijk leven op aarde uit liefde tot mij overladen zijt geweest, een oprecht berouw over mijne zonden, eene verachting der aardse goederen, een vurig verlangen naar de eeuwige heerlijkheid, een groot vertrouwen op uwe oneindige verdiensten, en de volharding in uwe genade tot mijn einde.

O Hart van Jesus, dat louter liefde zijt; ik draag U deze nederige gebeden op voor mijzelf en voor allen, die zich met mij vereenigen om U te aanbidden; verwaardig U, ze in uwe oneindige liefde aan te nemen en te verhooren, vooral voor hem, die onder ons, het eerst zijn sterflijk leven zal eindigen.

O Allerschachtmoedigst Hart van mijnen Verlosser, stort bij zijnen doodsangst, uwe oneindige vertroosting in zijne ziel uit, neem hem op in uwe heilige wonden, reinig hem in dien liefde-oven van alle vlekken, en verwaardig U, hem in uwe heerlijkheid op te nemen: opdat hij daar bij U, worde een voorspreker voor allen, die nog op deze aarde van ballingschap zullen blijven.

O allerheiligst Hart van mijnen beminlijken Jesus; ik wil zoo lang ik leef, ieder oogenblik mijns levens, deze oefeningen van aanbidding en deze gebeden vernieuwen, en ze U opdragen voor mij zelven, ellendige zondaar als ik ben, en voor allen, die zich vereenigd hebben om U te aanbidden. Ik beveel aan uwe hoede, o mijn Jesus, de heilige Kerk, uwe zeer geliefde bruid en onze waarachtige moeder, de rechtvaardige zielen, de arme zondaars, de bedroefden, de sterwenden en alle menschen; gedoog niet, dat uw Bloed, hetwelk voor hen gestort is, voor hen vruchteloos zij. Eindelijk gewaardig U, deze gebeden tot verkwikking der zielen in het vagevuur aan te nemen, en bijzonder voor haar, die in haar leven, eene heilige genegenheid hadden, om U te aanbidden.

O beminlijkste Hart van Maria, gij, die onder alle harten van alle schepselen zijt het zuiverste, het meest van liefde brandende tot het Hart van Jesus, en het meest vervuld van medelijden jegens ons, arme zondaars; verwerf voor ons van Jesus Hart, onzen Verlosser, de genade, om welke wij u bidden. Moeder der barmhartigheid, een enkele zucht, een enkele beweging van uw vlammend Hart tot het Hart van uwen goddelijken Zoon, kan ons eene geheele vertroosting aanbrengen; verleen ons dan deze genade, en dat goddelijk Hart van Jesus zal, bewogen door de kinderlijke liefde, die het had en altoos tot u zal hebben, zeker niet ontbreken, ons te verhooren. Amen.

III. KRANS VAN AFLAATGEBEDEN TOT HET
H. HART VAN JESUS.

Z. H. Paus Pius VII, hechtte den 20 Maart 1815, aan de volgende gebeden, *rouwmoedig* en *godvruchtig* uitgesproken:

1o. 300 dagen Aflaat, telkens.

2o. Vollen aflaat, eenmaal in de maand aan allen, welke ze gedurende één maand, eenmaal daags bidden; te verdienen op een dag naar keuze; mits Biechtende, Communiceerende en biddende voor de noodwendigheden der Kerk.

O God, zie neer, om mij te helpen.

O Heer, haast U, om mij bij te staan.

Eere zij den Vader.

O beminnelijke Jesus; als ik denk aan de goedheid van uw Hart, en ontwaar, dat het vervuld is met medelijden en zachtmoedigheid tot de zondaars, gevoel ik het mijne van vreugde opspringen; ik durf dan met vertrouwen hopen, dat Gij U zult gewaardigen, mij gunstig te ontvangen. Ik heb waarlijk eene groote menigte van zonden bedreven; doch thans, in navolging van Petrus en Magdalena, verfoei en beween ik ze, omdat Gij, die het hoogste goed zijt, daardoor beledigd zijt; schenk mij daarvan eene volledige vergeving. O mocht ik, alvorens U wederom te beledigen, door uw liefdevol Hart, ik bid het U, sterfen, en slechts leven, om U te beminnen.

(Hier bidde men één *Onze Vader*, vijfmaal *Eere zij den Vader* en het volgende gebed):

O beminnelijk Hart van mijnen Jesus, verleen mij, dat ik U meer en meer beminne.

2. Ik loof, o mijn Jesus, uw allerootmoedigst Hart, en zeg U dank, omdat Gij hetzelfde tot voorbeeld stellende, mij niet alléén krachtdadig opwekt, om het na te volgen, maar ook

omdat Gij door uwe vernederingen er mij den weg toe aanwijst en opent. O hoe ondankbaar en ongevoelig was ik; hoe menigmaal ben ik afgedwaald! Schenk mij vergiffenis: neen, geen hoogmoed, geene verheffing meer! Ik wil U voortaan in uwe vernederingen, met een nederig hart volgen, en den vrede en de zaligheid erlangen. Verleen Gij zelf aan mij de noodige sterkte, en ik zal altoos uw Hart loven.

Één *Onze Vader*; vijfmaal het *Eere zij den Vader*, en het gebed: *O beminnelijk Hart*.

3. Ik bewonder, o mijn Jesus, de lijdzaamheid van uw Hart, en zeg U dank, omdat Gij ons zoovele wonderbare voorbeelden van eene onverwinbare lijdzaamheid hebt gegeven. Helaas! te vergeefs tot nu toe, verwijten zij mij mijne teergevoeligheid, welke niets kan onderstaan. Ach! mijn Jesus, stort in mijn hart eene brandende en blijvende liefde voor de kwellingen, kruisen, verstervingen en boeten: opdat ik, U naar den Calvarieberg volgende, met U moge genaken tot de heerlijkheid en vreugde van het paradijs.

Één *Onze Vader*; vijf maal het *Eere zij den Vader*, en het gebed: *o beminnelijk Hart*.

4. Op het zien van uw Hart, dat zoozeer

van zachtmoedigheid vervuld is, o goddelijke Jesus, heb ik een afkeer van het mijne, dat zoo zeer van het uwe verschilt. Helaas! het is waar, dat ééne beweging, één scherp woord, één niets in staat zijn, mij te verstooren en te bedroeven; vergeef mij mijne oploophoudheid en verleen mij de genade, voortaan jegens al hetgeen mij weerstreeft, uwe onveranderlijke zachtmoedigheid na te volgen, en daardoor altoos een heiligen vrede te bezitten.

Één Onze Vader; vijfmaal Eere zij den Vader, en het gebed: o beminnelijk Hart.

5. Ja, o mijn Jesus, men zinge loftuigingen ter eere van uw edelmoedig Hart, dat hel en dood overwon; het verdient deze loftuigingen zeer. Wat mij betreft, ik ben meer dan ooit beschaamd, als ik beschouw, dat het mijne zóó kleingeestig is, dat het de geringste uitdrukking en de minste beleediging vreest; doch voortaan, zal het zóó niet meer wezen. Van U verzoek ik den noodigen moed, om in mijn leven de vijanden mijner zaligheid te bevechten en te overwinnen; opdat ik vervolgens met U in de vreugde van het paradijs moge zegepralen.

Één Onze Vader; vijfmaal Eere zij den Vader, en het gebed: O beminnelijk Hart.

(Wenden wij ons thans tot de H. Maagd Maria, en met vol betrouwen op haar moederlijk Hart, bidden wij haar, terwijl wij ons aan haren dienst toewijden:)

Heilige Maagd Maria, Moeder van God en ook de mijne; ik smeeek U door de ontelbare verdiensten van uw zachtmoedigste Hart, verkrijg voor mij eene waarachtige en standvastige toegenegenheid tot het heilig Hart van uwen goddelijken Zoon; opdat ik, aan hetzelfde toewijdende al mijne gedachten en al mijne genegenheden, mijne plichten steeds moge vervullen, en mij altoos en vooral van daag daarop moge toeleggen, Jesus met eene heilige vreugde te dienen.

v. O Hart van Jesus, brandende van liefde tot ons,

R. Onsteek onze harten door het vuur uwer liefde.

Wij bidden U, o Heer, dat de Heilige Geest ons door dat vuur ontsteke, hetwelk onze Heer Jesus Christus, uit het diepste zijns Harten genomen heeft, om het op aarde te brengen, en dat Hij zoo vurig wenscht, daar te zien branden, Hij, die God zijnde, leeft en regeert met God den Vader, in de eenheid van denzelfden Heiligen Geest in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

OP WOENSDAG.

LITANIE

TOT DEN H. JOSEF,

Patroon der H. Kerk.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.

God, Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
U onzer.

God, Heilige Geest, ontferm U onzer.

H. Drievuldigheid, één God, ontferm U onzer.

Heilige Maria, Bruid van den H. Josef,

Heilige Josef, Bruidegom van de H. Maagd
Maria,

Beschermers en voedstervader van Jesus,

Man volgens Gods Hart,

Getrouwe en voorzichtige dienaar,

Bewaarder van Maria's maagddom,

Geleider en troost der H. Maagd Maria,

bid voor ons.

Allerzuiverst in maagdelijkheid, bid voor ons.
Allerdiepst in ootmoedigheid,
Allervurigst in liefde tot God,
Allerverhevenst in beschouwing van goddelijke zaken,
Die volgens de getuigenis van den Heiligen Geest zelven, een rechtvaardig man zijt bevonden,
Die boven alle anderen, met de H. Geheimen bekend waart,
Die over het heilig geheim der Menschwording van het Woord, door den hemel zijt ingelicht,
Die met de Maagd Maria, toen zij, uwe gehuwde Bruid, bevrucht was, naar Bethlehem zijt heengereisd,
Die, geen verblijf in de herberg vindend, u naar eenen stal hebt gegeven,
Die waardig waart, tegenwoordig te zijn, toen Christus werd geboren en in eene krib gelegd,
Die Christus, bij zijne besnijdenis, den naam van Jesus hebt gegeven,
Die met Maria, zijne Moeder, het Kind Jesus in den tempelaan den Heer hebt geosferd,
Die, door den Engel gewaarschuwd, Jesus opgenomen hebbende, met zijne Moeder naar Egypte zijt gevluht,

bid voor ons.

Die na Herodes dood, met het Kind en zijne
Moeder naar het land van Israël zijt weer-
gekeerd, bid voor ons.

Die, toen het Kind Jesus te Jerusalem
was gebleven, Hem gedurende drie
dagen, bedroefd hebt gezocht,

Die Hem, zittend in het midden der leer-
aren, na drie dagen, blijde hebt terug-
gevonden,

Die den Heer der heeren, op aarde als
uwen onderdaan hebt gehad,

Wiens Loftitel in het Evangelie is: Echt-
genoot van Maria, uit wie Jesus ge-
boren is,

Onze voorspreker, hoor ons, H. Josef.

Onze beschermer, verhoor ons, H. Josef.

In al onze noodwendigheden, help ons H. Josef.

In al onze benauwdheden, help ons, H. Josef

In het uur van onzen dood, help ons H.
Josef.

Door uw allerkuischst huwelijk,

Door uwe vaderlijke zorg en trouw,

Door uw arbeid en zweet,

Door al uwe deugden,

Door uwe zeer hooge verheffing en eeuwige
gelukzaligheid,

Door uwe getrouwe tusschenkomst,

bid voor ons.

wij bidden U, hoor ons.

Wij, uwe beschermelingen, wij bidden U
hoor ons.

Dat gij u gewaardigt, Gods Kerk op
aarde, die u als Beschermmer heeft geko-
zen, door uwe gebeden te beschermen,

Dat gij u gewaardigt, alle vereenigingen,
die in uwen naam vergaderen en onder
uwe bescherming zijn ingesteld, met
eene vaderlijke hulp altoos bij te staan,

Dat gij u gewaardigt, voor alle christelijke
vergaderingen eene volmaakte liefde en
eendracht van God te verzoeken,

Dat gij u gewaardigt, alle huisvaders in de
Christelijke opvoeding hunner kinderen
behulpzaam te wezen,

Dat gij u gewaardigt, voor alle maagden
en gehuwden, de hunnen staat betamende
kuischheid, af te smeeken,

Dat gij u gewaardigt, ons getrouw aan
Jesus en Maria aan te bevelen,

Dat gij u gewaardigt, allen, die zich op
uwe bescherming verlaten, te behoeden,

Dat gij u gewaardigt, voor ons aan Jesus
vergifenis onzer zondente verzoeken,

Dat gij u gewaardigt, ons in de ure van
onzen dood, met Jesus en Maria te
bezoeken en te helpen,

wij bidden U, hoor ons,

Dat gij u gewaardigt, alle geloovige overledenen door uwe tusschenkomst bij te staan, wij bidden U, hoor ons.

O kuische Bruidegom van Maria, wij bidden U, hoor ons.

O getrouwe Voedstervader van Jesus, wij bidden U, hoor ons.

O Beschermmer van Gods Kerk, wij bidden U, hoor ons.

O heilige Josef, wij bidden U, hoor ons.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

† Wij bidden U, o Heer, dat wij door de verdiensten des Bruidegoms uwer allerheiligste Moeder geholpen worden: opdat hetgeen wij niet door ons zelven kunnen verkrijgen,

ons dit door zijne tusschenkomst verleend worde, die God zijnde, met God, den Vader leeft en regeert, in de eenheid van den Heiligen Geest, in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

v. Bid voor ons H. Josef,

R. Opdat wij de beloften van Christus waardig worden.

AFLAATGEBED

ter vereering van den H. Josef.

Z. H. Paus Pius VII hechtte den 9 December 1819 aan de volgende gebeden, *rouwmoedig* uitgesproken, om de *zeven smarten* en de *zeven vreugden* van den H. Josef te vereeren:

1o. 100 dagen Aflaat, eenmaal op den dag te verdienen.

2o. 300 dagen Aflaat elken Woensdag, en op elken der negen dagen vóór het Hoogfeest van den H. Josef (den 19 Maart) en op elken der negen dagen vóór zijn Patroonfeest (den derden Zondag na Paschen,)

3o. Vollen Aflaat den 19 Maart en den derden Zondag na Paschen, deze oefening biddende; mits Biechtende en Communiqueerende.

4o. Vollen Aflaat op een Biecht- en Communie-dag naar keuze, eenmaal in de maand aan allen, die gezegde gebeden gedurende een maand, dagelijks uitspreken.

N.B. Al deze Aflaten kunnen aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden.

Daarenboven verleende Z. H. Paus Pius IX den 22 Maart 1847, aan alle geloovigen, die de volgende gebeden *rouwmoedig* ter vereering *der zeven smarten* en *vreugden* van den H. Josef, op zeven elkander volgende zondagen, uitspreken :

1o. Een vollen Aflaat aan hen, die op elk dier zeven zondagen, deze gebeden uitsprekende, gebiecht en gecommuniceerd hebben, en eene openbare Kerk bezoekkende, daar godvruchtig bidden volgens het inzicht van Z. H.

2o. Die deze gebeden niet kunnen uitspreken, verdienen denzelfden Aflaat, biddende zesmaal *Onze Vader. Wees gegroet. Eere zij den Vader.* en volbrengende de andere voorgeschrevene werken.

I. AFLAATGEBEDEN,

om de *zeven smarten* en de *zeven vreugden* van den H. Josef te vereeren.

1. O allerheiligste Bruidegom van Maria, verheerlijkte H. Josef; zoo smartelijk als de droefheid en angsten van uw hart waren, toen gij dacht, u van uwe onbevleete Bruid te moeten scheiden; even zoo levendig was uwe vreugde, toen de Engel u het geheim der Menschwording openbaarde.

Door deze droefheid en door deze vreugde, bidden wij u : u te gewaardigen, onze zielen nu en in onze laatste oogenblikken te troosten, door de genade voor ons te verkrijgen, dat wij een heilig leven leiden, en dat wij eenen dood, gelijk aan den uwen sterven, tusschen de armen van Jesus en Maria.

Onze Vader. Wees gegroet. Eere zij den Vader.

2. O allergelukkigste Patriarch, verheerlijkte H. Josef, uitverkoren tot de uitstekende waardigheid van voedstervader des vleesch geworden Woords ; de smart, welke gij ondergingt, toen gij het Kind Jesus in zoo groote armoede zaagt geboren worden, werd spoedig in eene hemelsche vreugde opgelost, toen gij den zang der Engelen vernaaamt, en getuige waart van de heerlijke voorvallen in dien luistervollen nacht.

Door deze smart en door deze vreugde, bidden wij u : o wil ons de genade verwerven, dat wij na dit leven, worden toegelaten, om de heilige lofzangen der Engelen te hooren, en den glans der hemelsche heerlijkheid te genieten.

Onze Vader. Wees gegroet. Eere zij den Vader.

3. O volmaakt toonbeeld van onderwerping aan Gods geboden, verheerlijkte H. Josef ;

de beschouwing van het kostbaar Bloed, dat de Verlosser in zijne kindsheid, bij zijne besnijdenis heeft vergoten, drukte uw hart door droefheid; doch toen gij Hem den naam van Jesus gaaft, werd het opgebeurd, en met vertroosting vervuld.

Door deze smart en door deze vreugde, verkrijg voor ons, dat wij, na al onze zonden in dit leven uitgewischt te hebben, met blijdschap mogen sterven, terwijl wij met hart en mond den allerheiligsten naam van Jesus aanroepen.

Onze Vader. Wees gegroet. Eere zij den Vader.

4. O allergetrouwste Heilige, verheerlijkte H. Josef, aan wien de geheimen onzer verlossing worden geopenbaard; veroorzaakte u de voorzegging van Simeon eene doodelijke smart, toen gij daardoor vernaamt, wat Jesus en Maria zouden moeten lijden; maar toch vervulde zij u tevens met eene heilige vreugde; omdat zij u aankondigde, dat die smart zou opgevolgd worden, door de redding van eene ontelbare menigte zielen, die tot het leven zouden opstaan.

Door deze smart en door deze vreugde, verzoek voor ons, dat wij tot het getal mogen behooren van hen, die door de verdiensten

van Jesus Christus, en door de voorbede der Maagd Maria, tot de heerlijkheid zullen opstaan

Onze Vader. Wees gegroet. Eere zij den Vader.

5. O allerwaakzaamste Bewaarder van Gods mensch geworden Zoon, verheerlijkte H. Jozef; hoeveel hebt gij doorgestaan, om den Zoon des Allerhoogsten te dienen en in zijn onderhoud te voorzien, vooral op de vlucht naar Egypte; doch hoe moest het u tevens opbeuren, dat gij den Zoon Gods steeds bij u had, en dat gij bij zijne nadering, de afgodsbeelden der Egyptenaren zaagt ter aarde storten.

Door deze smart en door deze vreugde verwerf ons, dat wij, terwijl wij steeds den helschen vijand van ons verwijderd houden, vooral door de vlucht van gevaarlijke gelegenheden, verdienen te zien, dat alle afgoden van aardsche genegenheden uit onze harten verdwijnen, en dat wij geheel aan den dienst van Jesus en Maria toegewijd, alléén ter hunner eere leven, en met vreugde onze laatste ademhaling hun opdragen.

Onze Vader. Wees gegroet. Eere zij den Vader.

6. O Engel der aarde, verheerlijkte H. Jozef, die met verwondering den Koning des

hemels op uwe wenken hebt zien gehoorzamen; werd de troost, dien gij bij zijne terugvoering uit Egypte smaakte, door de vrees voor Archelaüs gestoord; doch door den Engel gerust gesteld, verbleeft gij met vreugde te Nazareth, in het gezelschap van Jesus en Maria.

Door deze smart en door deze vreugde, verwerf voor ons, dat wij, van alle vrees, welke ons schadelijk zou kunnen zijn, bevrijd, den vrede des gewetens genieten; dat wij met Jesus en Maria vereenigd, in veiligheid leven, en dat wij onze zielen, op het oogenblik van onzen dood, in hunne handen overgeven.

Onze Vader. Weesgegroot. Eere zijden Vader.

7. O toonbeeld van heiligheid, verheerlijkte H. Josef; die, toen gij het Kind Jesus zonder uwe schuld verloren had, het gedurende drie dagen, diep bedroefd hebt gezocht, tot op het oogenblik, dat gij het, tot uwe grootste vreugde, welke gij ooit in uw leven gevoelde, in den tempel, onder de leeraren terugvondt.

Door deze smart en door deze blijdschap bidden wij u, u te gewaardigen, uwen invloed bij God te gebruiken; opdat wij Jesus nimmer door eene doodzonde verliezen; doch mocht ons dat ooit overkomen, dat wij Hem dan,

met de diepste droefheid op nieuw zoeken, tot dat wij Hem genadig wedervinden, vooral op het oogenblik van onzen dood, ten einde Hem vervolgens in den hemel te gaangenieten, en met u zijne goddelijke barmhartigheid, gedurende de gansche eeuwigheid, te prijzen.

Onze Vader. Wees gegroet. Eere zijden Vader.

Jesus omtrent dertig jaren oud, was, naar men meende, de zoon van Josef.

v. Bid voor ons heilige Josef,

r. Opdat wij de beloften van Christus waardig worden.

† O God, die door eene onuitsprekelijke voorzienigheid, U gewaardigd hebt, den H. Josef tot den Bruidegom uwer allerheiligste Moeder te kiezen: verleen, wij bidden U, dat wij, die hem op aarde als onzen beschermer vereeren, verdienen mogen, hem in den hemel als voorspreker te hebben; die God zijnde, met den Vader leeft en regeert in de eenheid van den Heiligen Geest, in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

GEBED TOT DEN H. JOSEF OM DE DEUGD
VAN KUISCHHEID.

O heilige Josef, beschermer en voorbeeld van de Maagdom, aan wiens getrouwe bewa-
ring, de kuischheid zelve, Christus Jesus, en
de Maagd der Maagden, Maria was toever-
trouwd: ik bid en smeeke U, verkrijg voor mij
door deze twee allerliefste panden, Jesus en
Maria, dat ik van alle onzuiverheid bevrijd,
met een onbevlekt gemoed, met een zuiver
hart, met een kuisch lichaam, Jesus en Maria
altoos allerkuischt moge dienen. Amen.

OP DONDERDAG.

LITANIE

TOT DE

H. MAAGD EN MARTELARESSSE BARBARA ,**OM EENEN ZALIGEN DOOD.**

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

God hemelsche Vader, ontferm U onzer.

God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm U
onzer.

God Heilige Geest, ontferm U onzer.

H. Drievuldigheid, één God, ontferm U
onzer.

H. Maria, bid voor ons.

Heilige Maagd der Maagden, bid voor ons.

Koningin der Martelaren, bid voor ons.

Heilige Barbara, bid voor ons.
Getrouwe dienstmaagd des Heeren,
Kuische bruid van Jesus Christus,
Wijze en voorzichtige Maagd,
Moedige Martelares,
Toevlucht van hen, die zich in doods-
gevaar bevinden,
Troosteres der zieken,
Machtige beschermster in het uur des
doods,

Heilige Barbara, kom ons te hulp.

Heilige Barbara, bid den Heer voor ons. bid voor ons.

Opdat wij Hem met een zuiver hart dienen,
en Hem daardoor bevallig zijn,

Opdat noch lijden, noch kwellingen, noch
de dood in staat zijn, ons van Gods
liefde te scheiden,

Opdat wij door waken en bidden, bij zijne
komst, bereid mogen wezen,

Opdat wij elken dag zóó leven, alsof hij
de laatste van ons leven ware,

Opdat wij van eenen haastigen en on-
voorzienen dood mogen bevrijd blijven,

Opdat wij vóór onzen overgang tot de
eeuwigheid, de H. Sacramenten der ster-
venden waardig en met volle kennis
ontvangen,

Opdat wij den dood der rechtvaardigen sterven, bid voor ons.

In alle gevaren, sta ons bij, H. Barbara.

In het uur van onzen dood, sta ons bij, H. Barbara.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.

Jesus, sterkte der Martelaren, hoor ons.

Jesus, zuiverheid der Maagden, verhoor ons.

v. Heilige Maagd en Martelaresse Barbara, bid voor ons;

r. Opdat het uur van onzen dood zalig zij.

† De voorbede van uwe H. Maagd en Martelaresse Barbara kome ons, bidden wij o Heer, te hulpe; opdat wij vóór onzen dood, door oprechte boetvaardigheid en eene volkomene Biecht voorbereid, waardig zijn, het allerheiligste Sacrament van het Lichaam en Bloed onzes Heeren Jesus Christus te ontvangen, die God zijnde, met U leeft en regeert, in de eenheid van den Heiligen Geest, in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

ZEVEN GEBEDEN TOT DE H. BARBARA.

I. Om versmading der aardsche ijdelheden.

O begenadigde Maagd, H. Barbara, die in den eersten bloeitijd uwer jeugd, na alle aardsche genoegens en ijdelheden versmaad te hebben, u geheel aan de oefening der deugden hebt toegewijd, bid voor mij, opdat ook ik mij geheel en al aan de aardsche bekommernissen onttrekke, en mij onverdeeld aan den dienst van Christus wijde. Amen.

Onze Vader.

II. Om de gave van kuischheid.

O geliefde Bruid van Christus, H. Barbara, die uwe maagdelijke kuischheid aan Jesus Christus voor eeuwig ten offer hebt gebracht; bid voor mij, opdat ook ik mij beijvere, dienzelfden Jesus Christus, mijnen Heer, steeds met een kuisch lichaam en vlekkeloos hart te behagen. Amen.

Onze Vader.

III. Om de kennis van God.

O wijze en voorzichtige Maagd, H. Barbara die met eene ongewone kennis der allerheiligste Drievuldigheid, door God zijt bevoor-

recht geworden, en die deze aan de ongelooovigen hebt medegedeeld, bid voor mij, opdat ook ik evenzoo, in dezelfde kennis Gods, tot zijne eer en tot mijne zaligheid, dagelijks meer en meer toeneme. Amen.

Onze Vader.

iv. Om standvastigheid in de deugden.

O deugderijke Martelaresse, H. Barbara; die in het Geloof, in de Hoop en in de Liefde, tot den dood toe standvastig zijt gebleven, bid voor mij, en verwerf mij de genade der volharding in de beoefening der zoo heilzame deugden, totdat het Gode zal behagen, mij uit dezen levensloop, tot zijn rijk over te brengen. Amen.

Onze Vader.

v. Om hulp in ziekten.

O uitverkorene Dienstmaagd van Christus, H. Barbara, wier doodelijke wonden Jesus, door het aanraken met zijne hand, in den kerker genezen heeft, bid voor mij, opdat dezelfde Jesus, mijn Verlosser, zich gewaardige mij in mijne ziekten te bezoeken, en al de wonden mijns harten en mijner ziel te genezen. Amen.

Onze Vader.

VI. Om sterkte in wederwaardigheden.

O dappere Kerkheldin, H. Barbara, die met mannelijken moed de versmadingen, kwellingen en pijnigingen, welke men u aandeed, ter liefde van Christus verdragen hebt, bid voor mij, opdat ook ik alle kwellingen in dit leven steeds met een ongestoord gemoed aanneme, en ze geduldig doorsta. Amen.

Onze Vader.

VII. Om de H. Sacramenten der stervenden te ontvangen.

O uitstekende troost der stervenden, H. Barbara, aan wie boven andere Heiligen de genade verleend is, om de hulpbehoevenden in den doodstrijd bij te staan, bid voor mij, opdat ik verdiene uit deze wereld niet te scheiden, dan na de Sacramenten der Kerk behoorlijk ontvangen te hebben. Amen.

Onze Vader.

OP VRIJDAG.

LITANIE

TER HERINNERING VAN DE

ZEVEN DROEFHEDEN DER H. MAAGD MARIA.**H**eer, ontferm U onzer.**C**hristus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

God, Hemelsche Vader, ontferm U onzer.

God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm U
onzer.

God, Heilige Geest, ontferm U onzer.

Heilige Drievuldigheid, één God, ontferm
U onzer.

Diep-bedroefde Moeder, bid voor ons.

Die te Bethlehem in de herberg geene plaats
hebt gevonden, bid voor ons.Die in een stal uw verblijf hebt moeten ne-
men, bid voor ons.

- Die uwen eerstgeboren Zoon in eene krib
hebt neergelegd, bid voor ons.
- Die de besnijdenis van uwen Zoon met
medelijden hebt aangezien,
- Die gehoord hebt, dat uw Zoon tot een
teeken zou gesteld worden, dat weer-
sproken zou worden,
- Die door den grijzen Simeon vernomen
hebt, dat ook door uwe ziel een zwaard
zou gaan,
- Die met uwen Zoon naar Egypte hebt
moeten vluchten,
- Die den moord der onnoozele kinderen
hebt beweend,
- Die uwen twaalfjarigen Zoon, in den
tempel achtergebleven, drie dagen be-
droefd hebt gezocht,
- Die den gestadigen haat tegen uwen Zoon
hebt gevoeld,
- Die op den dag van het laatste Avond-
maal, van uwen Zoon, toen Hij naar
Jerusalem toog, een diep bedroefd af-
scheid hebt genomen,
- Die vernomen hebt, dat uw Zoon, door
Judas was verraden en gevangen ge-
nomen,
- Die gezien hebt, dat uw Zoon als een

bid voor ons.

misdadiger aan de Opperpriesters was overgeleverd, bid voor ons.

Die gehoord hebt, dat uw Zoon onschuldig was aangeklaagd,

Die vernomen hebt, dat het gezegend aangezicht van uwen Zoon door eenen vreeselijken vuistslag werd gepijnigd,

Die vernomen hebt, dat uw Zoon door de Joden en beulen vreeselijk werd mishandeld,

Die gehoord hebt, dat Barabbas boven uwen Zoon gekozen werd,

Die uwen Zoon, gegeeseld en met doornen gekroond, hebt aanschouwd,

Die het onrechtvaardigste vonnis tegen uwen Zoon hebt hooren uitspreken,

Die uwen Zoon, met het kruis beladen, te gemoet zijt gegaan,

Die de gezegende handen en voeten van uwen Zoon met zware nagelen hebt zien doorboren,

Die de laatste woorden van uwen gekruisten Zoon hebt opgevangen,

Die uwen Zoon, in den doodstrijd zijt bijgebleven,

Die het lijk van uwen Zoon, toen het van het kruis was afgenomen, in uwen

bid voor ons.

moederlijken schoot hebt ontvangen, * bid
voor ons.

Die van het graf uws Zoons, diep be-
droefd en troosteloos, naar uw verblijf
zijt weêrgekeerd,

O Koningin der Martelaren,

O spiegel der bedroefden,

O troost der kranken,

O steun der kleinmoedigen,

O toevlucht der zondaren,

Door het allerbitterst lijden en den dood van
uwen Zoon, bevrijd, ons o Koningin der
Martelaren.

Door de diepe smarten van uw hart,

Door uwe overgroote droefheid en verla-
tenheid,

Door uwe verschrikkelijke benauwdheden,

Door uwe zuchten en tranen,

Door uw moederlijk medelijden,

Door uwe allesvermogende bescherming,

Van overmatige droefheid,

Van kleinmoedigheid,

Van alle gelegenheid en gëvaar van
zonde,

Van de listen des duivels,

Van versteendheid des harten,

Van onboetvaardigheid,

bid voor ons.

bewaar ons, Koningin der Martelaren

Van
be
Van
K
Wij
Dat
G
tu
Dat
u
b
Dat
re
Dat
a
Dat
le
Mo
La
v
La
v
La
v
Ch
Ch
He

Van-eenen haastigen en onvoorzienen dood,
bewaar ons, Koningin der Martelaren.

Van de eeuwige verdoemenis, bewaar ons,
Koningin der Martelaren.

Wij, zondaren, wij bidden U, hoor ons.

Dat gij U gewaardigt, ons in het ware
Geloof, de Hoop en de Liefde door uwe
tusschenkomst te bewaren,

Dat gij U gewaardigt, voor ons van
uwen Zoon een volmaakt berouw en
boete over onze zonden te verwerven,

Dat gij U gewaardigt, allen die U aan-
roepen te troosten en te helpen,

Dat gij U gewaardigt, ons in den doods-
angst bij te staan,

Dat gij U gewaardigt, ons een gelukkig
levenseinde te verwerven,

Moeder Gods, Koningin der Martelaren,

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm U onzer.

wij bidden U, hoor ons.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader. Wees gegroet.

v. In al onze kwellingen en benauwdheden,

r. Kom ons te hulp, o allerheiligste Maagd Maria.

† Wij bidden U, o Heer, laat de allerge-
lukkigste Maagd Maria, uwe heilige Moeder,
wier ziel bij uw lijden met een zwaard van
droefheid doorboord werd, nu, en in de ure van
onzen dood onze voorspraak bij uwe goe-
dertierenheid zijn, die leeft en regeert met
den Vader en den H. Geest in alle eeuwen
der eeuwen. Amen.

† TREURZANG: „*Stabat Mater. Naast
het kruis.*”

Ter vereering der bedroefde Moeder Gods. 1)

1) Z. H. Paus Innocentius XI, verleende den
1 September 1681 aan alle geloovigen, die dezen
treurzang *godvruchtig* uitspreken:

100 dagen Aflaat, telkens.

Naast het kruis, met schreiende oogen,
Stond de Moeder, diep bewogen,
Daar de Zoon te sterven hing,

En haar door het zuchtend harte,
Overstelt van wee en smarte
’t Zevenvoudig slachtzwaard ging.

O hoe droef, hoe vol van rouwe
Was die zegenrijkste vrouwe,
Moeder van Gods eengen Zoon.

Wat ze schreide, wat ze snikte,
Als zij op de doodstraf blikte
Van haar Kind, zoo eindloos schoon!

Wie, die hier niet schreien zoude,
Die het grievend leed aanschouwde,
Dat Maria’s ziel verscheurt?

Wie kan, zonder meê te weenen,
Christus Moeder hooren stenen,
Daar zij met haar Zoon hier treurt?

Voor de zonden van de zijnen,
Zag zij Jesus vol van pijnen
En in wreede geeselstraf,

Zag zij haren Liefving sterven,
En Hem alles, alles derven,
Toen zijn mond den doodsnik gaf.

Geef, o Moeder, bron van liefde,
Dat uw zwaard ook mij doorklieve,
Dat ik treuren moog als gij;

Dat mij 't hart ontgloeit van binnen,
In mijn God en Heer te minnen,
Dat ik Hem alleen behaag!

Heilge, Moeder 'k bid u, hoor het,
't Lijden des Gekruisten boor het
Krachtig wondend, mij in 't hart!

Met uw Zoon, die om mijn zonden,
Zich zoo gruwzaam liet verwonden,
Moge ik deelen in de smart!

Mocht ik klagen al de dagen,
En zijn plagen waarlijk dragen,
Tot mijn jongste stervenssmart.

Met u onder 't kruis te weenen,
Met uw rouwe mij vereenen,
Dat verlangt mijn weenend hart.

Maagd der Maagden hoog verheven
Wil mijn bede niet weêrstreven,
Laat mij met u droevig zijn;

Laat me dragen Christus plagen,
Deelgenoot zijn zijner slagen,
Immer denken aan zijn pijn.

Laat mij in zijn kruis verslonden,
Laat zijn wonden mij doorwonden,
Om de liefde van uw Zoon!

Dan, in wederliefde ontstoken,
Worde ik door u voorgesproken,
Moeder! voor zijn rechtertroon.

Geef dat mij het Kruis beware,
Dat dan Christus dood mij spare,
Dat Hij mij genâ bewijs.

En als 't lichaam eens zal sterven,
Doe mij dan de glorie erven
Van het hemelsch Paradijs. Amen.

II. AFLAATGEBED.

Ter vereering der bedroefde Moeder Gods.

Z. H. Paus Pius VII, verleende den 14 Januari 1815, aan alle geloovigen, die *godvruchtig* de volgende gebeden, ter vereering van het bedroefde Hart van Maria, uitspreken:

300 dagen Aflaat, telkens.

NB. Deze Aflaat kan aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden.

v. O God zie neer op mijne hulp.

r. O Heer, haast U, mij te helpen.

Eere zij den Vader.

I. O Maria, moeder van smarten: ik heb medelijden met uwe droefheid, welke uw teeder hart, door de voorzegging van den heiligen grijsaard Simeon gevoelde. Verwerf mij, o

beminnelijke moeder, door uw aldus gepijnigd hart, de deugd van ootmoed, en de gave van heilige vreeze Gods.

Wees gegroet.

II. O Maria, moeder van smarten; ik heb medelijden met uw verdriet, hetwelk uw gevoelig hart leed op de vlucht en tijdens het verblijf in Egypte. Verwerf mij, o minnelijke moeder, door uw aldus wreedelijk gekweld hart, de deugd van milddadigheid, vooral jegens de armen en de gave van godsvrucht.

Wees gegroet.

III. O Maria, moeder van smarten, ik heb medelijden met de angsten, waarin uw hart verkeerde, bij het verliezen van uwen beminden Zoon Jesus. Verwerf mij, o minnelijke moeder, door uw aldus bekneld hart, de deugd van kuischheid en de gave van wetenschap.

Wees gegroet.

IV. O Maria, moeder van smarten; ik heb medelijden met de ontsteltenis, welke uw moederlijk hart ondervond bij het ontmoeten van Jesus, toen Hij zijn kruis droeg. Verwerf mij, o minnelijke moeder, door uw liefdevol en aldus gedrukt hart, de deugd van geduld en de gave van sterkte.

Wees gegroet.

V. O Maria, moeder van smarten; ik heb medelijden met de pijniging, welke uw edelmoedig hart onderging, toen gij Jesus, op het kruis zaagt sterven. Verwerf mij o minnelijke moeder, door uw aldus gekweld hart, de deugd van matigheid en de gave van raad.

Wees gegroet.

VI. O Maria, moeder van smarten; ik heb medelijden met de wonde, welke uw meêwarig hart ontving, toen de lans de zijde van Jesus en zijn minnelijk hart doorstak. Verwerf mij, o minnelijke moeder, de deugd van broederlijke liefde en de gave van verstand.

Wees gegroet.

VII. O Maria, moeder van smarten; ik heb medelijden met den weemoed, welken uw hart ondervond bij de begrafenis van Jesus. Verwerf mij, o minnelijke moeder, door die overgroote droefheid van uw heilig hart, de deugd van waakzaamheid en de gave van wijsheid.

Wees gegroet.

v. Bid voor ons, diep bedroefde Maagd;

R. Opdat wij de beloften van Christus waardig worden.

† Wij bidden U, o Heer, dat de allergeluk-

kigste Maagd Maria, uwe heilige Moeder, wier ziel bij uw lijden met een zwaard van droefheid doorboord werd, nu en in het uur van onzen dood, bij uwe goedertierenheid onze voorspreekster zij; die leeft en regeert met den Vader en den Heiligen Geest in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

III. AFLAATGEBED.

Ter vereering der bedroefde Moeder Gods.

Z. H. Paus Pius VI, verleende den 8 Juli 1785, aan allen, die de onderstaande gebeden *rouwmoedig* verrichten :

Zevenmaal het *Wees gegroet* bidden en telkens daarop laten volgen :

Heilige Moeder! Druk te zamen
Al de wonden, al de stramen
Des Gekruisten, in mijn hart.

1o. 300 dagen Aflaat, elken dag eenmaal te verdienen.

2o. Vollen Aflaat, die ze gedurende een maand dagelijks bidden; te verdienen op een dag der maand naar keuze; mits Biechtende, Communiceerende en biddende volgens de intentie der Kerk.

N.B. Deze Aflaten kunnen aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden.

IV. AFLAATGEBED,

ter vereering der bedroefde Moeder Gods.

Z. H. Paus Benedictus XIII, verleende den 26 September 1274 aan alle geloovigen, die op de Vrijdagen, alle dagen van de veertigdaagsche Vasten, het feest der zeven Droefheden en alle dagen van deszelfs octaaf bidden den volgenden krans, van gebeden voor elk „Onze Vader” en „Wees gegroet,”

1o. Een aflaat van 200 dagen.

2o. Op alle andere dagen van het jaar voor elk „Onze Vader en „Wees gegroet” een Aflaat van 100 dagen.

3o. Een Aflaat van 7 jaren en zevenmaal 40 dagen, behalve den genoemden Aflaat, aan hen, die den geheelen krans hetzij gezamenlijk of alleen bidden.

N.B. Om deze Aflaten te verdienen behoort men te Biechten, of minstens het voornemen te hebben het dit te doen.

Akte van Berouw.

O mijn eenige en minnelijkste Heer, aanschouw mij hier in uwe goddelijke tegenwoordigheid, geheel beschaamd op het zien der groote beledigingen, welke ik U heb aangedaan; van ganscher harte vraag ik U daar-

over vergiffenis; uit liefde tot U heb ik daarover berouw, en denkende aan uwe oneindige goedheid, verfoei ik ze en heb daarvan een grooter afkeer dan elk ander kwaad. Ik wenschte duizendmaal gestorven te zijn, alvorens ik U beleedigde; ik heb besloten, liever duizendmaal te sterven, dan U andermaal te beleedigen. O gekruiste Jesus, ik maak het vaste voornemen, mijne ziel te reinigen in uw kostbaar Bloed door het waardig ontvangen van het H. Sacrament der Biecht.

En gij, o mededoogende Maagd, Moeder van barmhartigheid en toevlucht der zondaren, vraag voor mij, door uwe smartelijke droefheden, de vergiffenis mijner zonden, waarnaar ik verlang; terwijl ik biddende volgens de intentie van den Opperpriester, om de heilige Aflaten aan uwen krans van gebeden verbonden, te verdienen, vertrouw de vergiffenis der straffen te verkrijgen, welke ik verdiend heb.

I. Door dit vertrouwen aangemoedigd, overdenk ik de eerste droefheid der gelukzalige Maagd, Moeder van God, toen zij in den tempel haren eenigen Zoon Jesus offerde, en toen de H. grijsaard Simeon Hem in de armen nemend, haar zeide: „een zwaard van droef-

heid zal uwe ziel doorboren" wat haar het lijden en den dood van haren Zoon Jesus aankondigde.

1 *Onze Vader, 7 Wees gegroet.*

II. De tweede droefheid der H. Maagd was, toen zij gedwongen werd naar Egypte te vluchten om de vervolging te ontgaan van den wreeden en goddeloozen Herodes, die haren beminden Zoon zocht te dooden.

1 *Onze Vader, Wees gegroet*

III. De derde droefheid der H. Maagd was, toen zij met haren bruidegom den H. Josef en haren minnelijksten Jesus, op het Paaschfeest te Jerusalem zijnde, bij hare terugreis dien goddelijken Zoon verloor, en het verlies van Hem gedurende drie dagen beweende.

1 *Onze Vader, 7 Wees gegroet.*

IV. De vierde droefheid der H. Maagd was, toen zij haren zeer beminden Zoon Jesus ontmoette, die een zwaar kruis op zijne teedere schouders dragend, den Calvarieberg beklom om daar gekruist te worden.

1 *Onze Vader, 7 Wees gegroet.*

V. De vijfde droefheid der H. Maagd was, toen zij haren goddelijken Zoon aan het kruis zag hangen, terwijl zijn Bloed uit alle

deelen van zijn allerheiligst Lichaam vloeide.

1 *Onze Vader, 7 Wees gegroet.*

VI. De zesde droefheid der H. Maagd was, toen zij tusschen hare armen ontving het levenloos en met eene lans doorstoken Lichaam van haren zeer beminden Jesus, op het oogenblik, dat Hij van het kruis was afgenomen.

1 *Onze Vader, 7 Wees gegroet.*

VII. De zevende en laatste droefheid der H. Maagd Maria, de bijzondere voorspreester van hare dienaren en der ongelukkige zondaren was, toen zij het Lichaam van haren goddelijken Zoon in het graf zag neergelegd.

1 *Onze Vader, 7 Wees gegroet.*

Bid voor ons, zeer bedrukte Maagd;

Opdat wij de beloften van Jesus Christus worden.

† Wij bidden U, o Heer, dat de allergelukkigste Maagd Maria, uwe H. Moeder, wier ziel bij uw lijden door een zwaard van droefheid doorboord werd, ons bij uwe goedertierenheid te hulp kome, nu en in het uur van onzen dood: Gij die leeft en regeert met den Vader en den H. Geest, in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

V. AFLAATGEBED.

Z. H. Paus Pius IX verleende den 23 December 1847, aan alle geloovigen, die *godvruchtig* en *rouwmoedig* het volgend gebed uitspreken.

300 dagen Aflaat telkens.

Wees gegroet Maria, vervuld met smarten: de Gekruiste is met u; de Gezegende Vrucht uws lichaams Jesus. Heilige Maria, Moeder des Gekruisten, verleen ons, die uwen Zoon kraisten, tranen, nu en in het uur van onzen dood. Amen.

OP ZATERDAG.

LITANIE

TOT HET

H. HART DER MAAGD MARIA.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

God, Hemelsche Vader, ontferm U onzer.

God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
U onzer.

God, Heilige Geest, ontferm U onzer.

Heilige Drievuldigheid, één God, ontferm
U onzer.

H. Maria, verwerf ons de genade der god-
delijke liefde.

H. Moeder Gods, verwerf ons de genade der
goddelijke liefde.

Har
s
d

Hart van Maria,

Hart van Maria, allerzuiverste in uwen oorsprong, verwerf ons de genade der goddelijke liefde.

vol van genade,
gezegend boven alle harten,
levend afbeeldsel van Jesus H. Hart,
voorwerp van het welbehagen des
Heeren,

bron van ootmoed,
zetel van barmhartigheid,
brandende oven van liefde tot God,
onpeilbare zee van goedheid,

wonder van onschuld en heiligheid,
spiegel der goddelijke volmaaktheden,
waarin het Bloed van Jesus Christus,

de spijs onzer verlossing, gevormd is,
dat door uw vurig verlangen, de zalig-
heid der wereld bespoedigd hebt,

dat voor de zondaars genade verwerft,
dat de woorden van Jesus getrouw
bewaarde,

door een zwaard van droefheid door-
stoken,

bij het lijden van Christus, met smar-
ten vervuld,

met den gekruisten Jesus aan het kruis
gehecht,

verwerf ons de genade der Goddelijke liefde.

Hart van Maria,

Hart van Maria, Jesus in het graf volgende,
 verwerf ons de genade der Goddelijke liefde.
 bij de Verrijzenis van Christus, een
 nieuw leven aannemende,
 bij de Hemelvaart van Jesus, met eene
 onuitsprekelijke vreugde overstelpt,
 bij de nederdaling van den Heiligen
 Geest met een nieuwen overvloed van
 genade begiftigd,
 troost der bedrukten,
 toevlucht der zondaren,
 hoop en schuilplaats van allen, die u
 toegenegen zijn,
 hulp en steun der stervenden,
 vreugde en genoegen der Engelen en
 van alle Heiligen in den hemel,

Verwerf ons de genade der Goddel. liefde.

Oneindig goede God, die voor de zaligheid
 der zondaars en voor de toevlucht der bedruk-
 ten, aan het Onbevleete Hart van Maria,
 eene heilige gelijkenis van liefde en barm-
 hertigheid, met het aanbiddelijk Hart van
 uwen goddelijken Zoon hebt geschonken; ver-
 werf voor ons, dat wij de gedachtenis van
 dat beminnelijk en altoos heilig Hart vierende,
 door zijne verdiensten, een hart mogen er-
 langen, volgens den wensch van het Hart van

het Hart van Jesus, door denzelfden Jesus Christus, die God zijnde, met U leeft en regeert in de eenheid van den Heiligen Geest, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

TOEWIJDING VAN ZICHZELVEN AAN HET H. HART
VAN MARIA.

O Hart van Maria, altoos Maagd en onbevlekt, het heiligste, het zuiverste, het volmaaktste Hart, hetwelk de Almogende voor een enkel schepsel geschapen heeft; vol van genade, onuitputbare bron van goedheid en teederheid, troon van liefde en barmhartigheid, voorbeeld van alle deugden, beeltenis van het aanbiddelijk Hart van Jesus, dat God meer bemind hebt, dan de Serafijnen; dat aan de allerheiligste Drievuldigheid meer verheerlijking hebt toegebracht, dan al de Heiligen te zamen; dat ter onzer liefde, aan den voet des kruises zoo bittere smarten geleden hebt, en dat met alle recht aller menschen eerbied, liefde en dankbaarheid waardig zijt: aanvaard heden welwillend mijne zwakke hulde.

Voor u, o allerheiligst Hart, neergeworpen, bedank ik u voor alle weldaden, die uwe

onvergelykelijke goedheid mij verworven heeft; ik vereenig mij met al de zielen, die haar genoeg en vertroosting vinden, in u te beminnen, te loven en te eeren.

O allerminnelijkst Hart, dat de Engelen en Heiligen van bewondering verrukt; voortaan zult gij; na het Hart van Jesus, te gelijk met het hart van den heiligen Josef, het voorwerp mijner teederste vereering waren. Gij zult mijn toevlucht in den druk, mijn vertroosting in mijn lijden, mijn schuilplaats tegen de vijanden mijner zaligheid, en in de ure van mijnen dood, het voorwerp van mijn vertrouwen wezen.

AFLAATGEBED,

tot het H. Hart der Maagd Maria.

Z. H. Paus Pius VII verleende den 18 Augustus 1807, den 1 Februari 1816 en 26 September 1817, aan alle geloovigen, die dit gebed uitspreken ter vereering van het H. Hart van Maria:

1o. Een Aflaat van 60 dagen, elken dag eenmaal te verdienen.

2o. Vollen Aflaat op de feestdagen der Geboorte, Hemelvaart en van het H. Hart van Maria, aan allen, die dagelijks gedurende één jaar dit gebed uitspreken; mits Biechtende, Communiceerende,

eene kerk of ten minste een altaar aan de H. Maagd toegewijd bezoekende, en daar biddende volgens de intentie der H. Kerk.

3°. Vollen Aflaat in het doodsuur aan allen, die in hun leven dit gebed dikwijls bidden.

NB. Deze gebeden kunnen aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden.

O Hart van Maria, Moeder van God en van ons, o allerbeminnelijkst Hart, voorwerp van het welbehagen der aanbiddelijke Drie-vuldigheid, en waardig, van alle Engelen en menschen vereerd en bemind te worden; o Hart, het meest gelijkend op dat van Jesus, waarvan gij het volmaaktst afbeeldsel zijt; Hart vol van goedheid en zoo geschikt, om met onze rampen medelijden te hebben! gewaardig U, onze ijsskoude harten te breken en maak, dat al onze neigingen zich richten tot het Hart van Jesus; plaats daarin de liefde tot uwe deugden, en ontvlam ze door dat heilig vuur, waardoor gij steeds brandt: waak over de heilige Kerk, bescherm haar, en wees voor haar steeds een aangenaam toevluchtsoord en eene onneembare sterkte, waarin zij veilig is tegen de aanvallen harer vijanden. Wees onze weg tot Jesus, en het kanaal, waardoor ons de noodige genaden

voor onze zaligheid toevloeien. Wees onze toevlucht in onze noodwendigheden, onze troost in droefheid, onze kracht in bekoringen, ons toevluchtsoord in vervolging, eindelijk onze hulp in alle gevaren; doch vooral op het oogenblik van onzen dood, in dien laatsten strijd tijdens ons leven, wanneer zich de geheele hel zal wapenen, om onze zielen te roven, in dit angstig oogenblik, op dat verschrikkelijk tijdstip, waarvan ons eeuwig geluk afhangt, o mededoogende Maagd, laat ons dan gevoelen geheel de goedheid van uw moederlijk hart en al het vermogen uwer macht bij dat van Jesus, door ons te geven een veilig toevluchtsoord in de bron zelve der barmhartigheid: opdat wij met u in den hemel mogen loven dat heilig Hart, gedurende alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Dat het Goddelijk Hart van Jesus en het onbevlekt Hart van Maria altoos en overal gekend, geloofd, geprezen, bemind, gediend en verheerlijkt worden. Amen.

LITANIE

TOT DEN

H. ANTONIUS VAN PADUA.

HEER ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

God Hemelsche Vader, ontferm U onzer.

God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm U
U onzer.

God Heilige Geest, ontferm U onzer.

Heilige Drievuldigheid, één God, ontferm U
onzer.

Heilige Maria, bid voor ons.

Heilige Moeder Gods,

Heilige Franciscus, geestelijke vader en
beschermmer van den H. Antonius,

Heilige Antonius van Padua,

Roem van Portugal, uw vaderland,

bid voor ons.

Licht van Frankrijk, bid voor ons.
Fakkel van Italië en Spanje,
Liefde aller volkeren,
Navolger van den H. Franciscus,
Getrouwe onderhouder van zijn regel,
Wonder van boetvaardigheid,
Overwinnaar der verleidelijke wereld,
Minnaar van Christus' kruis,
Overwinnaar der kwade begeerlijkheid,
Voorbeeld van kuischheid, armoede en
gehoorzaamheid,
Verkondiger van het Evangelie,
Godspraak van den Heiligen Geest,
IJveraar voor de waarheid en liefde Gods,
Schrik der booze geesten,
Toonbeeld voor de volmaakte zielen,
Beeld van het apostolische leven,
Doorgronder van het geweten,
Bekeerder der onwetenden,
Trooster der bedrukten,
Verdediger der onschuld,
Uitblinkend in heiligheid,
Machtig in wondere werken,
Die vereerd zijt geweest met de verschij-
ning van het Kind Jesus,
Die voor de zaligheid der zielen hebt
geijverd,

bid voor ons.

Die met den geest van voorzegging begiftigd
zijt geweest, bid voor ons.

Die dooden hebt opgewekt,

Die de hoop zijt van hen, die in gevaar
verkeeren,

Wiens bescherming zich doet gevoelen
aan hen, die u aanroepen,

Die met vrucht wordt aangeroepen, bij het
opzoeken van verloren zaken,

Heilige Antonius, roem van de orde der
Minderbroeders,

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

v. Bid voor ons, H. Antonius, beroemde
verkondiger des Geloofs;

R. Opdat wij, onder uwe bescherming,
tot het geluk des eeuwigen levens geraken.

† O God, moge de plechtigheid ter eere
van den heiligen Antonius uwen belijder,
de Kerk verheugen, opdat zij steeds door

bid voor ons.

bid voor ons.

geestelijke hulp gesterkt en waardig worde, eenmaal de eeuwige vreugde te genieten. door onzen Heer Jesus Christus.

Wij bidden U o Heer; verleen ons tot voorspreker bij U, den H. Antonius, uwen belijder, wiens deugden, lessen en wonderwerken hunnen glans en roem aan U verschuldigd zijn, door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

GEBED OM HET VERLORENE TERUG TE VER-
ZOEKEN.

O vermogende voorspreker, H. Antonius van Padua, die de wereldsche goederen versmadende om de hemelsche te winnen, van God een bijzonder voorrecht verkregen hebt, om verlorene en ontnomene zaken terug te bezorgen: bid voor mij, opdat ik de voorwerpen, welke ik verloren heb of die mij ontnomen zijn, tot meerdere verheerlijking der Goddelijke Majesteit en tot lof van uwen glorievollen Naam, moge terug bekomen. Amen.

LITANIE

TOT DEN

H. ALOYSIUS VAN GONZAGUA.

HEER, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

God, Hemelsche Vader, ontferm U onzer.

God, Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
U onzer.

God Heilige Geest, ontferm U onzer.

Heilige Drievuldigheid, één God, ontferm
U onzer.

H. Maria, Patronesse van den H. Aloysius
van Gonzagua, bid voor ons.

H. Aloysius, met zegeningen door God over-
laden, bid voor ons.

H. Aloysius, vervuld met den Heiligen Geest,
bid voor ons.

H. Aloysius, allerwaardigst belijder van Jesus Christus, bid voor ons.

allergodvruchtigste aanbidders van het

H. Sacrament des Altaars,

trouwe dienaar der H. Maagd, Maria,

edelmoedige verachter der aardsche

vermaken,

voorbeeld van edelmoedigheid,

minnaar der armoede,

volmaakt in gehoorzaamheid,

wonderbaar in geduld,

zeer vermogend in den hemel,

die de duivelen hebt doen vluchten,

eer en roem der jeugd,

patroon der studeerende jeugd,

nastrever van het evangelische leven,

spiegel der Maagden,

allerzoetste vertrooster der bedrukten,

gewisse toevlucht der zieken,

eer en sieraad der Societeit van

Jesus,

glansrijk licht der Kerk,

uitmuntend door vele wonderwerken,

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Heer!

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, verhoor ons, Heer!

H. Aloysius,

bid voor ons.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Heilige Aloysius, bid voor ons.

Opdat wij de beloften van Christus waardig worden.

GEBED, OM DE GENADE VAN BOETVAARDIGHEID.

† O God, bedeeleer der hemelsche gaven, die in den engelachtigen jongeling Aloysius eene zonderlinge onschuld des levens met eene even groote boetedoening vereenigd hebt; verleen door zijne verdiensten en voorbede, dat wij, die hem in zijne onschuld niet gevolgd hebben, hem ten minste in zijne boetpleging navolgen, door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

AFLAATGEBED,

tot den H. Aloysius, om de gave van kuischheid.

Z. H. Paus Pius VI verleende den 6 Maart 1802 aan alle geloovigen, die het volgend gebed *godvruchtig* en *rouwmoedig* bidden, met bijvoeging van één *Onze Vader* en een *Wees gegroet*:

100 dagen Aflaat, eenmaal op den dag te verdienen.

O H. Aloysius, die versierd waart met eene engelachtige zuiverheid; hoe onwaardig ook ik daarvoor moge zijn, evenwel beveel ik u de zuiverheid van mijne ziel en van mijn lichaam aan: ik smeeke u door deze engelachtige deugd, welke gij zoo zeer beoefend hebt, mij aan te bevelen aan het Lam zonder vlekken, onzen Heer, Jesus Christus, alsook aan zijne allerheiligste Moeder, de Maagd der Maagden,

Bewaar mij van alle doodzonden; gedoog niet, dat ik ooit door eenige vlek van onzuiverheid besmet worde; en als gij mij in bekoring of in gevaar van deze zonde ziet, verwijder dan uit mijn hart alle onzuivere gedachten en begeerten; breng mij dan te binnen de gedachte aan de eeuwigheid en aan Jesus, hangende aan het kruis; druk diep in mijn hart het gevoel der heilige vreeze des Heeren; ontsteek er in het vuur der Goddelijke liefde; opdat ik, na u in dit leven nagevolgd te hebben verdienen moge even als gij God in den hemel te bezitten. Amen.

Onze Vader, Wees gegroet.

HEI

H

Hee

Chr

Chr

Goo

Goo

U

Goo

He

C

Heilige

LITANIE

TOT DE

HEILIGE MARTELAREN VAN GORCUM.

HEER, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

God hemelsche Vader, ontferm U onzer,

God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
U onzer.

God Heilige Geest, ontferm U onzer.

Heilige Drievuldigheid, één God, ontferm U
onzer.

Leonardus en Nicclaüs, bid voor ons.

Nicolaüs en Hieronymus,

Antonius en Theodorus,

Godefridus en Antonius,

Nicasius, Willehaldus en Franciscus,

Petrus en Cornelius,

Heilige

bid voor ons.

Heilige Godefridus en Joannes, bid voor ons.
Moedige Kampvechters voor het allerheiligste Sacrament des Altaars,
Kinderlijke vereerders der H. Maagd,
Trouwe verdedigers van het Opperherderschap des Pausen,
Die te Gorcum om het geloof gevangen werd genomen, niettegenstaande u onder eed leven en vrijheid verzekerd waren,
Die van alles beroofd, in een vochtig en afzichtelijk hok gebracht, de gruwelijkste godslasteringen moest aanhooren,
Die honger, dorst, koude en naaktheid verduurd hebt,
Die dertien dagen en nachten gerukt, gestooten, geslagen en geschopt en door allerlei boosaardige mishandelingen van meest dronken soldaten en andere onverlaten onmenschelijk gemarteld werd,
Die gesterkt door het heilig Sacrament der Biecht en de H. Communie, met engelachtig geduld al die onmensche-lijkheden doorstondt,
Die voor uwe vijanden en voor uwe medegezellen biddende, niet ophieldt elkander tot volharding aan te moedigen,
Heilige Joannes, die op den weg naar

bid voor ons.

ons.

Gorkum, om een kind te doopen, als een verrader aangehouden, bij de andere Martelaren in de gevangenis geworpen werdt, bid voor ons.

Heilige Martelaren, die in eene stinkende mosselschuit, als koopwaren op elkander gepakt werdt, om naar den Briel overgevoerd te worden,

Die te Dordrecht, als iets zonderlings, voor een drinkpenning werdt ten toongesteld, en den bittersten spot prijs gegeven,

Die bij den Briel onder de grofste beledigingen van 't gemeen ontscheept, gedwongen werdt voor den wreeden Lumeij te knielen,

Die door Godslasteringen en slagen genoodzaakt werdt, onder 't hoongelach van Lumeij en zijne woestelingen, het „Te Deum” en de lofzangen ter eere van de H. Maagd Maria te zingen, terwijl gij twee aan twee gebonden, bij wijze van processie, rondom de galg werdt geleid, middelerwijl de beul deze voorbereidde,

Heilige Adrianus, Jacobus en Andreas, die in uwe pastoriën opgelicht, te Brielle, met de Martelaren van Gorkum in een

bid voor ons.

akeligen kerker werdt opgesloten, bid voor ons.

Heilige Martelaren, die voor den bloedraad van Lumeij en zijne edelen over uw geloof ondervraagd, moedig beleedt te gelooven, al hetgeen de H. Roomsche katholieke Kerk voorschrijft te gelooven,

Die met marteling en dood bedreigd, zoo gij volhardet in het geloof aan de wezenlijke tegenwoordigheid van Jesus Godheid en Menschheid in het H. Sacrament des Altaars, en aan het Opperpriesterschap des Pausen, antwoorddet: dat gij bereid waart, daarvoor, al ware het aanstonds, te sterven,

Wier vijanden, door de bewijsredenen der geleerden onder u beschaamd, tot uwe rechters schreeuwden: „hangt ze op, hangt ze maar aanstonds op,”

Wier terechtstelling door den bloeddorstigen Lumeij, na eene woeste drinkpartij, bevolen werd,

Die uw vonnis vernomen hebbende, steeds vuriger badt, en elkander tot standvastigheid bleeft aanmoedigen, zoolang gij spreken kondt,

bidt voor ons.

Die
b
v
g
Die
s
Die
g
a
v
We
We
Van
o
Van
h
Va
Va
v
Wi
Do
Da
h
Da
v
t

Die omstreeks twee uren na middernacht,
buiten den Briel, in de turfschuur van het
verwoeste klooster, „ten Rugge,” aan eene
galg zijt opgehangen, bidt voor ons.

Die gelijk Jesus, ook na uwe terecht-
stelling mishandeld werd, bidt voor ons.

Die in den morgenstond, met glanzend
gelaat en gouden kronen op het hoofd,
aan eenige inwoners van Gorkum zijt
verschenen,

Wees genadig, spaar ons, Heer.

Wees genadig, verhoor ons, Heer.

Van onverschilligheid en ongeloof, bewaar
ons, Heer.

Van alle traagheid in den dienst van God,
bewaar ons, Heer.

Van alle menschelijk opzicht, bewaar ons, Heer.

Van alle kleinmoedigheid in beproeving, be-
waar ons, Heer.

Wij zondaren, wij bidden U, hoor ons.

Door de verdiensten uwer H. Martelaren,

Dat wij in oprechte toegenegenheid tot
het H. Sacrament des Altaars toenemen,

Dat wij steeds met onzen H. Vader, den
Paus, het zichtbaar hoofd der H. Kerk
vereenigd blijven, en zijn Opper-Pries-
terschap erkennen,

wij bidden U, hoor ons.

voor

bidt voor ons.

Dat wij tot den dood toe, in ons heilig geloof volharden, wij bidden U, hoor ons.

Dat gij u gewaardigt, onzen H. Vader, den Paus en al onze geestelijke overheden te beschermen en te versterken,

Dat gij u gewaardigt, onze afgedwaalde broeders, tot den schoot der ware Kerk terug te voeren,

Dat gij u gewaardigt de vijanden der Kerk te vernederen,

Dat gij u gewaardigt, ons dierbaar vaderland van besmettelijke ziekten onder menschen en vee te bewaren,

Dat wij in een gelukkigen vrede mogen leven,

Dat wij zalig sterven,

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Heer!

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, verhoor ons, Heer!

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm u onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

v. Bidt voor ons, heilige Martelaren,

r. Opdat wij u in de belijdenis des Geloofs navolgen.

vij bidden U, hoor ons.

†
H. M.
met
genac
verdi
in de
door

† O God, die den roemvollen strijd uwer
H. Martelaren, Leonardus en zijne gezellen,
met de eeuwige kroon versierd hebt: verleen
genadig, dat wij op aarde strijdende, door hunne
verdiensten en navolging verdienen mogen,
in den hemel even als zij bekroond te worden,
door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

LITANIE

TOT DEN

H. BISSCHOP HUBERTUS,

BESCHERMHEILIGE TEGEN DE RAZERNIJ.

HEER, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.

God, Zoon, Verlosser der wereld, ontferm U
onzer.

God, Heilige Geest, ontferm U onzer.

H. Drievuldigheid, één God, ontferm U onzer.

H. Maria, bid voor ons.

H. Moeder Gods, bid voor ons.

Heilige Hubertus, bid voor ons.

Heilige Hubertus, die zoo veel liefde hadt
tot de Moeder Gods, bid voor ons.

Heilige Hubertus, die vande Moeder Gods, den
wonderstool hebt ontvangen, bid voor ons.

Heilige Hubertus, die door Jesus Christus,

Heilige Hubertus,

geroepen werdt, de bedorven zeden uit
te roeien, bid voor ons.

die aan uwer roeping door Jesus Christus
zoo nauwkeurig beantwoordde,

die de aardsche grootheid zoo kloek-
moedig versmaadde,

die door een Engel zijt geroepen, om
den H. Lambertus als Bisschop op
te volgen,

wonderbare verkondiger van Gods
woord,

die zoo zeer ijverde voor de zaligheid
der zielen,

allervurigst ijveraar voordeutr oeiing
der afgodendienst,

die zoo zeer ijverde voor de versprei-
ding van het Christendom,

vurige bestrijder der ondeugd,

ijverige voorstander der kerkelijke ge-
beden en eeredienst,

uitmuntend voorbeeld van alle deugden,
wiens liefde tot God zoo vurig was,

wiens ziel door een vast en boven-
natuurlijk betrouwen zoo zeer werd
opgebeurd,

beschermheilige tegen de Razernij,

Heilige Hubertus, wiens geloof zoo
vast en kloekmoedig was,

Heilige Hubertus,

bid voor ons.

Heilige Hubertus, die de ootmoedigheid gestadig beoefende, bid voor ons.

die zoo ijverig en veel badt,
die zoo milddadig waart in aalmoezen,
wiensnaam alléén de duivelen verschrikt,
die met hemelsche weldaden waart
overladen,

die overvloedig de gaven van den
H. Geest ontvingt,

die door Gods hulp, thans nog zoovele
verbazende wonderen verricht,

liefderijke geneesheer van arme zieken,
die door Gods hulp nog dagelijks men-

schen en zelfs dieren geneest,
die door Gods hulp razenden en be-

zetenen geneest,
schroom der hel,

geesel der duivelen,
die de tooverij verdrijft,

die in het gezelschap der Engelen zijt
opgenomen,

deelgenoot der Aartsvaders,
opvolger der Apostelen,

navolger der Martelaren,
parel der Bisschoppen,

toonbeeld der kuische zielen,
voorwerp van blijdschap voor alle Hei-

ligen,

Heilige Hubertus,

bid voor ons.

ge-

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. De Heer had hem lief en versierde hem;

r. Hij deed hem een heerlijk kleed aan.

v. Bid voor ons, Heilige Hubertus;

r. Opdat wij van razernij en alle onheil bevrijd blijven.

Heilige Bisschop en dienaar van God; met het meeste vertrouwen plaats ik mij onder uwe bescherming; en vermits de almachtige God u wonderlijk heeft doen zijn tegen de razernij en elke andere wanorde naar ziel en lichaam, smee ik om uwe heilige tusschenkomst bij Hem; opdat ik van al dusdanig onheil bevrijd blijve, en eenmaal moge waardig worden, in uw gezelschap dienzelfden God eeuwig te loven. Amen.

LITANIE

TOT DEN

HEILIGEN ROCHUS,

BESCHERM-HEILIGE TEGEN PEST EN ANDERE BESMETTELIJKE ZIEKTEN.

HEER, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.

God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm U onzer.

God, Heilige Geest, ontferm U onzer.

H. Drievuldigheid, één God, ontferm U onzer.

Heilige Maria, bid voor ons.

Heilige Moeder Gods, bid voor ons.

Heilige Rochus, bid voor ons.

Trouwe dienaar des Heeren, bid voor ons.

Minnaar en verdediger van het Kruis, bid voor ons.

Navolger van Jesus Christus, bid voor ons.
Verachter der aardſche ijdelheid,
Voorbeeld van boetvaardigheid,
Spiegel van godsvrucht,
Voorbeeld van alle deugden,
Trooster der bedrukten,
Toevlucht der zieken,
Steun der lijdenden,
Hulp der ellendigen,
Machtige beschermer tegen pestziekten,
Voorstander der Christenen,
Door uwe vurige liefde tot God en de men-
schen, wij bidden u, kom ons te hulp.
Door uwen eerbied voor de Engelen,
Door uwe uitstekende toegenegenheid tot
alle Heiligen,
Door uwe godvruchtige bedevaart,
Door de strengheid uwer boete,
Door uw waken en vasten,
Door uwen aanhoudenden arbeid,
Door uwe diepe nederigheid, waarmede
gij de zieken bijstond,
Door de wonderbare genezingen, welke
gij door het teeken van het heilig kruis
uitwerkte,
Door het wonderbaar geduld, waarmede
gij de pestziekte doorstondt,

bid voor ons.

wij bidden u, kom ons te hulp.

Door al uwe verdiensten, wij bidden u, kom ons te hulp.

Hoor ons, arme zondaars.

Wij bidden u, dat gij onze voorspreker bij God gelieft te zijn, om vergiffenis onzer zonden en verlossing onzer rampen te verwerven, hoor ons gebed.

Dat gij u gewaardigt, de geloovigen, die u godvruchtig aanroepen, van een haastigen en onvoorziene dood te bewaren,

Dat gij u gewaardigt, de gramschap Gods en zijne geesels : als pestziekten, hongersnood en oorlog van ons af te wenden,

Dat gij u gewaardigt, door uwe voorspraak den arm van den verdelgenden Engel te weerhouden,

Dat gij u gewaardigt, de goddelijke barmhartigheid voor de zielen in het vagevuur af te smeeken, opdat zij de eeuwige rust verwerven,

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.

v. Heilige Rochus, bid voor ons ;

hoor ons gebed.

R. Opdat wij van pestziekten en een haastigen dood bevrijd blijven.

† Wij bidden U, o Heer, behoed uw volk door eene voortdurende goedertierenheid; en door bemiddeling der verdiensten van den heiligen Rochus, beveilig het van alle besmetting naar Ziel en Lichaam, door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

LITANIE

TDT DEN H. DONATUS,

MARTELAAR.

Beschermheilige tegen de schadelijke uitwerksels van
Donder, Bliksem, Hagel, Stormwinden, Stortregens en
alle onweder.

(Als men deze Litanie bidt ten tijde van onweder,
verwekke men eerst een oprecht berouw over alle
zonden, en besproeie zich en het huis waarin men
zich bevindt, met wijwater door middel van een
gewijden palmtak.)

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.

God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm U
onzer.

God, Heilige Geest, ontferm U onzer.

Heilige Drievuldigheid, één God, ontferm
U onzer.

Heilige Maria, bid voor ons.

Heilige Moeder Gods ,

Alle H. Engelen en Aartsengelen,

Alle H. Oudvaders en Profeten,

Alle H. Apostelen en Discipelen van
Christus,

Alle H. Martelaren en Martelaressen,

Alle H. Bisschoppen, Leeraars en Belij-
ders,

Alle H. Priesters, Monniken en Kluizenaars,

Alle H. Maagden en Weduwen,

Alle H. bewoners des hemels,

Heilige Donatus, onze beschermer,

Uitverkoren Martelaar van Christus,

Die om uwe beloofde zuiverheid te bewaren,
den Marteldood ondergaan hebt,

Die over de wereld, den duivel en het
vleesch zoo roemrijk gezegepraald hebt,

Bijzondere beschermer tegen alle onweder:
donder, bliksem, hagel, stormwinden
en stortregen,

Opdat wij van de vreeselijke uitwerksels
des onweders bevrijd blijven,

O waardige Martelaar Gods, opdat de
kerkgebouwen, steden, dorpen, gehuch-
ten, menschen en akkers, door winden,
hagel, donder, bliksem, stortregen niet
beschadigd noch vernietigd worden,

bidt voor ons.

O Heilige Donatus, opdat wij door oprechte
boetpleging ons bekeeren, de zonden vluch-
ten, christelijk leven, en alzoo den belee-
digden God verzoenen en zijne straffen
van ons afweren, bid voor ons.

O heilige Donatus, het onweder bedreigt ons;
bid voor ons.

Wees genadig, spaar ons, Heer.

Wees genadig, verhoor ons, Heer.

Van alle zonden, verlos ons, Heer.

Van uwe gramschap en verdiende straffen,
Van alle aanvallen der booze geesten op
mensen, woningen, vee en vruchten
der aarde,

Van alle schadelijke beroeringen der lucht
door stormwinden, hagel, donder, blik-
sem en stortregen,

Van schade door brand in onze personen
of bezittingen,

Van schadelijke regens, droogte en water-
overvloed,

Van eenen onvoorziene dood,

Van den eeuwigen dood,

Door uwe oneindige goedheid en barmhar-
tigheid, hoor ons, Heer.

Door alle Mysteriën van uw heilig leven, lijden
en sterven, hoor ons, Heer.

bewaar ons Heer.

Door de voorspraak der allerheiligste Maagd
Maria, hoor ons Heer.

Door de voorspraak van den H. Donatus,
onzen beschermer,

Door de voorspraak van alle Heiligen,

Opdat wij in rust en vrede U beminnen
en dienen,

Opdat alle zondaars, ketters en ongeloovigen zich bekeeren,

Opdat alle rechtvaardigen in uwen dienst
volharden,

Iam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, spaar ons, Heer!

Iam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, verhoor ons, Heer!

Iam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

v. Heilige Donatus, Martelaar van Christus,
bid voor ons;

r. Opdat wij van alle zonden en van schade
des onweders bevrijd blijven.

O eeuwige en almachtige God; die door
het gevaarlijk onweder uwe almacht laat
blijken, ontferm U onzer, die in U gelooven,

die op U hopen, die U beminnen, en oprecht bedroefd zijn, U beleedigd te hebben; neem deze ootmoedige gebeden aan: bevrijd ons van schadelijke winden, hagel, regen, droogte, watervloed, donder, bliksem, en van een haastigen en onvoorzienen dood; opdat wij U tijdens dit leven, in rust en vrede beminnen en dienen, en in de eeuwige heerlijkheid ons met U verblijden, door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

O allerheiligste Maagd Maria; heilige Donatus roemrijke Martelaar, onze beschermer; alle H. Engelen, onze beschermers; alle heilige bewoners des hemels, wij verheugen ons in uw allerhoogst geluk, wij loven den goeden God, die u in de heerlijkheid gekroond heeft; bidt voor ons, opdat wij van alle schadelijk onweder bewaard worden, en door een christelijk leven eenmaal mogen behooren tot uw eeuwig gezelschap in den hemel. Amen.

GEBED TOT DE H.H. JOACHIM EN ANNA.

O eerbaar, zalig tweetal, Joachim en Anna, u zijn alle schepselen dank verschuldigd; want door u hebben zij den Schepper de kostbaarste aller gaven gebracht, namelijk de kuische

Moeder, zij, die alléén den Schepper waardig was. Uwe verhevenheid wordt door de vlekkelooze vrucht van uwen echt gekend, welke gij gewillig voor altijd aan den dienst van God hebt toegewijd: o draag mijn hart, bid ik u, als een offer aan dit offer verbonden, door uwe handen aan den almachtigen God op; en door de genade, welke gij bij God verkregen hebt, gelieft alles aan te vullen, wat aan dezen mijnen plicht nog ontbreekt.

AFLAATGEBED TOT DEN H. WILLIBRORDUS.

Bisschop, Belijder en Beschermheilige van Nederland.

Z. H. Paus Pius IX verleende den 11 Juni 1852 aan alle geloovigen, die het volgende gebed *godvruchtig* en *rouwmoedig* bidden:

1°. 200 dagen aflaat eenmaal daags.

2°. Vollen Aflaat aan hen, die het gedurende een maand eenmaal daags bidden; te verdienen op een dag naar keuze, op de gewone voorwaarden.

Almachtige en barmhartige God; die door de prediking van den H. Willibrordus, onze voorouders verlicht, en hen van slaven hunner driften, tot vrije menschen in Christus gevormd hebt geef ons, dat wij door de voorspraak van dienzelfden Heilige in dat weldadig

licht voortdurend leven, en de verkregene vrijheid zóó gebruiken, dat wij uwen wil steeds betrachten. Verleen aan Neerlands Kerk waardige herders, die den apostolischen man in ijver en bekwaamheid volgen; opdat het geloovige volk zoo wel in deugden als in getal gestadig toeneme, door Jesus Christus, uwen Zoon, onzen Heer en Verlosser. Amen.

AFLAATGEBED TOT DEN H. NICOLAÛS

Bisschop en Belijder.

Z. H. Paus Gregorius XVI verleende den 22 November 1832 aan alle geloovigen, die *rouwmoedig* de volgende gebeden, ter vereering van den H. Nicolaüs, uitspreken :

Een Aflaat van 50 dagen eenmaal daags te verdienen.

Roemwaardige H. Nicolaüs, mijn bijzondere Beschermmer, sla uit uw verblijf in het eeuwig licht, alwaar gij de goddelijke tegenwoordigheid geniet, goedertieren uwe oogen op mij, en verwerf mij de genade en de geschikte hulp in al mijne noodwendigheden, zoo wel naar ziel als naar lichaam, doch vooral de genade N. N., voor zoover deze voor mijne zaligheid dienstig is. Kom, o roemwaardige

H. Nicolaüs, te hulp onzen Opperpriester, de H. Kerk en de H. Stad. Ook bid ik, breng de zondaars, en die in de duisternis der onwetendheid, der dwaling en der ketterij gewikkeld zijn, op den rechten weg des heils terug. Troost de bedrukten, sta de gebrekkigen bij, beur de kleinmoedigen op, verdedig de verdrukten, verleen hulp aan de zieken, en verkrijg, dat allen de vruchten uwer vermogende bescherming, bij den Gever van alle goed ondervinden. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet. Eere zij den Vader.

v. H. Nicolaüs, bid voor ons;

r. Opdat wij de beloften van Christus waardig worden.

O God, die den roemwaardigen en heiligen Nicolaüs, uwen Belijder en Bisschop, door ontelbare wonderen versierd hebt en nog dagelijks verheerlijkt: verleen, smeecken wij U, dat wij door zijne verdiensten en gebeden van de vlammen der hel en van alle gevaren bewaard worden, door Christus, onzen Heer. Amen.

ONDERSCHIEDENE GEBEDEN

VOOR

ALGEMEENE EN BIJZONDERE NOODWENDIGHEDEN.

GEBED OM HULP, BIJ EENE VERVOLGING DER
KERK DOOR ONGELOOVIGEN, KETTERS, VRIJ-
DENKERS EN ANDERE VIJANDEN.

Ps. LXXVIII.

O God, de heidenen zijn gevallen in uw erfdeel, zij hebben uwe heilige woonplaats onteerd; zij hebben Jerusalem tot eene wachtplaats der boomvruchten gemaakt.

Zij hebben de lichamen uwer dienaren aan de vogelen des hemels tot spijs gegeven; het vleesch uwer Heiligen aan het wild gedierte op aarde.

Zij hebben hun bloed rondom Jerusalem als water vergoten; en er was niemand die ze begroef.

Wij zijn aan onze geburen tot smaad

geworden; tot hoon en spot van die ons omgeven.

Hoe lang o Heer, zult Gij zoo zeer vertoornd wezen, en zal uw ijver als een vuur branden?

Stort uwe verbolgenheid over de volkeren uit, die U niet kennen, en over de Koninkrijken, die uwen naam niet aanroepen.

Want zij hebben Jacob uitgeplunderd en zijne woonplaats verwoest.

Gedenk onze vroegere misdaden niet; moge uwe barmhartigheid ons spoedig genaken; want wij zijn zeer ellendig geworden.

Help ons, o God, onze Verlosser, en bevrijd ons, o Heer, om de eer uws Naams, en wees onze zonden genadig, om uwen Naam.

Opdat zij soms niet zeggen onder de heidenen: waar is hun God? en opdat voor ons oog, onder de volkeren niet bekend worde de wraak des bloeds uwer dienaren, dat vergoten is.

Het zuchten der geboeiden stijge voor uw aangezicht: neem volgens de kracht uws arms de kinderen der gesneuvelden in bezit.

En vergeld zevenvoudig in den schoot onzer geburen hunnen smaad, dien zij U, o Heer, hebben aangedaan.

Doch wij, uw volk en de kudde uwer

weiden, zullen U prijzen in eeuwigheid: wij zullen uwen lof verkondigen van geslacht tot geslacht.

Eere zij den Vader, en den Zoon, en den Heiligen Geest;

Gelijk het was in den beginne, en nu, en altijd, en in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader.

v. Behoed ons,

r. Mijn God, die op U betrouwen.

v. Zend hun, o Heer, hulp uit Uw heiligdom,

r. En bescherm hen uit Sion.

v. En de vijand vermoge niets op ons,

r. En de boosdoener onderneeme niet, ons te schaden.

v. Handel niet met ons naar onze zonden;

r. Noch vergeld ons naar onze boosheden.

v. Heer, verhoor mijn gebed.

r. En mijne roepstem kome tot U.

† O Heer, verhoor genadig de gebeden uwer Kerk: opdat zij, na verwijdering van alle wederwaardigheden en dwalingen, U in veilige vrijheid moge dienen.

† Barmhartige God, wij bidden U, verleen aan uwe Kerk: dat zij, die door den Heiligen Geest verzameld is, door geene vijandelijke aanvallen gestoord worde.

† Wij bidden U, o Heer, verneder den hoogmoed onzer vijanden en werp door uwe machtige hand, hunne hardnekkigheid ter neer.

† Almachtige God, versmaad uw volk niet, dat in verdrukking tot U roept: maar kom, om de eer van uwen Naam, de verdrukten genadig te hulp, door onzen Heer, Jesus Christus, die met U leeft en regeert in alle eeuwen. Amen.

v. De hulp Gods blijve steeds met ons.
r. Amen.

† GEBED TEN TIJDE VAN OORLOG.

Litanie tot alle Heiligen. (zie bladz. 339.)

O God, die de oorlogen verwijdert en de vijanden van die op U hopen, door uwe machtige bescherming bevecht: kom uwe dienaren, die uwe barmhartigheid inroepen, te hulp: opdat wij U, nadat de wreedheid onzer vijanden onderdrukt is, door eene voortdurende dankzegging mogen loven, door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

† GEBED OM VREDE.

O God, van wien alle heilige verlangens, raadgevingen en rechtvaardige werken voortkomen: verleen aan uwe dienaren, dien vrede, welken de wereld niet vermag aan te brengen: opdat als onze harten tot uwe geboden geneigd, en de vrees voor vijanden zal geweken zijn, de tijden door uwe bescherming, rustig mogen wezen, door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

† GEBED TEGEN BESMETTELIJKE ZIEKTEN.

O God, die niet den dood der zondaren, maar hun berouw en boete verlangt: zie genadig neer op uw volk, dat zich tot U wendt: opdat Gij, als het U toegenegen zal zijn, daarvan den geesel uwer gramschap gelieft af te wenden.

† Verhoor, ontfermend, o Heer, de beden uws volks; opdat wij, die naar verdiensten om onze zonden bezocht worden, ter verheerlijking van uwen Naam, genadig bevrijd worden. Verleen ons, o Heer, het uitwerksel van ons dringend gebed, en weer genadig de besmettelijke ziekte van ons af: opdat de

harten der stervelingen erkennen, dat dusdanige geesels van uwe gramschap uitgaan, en door uwe barmhartigheid weer ophouden, door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

Gebeden tot de H. Maagd Maria tegen besmettelijke ziekten.

O Maria, gij zijt dat voortreflijk werktuig van den Heiligen Geest, den vertrooster. Gij zijt die luistervolle stad Gods. Gij zijt die sterke Vrouw, welke den Krop der slang verplet hebt. Gij zijt meer schitterend dan de zon, lieflijker dan de maan, glansrijker dan het morgenrood, meer blinkend dan de sterren. Laten wij, zondaars, tot haar naderen, berouwvol op de borst kloppende en zeggende: Heilige, Heilige, Heilige Maria, onze barmhartige en toegenegene Moeder! Nadat gij ons van besmettelijke ziekten, van eenen haastigen dood en van alle kwellingen, door uwe heilige gebeden bevrijd hebt, maak ons dan aan de hemelsche heerlijkheid deelachtig.

v. In alle onze kwelling en benaauwdheid.

r. Kom ons te hulp, o allergoedertierenste Maagd Maria.

God van ontferming, God van liefde, God

van vergeving, die U ontfermd hebt over de droefheid uws volks, en tot den Engel, die de uwen sloeg, gezegd hebt: het is genoeg, houd uwe hand in: Om uwe liefde en van uwe verheerlijkte Moeder, wier kostbare borsten Gij tegen het venijn onzer misdaden gezogen hebt, verleen ons de hulp Uwer genade; opdat wij van alle besmettelijke ziekte, en van een onvoorzienen dood bevrijd, en van den aanval eens geheelen ondergangs gered worden, door U, o Jesus Christus, Verlosser der wereld, Koning der heerlijkheid, die God zijnde, met God den Vader en den Heiligen Geest, leeft en regeert, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

v. Heer, verhoor mijn gebed,

r. En mijne roepstem kome tot U.

GEBED TOT DE H.H. SEBASTIANUS, ROCHUS,
EN ANTONIUS, APT.

tegen besmettelijke ziekten.

O gij, heilige Sebastianus, Rochus en Antonius, komt ons te hulp bij onzen Heer Jesus Christus: opdat wij van besmettelijke ziekten en van alle krankheid naar lichaam en ziel bewaard worden.

v. Bidt voor ons, o heilige Sebastianus, Rochus en Antonius,

r. Opdat wij de beloften van Christus waardig worden.

Almachtige, eeuwige God, die door de verdiensten uwer Heiligen, Sebastianus, Rochus en Antonius, het menschedom van besmettende ziekten bevrijd hebt: verleen aan uwe smee-kenden, dat wij, die om dezelfde genade tot U naderen, door hunne tusschenkomst, aan alle gevaar van besmettende ziekten onttrokken worden, door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

Gebeden tegen bliksem, donder, stormwind. stortregen en andere vervaarlijke natuurverschijnselen.

Ps XC. Ter opwekking van vertrouwen op God.

Wie onder de hulp des Allerhoogste woont, zal blijven onder de bescherming van den God des hemels;

Hij zal tot den Heer zeggen: Gij zijt mijn beschermmer en mijne toevlucht: Hij is mijn God; op Hem zal ik hopen.

Want Hij heeft mij bevrijd van den strik der jagers en van harde woorden.

Met zijne schouderbladeren zal Hij u over-
lommeren; en onder Zijne vleugelen zult gij
hopen.

Zijne waarheid zal u met een schild be-
dekken; gij zult niet vreezen wat 's nachts
vervaarlijk is;

Noch den pijl, die bij den dag aansnort,
noch hetgeen door de duisternis zweeft, noch
den aanval des duivels op helderen dag;

Duizend zullen neerstorten aan uwe linker-
zijde, en tien duizend aan uwe rechterhand;
maar tot u zal Hij niet naderen.

Doch met uwe oogen zult gij het aan-
schouwen, en de vergelding des zondaars zien;

Want Gij, o Heer, zijt mijne hoop; in
den Allerhoogste hebt gij uw toevluchtsoord
plaats gesteld.

Geen kwaad zal tot u naderen, en geene
plaag zal uwe woonplaats naderen;

Want Hij heeft zijne Engelen jegens u
bevolen: dat zij u zouden bewaren op al uwe
wegen;

Op de handen zullen zij u dragen: opdat
gij uwen voet niet zoudt stooten aan eenigen
steen.

Over adders en basiliken zult gij wandelen,
en leeuwen en draken zult gij vertreden;

Omdat hij op Mij zijne hoop heeft gevestigd, zal Ik hem redden: Ik zal hem beschermen; omdat hij Mijnen Naam beleden heeft.

Tot Mij zal hij roepen, en Ik zal hem verhooren: in kweeling ben Ik bij hem: Ik zal hem redden en verheerlijken.

Met lengte van dagen zal Ik hem vervullen, en Ik zal hem Mijn heil doen aanschouwen.

Eere zij den Vader, en den Zoon, en den Heiligen Geest;

Gelijk het was in den beginne, en nu, en altijd, en in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

† Wij smeecken U, o Heer, dat alle aanvallen der booze geesten van uw huis worden afgewend: en alle schadelijke beroeringen der lucht verdwijnen, door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

ANDERE GEBEDEN TOT HETZELFDE DOEL.

Antiph. Jesus van Nazareth.

Ps. VI. *Heer sla mij niet*, enz. (Zie den eersten Boetpsalm, blz. 189.)

Antiph. Jesus van Nazareth, Koning der Joden! Deze titel der zegepraal behoede en bescherm ons. Ziet het Kruis des Heeren:

Vlucht gij, weerspannige benden; want de Leeuw uit Judas stam, de wortel van David heeft gezegevierd. Alleluia.

Heer, ontferm U onzer. Christus, ontferm U onzer. Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader; enz.

v. Loven wij den Vader, en den Zoon, en den Heiligen Geest.

r. Prijzen wij en verheerlijken wij Hem hoog in eeuwigheid.

† Verhoor ons, o Heer, die tot U roepen, en verleen, dat op onze beden de helderheid en kalmte der lucht herstellen, opdat wij, die met recht om onze zonden verdiend hebben gestraft te worden, door de hulp uwer barmhartigheid uwe goedertierenheid ondervinden, door Jesus Christus onzen Heer. Amen.

GEBED TOT DE ALLERHEILIGSTE MAAGD
EN ALLE HEILIGEN.

tot hetzelfde einde.

O liefdevolle Moeder des Heeren, Maria, gij lichtende ster der verzoening van het menschdom met God; gij, H. Maagd, bronwel aller genaden, die de gramschap des hemelschen Vaders hebt uitgedoofd door de

opoffering van uwen gezegenden Zoon; en gij, Voorlooper des Heeren; gij H. H. Apostelen, Martelaren, Belijders en Maagden; gij alle Gods lieve vrienden en uitverkorenen, o komt ons te hulp, opdat dit noodweer door uwe gebeden gestild worde. Weerhoudt des Heeren uitgestrekte hand; ten einde Hij in zijne gramschap niet straffe en ons voor eeuwig van zich afstoote, door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

GEBED BIJ DUURTE EN HONGERSNOOD.

Wij bidden U, o Heer, geef ons smeekgebed de gewenschte uitwerking, en wend verzoend met ons, den hongersnood af; opdat de harten der menschen erkennen, dat niet alléén zulke geesels van U uitgaan, als Gij vergramd zijt, maar ook, dat zij door uwe ontferming ophouden, door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

† GEBED OM REGEN.

God, in wien wij leven, ons bewegen en bestaan; zend ons een vruchtbaar makenden regen: opdat wij genoegzaam van tijdelijke hulpmiddelen voorzien, met meer vertrouwen

naar de eeuwige mogen verlangen, door
onzen Heer Jesus Christus. Amen.

† GEBED OM GUNSTIG WEDER.

Verhoor ons, o God, die U smeeken: en
verleen ons, die U bidden, gunstig weder:
opdat wij, die verdiend hebben, gekastijd
te worden, door de tusschenkomst uwer
barmhartigheid uwe goedertierenheid onder-
vinden, door Jesus Christus, onzen Heer.
Amen.

† GEBED TEGEN VEEZIEKTE.

O God, die aan den menschelijken arbeid
ook de hulp der stomme dieren hebt toege-
voegd: wij bidden U ootmoedig; laat niet
toe, dat zij, zonder welke het menschedom
niet gevoed wordt, ophouden tot ons gebruik
te dienen, door Jesus Christus, onzen Heer.
Amen.

† GEBED IN ALLE NOODWENDIGHEDEN.

O God, onze toevlucht en sterkte; Gij,
die zelf de bron van medelijden zijt; verhoor
de beden uwer Kerk en verleen; dat hetgeen
wij met aandrang vragen, wezenlijk erlangen,
door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

AL

† GE

O

alle g

naar

Kerk

wij U

is, d

hij m

het ee

Christ

†

O

waakt

uwen

de z

trouw

vloed

getrou

vervu

van e

onzen

† GEBED VOOR ONZEN H. VADER, DEN PAUS.

O God, Opperherder en Bestuurder van alle geloovigen; zie genadig op uwen dienaar N., dien Gij als Opperherder uwer Kerk verkoren hebt: verleen hem, bidden wij U, dat hij allen, waarover hij gesteld is, door woord en voorbeeld voorga: opdat hij met de hem toevertrouwde kudde, tot het eeuwige leven moge geraken, door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

† GEBED VOOR DEN AARTSBISSCHOP OF
BISSCHOP.

O God, die met goedheid over uw volk waakt, en het met liefde geleidt; verleen uwen dienaar N., onzen Bisschop, wien Gij de zorg, om ons te besturen, hebt toevertrouwd, den geest van wijsheid en den overvloed uwer genade; opdat hij jegens ons, getrouw de plichten van het priesterambt vervulle, en in de eeuwigheid de belooning van eenen trouwen dienaar ontvange, door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

GEBED VOOR ZIJNE OUDERS.

O Heer, die mij toelaat, U mijn Vader te noemen, en U gewaardigt het daadwerkelijk te zijn: gedenk hen, die ten opzichte van mij, even als Gij, eene zoo teedere benaming hebben. Verhoor de beden, welke de gehoorzaamheid aan uwe bevelen mij voorschrijft, en wien een gevoel van toegenegenheid bezielt, dat Gij zelf in mijn hart gegrift hebt. Bewaar voor mij deze zoo dierbare personen, aan wien ik, na U, al de gunsten en weldaden te danken heb, die op aarde mijn deel zijn. Stort over hen uit allerlei geestelijke en tijdelijke zegeningen; doch behoed hen bovenal, voor het grootste aller onheilen, de zonde. Geef, dat ik nimmer die verschrikkelijke vervloekingën uitlokke, die soms voor gansche familiën de gevolgen zijn der misdaad eens eenigen. Laat mij, o mijn God, in hunne waakzaamheid en zorgen, eenen raad, eene toevlucht, eenen steun, voor het vervolg mijns levens vinden, zoo als ik hun, door mijne volmaakte gehoorzaamheid, — met hunne verlangens zelfs te voorkomen, — al den troost hoop te verschaffen, welken zij met recht van mij

mo
hun
die
dat
mijn
eind
gen
luk
wel
aan

†
E
sche
onz
den
U l
van
Chr

O
lige
de
uwe
uwe

mogen verwachten. Verleen vooral, dat hunne liefde matig zij, en heilig de plannen, die zij ten opzichte van mij vormen, zonder dat ooit mijne tijdelijke belangen in iets mijn eeuwig geluk in den weg staan. Bekroon eindelijk al uwe gaven door de grootste aller genaden, namelijk, dat een en hetzelfde geluk voor altijd in den hemel hen vereenige, welke zoo vele banden op aarde zoo nauw aan elkander sloten. Amen.

† GEBED VOOR ANDERE NABESTAANDEN.

Behoed, bidden wij, o Heer, door de tuschenkomst der H. Maria, altoos Maagd, onze nabestaanden van alle wederwaardigheden: en daar zij met geheel hun hart voor U liggen neergeworpen, gelieve hen genadig van alle onheil te bewaren, door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

† GEBED VOOR VRIENDEN.

O God, die door de genade van den Heiligen Geest, in de harsten der geloovigen, de gaaf der liefde gestort hebt: verleen aan uwe dienaren en dienaressen, voor wie wij uwe goedertierenheid afsmeeken, heil naar

ziel en lichaam, opdat zij U uit al hun macht beminnen, en al wat U behaagt, met de meeste toegenegenheid volbrengen, door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

† GEBED VOOR VIJANDEN.

O God van vrede, minnaar en behoeder van liefde; verleen aan al onze vijanden den waren vrede en liefde, schenk hun vergiffenis van alle zonden, en onttrek ons krachtdadig aan al hunne listen, door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

† GEBED VOOR ZIEKEN.

Almachtige, eeuwige God, eeuwig heil van alle geloovigen; verhoor ons voor uwen zieken dienaar, voor wien wij de hulp uwer barmhartigheid verzoeken; opdat hij, na herstel zijner gezondheid, U in uwen tempel dank zegge, door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

† GEBED VOOR REIZENDEN.

Geef gehoor, o God, aan onze beden, en verleen, dat de weg van uwen dienaar ge-

richt worde tot vermeerdering van het heil dat Gij geschapen hebt; opdat hij tusschen de afwisselingen der reis en van dit leven, steeds door uwe hulp beschermd worde, door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

† GEBED VOOR ZEEVAARDERS.

O God, die onze vaders door de roode zee geleid en door diepe waters hebt overgebracht, middelerwijl zij den lof van uwen Naam bezongen: wij bidden U ootmoedig, dat Gij aan uwe dienaren op het schip, na afwering van allen tegenspoed, de steeds gewenschte haven en eene voorspoedige vaart wilt verleenen, door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

† GEBED VOOR EEN GEVANGENE.

O God, die den H. Petrus, den Apostel, van de boeien bevrijd en ongehinderd hebt laten gaan; maak de boeien los van uwen dienaar, die zich in de gevangenis bevindt, en verleen: dat hij door de verdiensten van uwen Apostel, ongehinderd kunne heengaan, door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

† GEBED OM KUISCHHEID.

Ontsteek, o Heer, ons binnenste en onze harten door het vuur van den Heiligen Geest: opdat wij U met een kuisch lichaam dienen, en door een zuiver hart behagen, door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

† GEBED OM OOTMOED.

O God, die de hoovaardigen weerstreeft en aan de ootmoedigen genade schenkt: verleen ons de deugd van waarachtigen ootmoed, waarvan uw eeniggeboren Zoon in zich het beeld getoond heeft: opdat wij nimmer door hoovaardigheid uwe verontwaardiging opwekken; maar veeleer door onderwerping de gaven uwer genade erlangen, door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

† GEBED OM GEDULD.

O God, die door het geduld van uwen eeniggeboren Zoon, de hoovaardigheid van den ouden vijand verbrijzeld hebt: wij bidden U, verleen ons, dat wij waardig herdenken al wat Hij voor ons zoo gaarne geleden heeft, en dat wij zóó door zijn voorbeeld,

alle wederwaardigheden geduldig verdragen,
door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

† GEBED OM LIEFDE.

O God, die bewerkt dat aan uwe minnaars alles ten goede keert; verleen aan onze harten eene onschendbare genegenheid uwer liefde; opdat de verlangens door uwe ingeving ontstaan, bestand zijn, door geene bekoring veranderd te worden, door Jesus Christus onzen Heer. Amen.

GEBED OM EEN ZALIGEN LEVENSSSTAAT.

Barmhartige God, doe mij kennen in welken levensstaat Gij wenscht dat ik U diene, verlicht mijn verstand, opdat ik dat beroep kieze, in hetwelk ik het zekerst mijne zaligheid zal bewerken.

O Heilige Geest, geleid mij door uwe goddelijke ingevingen tot dien levensstaat, in welken ik U het meest zal behagen.

O heilige Maagd Maria, verwerf mij de genade, den staat te kennen, waarin uw goddelijke Zoon wil, dat ik Hem diene.

Mijn H. Engelbewaarder, sta mij bij in de verkiezing van een staat, om als een gehoor-

zaam kind, overeenkomstig Gods wil te handelen en mijne zaligheid te bewerken. Amen.

† Gebeden alvorens eene reis te ondernemen.

(Lofzang van Zacharias Luc. I.)

Gezegend zij de Heer, de God van Israël; want Hij heeft zijn volk bezocht en zijne verlossing bewerkt.

En Hij heeft ons een reddingshoorn opgericht in het huis van David, zijnen dienaar;

(Zoo als Hij gesproken had door den mond der heiligen, zijne aloude Profeten.)

Redding van onze vijanden, en uit de hand van allen, die ons haten;

Om barmhartigheid te doen aan onze vaderen, en gedachtig te wezen aan zijn heilig verbond,

Aan den eed, dien Hij zwoer aan Abraham, onzen vader, dat Hij ons zou geven;

Dat wij uit de hand onzer vijanden verlost, Hem zonder vrees zouden dienen;

In heiligheid en gerechtigheid voor Hem, al onze dagen.

En gij kind! gij zult een Profeet des Aller-

hoogsten genoemd worden; want gij zult den Heer voorafgaan, om zijne wegen te bereiden;

Om aan zijn volk kennis des heils te geven, ter vergeving der zonden;

Door de groote barmhartigheid van onzen God, door welke Hij ons bezocht heeft, Hij die opdaagde van uit den hooge;

Om te verlichten hen, die in de duisternis en in de schaduw des doods zijn gezeten, ten einde onze voeten te richten tot den weg des vredes.

Eere zij den Vader, en den Zoon, en den Heiligen Geest;

Gelijk het was in den beginne, en nu, en altijd, en in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Antiph. Geleid ons, almachtige en barmhartige Heer, op den weg van vrede en heil: en de Engel Raphaël vergezelle ons op den weg; ten einde wij in vrede, welstand en vreugde huiswaarts wederkeeren.

Jesus, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. Behoud uwe dienaren,

R. Mijn God, die op U vertrouwen.

v. Zend ons hulp, o Heer, uit het heiligdom,

R. En bescherm ons uit Sion.

v. Zijt ons, o Heer, een sterke toren,

R. Voor het aanschijn des vijands.

v. De vijand vermoge niets tegen ons,

R. En de booze onderneme het niet, ons te schaden.

v. Geprezen zij de Heer ten allen tijde,

R. De God onzes heils geve ons eene voorspoedige reis.

v. Wijs ons, o Heer, uwe wegen aan,

R. En leer ons, uwe paden kennen.

v. Mogen onze gangen bestuurd worden,

R. Om uwe gerechtigheden na te komen.

v. Het kromme zal recht worden,

R. En het oneffene een effen baan.

v. God heeft u aan zijne Engelen aanbevolen,

R. Dat zij u behoeden op al uwe wegen.

v. Heer, verhoor mijn gebed,

R. En mijne roepstem kome tot U.

O God, die de kinderen Israëls droogvoets, te midden door de wateren der zee heengevoerd, en de drie Wijzen door eene ster den weg tot U hebt aangewezen; wij bidden U, verleen ons eene voorspoedige reis en

kalm weder; opdat wij door uwen H. Engel geleid, gelukkig den eindpaal onzer reis en eindelijk de haven der eeuwige zaligheid mogen bereiken.

O God, die na uwen dienstknecht Abraham uit Ur, het woonoord der Chaldeërs, uitgevoerd te hebben, hem op alle wegen zijner pelgrimsschap bewaard hebt: wij bid- den U, gewaardig U ons, uwe diénaren te beschermen: wij bidden U, o Heer, wees ons bij de toebereiding tot de reis eene hulp, op den weg een troost, in de hitte eene schaduw, in regen en koude eene beschutting, in vermoeienis eene verkwikking, in wederwaardigheid een schild, op moeilijke wegen een staf, bij schipbreuk eene haven; ten einde wij, onder uw geleide, gelukkig den eindpaal bereiken, en eindelijk onverlet tot onze haardstede terugkeeren.

Wij bidden U, o Heer, verhoor ons smeekgebed, en verleen, dat de weg van uwe diénaren gericht worde tot vermeerdering van het heil, dat Gij geschapen hebt: opdat wij tusschen alle afwisselingen van den weg en van dit leven, altoos door uwe hulp beschermd worden.

Wij bidden U, o alnachtige God, verleen dat wij den weg naar de zaligheid bewandelen, en dat wij, het voetspoor uws Voorloopers, den H. Joannes den Dooper volgende, veilig tot Hem geraken, dien hij verkondigd heeft, onzen Heer Jesus Christus, die God zijnde met U leeft en regeert in de eenheid van den Heiligen Geest, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

v. Laat ons in vrede vertrekken,

r. In den naam des Heeren. Amen.

ONDERRICHT
OVER HET BEZOEK
VAN HET ALLERH. SACRAMENT DES ALTAARS
EN DER
H. MAAGD MARIA.

Het Katholiek Geloof leert ons, dat onder de Hgedaante van het geconsacreerde brood Jesus Christus, de tweede Persoon der allerheiligste Drievuldigheid, God van alle eeuwigheid, medezelfstandig met God den Vader en den H. Geest, wezenlijk tegenwoordig is met zijne Godheid en Menschheid, met ziel en lichaam, zoo als hij verheerlijkt in den hemel is. Dag en nacht verblijft Hij verborgen in het tabernakel op het altaar, als op een troon van liefde en barmhertigheid, om ons zijne genaden uit te deelen en zijne liefde te bewijzen. Allermanzaamst noodigt Hij ons uit, om Hem daar te komen aanbidden, zeggende: „Komt allen tot Mij, die belast en beladen zijt, en Ik zal u verkwikken.”

Hoe gegrond is dus de uitnoodiging van den

H. Kerkleeraar Alphonsus de Liguori, wanneer hij zegt:

„Onder alle godvruchtige oefeningen, is het „bezoek van Jesus Christus in zijn H. Sacrament, „het behagelijkst aan God en het heilzaamst voor „den mensch. Tracht dan de gewoonte aan te „nemen, om zoo niet dagelijks een half uur, dan „toch minstens een vierde uurs of dikwijls eene „kerk te bezoeken, alwaar Hij in het tabernakel „rust en u steeds opwacht. Neem eene proef, „en gij zult bevinden, dat gij van dat bezoek „vele vruchten zult plukken. Weet, dat de tijd, „dien gij daar doorbrengt, het nuttigst in uw „leven zal besteed wezen; daarenboven zult gij „daar vertroosting en genieting, welke voor u van „groot nut zullen wezen in het uur van uwen „dood en in de eeuwigheid.

„Weet daarenboven, dat gij in een vierde uurs „van zulk gebed, waarschijnlijk meer verdienen „zult, dan door alle andere oefeningen gedurende „den dag.

„O hoe genoeglijk zijn de oogenblikken, die „men met een levendig geloof en eene teedere „godsvrucht, bij Jesus in zijn tabernakel door- „brengt, en zich met Hem daar onderhoudt, „die u daar zoo gepast kan ontvangen en aan- „hooren. Vraag Hem daar vergiffenis uwer zon- „den; leg Hem daar al uwe noodwendigheden

„bloe
„doet
„hij
„zijn
„zijn
„aan
„wij
„eeu
„zoo
„Sac
„dar
„wo
Z.
tus
gebe
men
heil
H.
1
2
ma
geb
een
cee
Pa
het

„bloot, even als een vriend aan zijnen vriend
 „doet, in wien hij vertrouwen stelt, en van wien
 „hij hulp verwacht; vraag Hem zijne genade,
 „zijne liefde en de eeuwige zaligheid, maar vooral
 „zijne hulp, om bewijzen van liefde te geven
 „aan Hem, die zelfs van af het altaar, alwaar
 „wij Hem van liefde tot ons zien branden, zijnen
 „eeuwigen Vader voor ons bidt. Zijne liefde is
 „zoo groot, dat hij te vreden is met in het H.
 „Sacrament te verblijven, zelfs al wordt hij door on-
 „dankbaren veracht. Doch waartoe nog meerdere
 „woorden? Beproeft en ondervindt.”

Z. H. Paus Pius IX verleende den 8 Augustus 1859 aan alle geloovigen, die het volgende gebed „o Jesus, mijn God,” *bij het H. Sacrament, rouwmoedig* en vervolgens het gebed „Allerheiligste en Onbevleete Maagd” *bij een beeld der H. Moeder Gods* uitspreken:

10. Een Aflaat van 300 dagen, telkens.

20. Vollen Aflaat aan die gedurende één maand dagelijks minstens één der twee genoemde gebeden op gezegde wijze doen; te verdienen op een dag naar keuze, mits biechtende, communiceerende en biddende tot intentie van Z. H. den Paus.

N. B. Deze gebeden kunnen aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden.

AFLAATGEBED.

Om Jesus in het allerheiligste Sacrament te bezoeken, opgesteld door den H. Kerkvader,
Alphonsus Maria de Liguori.

O Jesus, mijn God, die uit liefde, welke Gij allen menschen toedraagt, dag en nacht in dit H. Sacrament van liefde en barmhertigheid verblijft, Gij wacht, noodigt en ontvangt daar allen, die U komen bezoeken: ik geloof, dat Gij in het allerheiligste Sacrament des Altaars wezenlijk tegenwoordig zijt; ik aanbid U uit het diepste mijns harten, en zeg U dank voor alle weldaden, welke Gij mij hebt geschonken, maar vooral omdat Gij U zelven in dit Sacrament geheel aan mij, en mij uwe Moeder tot beschermster gegeven en mij hebt opgewekt, om U in deze kerk te bezoeken.

Ik groet uw beminnelijk Hart, en doe dit om drie beweegredenen. Ten eerste om U dank; te zeggen voor dat overgroot geschenk, ten tweede, om alle beleedigingen uit te wisschen, die U door uwe vijanden, in dit Sacrament worden aangedaan; ten derde, tracht ik door dit bezoek U op alle plaatsen te aanbidden, alwaar Gij in uw Sacrament niet

waardig genoeg vereerd en het meeste verlaten zijt.

Mijn Jesus, ik bemin U van ganscher harte; het doet mij leed, dat ik uwe oneindige goedheid, zoo menigmaal in het verledene beleedigd heb. Ik maak het besluit, U in de toekomst, met de hulp uwer genade, nimmer meer te beleedigen. Thans, hoe onwaardig ook, draag ik mij zelven geheel aan U op; ik geef U en doe afstand van geheel mijnen wil, van mijne genegenheden, van mijne verlangens en van al wat ik bezit. Maak in de toekomst van geheel mijn wezen al wat Gij verlangt, en van hetgeen mij toebehoort, al wat Gij begeert.

Ik vraag U slechts uwe liefde, de volharding tot het einde, en het vermogen, uwen wil in alles te volbrengen. Ik beveel U de zielen in het vagevuur aan; doch vooral haar, die in haar leven, U in het allerheiligste Sacrament en aan uwe allerheiligste Moeder de meeste toegenegenheid betoonden. Gelieve insgelijks alle arme zondaars te gedenken. Eindelijk mijn beminde Zaligmaker, vereenig ik al mijne genegenheden met die van uw allerheiligst Hart, en deze vereenigd draag ik uwen hemelschen Vader op, welken ik in

uwen naam smEEK, ze uit liefde tot U aan te nemen en te verhooren. Amen.

AFLAATGEBED,

om de allerheiligste Maagd Maria te bezoeken.

Allerheiligste en Onbevleete Maagd en mijne Moeder Maria; tot U, die zijt de Moeder van mijnen Heer, de wereld-Koningin, de verdedigster, de hoop en de toevlucht der zondaren, begeef ik mij geheel gelijk ik ben, de ellendigste aller menschen. Ik vereer u, o verhevene Koningin, en zeg u dank voor alle weldaden, welke gij mij tot heden toe bewezen hebt; vooral, omdat gij mij van de hel, welke ik zoo menigmaal verdiende, bewaard hebt. Ik bemin u, o allerminnelijkste Vorstin, en uit liefde tot u, beloof ik, dat ik u altoos zal dienen en al doen, wat in mijn vermogen is, opdat ook anderen u beminnen.

Ik stel al mijn vertrouwen en al mijn heil in u; neem mij als uwen dienaar aan, en plaats mij onder uwe bescherming, o barmhartige Moeder! En dewijl gij bij God zóó vermogend zijt, behoed mij van alle bekoringen, of wel verwerf mij de kracht, om

ze tot mijnen dood te overwinnen. U verzoek ik om eene ware liefde tot Jesus Christus; van u verhoop ik eenen zaligen dood. Om uwe liefde tot God, o mijne Moeder, bid ik u, mij altoos bij te staan, doch vooral op het laatste oogenblik mijns levens. Houd niet op, mij te beschermen, alvorens gij mij zalig ziet in den hemel, om u te loven en uwe barmhartigheid te bezingen door de gansche eeuwigheid heen. Amen.

GEBED OM DE GENADE, JESUS DIKWILS IN HET
ALLERHEILIGST SACRAMENT TE BEZOEKEN.

O God, o onbegrijpelijke liefde, Gij, die ons vele bewijzen van eene oneindige liefde hebt gegeven, en daarenboven, om in dit leven met ons te zijn, in uw H. Sacrament op onze altaren blijft rusten; ik maak het voornemen, U daar dikwijls te komen bezoeken, om zoo veel mogelijk uwe zoete tegenwoordigheid, die het geluk der zaligen in den hemel uitmaakt, te genieten.

O werd het mij toegestaan, hier altoos te blijven, om U te aanbidden, en gebeden van liefde tot U te storten! Roep mij tot U, zoo ik ooit uit traagheid, of om tijdelijke bezigheden zou willen nalaten, U te bezoeken.

Mijn allerzoetste Jesus, verleen mij een vurig verlangen, om dikwijls bij U te zijn, hier in dit Sacrament verborgen.

O minnelijke Jesus, waarom heb ik U hier niet dikwijls bezocht? Doch de gedachte, dat ik niet alléén in den hemel, maar ook op aarde den tijd heb, U te beminnen en te bezoeken, is mij een troost; ja, lieve Jesus, ik kan U hier nog beminnen en bezoeken: ik heb vast besloten, daarmede op dit oogenblik een begin te maken; ik wil U beminnen, en U in uw H. Sacrament dikwijls bezoeken. Ik bemin U, mijn hoogste goed, mijne liefde, mijn al; ik zal U dikwijls bezoeken. Verleen mij de genade, als ik U, hier verborgen, dikwijls kom aanbidden, dat ik U na dit leven, van aanschijn tot aanschijn moge aanschouwen, en eeuwig in uw gezelschap verblijven. Amen.

(De Litanie en verdere gebeden op Donderdag en de gebeden onder de Vespers en het Lof zijn zeer gepast, om Jesus in het allerheiligste Sacrament te bezoeken.)

ONDERRICHT

ONER DE

VESPERS EN HET LOF.

W ordt Jesus in den *voormiddag* door den priester in het H. Sacrificie der Mis, als een onbloedig Offer opgedragen en door de geloovigen aanbeden; die aanbidding onder de gedaante van brood, wordt in den *namiddag*, vooral op zon- en feestdagen, door algemeene openbare gebeden van den priester en der geloovigen, in zijn heilig huis voortgezet.

Tot dat einde heeft alsdan eene uitstelling van het H. Sacrament gewoonlijk plaats.

Middelerwijl worden door den dienstdoenden priester gebeden en door het zangerskoor lofzangen aangeheven ter vereering en aanbidding van het H. Sacrament. Die gebeden en lofzangen worden gewoonlijk gevolgd door een lofzang en gebed ter vereering der H. Moeder van God, om hare vermogende hulp voor onze belangen in te roepen.

Bij gelegenheid dier aanbidding wordt gewoonlijk de zegen met het H. Sacrament gegeven, op sommige plaatsen bij het einde, op andere bij het begin en einde.

Aangezien het aan de geloovigen moeilijk is, de Latijnsche kerkgezangen, die volgens de onderscheidene zon- en feestdagen menigmaal veranderen, te volgen, kunnen zij zich ter aanbidding en vereering van het H. Sacrament, zeer gepast van de onderstaande gebeden of van andere bedienen, b. v. de *Litanie en gebeden op Donderdag. De lofzang van den H. Thomas van Aquino „O mijn God,” Gebed, om Jesus in het allerheiligste Sacrament te bezoeken.*

GEBEDEN

ONDER DE

VESPERS OF HET LOF.

(Wordt bij het begin de zegen gegeven, dan bidde men met het koor „Tantum ergo.”)

Knielt dan voor 't glorierijke
Sacrament aanbiddend neêr;
Voor deez Godsvereering wijke
De eeredienst der Oude Leer;
En waar 't zintuig ook bezwijkte,
Steune 't vast Geloof ons weêr.

Z. H. Paus Pius VI, verleende den 24 Mei 1776 aan alle geloovigen, die *rouwmoedig en eerbiedig*, dit schietgebed ter vereering van het H. Sacrament uitspreken :

1o. Een aflaat van 100 dagen, eenmaal daags.

2o. Deze aflaat van 100 dagen kan elken Donderdag en alle dagen van het octaaf van H. Sacramentsdag, driemaal daags verdiend worden.

3o. Een vollen Aflaat aan die het gedurende één maand, dagelijks doen; te verdienen op een dag naar keuze; mits Biechtende, Communiceerende en biddende voor de belangen der Kerk.

4o. Wie dit schietgebed bidt op het oogenblik der opheffing van het H. Sacrament in de H. Mis welke hij bijwoont; of wel die het bij het teeken, met de klok, op het oogenblik dat de zegen met het H. Sacrament wordt gegeven, op de oornoemde wijze uitspreekt, verdient telkens een Aflaat van 100 dagen.

II. AFLAATGEBED.

Tot vereering van het aanbiddelijk Sacrament.

Z. H. Paus Pius VI verleende den 17 October 1796 aan alle geloovigen, die het volgende gebed om de goddelijke barmhartigheid af te smeeken, *rouwmoedig en geknield voor het H. Sacrament* uitspreken, hetzij het is uitgesteld of in het tabernakel is rustende:

1°. Vollen Aflaat op den eersten Donderdag van elke maand; mits biechtende, communiceerende en biddende tot intentie der Kerk.

2°. Een Aflaat van zeven jaren en zevenmaal veertig dagen, op andere Donderdagen; mits biechtende, communiceerende en biddende tot intentie der Kerk.

3°. 100 dagen Aflaat op alle andere dagen; mits het op dezelfde wijze gebeden wordt. (De biecht en communie zijn dan geen vereischte.)

N. B. Al deze Aflaten kunnen aan de zielen in het vagevuur worden toegevoegd.

Zie o Heer, van uit uw heiligdom en uit uwe verhevene hemel-woning neer, en aanschouw deze allerheiligste Hostie, welke U onze verheven Hoogepriester, uw goddelijke Zoon, de Heer Jesus Christus, voor de zonden zijner broederen opdraagt: laat U verzoenen over de menigte onzer misdaden. Zie, de stem des Bloeds van Jesus, onzen broeder, roept tot U van het kruis. Verhoor ons, o Heer; laat U verzoenen, o Heer; geef acht en voer uit: wacht om U zelven niet meer, o mijn God; omdat uw Naam over deze stad en over uw volk is aangeroepen; en handel met ons volgens uwe barmhertigheid.

III. AFLAATGEBED.

Eereboete tot herstel van alle oneer aan Jesus
in Zijn aanbiddelijk Sacrament.

Z. H. Paus Pius VII verleende den 21 Januari
1015, aan alle geloovigen, die *godvruchtig* en
rouwmoedig het volgende gebed en de drie daarbij
gevoegde schietgebeden uitspreken:

1o. Een Aflaat van 200 dagen telkens.

2o. Een Aflaat van 100 dagen, als men slechts
de drie schietgebeden uitspreekt en het volgend
schietgebed er bijvoegt.

Dat het allerheiligste en goddelijke Sacra-
ment door alle menschen en altoos gekend,
aangebeden en gedankt worde.

EEREBOETE.

O mijn God en mijn Verlosser, Jesus
Christus, waarachtig God en waarachtig
mensch, ik aanbid U met den diepsten eer-
bied, welken het geloof mij inboezemt; en
U, die in het hoogwaardigste Sacrament te-
genwoordig zijt, bemin ik, niet alléén om
te herstellen de oneerbiedigheden, ontheili-
gingen en heiligschennissen, welke ik zelf
tot op dit oogenblik het ongeluk heb gehad
te bedrijven, maar ook van alle, die tegen

U misdreven zijn, of die, wat God verhoede, U zullen worden aangedaan. Ik aanbid U, o mijn God, niet zoo als Gij het waardig zijt, noch zelfs zoo als het mijn plicht is, doch zoo veel het in mijn vermogen is; en ik wenschte het zoo volmaakt te doen, als het een schepsel kan doen. Eindelijk maak ik het voornemen, U thans en altoos te aanbidden, niet alleen voor die katholieken, die U niet kennen, noch aanbidden, noch liefhebben; maar ook voor alle ketters, scheurmakers, goddeloozen, godverzakkers, toove-naars, mahomedanen, joden en heidenen; ten einde hunne bekeering te verkrijgen. Ach! ja, mijn Jesus, o mocht Gij door alle menschen en elk oogenblik, in het allerheiligste en goddelijk Sacrament gekend, aangebeden en bemind worden. Amen.

SCHIETGEBEDEN.

1. O levend Hemel-Brood, wonderbaar Sacrament, ik aanbid U elk oogenblik!

2. O Jesus, eenig voorwerp van liefde der H. Maagd Maria, zegen mijne ziel!

3. O Goddelijke Jesus, mijn Verlosser, aan U alléén geef ik mijn hart.

IV
Z.
1787,
gebed
100
Zie
verre
gestr
toebe
geeft
om
Wat
kunn
O
bran
mijn
zij in
aan
vele
geve
Z.
gustu
de v

IV. GEBED TOT HET ALLERHEILIGSTE
SACRAMENT.

Z. H. Paus Pius VI verleende den 7 November 1787, aan alle geloovigen, welke het volgende gebed *godvruchtig* bidden:

100 dagen Aflaat, eenmaal daags.

Zie dan, o mijn zeer beminde Jesus, hoe verre uwe grenzeulooze liefde zich heeft uitgestrekt: Gij hebt mij eene goddelijke tafel toebereid, waarop Gij U zelven geheel aan mij geeft; want Gij biedt mij uw vleesch aan, om te eten, en uw bloed om te drinken. Wat heeft U tot zulke overmaat van liefde kunnen bewegen? Ach! voorzeker uw Hart.

O aanbiddelijk Hart van mijnen Jesus, brandende oven van goddelijke liefde, neem mijne ziel in uwe heilige wonde op; ten einde zij in die liefde-school leere, liefde voor liefde aan dien God terug te geven, die haar zoo vele wondervolle bewijzen van de zijnen gegeven heeft. Amen.

V. AFLAATGEBED.

Z. H. Paus Pius VII verleende den 26 Augustus 1814, aan alle geloovigen, welke *godvruchtig* de volgende oefeningen van aanbidding en herstel

van oneer doen, er bijvoegende vijfmaal het *Onze Vader*, *Wees gegroet*, *Eere zij den Vader*: 300 dagen telkens.

N.B. Deze Aflaat kan aan de zielen in het vagevuur toegevoegd worden.

OEFENINGEN VAN AANBIDDING EN HERSTEL
VAN ONEER.

I. Nederig, o mijn Jesus, aanbid ik U, verborgen in het allerheiligste Sacrament des Altaars; ik belijd te gelooven, dat Gij daar waarlijk met Godheid en Menschheid vereenigd tegenwoordig zijt. Door deze aanbidding tracht ik de ongevoeligheid van vele christenen te vergoeden, welke langs uwe tempels en zelfs soms voorbij uw H. Tabernakel komen, alwaar Gij alle uren van dag en nacht verblijft, van verlangen brandend, om met uwe kinderen in betrekking te zijn; doch die zich geen groete, noch bezoek gewaardigen, en die, even als de Israëlieten in de woestijn, door hunne onverschilligheid toonen, een afkeer van dat hemelsche Manna te hebben. Tot herstel dier zoozeer stuitende traagheid bied ik U het allerkostbaarst Bloed aan, dat uit uw en linkervoet vloeide; en in die wonde verscholen zal ik duizend- en

duiz
aller
en ge
O
II
ik
uw
aank
vele
geze
bren
groc
nauv
een
zen.
ik U
de v
in d
duiz
O
II
Bro
Doo
te
wor
temp
Sacr

duizendmaal herhalen: Elk oogenblik zij het allerheiligste en goddelijke Sacrament gedankt en geprezen.

Onze Vader. Wees gegroet. Eere zij den Vader.

II. Nederig, o mijn Jesus, aanbid ik U, ik belijde te gelooven, dat Gij waarlijk in uw H. Sacrament tegenwoordig zijt. Door deze aanbidding tracht ik de ondankbaarheid van vele Christenen te herstellen, die U niet vergezellen, als men U naar de arme zieken brengt, welke Gij gaat versterken voor de groote reis naar de eeuwigheid, en die zich nauwlijks gewaardigen, U op dat oogenblik een uiterlijk teeken van aanbidding te bewijzen. Tot herstel van zoovele koelheid, bied ik U het allerkostbaarste Bloed aan, dat uit de wonde van uwen rechtersvoet vloeide; en in deze wonde verscholen, zal ik duizend en duizendmaal herhalen: Elk oogenblik enz.

Onze Vader. Wees gegroet. Eere zij den Vader.

III. Nederig, o mijn Jesus, waarachtig Brood voor het eeuwige leven, aanbid ik U. Door deze aanbidding tracht ik de smarten te verzachten, welke elken dag uw Hart worden aangedaan, door de onteeringen uwer tempels, alwaar Gij gewild hebt, onder de Sacramentele gedaante van brood te verblij-

ven, om daar van alle geloovigen aangebeden en bemind te worden. Tot herstel van zoo vele oncerbiedigheden, bied ik U het allerkostbaarste Bloed aan, dat uit uwe linkerhand vloeide; en in die wonde verscholen, zal ik elk oogenblik herhalen: Elk oogenblik enz.

Onze Vader. Wees gegroet. Eere zij den Vader.

IV. Nederig, o mijn Jesus, levend Brood uit den hemel gedaald, aanbid ik U. Door deze aanbidding wensch ik zoo vele oneerbiedigheden te herstellen, welke dagelijks bij de H. Mis plaats hebben, waarin Gij door overmaat van liefde, het Offer, alhoewel op eene onbloedige wijze vernieuwt, dat Gij op het kruis voor ons heil hebt opgedragen. Tot herstel van zooveel ondankbaarheid, bied ik U het allerkostbaarste Bloed aan, dat uit uwe rechterhand vloeide, en in deze wonde verscholen, zal ik mijne stem met die der Engelen, welke U omgeven, vereenigen, en even als zij, zal ik zeggen: Elk oogenblik enz.

Onze Vader. Wees gegroet. Eere zij den Vader.

V. Nederig, o mijn Jesus, waarachtig slachtoffer om onze zonden uit te wisschen, aanbid ik U. Ik draag U deze aanbidding op, tot boeting voor allen smaad en ontee-

ringe
tene
gewe
de H
ging
nog
de
won
en
ten
her

ringen, welke U zoovele ondankbare Christenen aandoen, die zich verstouten, met een geweten door doodzonden bezwaard, U in de H. Communie te ontvangen. Tot uitdelling dier gruwelijke onteeringen, bied ik U nog de laatste druppelen Bloeds aan, die uit de wond in uwe zijde vloeiden, en in deze wonde verscholen, zal ik U aanbidden, loven en beminnen; ik zal dan, even als alle harten, die tot het H. Sacrament genegen zijn, herhalen: Elk oogenblik enz.

Onze Vader. Wees gegroet. Eere zijden Vader.

(Men eindigt deze oefeningen met het volgende)

TANTUM ERGO.

Knielt dan voor het glorierijke,
 Sacrament aanbiddend neêr;
 Voor deez Godsvereering wijke
 De eeredienst der Oude Leer;
 En waar 't zintuig ook bezwijke,
 Steun het vast Geloof ons weêr

GENITORI.

Lof den Vader in den hoogen,
 Lof zijn eengeboren Zoon,

Hem zij lof en alvermogen,
 Hem ons zegnend lied geboôn;
 En den Geest, in 's Hemels bogen,
 Één met Hem, alle eer betoon.
 Amen.

v. Gij hebt hun Brood uit den hemel
 gegeven,

R. Dat al wat behaagt in zich bevat.

God, die ons onder het wonderbaar Sacra-
 ment, de gedachtenis van uw lijden hebt
 nagelaten, verleen ons: dat wij de geheimen
 van uw Lichaam en Bloed zóó vereeren, dat
 wij de vrucht uwer verlossing altijd in ons
 gevoelen; die God zijnde, leeft en regeert
 met God den Vader in de eenheid van den
 Heiligen Geest, door alle eeuwen der eeuwen.
 Amen.

VI. AFAATGEBED.

Z. H. Paus Pius VII verleende den 11 Augustus
 1818, aan alle geloovigen, die *godvruchtig* en
rouwmoedig de volgende vijftig oefeningen van
 liefde tot God, en vijfmaal het *Onze Vader*
 uitspreken:

1o. 300 dagen aflat, eenmaal daags.

2o. Vollen Aflat, eenmaal in het jaar te ver-

dienen door allen, welke deze gebeden in den loop van het jaar dikwijls, namelijk, minstens tienmaal elke maand doen; te verdienen op een dag naar verkiezing; mits Biechtende, Communiceerende en biddende volgens de intentie der Kerk.

KRANS VAN LIEFDEGEBEDEN TOT GOD.

1. Mijn God, mijn hoogste goed, ik wenschte, U altoos bemind te hebben.

2. Mijn God, ik verfoei den tijd, waarop ik U niet bemind heb.

3. Hoe is het mogelijk, dat ik zooveel tijd, zonder uwe H. liefde, geleefd heb.

4. En Gij, mijn God, hoe hebt Gij mij kunnen dulden?

5. Ik zeg U dank, mijn God, voor zulk groot geduld.

6. En nu, nu wil ik U altoos beminnen.

7. Ik wil liever sterven, dan U niet beminnen.

8. Ontneem mij het leven, o mijn God! als ik ophoude, U te beminnen.

9. De genade, die ik U vraag, is deze: U altoos te beminnen.

10. Met uwe heilige liefde zal ik gelukkig wezen.

Eere zij den Vader.

1. Ik verlang, o mijn God, U door alle menschen bemind te zien.

2. Welk een geluk voor mij, als ik mijnen laatsten druppel bloeds mocht vergieten, om U door alle menschen te doen beminnen.

3. Al wie U niet bemint, is waarlijk blind.

4. O mijn God, verlicht de ongelukkigen, die U niet beminnen.

5. U niet beminnen, U, ons hoogste goed, is het eenig ongeluk, dat wij waarlijk moeten vreezen.

6. Ik wil niet, o mijn God, tot het getal dier ellendige blinden behooren, welke U niet beminnen.

7. Gij zijt o Heer, geheel mijne vreugde, en geheel mijn bezit.

8. Ik wil U altoos toebehooren.

9. En wat zal mij ooit van uwe heilige liefde scheiden?

10. Komt o schepselen, vereenigt U met mij, om mijnen God te beminnen.

Eere zij den Vader.

1. O mijn God, ik wenschte, duizend harten te bezitten, om U te beminnen.

2. Ik wenschte in het bezit der harten

van alle menschen te wezen, om ze aan uwe heilige liefde op te dragen.

3. Ik zou gelukkig wezen, als er meer werelden bestonden en alle bewoners U moesten beminnen.

4. Ik zou gelukkig wezen, als ik U konde doen beminnen door de harten van alle mogelijke schepselen.

5. Gij zijt het waardig o mijn God!

6. Mijn hart is te arm en te koud, om U te beminnen.

7. O rampzalige onverschilligheid der menschen, om het hoogste goed te beminnen.

8. O vreeslijke verblindheid der menschen, welke de waarachtige liefde niet kennen:

9. Wat zijt gij gelukkig, o heilige hemelbewoners, die deze liefde kennen en behartigen:

10. O welke gelukkige noodzakelijkheid, waarin gij zijt, om God te beminnen.

Eere zij den Vader.

1. Wanneer, o mijn God, zal ik van liefde tot U branden?

2. Hoe gelukkig en kostbaar zou die toestand voor mij wezen!

3. Doch, aangezien ik niet weet, U te

beminnen, verblijd ik mij, dat er zoo vele anderen zijn, die U met geheel hun hart beminnen.

4. Vooral verheug ik mij, dat Gij door alle Engelen en gelukzaligen in den hemel bemind wordt.

5. Ik vereenig mijn arm hart met het hunen.

6. Vooral wensch ik, U met dezelfde liefde te beminnen, waarmede de Heiligen, die tot U de meeste liefde hadden, beminden.

7. Ik wensch U met dezelfde liefde te beminnen, welke U de heilige Maria-Magdalena, Catharina en Theresia toedroegen;

8. Met dezelfde liefde, welke U, de heilige Augustinus, Dominicus, Franciscus-Xaverius, Philippus Neri en Aloysius van Gonzagua beloonden;

9. Met dezelfde liefde, welke de heilige Apostelen, vooral de H. Petrus, de H. Paulus en de geliefde Leerling, tot U koesterden;

10. Eindelijk met dezelfde liefde, welke de verheven heilige Josef U betoonde.

Eere zij den Vader.

1. Wat meer is, ik wensch U met dezelfde liefde te beminnen, welke U de allerheiligste Maagd Maria tijdens haar leven op aarde toedroeg;

2. Met dezelfde liefde vooral, welke zij voor U had, toen zij uwen goddelijken Zoon, in haren maagdelijken schoot ontving; toen zij Hem baarde, met hare borsten voedde en Hem zag sterven;

3. Met dezelfde liefde, welke zij U in den hemel toedraagt, en gedurende de gansche eeuwigheid zal toedragen;

4. Doch, o oneindig goede God, om U naar uwe verdiensten te beminnen, is zelfs dit alles niet voldoende;

5. Daarom wensch ik U te beminnen, zoo als het vleeschgeworden Woord U beminde;

6. Zoo als Hij u, bij zijne geboorte beminde;

7. Zoo als Hij u op het kruis beminde;

8. Zoo als Hij u voortdurend in het heilig tabernakel bemint, alwaar Hij uit liefde tot ons verborgen is;

9. Zoo als Hij U in den hemel bemint, en gedurende de gansche eeuwigheid zal beminnen.

10. Eindelijk, ik wensch U met dezelfde liefde te beminnen, welke Gij Uzelven toedraagt; doch aangezien dat niet mogelijk is, verleen mij, o mijn God! de genade, U volgens

al mijne vatbaarheid en zoo veel Gij wenscht,
te beminnen. Amen.

Eere zij den Vader.

O God, die de onzichtbare goederen voor
uwe dienaars bereid hebt; stort in onze harten
uwe Goddelijke liefde; opdat wij door U in
alles en boven alles te beminnen, de vergel-
ding, welke al onze verlangens overtreft
en die Gij ons beloofd hebt, verdienen: door
onzen Heer Jesus Christus.

† DE LOFZANG „MAGNIFICAT.”

MIJNE ZIEL VERHEFT DEN HEER.

Danklied door de allerheiligste Maagd uitgesproken.

Mijne ziel verheft den Heer,

En verheugd heeft zich mijn geest in
God, mijn heil;

Omdat Hij neer zag op de geringheid zijner
dienstmaagd; want zie, van nu af zullen alle
geslachten mij zalig noemen;

Dewijl Hij groote dingen aan mij gedaan
heeft, de Machtige, en heilig is zijn Naam;

En zijne barmhartigheid is van geslacht
tot geslacht voor die Hem vreezen.

Kracht heeft Hij uitgecefend door zijn arm:

hoogmoedigen heeft Hij door de gedachte
zijns harten versurooid;

Machtigen heeft Hij afgezet van den troon,
en geringen heeft Hij verheven;

Nooddruftigen heeft Hij met goederen over-
laden, en rijken heeft Hij ledig weggezonden;

Hij heeft Israël, zijn dienstknecht aan-
genomen, indachtig zijner barmhartigheid;

Gelijk Hij gezegd had tot onze vaders,
aan Abraham en zijne nakomelingen in eeu-
wigheid.

Eere zij den Vader, en den Zoon, en den
H. Geest;

Gelijk het was in den beginne, en nu, en
altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

(Wordt bij het begin en einde der Vespers of
van het Lof de zegen met het Allerheiligste Sa-
crament gegeven, aanbidde men met het koor,
bij de laatste zegening, zeggende: „Genitori”)

Lof den Vader in den hoogen,
Lof zijn eengeboren Zoon,
Hem zij lof en alvermogen,
Hem ons zeegnend lied geboôn;
En den Geest in 's hemels bogen
Één met Hem, alle eerbetoon.

Amen.

(Is de zegen bij het begin niet gegeven, bidde men met het koor het „Tantum ergo. Knielt dan voor zulk” en het Genitori. Lof den Vader,” en met den priester:

v. Gij hebt hun Brood uit den hemel gegeven,

r. Dat al wat behaagt in zich bevat.

En het gebed: God, die ons onder het wonderbaar Sacrament, enz.

Terwijl de zegen gegeven wordt zegge men:

Geprezen en vereerd zij ten allen tijde het allerheiligste en Goddelijke Sacrament.

AA

I.

1

der

vro

bes

God

C

ling

Va

S

me

de

Go

an

—

wa

ONDERRICHT

OVER HET

AANHOOREN DER PREDIKATIE.

I. HOE DE PREDIKATIE MOET AANGEHOORD WORDEN.

1. Iedere leerrede, die door een wettigen dienaar der Kerk, 't zij hij ook weinig geleerdheid en vroomheid schijne te bezitten, wordt voorgedragen, beschouwe men als kwam zij uit den mond van God zelven.

Gij zijt het niet, zeide Christus tot zijne Leerlingen, die daar spreekt, maar de Geest uws Vaders, die in u spreekt.

2. Wanneer gij naar de Predikatie gaat, zoo meen niet, dat gij wijzer en geleerder zijt, dan de bedienaar van Gods woord; want, alzoo heeft God het verordend, dat de eene mensch door den anderen onderwezen worde; ten einde de ootmoed — de grondslag van het Christelijk leven, be- waard en bevorderd worde.

II. HOE NUTTIG EN ZALIG HET IS, DE PRE- DIKATIE AAN TE HOOREN.

Ons hart, door de zonde verduisterd, verkeerd en tot het kwade geneigd, wordt door het goddelijk woord voor alle goed weder vatbaar gemaakt. De verklaring van Gods woord verlicht, en geeft den kleinen verstand. *Uw woord is eene lamp voor mijnen voet en een licht op mijne paden.*

Het goddelijk woord is voor het hart een spiegel, waarin het zijne gebreken ziet, ze leert kennen, en waardoor het tot zuivering daarvan aangespoord wordt. Is het verhard in de boosheid, alsdan is het woord Gods, *gelijk een hamer, die ook de rotsen vermorzelt.* Is het hart door banden van schadelijke begeerten aan het aardsche gekluisterd, het woord Gods is *scherper, dan een tweesnijdend zwaard, en dringt door tot aan de scheiding van ziel en geest.* Is het hart koud in ijver, het woord van God is *als een vuur.* Is het hart verdord, het woord Gods is *als de regen, die van den hemel nederdaalt, en de aarde drenkt.*

Is het hart onvruchtbaar, het woord Gods is *een zaad*, dat vruchten voortbrengt ten eeuwigen leven. Is het hart bang en vreesachtig, het woord Gods is *een schild dergenen, die op Hem betrouwen.* Is het hart met bitterheid vervuld, het woord Gods is *zoeter dan honig.* *Zalig dus die het woord Gods aanhooren en bewaren.*

III. WAT MEN VÓÓR DE PREDIKATIE BEHOORT
TE DOEN.

1. Door zuivere begeerte gedreven, en niet uit nieuwsgierigheid, moeten wij het woord Gods aanhooren; opdat wij daardoor tot kennis onzer zonden en onvolmaaktheden geraken, en tot ware levensverbetering aangespoord worden.

2. Reinig uw hart door het verwekken van een oprecht berouw: *want de wijsheid wil in eene kwaadwillige ziel niet wonen, noch in een lichaam, dat de slaaf der zonden is.* Verzamel al uwe gedachten en verban daaruit alle aardse zorgen; want hetgeen van het zaad des Goddelijken woords, op den weg, dat is, in een verstrooid hart valt, gaat verloren.

IV. WAT MEN ONDER DE PREDIKATIE TE
BETRACHTEN HEEFT.

1. De predikant moet aangehoord worden als een gezant van God. Ziet, *ik zend U*, zoo spreekt Gods Zoon.

2. Al hetgeen tot bestraffing of verbetering gezegd wordt, passe men niet op anderen, maar op zich zelven toe.

GEBED VÓÓR DE PREDIKATIE.

Ik wensch te hooren wat de Heer in mij spreekt; o Jesus, Gij, het licht der wereld, verhelder mijn verstand: opdat ik den zin van uw goddelijk woord goed verstaan moge, reinig mijn hart, opdat de zaden van uw goddelijk woord daarin de gewenschte vruchten voortbrengen. Amen.

V. WAT ONZE PLICHT IS NA DE PREDIKATIE.

1. Breng God, den Heer, uwen dank; want Hij heeft u een grooter weldaad bewezen, dan wanneer Hij uw lichaam met vergankelijk voedsel spijsigt.

2. Tracht het gehoorde te bewaren, en bovenal, op uwen handel en wandel toe te passen. Volgt de vermaning der H. Schriftuur *zijt volbrengers des woords, en niet alleen hoorders, u zelven misleidende. Want voor God zijn niet rechtvaardig de hoorders, maar de volbrengers der wet.*

GEBED NA DE PREDIKATIE.

U zij dank, o Heer, dat Gij U gewaardigd hebt, mijne ziel met uw woord te spijsigen. In de naleving uwer geboden wil ik mij oefenen, en uwe wegen nasporen. O Heer, richt mijne schreden naar uw woord.

VERKLARING VAN HET H. EVANGELIE.

Z. H. Benedictus XIV verleende den 31 Juli 1756 en Pius VI den 12 December 1784, aan alle geloovigen, welke de verklaring van het Evangelie door de herders hunner parochie op de zondagen en de groote feestdagen, overeenkomstig de besluiten der Kerkvergadering te Trente, *godvruchtig* bijwonen :

1o. Een Aflaat van 7 jaren en zevenmaal veertig dagen.

2o. Vollen Aflaat aan alle geloovigen, welke even zoo de verklaring van het Evangelie bijwonen op Kerstmis, Driekoningen, Paschen, Pinksteren en op het feest van Petrus en Paulus, mits Biechtende en Communiceerende.

† GEBEDEN VOOR ZIEKEN,

omde ziel de stervenden aan God
aan te bevelen

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Heilige Maria, bid voor haar.

Alle heilige Engelen en Aartsengelen, bid
voor haar.

H. Abel, bid voor haar.

Alle rangen der rechtvaardigen, bidt voor haar.

H. Abraham, bid voor haar.

H. Joannes de Dooper, bid voor haar.

H. Josef, bid voor haar.

Alle H. Aartsvaders en Profeten, bidt voor
haar.

H. Joannes, bid voor haar.

H. Andreas, bid voor haar.

H. Paulus, bid voor haar.

H. Petrus, bid voor haar.

Alle h
voor

Alle l

Alle

H. S

H. I

Alle

H. S

H. C

H.

Alle

H.

H.

All

H.

H.

Al

Al

Zi

Z

V

V

Alle heilige Apostelen en Evangelisten, bidt
voor haar.

Alle heilige Discipelen des Heeren,

Alle heilige onnoozele Kinderen,

H. Stephanus,

H. Laurentius,

Alle heilige Martelaren,

H. Silvester,

H. Gregorius,

H. Augustinus,

Alle heilige Opperpriesters en Belijders,

H. Benedictus,

H. Franciscus,

Alle heilige Monniken en Eremieten,

H. Maria Magdalena,

H. Lucia,

Alle heilige Maagden en Weduwen,

Alle Gods Heiligen,

Zijt genadig, spaar haar Heer.

Zijt genadig, verlos haar Heer.

Van uwe gramschap, bewaar haar, Heer.

Van het doodsgevaar,

Van een kwaden dood,

Van de pijnen der hel,

Van alle kwaad,

Van de macht des duivels,

Door uwe geboorte,

bidt voor haar.

bewaar haar, Heer.

Door uw kruis en lijden,
 Door uwen dood en begrafenis,
 Door uwe roemvolle verrijzenis,
 Door uwe wondervolle emelvaart,
 Door de genade van den Heiligen Geest,
 den vertrooster,
 Op den dag des oordeels,
 Wij, zondaren, bidden U, hoor ons.
 Dat Gij haar moogt sparen, wij bidden U,
 hoor ons.
 Heer, ontferm U onzer.
 Christus, ontferm U onzer.
 Heer, ontferm U onzer.

bewaar haar, Heer.

GEBED, WANNEER DE ZIEKE IN DEN DOOD-
 STRIJD LIGT.

Vertrek uit deze wereld, o Christen ziel,
 in den naam van God, den almachtigen Vader,
 die U geschapen heeft: op de stem van Jesus
 Christus, den Zoon van den levenden God,
 die voor u geleden heeft: op de stem van den
 Heiligen Geest, die in u is uitgestort: op de
 stem der Engelen en Aartsengelen: op de stem
 der Troonen en Heerschappijen: op de stem
 der Krachten en Machten: op de stem der
 Cherubijnen en Seraphijnen: op de stem der

Aart
heilig
der
stem
de s
heili
verb
door

B
die
der
der
van
op
en
kon
zijn
wa
of
ver
een
o l
ov

Aartsvaders en Profeten: op de stem der heilige Apostelen en Evangelisten: op de stem der heilige Martelaren en Belijders: op de stem der heilige Monniken en Eremieten: op de stem der heilige Maagden en van alle heiligen Gods: heden zij in den vrede uw verblijf, en uwe woning in het heilige Sion, door denzelfden Christus, onzen Heer. Amen.

GEBED.

Barmhartige God, goedertierene God, God, die om uwe groote barmhartigheid, de zonden der boetvaardigen uitwischt, en de vlekken der gepleegde misdaden door het schenken van vergiffenis te niet doet: Zie genadig neder op dezen uwen dienaar (deze uwe dienaressen) en verzoend verhoor hem (haar) die met volkomene openhartigheid de vergeving van al zijne (hare) zonden vraagt.

Herstel in hem (haar) o altoode Vader, al wat door menschelijke zwakheid bedorven, of al wat door satans listen geschonden is; vereenig dit lidmaat der verlossing met de eenheid des lichaams der Kerk. Ontferm U, o Heer, over zijne (hare) tranen, ontferm U over zijne (hare) zuchten; en dewijl hij (zij)

geen vertrouwen heeft dan op uwe barmhertigheid, verleen hem (haar) toegang tot het Sacrament uwer verzoening, door Christus, onzen Heer. Amen.

Ik beveel u, dierbaarste broeder (zuster), aan den almachtigen God, en geef u aan Hem over, wiens schepsel gij zijt, opdat, wanneer gij het verschuldigde der menschelijke natuur door den dood betaald hebt, tot uwen Schepper, die u uit het stof der aarde gevormd heeft, moogt wederkeeren. Dat dan de schitterende Engelenschaar uwe ziel, bij het verlaten van het lichaam, te gemoet kome: de rechterstoet der Apostelen genake u: het in sneeuw wit feestgewaad gehulde leger der zegepralende Martelaren onthale u: de lelieblanke, schitterende rei der Belijders omgeve u: het koor der jubelende Maagden neme u op: in het bezit eener zalige rust, in den schoot der Patriarchen, blijve uw deel: het zachtmoedig en blijde aanschijn van Jesus Christus vertoone zich aan u, en neme u op onder het gezelschap van die Hem altijd omringen.

Dat u onbekend blijve al wat verschrikt in de duisternis, al wat knerst in de vlammen, al wat pijnigt in de folteringen. Dat de schrikwekkende satan en zijne wachters voor u wijken:

dat h
Engel
den s
nacht

Dat
worde
ten,

Da
gelijk
de bo
dat d
en zi

Da
gema
diena
weg
is, v
zich
bevr
de
binn
para
ken
van
zijn
wor
aan

dat hij siddere, als gij bij uwe komst door Engelen vergezeld zijt, en dat hij vluchte in den schrikkelijken afgrond van den eeuwigen nacht.

Dat God opsta, en zijne vijanden verstrooid worden, en dat zij voor zijn aangezicht vluchten, die Hem haten.

Dat zij verdwijnen, gelijk de rook verdwijnt: gelijk het was voor het vuur smelt, dat alzoo de boozen voor Gods aanschijn vergaan: doch dat de rechtvaardigen blijden maaltijd houden, en zich voor Gods aanschijn verheugen.

Dat dan de helsehe krijgsbenden verlegen gemaakt worden en zich schamen, en de dienaren des satans zich niet verstouten, uwen weg te stuiten. Christus, die voor u gekruist is, verlosse u van de kweiling. Christus, die zich gewaardigd heeft voor u te sterven, bevrijde u van den eeuwigen dood. Christus, de Zoon van den levenden God, plaatse u binnen de altoos nieuwe genoegens van zijn paradijs, en Hij, die waarachtige Herder, erkenne u als één zijner schapen. Hij ontsla u van uwe zonden, en plaatse u in het lot zijner uitverkorenen aan zijne rechterhand. Het worde u gegeven, uwen Verlosser te zien van aanschijn tot aanschijn, en daar eeuwig ver-

blijvende, met uwe zalige oogen de waarheid in al haar licht te aanschouwen. Zoo dan, gerangschikt onder de scharen der zaligen, geniet de zoetheid der aanschouwing van God, gedurende de eeuwen der eeuwen. Amen.

† GEBED.

Neem o Heer, uwen dienaar (uwe dienaressen) op in de plaats van verlossing, welk hij (zij) van uwe barmhartigheid moet hopen. Amen.

Verlos, o Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen) van alle gevaren der hel, van alle banden der straffen en van alle kwellingen. Amen.

Bewaar, o Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen), gelijk Gij Enoch en Elias voor den algemeenen dood bewaard hebt. Amen.

Bewaar, o Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen), gelijk Gij Noë voor den zondvloed bewaard hebt. Amen.

Bewaar, o Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen), gelijk Gij Abraham uit Ur der Chaldeërs verlost hebt. Amen.

Bewaar, o Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen), gelijk Gij Job uit zijn lijden verlost hebt. Amen.

Bewaar, o Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk Gij Isaäk van den offerdood en uit de handen van Abraham, zijn vader verlost hebt. Amen.

Bewaar, o Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk Gij Lot uit Sodoma en van de vlammen des vuurs bewaard hebt.

Bewaar, o Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk Gij Moses uit de handen van Pharaö, den Egyptischen Koning, verlost hebt. Amen.

Bewaar, o Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk Gij Daniël uit den leeuwenkuil verlost hebt. Amen.

Bewaar, o Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk Gij de drie jongelingen uit den brandenden oven en uit de handen van den goddeloozen Koning verlost hebt. Amen.

Bewaar, o Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk Gij Susanna van onschuldige aantijging verlost hebt. Amen.

Bewaar, o Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk Gij David uit de hand van den Koning Saül en Goliath verlost hebt. Amen.

Bewaar, o Heer, de ziel van uwen dienaar

(uwe dienares), gelijk Gij Petrus en Paulus uit de kerkers verlost hebt.

En gelijk Gij de allerheiligste Thecla, uwe maagd en martelares van de gruwelijkste, drievoudige foltering verlost hebt, zoo gewaardig U, ook de ziel van dezen uwen dienaar (deze uwe dienares), te bewaren, en laat haar zich met U in de hemelsche goederen verheugen. Amen.

† GEBED.

Wij bevelen U, o Heer, de ziel van uwen dienaar N. (uwe dienares) aan, en smeecken U, o Heer Jesus Christus, Zaligmaker der wereld, dat Gij haar, om welke Gij uit barmhartigheid naar de aarde zijt afgedaald, niet weigert in den schoot uwer Aartsvaders op te nemen. Erken, o Heer, uw schepsel, dat niet door vreemde Goden, maar door U, den eenigen, levenden en waarachtigen God geschapen is: want er is buiten U geen andere God, en geen is er, die uwe werken kan evenaren.

Verblijd, o Heer, zijne (hare) ziel door uwe aanschouwing, en wil hare vroegere ongerechtigheden en vervoeringen, ontsproten uit drift of opwelling der kwade begeerlijkheid, niet gedachtig zijn; want heeft zij ook al gezondigd,

zoo verloochende zij toch niet den Vader, en den Zoon, en den Heiligen Geest; maar zij geloofde, en had ijver voor God, en heeft God, die alles gemaakt heeft, trouw aangebeden.

† GEBED.

Wij bidden U, gedenk niet, o Heer, de zonden en onwetendheid zijner (harer) jeugd: maar volgens uwe groote ontferming, herinner U zijner (harer) in den glans uwer heerlijkheid. Dat de hemelen voor hem (haar) geopend worden; dat de Engelen zich met hem (haar) verheugen; neem o Heer, uwen dienaar (uwe dienaressen) in uw rijk op. Dat de heilige Michaël, Gods Aartsengel, die verdiend heeft, het hoofd der hemelsche legerscharen te wezen, hem (haar) opvoere. Mogen Gods heilige Engelen hem (haar) tegensnellen, en naar de hemelsche stad Jerusalem geleiden. De H. Apostel Petrus, wien God de sleutels van het hemelsche rijk heeft gegeven, ontvang hem (haar). De H. Apostel Paulus, die verdiend heeft, een uitverkoren werktuig te zijn, sta hem (haar) bij. De H. Joannes, Gods beminde Apostel, wien hemelsche geheimen zijn geopenbaard, diene hem (haar) tot voor-

spraak. Dat alle heilige Apostelen, aan welk de Heer de macht gaf, om te binden en te ontbinden, voor hem (haar) bidden.

Dat alle Heiligen en uitverkorenen Gods, die om Christus naam hier op aarde kwellingen verdroegen, hem (haar) te hulp komen; opdat hij (zij) van de banden des lichaams bevrijd, verdienen moge de heerlijkheid van het hemelsche rijk binnen te gaan, door de medewerking van onzen Heer Jesus Christus, die met den Vader, en den Heiligen Geest leeft en regeert in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

(Bij het aanhouden van den doodstrijd kunnen de Litanien ter vereering van den Naam Jesus, en van het lijden O. H., tot O. L. Vr., alle Heiligen enz. gebeden worden.)

Als de ziel gescheiden is, bidde men:

R. Heiligen Gods, komt zijne (hare) ziel te hulp; Engelen des Heeren snel haar te gemoet, haar ontvangende en brengende tot het aanschijn des Allerhoogsten.

V. Christus, die u geroepen heeft, neme u aan, en de Engelen voeren u over in den schoot van Abraham; uwe ziel opnemende en brengende voor het aanschijn des Allerhoogsten.

v.
het e
He
Ch
He
On
v.
R.
v.
R.
v.
R.
v.
R.
v.
R.

uw
zij
U
sp
he
va
he

v. Heer, geef haar de eeuwige rust, en het eeuwige licht bestrale haar.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader.

v. En leid ons niet in bekoring;

R. Maar verlos ons van den kwade.

v. Verleen haar, o Heer, de eeuwige rust.

R. En het eeuwige licht bestrale haar.

v. Van de poort der hel.

R. Red zijne (hare) ziel.

v. Zij ruste in vrede.

R. Amen.

v. Heer, verhoor mijn gebed.

R. En mijne roepstem kome tot U.

O Heer, wij bevelen U aan de ziel van uwen dienaar N. (uwe dienaressen) aan; opdat zij voor het oog der wereld afgestorven, voor U leve: en neem door vergiffenis, ontspruitende uit uwe allerbarmhartigste goedheid, de zonde weg, welke zij uit zwakheid van het menschelijk leven moge bedreven hebben, door Christus, onzen Heer. Amen.

ONDERRICHT

OM HET INWENDIG GEBED,

DE MEDITATIE OF OVERWEGING DER EEUWIGE WAAR-
HEDEN, ALSOOK DE GEESTELIJKE LEZING MET
VEEL VRUCHT TE DOEN.

(Genomen uit de schriften van den H. Kerkvader
Alphonsus Maria de Ligorio.)

Het inwendig gebed bestaat uit drie deelen: de
voorbereiding, de *eigenlijke overweging* en het *slot*.

EERSTE DEEL.

De Voorbereiding.

Deze bevat eene oefening 1o. van geloof, 2o. van
verootmoediging, gepaard met een berouw over de
zonden, 3o. een gebed, om het noodige licht bij
de overweging te verkrijgen.

I. Oefening van geloof: *Mijn God, ik geloof
vastelijk, dat Gij hier tegenwoordig zijt, en ik
aanbid U van ganscher harte.*

II. Oefening van verootmoediging, gepaard met

een berouw over de zonden: *O Heer, om mijne zonden, had ik verdiend, thans in de hel te zijn.*

III. Gebed, om de noodige inlichting voor de overweging: *Mijn God, om uwe liefde tot Jesus en Maria, verlicht mij in de overweging; opdat zij mij heilzaam moge zijn.*

Bid vervolgens één *Wees gegroet* tot de H. Maagd Maria, en één *Eere zij den Vader* ter vereering van den H. Josef, van uwen Engelbewaarder en uwen heiligen Patroon; opdat zij van den Drieenigen God door hunne voorbede voor u het noodige licht verkrijgen.

TWEEDE DEEL.

De eigenlijke Meditatie of Overweging.

Bedien u bij de overweging of geestelijke lezing van een boek; lees de eeuwige waarheden aandachtig na; houd een weinig op, als eene uitdrukking u roert. Op het einde der lezing verwek:

I. Een gebed van liefde en berouw: *Mijn God, ik bemin U van ganscher harte. Ik wil in alles uwen wil volbrengen. Ik verheug mij, dat Gij eeuwig gelukkig zijt.*

II. Vraag God om ootmoedigheid of eene andere deugd; een zaligen dood, het eeuwig leven; doch vooral zijne liefde en de genade van volharding tot het einde.

III. Neem, alvorens het twee deel, de eigenlijke

overweging of de geestelijke lezing te eindigen , een besluit, om iets bepaalds te doen of te laten, b. v., u zelve van deze of gene bepaalde gebreken te zuiveren; eene gevaarlijke gelegenheid te vluchten; de eene of andere deugd te beoefenen enz.

DERDE DEEL.

Het Slot.

Na eindiging der eigenlijke overweging sluit men door de volgende oefeningen :

I. Aan God wordt voor het verleende licht dank gezegd :

Mijn God, ik dank U voor het licht, dat Gij mij bij deze overweging verleend hebt; ik smeeke U, verleen, dat het mij altoos bijblijve; opdat ik U meer en meer kenne en beminne.

II. Vernieuw het gemaakte voornemen.

III. Vraag God om hulp :

Mijn God, van wien alle hulp komt en zonder wien wij niets vermogen; verleen, smeeke ik U, uwen krachtigen bijstand, om hetgeen ik besloten heb, ter vermeerdering uwer eer na te komen.

IV. Eindelijk besluit men door één *Onze Vader* en één *Wees gegroet* voor de zielen in het vagevuur, voor de bestuurders der Kerk, alle zondaren, ouders en vrienden.

Z. H. Paus Bened. XIV verleende den 16 December 1746 aan alle geloovigen, welke dagelijks gedurende een half of minstens een vierde uur, een inwendig gebed of meditatie doen :

Een vollen Aflaat, eenmaal in de maand, te verdienen op een dag naar verkiezing ; mits Biechtende, Communiceerende en biddende volgens het inzicht der Kerk.

NB. Deze volle Aflaat kan toegevoegd worden aan de zielen in het vagevuur.

ONDERRICHT

OVER DEN H. KRUISWEG.

1. WAT DE H. KRUISWEG IS.

De weg binnen en buiten de stad Jerusaleem, langs welken Christus het Kruis heeft gedragen, en waarop alstoen eenige merkwaardige voorvallen plaats hadden, wordt de *H. Kruisweg* geheeten. Het bezoek van dien weg door de Christenen, begon reeds, volgens eene algemeene overlevering, en te oordeelen naar het eeuwig gedenkwaardig voorval, onmiddellijk na Christus dood: Zijne bedroefde Moeder bezocht dikwijls de plaatsen, die haar innig geliefd Kind met zijn dierbaar Bloed besproeid had.

Op haar voorbeeld beijverden zich de Apostelen en de eerste Christenen, dien smartelijken weg, overwegende en biddende te bezoeken.

De H. Keizerin Helena, moeder van den grooten Keizer Constantijn, ondernam eene bedevaart naar het heilig land, bezocht daar vele plaatsen door Christus tegenwoordigheid geheiligd, en ontdekte daar na vele pogingen de gedenkteeken onzer verlossing. Haar volgde eene menigte teeken

onze
Chr
bezo
dier
Afla
Chr
zij v
of J

T
bezo
hoo
gem
tien
sed
ding
enz
ond
en
wez

2.

Bie
noc
Afl
van

onzer verlossing. Haar volgde eene menigte Christenen uit alle oorden, om die H. plaatsen te bezoeken. De Pausen verleenden aan de bezoekers dier heilige plaatsen, vele volle en gedeeltelijke Aflaten; doch vooral aan veertien plaatsen, door Christus Bloed, toen Hij zijn Kruis droeg geheilgd; zij worden gewoonlijk geheeten: de *Veertien Statiën* of *Rustplaatsen van den Kruisweg*.

Toen in latere eeuwen door de ongeloovigen het bezoek der H. plaatsen, aan de geloovige bezoekers hoogst moeilijk en menigmaal zeer gevaarlijk werd gemaakt, stonden de Pausen toe, dat men van veertien voorname gebeurtenissen, die plaats hadden sedert Christus het Kruis had opgenomen, afbeeldingen maakte: door druk, schildering, hout, steen enz. Zij verleenden aan de bezoekers dier afbeeldingen, onder zekere voorwaarden, dezelfde gedeeltelijke en volle Aflaten, welke aan de bezoekers van den wezenlijken Kruisweg te Jerusalem vergund zijn.

2. HOE GEWOONLIJK DE KRUISWEG IN ONZE KERKEN BEZOCHT WORDT, OM DE AFLATEN TE VERDIENEN.

1o. Het ontvangen van het H. Sacrament der Biecht en der H. Communie is daarvoor niet noodig; doch om voor zichzelven één der volle Aflaten geheel te verdienen, behoort men in staat van genade te wezen en vrij van alle dagelijksche

zonden. Het is echter onzeker, of hij, die niet in staat van genade is, de volle en gedeeltelijke Aflaten aan de zielen in het vagevuur kan toevoegen.

2o. Er zijn voor het bezoeken van den Kruisweg geene bepaalde gebeden voorgeschreven; doch het is noodig en voldoende, dat men bij elke afbeelding of statie, het lijden van Christus bij zich-zelfen of door middel van een boek overwege.

3o. Men begeve zich van de eene statie naar eene andere, en daar komende, kniele men volgens een algemeen gebruik neer, middelerwijl zeggende: *Wij aanbidden U Christus en loven U; omdat Gij door uw Kruis de wereld hebt verlost.*

Men kan zich onmiddellijk oprichten en de meditatie, een noodzakelijke vereischte, staande doen. Na de meditatie over hetgeen van het lijden van Christus bij de statie is afgebeeld, bidde men geknield een „Onze Vader” en één „Wees gegroet” *Ontferm U onzer, o Heer; ontferm U onzer. En dat de zielen der geloovigen door Gods barmhartigheid in vrede rusten. Amen.*

Als de Kruisweg plechtig bezocht of gevolgd wordt, en de ruimte der plaats of de menigte der aanwezigen een afzonderlijk bezoek der statien verhindert, is het voldoende, op zijne plaats blijvende, zich naar elke statie te wenden, en de overige gebruikelijke bewegingen te doen.

4o. Volgens een algemeen gebruik bidde men na het eindigen van het bezoek, zesmaal het „Onze

Vader," en zesmaal het „Wees gegroet," tot intentie of het inzicht, waartoe de H. Kerk wenscht, dat ze gebeden worden.

50. Die door ziekte enz. in de onmogelijkheid zijn, een kerkelijk opgerichten Kruisweg te bezoeken, kunnen zich van een tot dat einde gewijd kruisbeeld bedienen; in dit geval behooren zij dit beeld in de hand te nemen, inmiddels veertien maal van plaats te veranderen, om daardoor de veertien Lijdensstatien aan te duiden; en bij elke rustplaats eenmaal het „Onze Vader," en „Wees gegroet," te bidden.

Ten slotte behooren zij te bidden vijfmaal het „Onze Vader," en „Wees gegroet," tot intentie der H. Kerk, en eenmaal het „Onze Vader," en „Wees gegroet," voor Z. H. den Paus.

60. Vermits men voor zichzelf slechts één vollen Aflaat kan verdienen, make men het voornemen, de overige volle en gedeeltelijke Aflaten aan de zielen in het vagevuur toe te voegen.

3. OVERWEGINGEN EN GEBEDEN OP DEN HEILIGEN KRUISWEG.

(opgesteld door den Zaligen Leonardus van Porto-Mauritio.)

VOORBEREIDINGS-GEBED.

Mijn God, het doet mij zeer leed, uwe oneindige goedheid zoo menigmaal beleedigd te hebben; doch ik maak thans het vaste be-

sluit, U in het vervolg nimmer door eenige zonde te beleedigen. Ik draag U het bezoek van dezen weg op met het doel, om alle Aflaten te verdienen, welke de Opperhoofden der Kerk daaraan verbonden hebben; en ik neem mij voor, tot dat doel te bidden, dat zij op het oog hadden, toen zij dien schat verleenden.

Gewaardig U, o God, mij de noodige gesteltenis te geven, om die Aflaten te verdienen, zoo wel voor mij zelven, als voor de zielen in het vagevuur, en bijzonder voor die, welke ik op het oog heb.

Mocht ik door deze H. oefening, uwe barmhartigheid in dit leven verdienen, om daardoor in het gezelschap dier lijdende zielen, uwe heerlijkheid in het andere te bezitten! Amen.

EERSTE STATIE.

Jesus wordt tot den Kruisdood veroordeeld.

Wij aanbidden U Christus en loven U;
Omdat Gij door uw Kruis de wereld hebt
verlost.

Overweeg, o mijne ziel, dat Jesus zich uit liefde tot U, vrijwillig aan het doodvonnis onderwerpt. — Welke stof ter overweging!

Gij, die zoo menigmaal een eeuwig doodvonnis hebt verdiend, gij weigert de geringe wederwaardigheden geduldig te dragen, die God u toezendt, om uwe zonden uit te wisschen. — Begeef u dan tot uwen goddelijken Zaligmaker, en zeg Hem uit den grond uws harten: Ik ben verlegen, o mijn hoogste goed, als ik de liefde beschouw, die U bewoog het onrechtvaardigste doodvonnis voor mij aan te nemen; ik ben beschaamd, als ik moet bekennen, dat ik zoo menigmaal geweigerd heb, de geringste wederwaardigheid om U te verdragen. — Dit berouwt mij zeer; doch ik maak het besluit, in het vervolg alle beledigingen en versmadingen zonder eenig verzet, uit liefde tot U te verduren, en ook met het doel, om voor de zware straffen, die mijne zonden verdienen, te voldoen.

Onze Vader. Wees gegroet.

Ontferm U onzer, o Heer; ontferm U onzer.

En dat de zielen der geloovigen, door Gods barmhartigheid in vrede rusten. Amen.

TWEEDE STATIE.

Jesus draagt het Kruis.

Wij aanbidden U, enz.

Overweeg, o mijne ziel, met welken moed Jesus. zijn zwaar kruis draagt. — Wees beschaamd, dat gij u aan ongeduld en gemor overgeeft, als gij een geringe moeilijkheid of tegenspoed ondervindt. — Volg slechts eenmaal uwen Jesus, met het Kruis beladen, zeg Hem: Ik ben beschaamd, o mijn Jesus, als ik aanschouw met welke groote liefde Gij uw kruis draagt, dat mijne zonden zoo zeer verzwaard hebben. — En ik weiger de lichte kruisen te dragen, welke Gij mij zoo liefdevol bereidt! — Ik smEEK U daarover vergiffenis. Ik bid U, mij de hulp te verleenē, om ze in het vervolg met blijdschap te dragen, en wel uit liefde tot U.

Onze Vader. Wees gegroet.

Ontferm U. En dat de zielen.

DERDE STATIE.

Jesus stort onder het Kruis ten eersten male neder.

Wij aanbidden U, enz.

Overweeg, o mijne ziel, de beledigingen en versmadingen, waarmede uw Verlosser overladen werd. — Evenwel zwijgt Hij en verdraagt ze uit liefde tot U. — En gij, wanneer gij eene ongesteldheid of droefheid

te verduren hebt, welk ongeduld toont gij dan niet; welke klachten laat gij dan niet hooren! — Ach! schaam u op het zien van dit voorbeeld. — Zeg tot Jesus:

O mijn goede Jesus, het doet mij leed, dat ik U zoo menigmaal heb beleedigd. Gewaardig U, mij de genade te verleenen, dat ik mij van mijnen val oprichte, en dat ik in de toekomst, U op uwen weg naar den Calvarieberg volge, en uit liefde tot U alle soort van smarten verdure, welke Gij mij volgens uw welbehagen zult gelieven over te zenden.

Onze Vader. Wees gegoet.

Ontferm U. En dat de zielen.

VIERDE STATIE.

Jesus ontmoet zijne bedroefde Moeder.

Wij aanbidden U, enz.

Ach, welke bittere droefheid doorboorde het teedere hart van Gods Moeder, bij deze wreede ontmoeting! — Wie vermag te verklaren al wat Jesus op dat oogenblik verduurde! — Ween mijne ziel. — Tracht door droefheid overstelpt, én de Moeder én haar lijdend Kind te troosten, zeggende:

Zie, o H. Maagd, hier voor uw aanschijn dien schuldige, die door zijne zonden uwen goddelijken Zoon zoo menigmaal in de handen zijner vijanden overgeleverd en uw hart met een zwaard van droefheid doorboord heeft. — Ik ben daarover bedroefd. — Ik smeeek u en uwen goddelijken Zoon daarover vergiffenis. Barmhartigheid, o H. Maagd, barmhartigheid, o mijn Jesus!

Onze Vader. Wees gegroet.

Ontferm U. En dat de zielen.

VIJFDE STATIE.

Simon van Cyrene wordt gedwongen, Jesus kruis te dragen.

Wij aanbidden U, enz.

Overweeg, o mijne ziel, welke belediging Simon Jesus aandeed, toen hij met weerzin en uit dwang Christus kruis droeg. — Doch helaas! Gij beledigt Hem in hooge mate, wanneer gij de kruisen ontvlucht, welke Hij u toezendt, of als gij ze niet dan gedwongen draagt. — Verfoei hier uwe zwakheid, zeggende:

Ik belijd, o mijn Jesus, dat ik, meer ondankbaar dan Simon, tot op dit oogenblik niet dan met weerzin de kruisen, uwe bezoeken

heb
gewe
Than
U da
Ik b
het v
welke
Om
On

De

W

Ov

Jesus

vrou

lijk a

mede

afdro

werk

uw e

jegen

godd

thans

zegge

O

heb gedragen. — Wat heb ik menigmaal geweigerd, ze uit liefde tot U te dragen! — Thans beken ik mijn misslag. — Ik smee U daarover vergiffenis uit geheel mijn hart. — Ik bid U, mij de genade te verleen, in het vervolg alle moeilijkheden te verdragen, welke Gij mij zult gelieven over te zenden.

Onze Vader. Wees gegroet.

Ontferm U. En dat de zielen.

ZESDE STATIE.

De H. Veronica droegt Jesus aanschijn af.

Wij aanbidden U, enz.

Overweeg, o mijne ziel, de goedheid van Jesus; Hij vergeldt het liefdeblijk dezer vrome vrouw, door de gelaatstreken van zijngoddelijk aanschijn op een doek te drukken, waarmede zij hetzelve, door zweet en bloed bedekt, afdroogde. — Ach! indien gij door liefde werken naderde tot dien goddelijken Verlosser, uw eenigst hoogste goed, zou Hij even zóó jegens u handelen, u gelijk maken aan zijn goddelijk beeld. — Daarom behoort gij Hem thans al uwe toegenegenheid te betoonen zeggende:

O mijn goddelijke Verlosser, ik erken, dat

ik U nog niet draag, door onuitwischbare trekken in mijn hart gedrukt. De oorzaak daarvan is mijn geringe ijver, om met uwe smarten medelijden te hebben. Ik verfoei mijne verledene ongevoeligheid. — Ik maak het besluit, uwe smarten in het vervolg dikwijls te overwegen, om steeds het geheugen van al wat Gij voor mij hebt geleden te bewaren.

Onze Vader. Wees gegroet.

Ontferm U. En dat de zielen.

ZEVENDE STATIE.

Jesus stort onder het kruis ten tweeden male neder.

Wij aanbidden U, enz.

Ziet gij dan niet, o mijne ziel, dat uwe hoovaardigheid uwen Verlosser andermaal neerwerpt! — Om u zelven te verheffen, hebt gij den Koning van alle heerlijkheid ter aarde geworpen, en Hem, om zoo te spreken, onder de voeten vertrapt. — Ach! beweent thans deze droevige trotschheid. — Van droefheid doordrongen zeg dan tot Hem:

Ja, o mijn Jesus, ik verfoei mijne trotschheid, die oorzaak was van uwen val. — Thans wil ik mij vernederen beneden alle schepselen; vermits ik nederig erken, dat ik niet dan

versmadingen waardig ben. Sta mij bij, o Jesus,
en leer mij mij zelven vernederen.

Onze Vader. Wees gegroet.

Ontferm U. En dat de zielen.

ACHTSTE STATIE.

Jesus troost de weenende vrouwen.

Wij aanbidden U, enz.

Overweeg hier, o mijne ziel, dat de tranen,
welke men voor Jesus stort, en de goddelijke
 vertroosting genoten hebben,
is dit een duidelijk blijk, dat gij nog geene
 tranen over de smarten van uwen Verlosser
 hebt gestort.

O mijn goede Jesus, ik erken, dat ik mijne
 zonden moet beweenen. Ik verfoei ze, omdat
 zij de oorzaak uwer pijnen zijn. — Gewaardig
 U, mijne tranen goed te keuren, even als Gij
 de tranen der weenende vrouwen van Jerusaleem
 hebt aangenomen: opdat ik nu en in het
 uur van mijnen dood, door U moge gehoord
 worden.

Onze Vader. Wees gegroet.

Ontferm U. En dat de zielen.

NEGENDE STATIE.

Jesus stort onder het kruis ten derden male neder.

Wij aanbidden U.

Beschouw, o mijne ziel, uwen Verlosser, die met uwe groote zonden beladen, den last uwer ondankbaarheid niet langer kan dragen. — Besluit dan, daaraan een einde te maken, en Jesus te troosten.

O minnelijke Verlosser; het is maar al te waar, dat mijne ondankbaarheid jegens uwe weldaden, de oorzaak is geweest van uwen herhaalden val, — Ik verfoei dezelve uit geheel mijn hart. — Ik maak het besluit, zoo veel mij mogelijk is, in het vervolg, met uwe genade mede te werken. Wees Gij zelf, o Jesus, mij behulpzaam, om mij op te richten; ten einde ik niet meer hervalle.

Onze Vader. Wees gegroet.

Ontferm U. En dat de zielen.

TIENDE STATIE.

Jesus wordt van zijne kleederen beroofd en met gal gelaafd.

Wij aanbidden U, enz.

Overweeg, o mijne ziel, al wat de maagde-

lijke zedelijkheid van Jesus op dat oogenblik te verduren had. — Denk aan den bitteren drank, waarmede zijne stervende lippen bevochtigd werden. — Jesus laat zich van Zijne kleederen berooven, om te voldoen voor uwe onzuiverheden, en voor de pracht en ijdelheid uwer kleederen, die u van het kleed der onschuld beroofd hebben. — Hij verdraagt het bittere van den drank, om uwe zonden van onmatigheid en zinnelijkheid in spijs en drank, uit te wisschen.

O mijn Verlosser, ik beweën en verfoei mijne ijdele gedachten, mijne kwade begeerten en al mijne aardsche genegenheden. Verleen mij de genade, in het vervolg matig en zedig te leven, om U te behagen.

Onze Vader. Wees gegroet.

Ontferm U. En dat de zielen.

ELFDE STATIE.

Jesus wordt aan het kruis genageld.

Wij aanbidden U, enz.

Ach! mijne ziel, uwe driften zijn de scherpe nagelen, welk de handen en voeten van uwen Jesus doorboorden. — Uw bedorven wil: ziedaar den hamer, die de nagelen heeft

ingedrukt. — Vraag nu vergiffenis en barmhartigheid zeggend:

O Jesus, die uit liefde tot mij zijt gekruist; ik vraag U ootmoedig vergiffenis van al mijne zonden. — Neen, ik wil U nimmer meer op nieuw kruisigen. — O! mocht ik, terwijl ik het besluit maak, niet meer te zondigen, van droefheid sterven, dat ik U ooit beleedigd heb.

Onze Vader. Wees gegroet.

Ontferm U. En dat de zielen.

TWAALFDE STATIE.

Jesus sterft aan het kruis.

Wij aanbidden U, enz.

Breng U, o mijne ziel, de overgroote liefde van Jesus te binnen, die alvorens te sterven, voor zijne beulen en voor u in het bijzonder heeft gebeden. — En gij weigert eene beleediging, één smaadwoord te vergeven! — En evenwel hebt gij Jesus niet alleen beleedigd, maar gij hebt Hem ter dood gebracht. Schaam u, o mijne ziel, over dat gedrag; doch ootmoedig u niet; begeef u tot uwen barmhartigen Verlosser; Hij zal uw berouw aannemen.

Het besluit is gemaakt, o goddelijke Ver-

losser: volgens uw voorbeeld vergeef ik van ganscher harte aan allen, die mij ooit hebben beleedigd. Ik vraag U vergiffenis, dat ik het zóó lang heb uitgesteld. — In het vervolg zal ik kwaad met goed beloonen; opdat ik eenmaal uit uwen mond de troostvolle woorden moge hooren: „heden zult gij met mij in het paradijs zijn.”

Onze Vader. Wees gegroet.

Ontferm U. En dat de zielen.

DE DERTIENDE STATIE.

Jesus wordt van het kruis afgenomen en in den schoot zijner Moeder neergelegd.

Wij aanbidden U, enz.

Welke bittere droefheid, o mijne ziel, gevoelde de goddelijke Moeder, toen zij het Lichaam van haren Goddelijken Zoon in haren schoot ontving. — Helaas! deze droefheid hebt gij hernieuwd, zoo menigmaal als gij zonder behoorlijke voorbereiding, dat aanbiddelijk Lichaam, in de H. Communie ontvangen hebt. — Vraag daarover van Jesus Christus vergiffenis, zeggende:

Het is, o H. Maagd, maar al te waar, dat ik uwe smarten heb vermeerderd, toen ik tot

de H. Tafel naderde, zoo niet in staat van dood-zonde, dan toch niet behoorlijk voorbereid. — Ik heb daareover een groot berouw. — En ik beloof u, in het vervolg al mijne zorgen te zullen besteden, om mij voor te bereiden tot het waardig ontvangen van uwen goddelijken Zoon in de H. Communie.

Onze Vader. Wees gegroet.

Ontferm U. En dat de zielen.

VEERTIENDE STATIE.

Jesus wordt in het graf gelegd.

Wij aanbidden U, enz.

Overweeg, o mijne ziel, dat het graf van Christus nieuw was, en dat zijn aanbiddelijk Lichaam, nadat het in sijne doeken gewikkeld en met kostbare reukwerken gebalsemd was, in het graf werd gelegd. — Doch gij, gij zijt in de oogen van Jesus geen nieuw graf meer; vermits gij de woonplaats der zonde zijt geweest. Ja, o mijn Zaligmaker; mijn hart is tot nu een graf geweest, vervuld met zonden en onvolmaaktheden. — Doch ik vraag U een nieuw hart, een zuiver hart, dat ik door eene gedurige herinnering aan uw lijden, en door den aangenamen geur van deugden

zal versieren; opdat Gij daarin voor altijd
uwe verblijfplaats vestigt.

Onze Vader. Wees gegroet.

Ontferm U. En dat de zielen.

Ten slotte bidde men zesmaal het „Onze Vader”,
zesmaal het „Wees gegroet,” en zesmaal het
„Eere zij den Vader,” volgens de intentie de H. Kerk.

IMPRIMATUR.

HAAREN, 26 Novembris 1876.

J. CUIJTEN,
LIBR. CENS.

Voc
Kal

OND

Mo
Go
On
Ho

g
Ho
On
G
Av

OND

I.

II.
III

IV.

INHOUD.

	BLADZ.
Voorrede	5
Kalender	7

ONDERRICHT OM DEN DAG CHRISTELIJK DOOR TE BRENGEN.

Morgengebed	22
Godvruchtige oefeningen op den dag .	26
Onderricht over den maaltijd. . . .	ib.
Hoe zich vóór en na den maaltijd te gedragen	ib.
Hoe onder den maaltijd	27
Onderricht over het Avondgebed en Gewetens-onderzoek	ib.
Avondgebed	ib

ONDERRICHT OVER HET H. SACRIFICIE DER MIS.

I.	Instelling van het H. Sacrificie der Mis	31
II.	Doel en vruchten	32
III.	Wie het H. Sacrificie aan den Hemelschen Vader opdraagt .	33
IV.	Gebeden en Ceremoniën . . .	34

V.	Miskleederen en derzelver beteekenis	35
VI.	Kleuren der Kasuifels en hare beteekenis	39
VII.	Altaar met toebehooren	40
VIII.	Kelk met toebehooren	42
IX.	Brood en wijn.	44
X.	Latijnsche taal in de H. Mis .	ib.
XI.	Getrouw bijwonen der H. Mis .	46
XII.	Eerbiedig bijwonen	47
XIII.	Wat te doen, om het godvruchtig en eerbiedig bij te wonen.	48
XIV.	Wat te vermijden.	49
XV.	Onderscheidene wijzen, waarop men zich onder de H. Mis kan bezig houden	50
XVI.	Veranderende en onveranderende gebeden der H. Mis. . . .	51
	Gebed voor den aanvang der H. Mis .	52
	Gebeden onder de H. Mis, verklaring der heilige Handelingen onder dezelve.	54
	Gebeden onder de H. Mis zonder verklaring	133

HET H. SACRAMENT DER BIECHT.

Gebeden en onderricht voor het Sacrament der Biecht.	170
--	-----

Geb
Alg
Bijz
d
I.
II.
III
IV.
V.
VI.
VII
De
t
Geb
On
I
Geb
On
Li
Lo
5
I

	Gebeden na het H. Sacrament der Biecht.	174
35	Algemeene middelen tegen alle zonden.	176
	Bijzondere middelen tegen de meest be-	
	drevene zonden	177
39	I. Onkuischheid.	ib.
40	II. Hoovaardij en ijdele roem . . .	180
42	III. Gramschap en haat jegens den naaste.	181
44	IV. Kwaadsprekendheid	182
ib.	V. Dronkenschap	183
46	VI. Speelzucht	185
47	VII. Overmatige droefgeestigheid en on-	
	rust des gemoeds.	185
48	De zeven Boetpsalmen met gebeden	
49	tegen de zeven hoofdzonden . . .	188

DE H. COMMUNIE.

50	Gebeden der Kerk vóór de H. Communie.	207
51	Onderricht over het oogenblik der	
52	H. Communie.	213
	Gebeden der kerk na de H. Communie.	215
54	Onderricht over de Aflaten.	223

GEBEDEN OP ZONDAG.

133	Litanie tot de allerh. Drievuldigheid.	235
	Lofzang Te Deum	239
	5 Aflaatgebeden tot de allerheiligste	
170	Drievuldigheid	241

GEBEDEN OP MAANDAG.

Litanie tot den Heiligen Geest . . .	251
Lofzang „Veni Creator”	256
Lofzang „Veni Sancte Spiritus” . . .	258
Andere gebeden der Kerk tot den Heiligen Geest	259
Godvruchtige verzuchtingen, om de zeven Gaven van den Heiligen Geest.	260

GEBEDEN OP DINSDAG.

Litanie ter vereering van den allerheiligsten Naam Jesus.	263
Lofzang „Jesu dulcis memoria” . . .	267
2 Aflaatgebeden.	268

GEBEDEN OP WOENSDAG.

Litanie tot de heilige Engelen . . .	270
Litanie tot den H. Engelbewaarder. .	276
Aflaatgebed	278

GEBEDEN OP DONDERDAG.

Litanie tot het allerheiligste Sacrament des Altaars.	280
Lofzang „Pange lingua.” Aflaatgebed.	284
Lofzang „Lauda Sion”	287

INHOUD.

551

2	Aflaatgebeden	290
	Aanbidding van Christus in het aller-	
	heiligste Sacrament	292
	Oefening van geloof, hoop en liefde bij	
	het allerheiligste Sacrament.	293
	Lof van het allerheiligste Sacrament .	295

GEBEDEN OP VRIJDAG.

	Litanie ter herinnering aan het leven	
	en lijden onzes Heeren Jesus Christus.	297
	Lofzang „Vexilla Regis”	305
	3 Aflaatgebeden	306

GEBEDEN OP ZATERDAG.

	Litanie tot Onze Lieve Vrouw. Aflaat-	
	gebed.	316
	Lofzang „Ave maris stella”	319
	Lofzang „Alma Redemptoris”.	321
	Lofzang „Ave Regina Coelorum”	322
	Lofzang „Regina coeli, alleluja”.	323
	Lofzang „Salve Regina”.	324
	5 Aflaatgebeden	325
	Loftuiging tot de allerheiligste Maagd.	337

ANDERE GEBEDEN OP ELKEN DAG DER WEEK.

Op Zondag.

	Litanie tot alle Heiligen.	339
--	------------------------------------	-----

Op Maandag.

Litanie voor de zielen in het vagevuur.	350
Treurzang „Dies Irae”	305
2 Aflaatgebeden	358

Op Dinsdag.

Litanie tot het H. Hart van Jesus. .	366
3 Aflaatgebeden	368

Op Woensdag.

Litanie tot den H. Josef	380
Aflaatgebed	385
Gebed om de deugd van kuischheid .	392

Op Donderdag.

Litanie tot de H. Barbara	393
Zeven Gebeden tot de H. Barbara . .	396

Op Vrijdag.

Litanie ter herinnering aan de Zeven Droefheden der H. Maagd Maria. .	399
Treurzang „Stabat Mater.” Aflaatgebed.	404
5 Aflaatgebeden	407

Op Zaterdag.

Litanie tot het H. Hart der Maagd Maria.	416
Toewijding van zichzelf	419

Aflaatgebed	420
Litanie tot den H. Antonius van Padua.	423
Gebed om het verlorene terug te ver- zoeken	426
Litanie tot den H. Aloysius van Gon- zagua	427
Aflaatgebed	429
Litanie tot de H.H. Martelaren van Gorcum	431
Litanie tot den H. Hubertus	438
Litanie tot den H. Rochus	442
Litanie tot den H. Donatus	446
Gebed tot de H.H. Joachim en Anna.	450
Aflaatgebed tot den H. Willibrordus .	451
Aflaatgebed tot den H. Nicolaüs . .	452

ONDERSCHIEDENE KERKELIJKE GEBEDEN VOOR
ALGEMEENE EN BIJZONDERE NOODWEN-
DIGHEDEN.

Gebed om hulp bij eene vervolging der Kerk	454
Gebed ten tijde van Oorlog	457
Gebed om Vrede	458
Gebed tegen besmettelijke ziekten . .	ib.
Gebeden bij onweder, wind, stortregen en andere vervaarlijke natuur-verschijn- selen.	461

Gebed bij duurte en hongersnood . . .	465
Gebed om regen	ib.
Gebed om gunstig weder	466
Gebed tegen veeziekte	ib.
Gebed in alle noodwendigheden . . .	ib.
Gebed voor onzen H. Vader, den Paus.	467
Gebed voor den Aartsbiss. of Bisschop	ib.
Gebed voor zijne ouders.	468
Gebed voor andere nabestaanden. . .	469
Gebed voor vrienden	ib.
Gebed voor vijanden	470
Gebed voor zieken	ib.
Gebed voor reizenden.	ib.
Gebed voor zeevaarders	471
Gebed voor een gevangene.	ib.
Gebed om kuischheid.	472
Gebed om ootmoed.	ib.
Gebed om geduld	ib.
Gebed om liefde.	473
Gebed om een zaligen levensstaat . .	ib.
Gebeden alvorens eene reis te onder- nemen	474
Onderricht over het bezoek van het allerheiligste Sacrament des Altaars en der H. Maagd Maria.	479
Aflaatgebed om Jesus in het H. Sacra- ment te bezoeken	482

Afla
t
Geb
h
ON
6 A
I
I
De
ON
Ho
V
Ho
t
W
t
W
t
W
Ve
Ge
c
Vo

465	Aflaatgebed, om de allerh. Maagd Maria	
ib.	te bezoeken	484
466	Gebed om de genade, Jesus dikwijls in	
ib.	het allerh. Sacrament te bezoeken .	485
ib.		
467	ONDERRICHT OVER DE VESPERS EN HET LOF.	
ib.	6 Aflaatgebeden onder de Vespers en het	
468	Lof ter aanbidding van Jesus in zijn	
469	H. Sacrament.	488
ib.	De Lofzang „Magnificat”	504
470	ONDERRICHT OVER HET AANHOOREN EENER	
ib.	PREDIKATIE.	
ib.		
471	Hoe de Predikatie moet aangehoord	
ib.	worden	507
472	Hoe nuttig en zalig het is, dezelve aan	
ib.	te hooren	508
ib.	Wat men vóór de Predikatie behoort	
ib.	te doen	509
473	Wat men onder de Predikatie te be-	
ib.	trachten heeft.	509
474	Wat na de Predikatie onze plicht is.	510
	Verklaring van het Evangelie. . . .	511
	Gebeden voor zieken	512
479	ONDERRICHT OVER HET INWENDIG GEBED	
	OF DE MEDITATIE.	
482	Voorbereiding	525

Eigenlijke Meditatie of Overweging. .	526
Slot	527

ONDERRICHT OVER DEN H. KRUISWEG.

Overweging en gebeden op den H. Kruis- weg; opgesteld door den gelukzaligen Leonardus van Porto-Mauritio. . .	531
---	-----

EINDE VAN DEN INHOUD.

HERINNERING.

Ik heb het
H. Doopsel ontvangen, den
18 .

Mijne eerste H. Communie gedaan
den 18

Het H. Vormsel ontvangen den
18 .

Mijn jaarlijksch biduur is den
of op den Feestdag
van

